

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΠΒ' – ΤΕΥΧΟΣ 5 – ΜΑΪΟΣ 2005
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἰω. Γενναδίου 14 – 115 21 Ἀθήναι
Τηλ.: 210-72.72.253. Fax 210-72.72.251

<http://www.ecclesia.gr>

e-mail: contact@ecclesia.gr

Ἐκδίδεται

Προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Ἐπιχειρήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διευθυντὴς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Χριστιανουπόλεως
κ. **Σεραφεῖμ**
Ἀρχιεραγματεὺς τῆς Ἱεραῆς Συνόδου

Ἀρχισυντάκτης
Κωνσταντῖνος Χολέβας

Τμήμα Συντάξεως
Ἐπιμέλεια ὕλης, διόρθωσις δοκιμίων
Χρῆστος Γ. Καραγιάννης, Δρ. Θ.

Φωτογραφίες
Χρῆστος Μπότης

Προεκτυπωτικὲς ἐργασίες
Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ ΑΒΕΕ
Σόλωνος 98 – 106 80 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-36.61.200. Fax 210-36.17.791
<http://www.livanis.gr>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Τὸ λαϊκὸ στοιχεῖο στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος	355
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, Δήλωσις μετ' ἀφορμὴν τῆ συμπλήρωσις 60 ἐτῶν ἀπὸ τῆ λήξεως τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου	358

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

κ. <i>Κων/νου Ζορμπά,</i> Τὸ θρησκευτικὸ φαινόμενο στὸν 21ο αἰῶνα	359
--	-----

ΟΜΙΛΙΑΙ

Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, Ἡ ἐθνικὴ καὶ θρησκευτικὴ κληρονομιά στὸν συγκλίνοντα κόσμον τῆς παγκοσμιοποίησης καὶ τῶν νέων τεχνολογιῶν	361
Τρία χρόνια «Ἀλληλεγγύης»	365
Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Χρυσόστομου, Ἐνθρονιστήριος Λόγος	367

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

Μιά δημοσκοπήσις γιὰ τὸν ρόλο τῶν λαϊκῶν	374
--	-----

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Τὸ Συνέδριον τοῦ Π.Σ.Ε. γιὰ τὴν Ἱεραποστολὴ	376
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, Ἱεραποστολὴ καὶ διάδοσις τοῦ Εὐαγγελικοῦ Λόγου	377
<i>Archbishop of Athens and All Greece Christodoulos,</i> Welcoming address to the XIII Conference on World Mission and Evangelism of WCC	383
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, Χαιρετισμὸς πρὸς τὸν Αἰδεσιμολογιώτατον Δρα SAM KOBIA, Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν	387
Address of Rev. Dr SAMUEL KOBIA, General Secretary of the WCC, during his official visit to H.B Archbishop Christodoulos and the Church of Greece	389

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Ε.Ε.

Ἀρχιμ. Χρυσόστομον Σαββάτου, Τὸ νέο εὐρωπαϊκὸ μοντέλο κοινωνίας καὶ ἡ συμβολὴ τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Εὐρώπης	391
--	-----

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ

Ἀρχιμ. Ἰγνατίου Σωτηριάδη, Ἐκθεσις περὶ τοῦ IB' Διεθνoῦς Διαχριστιανικοῦ Συνεδρίου «Ὁ Ὅσιος Ἀθανάσιος καὶ ὁ Μοναχισμὸς εἰς Ὅσιον Ὅρος»	397
--	-----

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΝ

κ. <i>Σπυρίδανος Τρωιάνου,</i> Σχολιασμὸς γνωμοδοτήσεως περὶ τοῦ γάμου τῶν παλαισημερολογιτῶν	398
---	-----

ΜΕΛΕΤΑΙ

κ. <i>Παναγιώτου Μπούμη,</i> Προβλήματα τοῦ ὑποβαλλομένου χωρισμοῦ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας στὴν Ἑλλάδα	402
--	-----

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

	408
--	-----

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

	410
--	-----

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

	418
--	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

	439
--	-----

ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ*

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Οί πρόσφατες συζητήσεις και η ευρεία δημοσιότητα που δόθηκε στα θέματα, τὰ ὅποια ἀφοροῦν τὴν Ἐκκλησία μας, ἔφερε στὴν ἐπικαιρότητα –μεταξὺ ἄλλων– καὶ τὸ ἐρώτημα περὶ τῆς συμμετοχῆς τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου. Ὅρισμένοι ἀπὸ ἄγνοια ἢ ἀπὸ σκοπιμότητα καλλιεργοῦν τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀποτελεῖ ἓνα «κλειστὸ σωματεῖο», τὸ ὁποῖο διοικεῖται μόνον ἀπὸ κληρικούς. Κάποιοι ἄλλοι μιλοῦν γιὰ τὴν ἀνάγκη συμμετοχῆς τῶν λαϊκῶν στὴν λήψη τῶν ἀποφάσεων. Κι ὅμως, Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας διοικεῖται κατὰ τρόπο πολὺ δημοκρατικότερο ἀπ’ ὅ,τι νομίζουν ὀρισμένοι. Ἡ δὲ συμμετοχὴ τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου εἶναι πολὺ μεγάλη σὲ διάφορους τομεῖς διοικητικούς καὶ διαχειριστικούς. Τὰ στοιχεῖα ποὺ παραθέτουμε στὴ συνέχεια μιλοῦν ἀπὸ μόνον τους.

Ἡ ὑπάρχουσα δημοκρατικὴ δομὴ τῆς Ἐκκλησίας

- Ἡ ἀρχὴ τῆς δημοκρατικῆς πλειοψηφίας, τῆς προσωπικῆς καὶ συλλογικῆς εὐθύνῃς ἐφαρμόζονται πρωτίστως στὸ ἀνώτατο ὄργανο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν **Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας (Ι.Σ.Ι.)**. Γιὰ τὴν ἐκλογή Ἀρχιεπισκόπου καὶ Μητροπολιτῶν, καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση κρίσιμων θεμάτων συγκαλεῖται τακτικὴ ἢ ἔκτακτη Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, στὴν ὁποία συμμετέχουν ὅλοι οἱ ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολίτες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Οἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται διὰ ψηφοφορίας καὶ σ’ αὐτὴ τὴν διαδικασία ἀκόμη καὶ ἡ ψῆφος ἑνὸς Μητροπολίτου, ὁ ὁποῖος ποιμαίνει 10.000 πιστοὺς ἔχει τὴν ἴδια δύναμη μὲ τὴν ψῆφο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς πλειοψηφίας λαμβάνονται ἐπίσης οἱ ἀποφάσεις στὴν **Διοικητὴ Ἱερά Σύνοδο (Δ.Ι.Σ.)**, στὴν ὁποία μετέχουν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ 12 Μητροπολίτες ἐναλλασσόμενοι κάθε ἔτος. Βλέπουμε, λοιπόν, ὅτι μίᾳ σειρά δημοκρατικῶν ἀρχῶν ἐφαρμόζονται ἤδη στὰ κορυφαῖα ὄργανα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας διοικήσεως, κατοχυρωμένες στὸν Κανονιστικὸ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ νόμος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους (Ν. 590/77).

- Σὲ κάθε Μητρόπολη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος λειτουργεῖ ἑξαμελὲς Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, τὸ ὁποῖο ὄχι ἀπλῶς συμβουλεύει τὸν οἰκεῖο Μητροπολίτη, ἀλλὰ ἔχει δικαίωμα ἐγκρίσεως ἢ ἀπορρίψεως ἀποφάσεων διοικητικοῦ ἢ οικονομικοῦ περιεχομένου. Στὸ συμβούλιο αὐτὸ μετέχουν πάντοτε τρία λαϊκὰ μέλη, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓνα ἐκπροσωπεῖ τὴν τοπικὴ Δ.Ο.Υ. (Δημόσια Οἰκονομικὴ Ὑπηρεσία). Σὲ ὅλη τὴν δικαιοδοσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος λειτουργοῦν 81 Μητροπολιτικὰ Συμβούλια (ὄσες καὶ οἱ Μητροπόλεις), τὰ ὁποῖα συνολικὰ στελεχώνονται ἀπὸ **243 λαϊκούς**, (διακεκριμένα πρόσωπα τῶν τοπικῶν κοινωνιῶν).

- Σὲ ἐπίπεδο Ἑνορίας λειτουργεῖ πενταμελὲς Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν κληρικὸ Προϊστάμενο τοῦ Ἱ. Ναοῦ καὶ ἀπὸ 4 λαϊκὰ μέλη, ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Τὰ μέλη αὐτὰ διορίζονται ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη, μετὰ ἀπὸ

* Ἀπὸ τὸ φυλλάδιο ΠΡΟΣ ΤΟ ΛΑΟ ἀριθμ. 38, τὸ ὁποῖο διενεμήθη σὲ ὅλους τοὺς Ἱερούς Ναούς.

εισήγηση, με κριτήριο τὸ ἦθος τους καὶ τὴν ἐνεργὸ συμμετοχὴ τους στὴν ζωὴ τῆς Ἑνορίας. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο ἔχει τὴν ἀρμοδιότητα νὰ ἀποφασίσαι γιὰ τὴν διαχείριση τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Ἱ. Ναοῦ καὶ γιὰ ἄλλα διοικητικὰ θέματα, ὅπως εἶναι π.χ. ἡ πρόσληψη ἱεροψαλτῶν, νεωκόρων κ.λπ. Ἡ παρουσία 4 λαϊκῶν μελῶν καὶ ἑνὸς μόνο κληρικοῦ δείχνει τὸ μέγεθος τῆς συμμετοχῆς τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου καὶ τὸν οὐσιαστικὸ ρόλο του, ἀφοῦ καμία ἀπόφαση δὲν μπορεῖ νὰ ληφθεῖ ἀπὸ τὸν Προϊστάμενο τοῦ Ναοῦ, ἀν δὲν ὑπάρξει ἡ σύμφωνη γνώμη τῆς πλειοψηφίας τῶν λαϊκῶν μελῶν. Νὰ ὑπολογίσουμε ὅτι στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχουν 7.945 Ἑνορίες με ἀντίστοιχα Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια. **Ἄρα ὑπάρχουν 31.780 λαϊκὰ μέλη (7.945 ἑνορίες ἐπὶ 4 λαϊκὰ μέλη = 31.780), τὰ ὁποῖα διαδραματίζουν ἀποφασιστικὸ ρόλο.** **Ἄν συνειδητοποιήσουμε ὅτι τρεῖς δεκάδες χιλιάδες καὶ πλέον λαϊκοὶ συμμετέχουν ἐνεργὰ σὲ καίριες ἀποφάσεις τῶν ἐφημεριακῶν Ἱ. Ναῶν τῆς χώρας μας, τότε δὲν ἔχουν κανένα ἀπολύτως δίκαιο, ὅσοι μιλοῦν γιὰ ἔλλειψη συμμετοχῆς τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου.** Καὶ διερωτώμεθα σὲ ποιὸν ἄλλον θεσμὸ τῆς χώρας μας ὑπάρχει τόσο μεγάλη λαϊκὴ συμμετοχὴ σὲ θέσεις ἐλέγχου καὶ λήψης ἀποφάσεων; Προφανῶς σὲ κανένα. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐδῶ καὶ δεκαετίες, πρωτοπορεῖ πασιφανῶς καὶ στοὺς τομεῖς τοῦ ἐκδημοκρατισμοῦ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ ἐλέγχου.

- Στὶς Ἱερὲς Μονές ἡ δημοκρατικὴ διοίκηση ὑλοποιεῖται με τὸν θεσμὸ τῶν ἡγουμενοσυμβουλίων. Ὁ ἡγούμενος δὲν λαμβάνει μόνος του τίς διοικητικὲς καὶ διαχειριστικὲς ἀποφάσεις, ἀλλὰ τὰ πάντα ἐγκρίνονται ἀπὸ τὸ ἡγουμενοσυμβούλιο. Ἐκεῖ πλὴν τοῦ ἡγουμένου (ἢ τῆς ἡγουμένης) μετέχουν ἄλλοι δύο μοναχοὶ/μοναχὲς ἐκλεγόμενοι ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν ἐγγεγραμμένων στὴν Μονὴ μοναχῶν ἢ μοναζουσῶν.

- Φιλόπτωχα Ταμεῖα: Ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἓνα ἐφημέριο τοῦ Ἱ. Ναοῦ καὶ ἕξι (6) κυρίες ἢ δεσποινίδες. Τὴν ἴδια περίπου ἀριθμητικὴ λαϊκὴ συμμετοχὴ ἔχουν καὶ τὰ **Κέντρα Συμπαράστασης Οἰκογένειας καὶ Ψυχοκοινωνικῆς Στηρίξεως τῶν Μητροπόλεων μας.**

- Στοὺς μεγάλους Ἐκκλησιαστικοὺς Ὄργανισμοὺς ὅπως εἶναι ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, τὸ Ταμεῖο Προνοίας Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου Ἑλλάδος (ΤΠΟΕΚΕ) κ.ἄ. εἶναι ἐπίσης ἔντονη ἡ παρουσία τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου. Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρουμε ὅτι στὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας μετέχουν 4 κληρικοὶ καὶ 3 διαπρεπεῖς λαϊκοί.

- Στὰ Ἀνώτατα Ὄργανα ποὺ ἔχει θεσπίσει ἡ Ἐκκλησία μας γιὰ τὴν οἰκονομικὴ διαχείριση, τὴν ἐγκριση τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔργων καὶ τὴν διενέργεια ἐλέγχων, οἱ κληρικοὶ συναποφασίζουν μαζί με διακεκριμένους λαϊκοὺς, οἱ ὁποῖοι στὰ περισσότερα ἀπὸ αὐτὰ τὰ συλλογικὰ ὄργανα εἶναι ἡ πλειοψηφία τῶν συμμετεχόντων. π.χ. *Ἐκκλησιαστικὴ Κεντρικὴ Ὑπηρεσία Οἰκονομικῶν (ΕΚΥΟ) (4 κληρικοί, 3 λαϊκοί) – Ἀνωτάτη Ἐλεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (7 λαϊκοί) – Ἐπιτροπὴ Ἔργων τῆς ΕΚΥΟ (1 κληρικός, 6 λαϊκοί) – Τεχνικὸ Συμβούλιο τῆς ΕΚΥΟ (5 λαϊκοί) – Ἀνωτάτη Ἐπιτροπὴ Ἐμπειρογνομῶνων (7 λαϊκοί) – Ἐπιτροπὴ Νομοθετικοῦ Ἔργου (1 κληρικός, 6 λαϊκοί) – Ἐπιτροπὴ Καταρτίσεως τοῦ Λογιστικοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Διαχειρίσεων (1 κληρικός, 6 λαϊκοί).*

Τὰ πρόσθετα μέτρα λαϊκῆς συμμετοχῆς

Ὅλοι αὐτοὶ οἱ δημοκρατικοὶ θεσμοὶ καὶ τὰ ὀργανωτικὰ σχήματα κοινωνικοῦ ἐλέγχου τῆς Ἐκκλησίας μας, ποὺ σταθερὰ λειτουργοῦν ἐδῶ καὶ δεκαετίες, τὰ γνωρίζει ἡ πλειοψηφία τοῦ εὐσεβοῦς Λαοῦ μας. Ἐνῶ ἐπιδεικτικὰ τὰ ἀγνοοῦν οἱ ἀντίπαλοί Της! Ἀλλὰ δὲν σταματοῦμε ἐδῶ. Κατὰ τὴν πρόσφατη ἔκτακτη σύγκλησίν της, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἀπεφάσισε πρόσθετα μέτρα γιὰ τὴν μεγαλύτερη δυνατὴ συμμετοχὴ τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου καὶ διεύρυνση τῶν δημοκρατικῶν δομῶν τῆς Ἐκκλησίας. Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρουμε:

α) Τὴν σύσταση σὲ κάθε Ἱ. Μητρόπολη *Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου*, τὸ ὁποῖο θὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ 5 κληρικοὺς καὶ 5 λαϊκοὺς με τριετὴ θητεία καὶ θὰ συμβουλευεὶ τὸν Μητροπολίτη πρὶν ἀπὸ τὴν λήψη σημαντικῶν ἀποφάσεων.

β) Τὴν πραγματοποίησι *Κληρικολαϊκῆς Συνελεύσεως* σὲ κάθε Ἑνορία τουλάχιστον μία φορὰ τὸν χρόνο, με στόχο τὴν ἐνημέρωσι τοῦ ποιμνίου γιὰ ὅσα ἔγιναν καὶ γιὰ ὅσα προγραμματίζονται νὰ γίνουν.

γ) Τὴν σύσταση σὲ κάθε Ἱ. Μητρόπολη *Συμβουλίου 5 Γερόντων Κληρικῶν*, οἱ ὁποῖοι θὰ συμβουλευοῦν τὸν Μητροπολίτη γιὰ θέματα χειροτονιῶν ὑποψηφίων κληρικῶν.

δ) Στὰ Συνοδικὰ Δικαστήρια καθιεροῦται ὁ θεσμὸς τῶν *Δικαστικῶν Συμβούλων*, ποὺ εἶναι 3 ἐγκριτοὶ νομομαθεῖς Κληρικοὶ ἢ Λαϊκοί, Καθηγητὲς Πανεπιστημίου ἢ

Ἄνωτατοί Δικαστικοί, πρὸς ὑποβοήθηση τοῦ ἔργου τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστῶν καὶ γιὰ μείζονα ἐγγύηση τοῦ κύρους τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων, ὀριζόμενοι, ἀνά Ζετίαν, ἀπὸ τὴν Διαρκῆ Ἱερὰ Σύνοδο.

ε) Σὲ κάθε Ἱερὰ Μητρόπολη συγκροτοῦνται, γιὰ τριετὴ θητεία, μὲ ἀπόφαση τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, Ἐπιτροπές εἰδικῶν Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.

Βεβαίως, πέραν ἀπὸ τὰ προαναφερθέντα νέα ὄργανα καὶ θεσμούς, κυρίαρχη φροντίδα τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς Δ.Ι.Σ. εἶναι ἡ τήρηση τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν νόμων τοῦ Κράτους. Μέσα στὰ πλαίσια αὐτῶν τῶν κανόνων καὶ τῶν Νόμων κινήθηκαν στὸ παρελθὸν καὶ θὰ συνεχίσουν νὰ κινοῦνται καὶ στὸ μέλλον ὅλες οἱ ἀποφάσεις τῶν συλλογικῶν ὀργάνων τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖες οὐσιαστικά στηρίζουν καὶ ἐνισχύουν τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἦθος, τὴν δημοκρατικὴ ὀργάνωση καὶ διοίκηση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Συνεχῆς ἐπαγρύπνηση

Ἀπὸ τὰ πιὸ πάνω γίνεται σαφές ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς

Ἑλλάδος διαθέτει ἰσχυροὺς Δημοκρατικοὺς Μηχανισμοὺς καὶ μηχανισμοὺς Κοινωνικοῦ Ἐλέγχου καὶ προωθεῖ μὲ κάθε συντετὸ καὶ ἐφικτὸ τρόπο τὴν συμμετοχὴ τῶν λαϊκῶν μελῶν τῆς στὸ ἔργο τῆς. Ἄλλωστε γιὰ ἐμᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους, Ἐκκλησία δὲν εἶναι μόνον ἡ διοικοῦσα καὶ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία, ἀλλὰ τὸ σύνολο τῶν κληρικῶν καὶ τῶν λαϊκῶν, ποὺ ὁμολογοῦν Πίστη στὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ μετέχουν στὰ Μυστήρια καὶ στὴν Λατρευτικὴ Τῆς ζωῆ.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διαβεβαιώνει τὸν εὐσεβῆ Ὁρθόδοξο Λαὸ μας, ὅτι θὰ ἐπαγρυπνεῖ γιὰ τὴν αὐστηρὴ ἐφαρμογὴ ὅλων τῶν μέτρων ποὺ ἀποσκοποῦν στὴν πνευματικὴ, ἠθικὴ καὶ διοικητικὴ ἀνόρθωση καὶ βελτίωση τῆς ἐσωτερικῆς τῆς ὀργανώσεως. Καὶ στὴν προσπάθεια αὐτὴ καλεῖ καὶ σᾶς τοὺς πιστοὺς Χριστιανοὺς νὰ βοηθήσετε μὲ τὴν προσευχή σας σὲ κάθε καλὸ καὶ Θεάρεστο ἔργο. **Μαζὶ θὰ ξεπεράσουμε τὴν κρίση. Μαζὶ κληρὸς καὶ λαὸς θὰ ἐργασθοῦμε γιὰ τὴν στήριξη τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τὴν ἐνίσχυση τῆς πίστεως μας.**

Τὸ μήνυμα τοῦ εὐτελισμοῦ καὶ τῆς ἀθεΐας ποὺ ἐκπέμπονται μὲ διάφορους τρόπους, ὑποκριτικούς ἢ χυδαίους, συγκοφαντικούς ἢ συνειδητὰ ἄδικους, δὲν θὰ περάσει. **Ἡ ἀλήθεια καὶ αὐτὴ τὴν φορὰ θὰ νικήσει.**

ΔΗΛΩΣΙΣ
ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ
ΤΗ ΣΗΜΠΛΗΡΩΣΗ
60 ΕΤΩΝ ΑΠΟ
ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΟΥ Β'
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ
ΠΟΛΕΜΟΥ
(8 Μαΐου 1945 -
8 Μαΐου 2005)

Συμπληρώνονται στις 8 Μαΐου 2005, 60 χρόνια από τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Ἐνός πολέμου πού κράτησε ἕξι ὀλόκληρα χρόνια (1939-1945) καί πού ἔσπειρε στήν ἀνθρωπότητα τήν καταστροφή καί τόν θάνατο. Μὲ τήν εὐκαιρία αὐτῆς τῆς ἀνάμεικτα χαρμόσυνης καί θλιβερῆς ἐπετείου θά ξαναγεννηθοῦν σέ ὅλους μας αἰσθήματα δοξολογίας καί εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεὸ γιὰ τὴν ἐπικράτηση τοῦ δικαίου καί τῆς εἰρήνης καί τὴν ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὴν κατοχὴ καί τὴν καταπίεση, ἀλλὰ συγχρόνως καί αἰσθήματα πόνου, θλίψεως καί λύπης γιὰ τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀθῶων θυμάτων πού θυσιάστηκαν στὸ βωμὸ τοῦ αὐταρχισμοῦ, τῆς μισαλλοδοξίας, τοῦ ρατσισμοῦ καί τοῦ ἄκροτου φανατισμοῦ. Ἡ ἐνθύμηση τῆς ἐξηντάχρονης ἐπετείου ἀπὸ τὴ λήξη τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου ἀνακαλεῖ αὐτόματα ἢ καί ἀσυναίσθητα στὴ μνήμη μας τρομακτικὰ γεγονότα πού διαπράχθηκαν καί τὰ ὁποῖα ἐξευτελίζουν τὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια καί κάθε ἄλλο παρὰ τιμοῦν τὸν ἄνθρωπο ὡς ὑπέρτατη δημιουργία τοῦ Θεοῦ, πλασμένο «κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν Αὐτοῦ». Θερμὴ καί ὀλοκάρδια ἀνέρχεται πρὸς τὸν Ἄνασταντα Κύριό μας ἡ προσευχὴ ὄλων μας τὶς μὲν ψυχὲς τῶν «ἀδίκῳ θανάτῳ τελειωθέντων» ἀδελφῶν μας νὰ ἀναπαύει μετὰ τῶν Δικαίων καί Ἁγίων, τὶς δὲ ψυχὲς τῶν προκαλεσάντων, ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως, τὴν μεγάλη αὐτὴ καταστροφὴ τῆς ἀνθρωπότητος, νὰ συγχωρήσει κατὰ τὸ μέγα Του ἔλεος.

Συγχρόνως ὁμως δοξάζουμε τὸν Πανοικτίρμονα Κύριό μας, διότι μέσα ἀπὸ τὴν στάχτη τῶν ἔρειπιῶν γεννήθηκαν νέες ἰδέες καί ὁράματα καί οὐσιαστικὰ ἀναγεννήθηκε ἡ κατεστραμμένη Εὐρώπη, μὲ τὴν ἰσχυρὴ θέληση καί ἀπόφαση νὰ προχωρήσει πλέον ἐνωμένη καί δυνατὴ προσβλέποντας σὲ ἓνα μέλλον πού θὰ διέπεται ἀπὸ τὴν εἰρήνη, τὴν ἀγάπη, τὴν ἀλληλοκατανόηση καί τὴν πρόοδο ὄλων τῶν λαῶν τῆς, οἱ ὁποῖοι καλοῦνται νὰ διατηρήσουν τὴν ἰδιοπροσωπία τους καί τὴν προσήλωσή τους στὶς κοινὲς ἀρχὲς πού συνδέονται μὲ τὴν χριστιανικὴ τους πίστη.

Στηριζόμενοι στὸν ἀψευδῆ προφητικὸ λόγον ὅτι «τὰ ἔθνη δὲν θὰ ὑψώσουν πλέον ξίφος ἐναντίον ἄλλου ἔθνους, οὔτε θὰ χρησιμοποιήσουν ξανὰ τὸν πόλεμον» (Ἦσ. 2,4) ἔχουμε τὴν ἐλπίδα ἂν ὄχι τὴν βεβαιότητα ὅτι δὲν θὰ αἱματοκυλισθεῖ ξανὰ ἡ ἀνθρωπότητα (τοῦλάχιστον σ' αὐτὸ τὸν βαθμὸ, διότι δυστυχῶς δὲν ἔχουν ποτὲ πάψει νὰ ὑφίστανται μεμονωμένες ἐστῖες πολέμου) ἀλλὰ θὰ ἐπικρατήσῃ ἡ εἰρήνη καί ἡ χαρὰ πού κατ' ἐξοχὴν ἀναπηγάζουν ἀπὸ τὸ Κενὸ Μνημεῖο τοῦ Ἄνασταντος Κυρίου μας.

ΤΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΣΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ

(Πορίσματα Ἡμερίδος,
Διορθόδοξο Κέντρο -
Ἰ. Μ. Πεντέλης,
12-4-2005)

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ

Τὴν πρώτη ἐπιστημονικὴ Ἡμερίδα γιὰ τοὺς Γραμματεῖς τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, τῶν ἐπιστημονικῶν συνεργατῶν τῆς Ε.Μ.Υ.Ε.Ε., τῶν ἐπιστημονικῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ τῆς Μ.Κ.Ο. «Ἀλληλεγγύη», πραγματοποίησε τὸ Παρατηρητήριο Κοινωνικῶν Φαινομένων, μὲ θέμα: «*Τὸ θρησκευτικὸ φαινόμενο στὸν 21ο αἰῶνα*», στὶς 12 Ἀπριλίου στὸ Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, στὴν Ἱερὰ Μονὴ Πεντέλης.

Τὸ Συνέδριο τελοῦσε ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Μακαριωτάτου καὶ φορέας διοργάνωσης ἦταν τὸ Παρατηρητήριο Κοινωνικῶν Φαινομένων (ΠΚΦ) τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Στόχος τῆς Ἡμερίδας ἦταν ἡ μελέτη τοῦ θρησκευτικοῦ φαινομένου στὸ σημερινὸ παγκοσμιοποιημένο κοινωνικὸ περιβάλλον καὶ οἱ βασικὲς γραμμὲς αὐτῆς ἐπικεντρώθηκαν κυρίως στὴν:

- κοινωνιολογικὴ θεωρητικὴ ἀνάλυση τῆς θρησκείας καὶ τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων,
- κατανόηση τοῦ θρησκευτικοῦ φαινομένου καὶ τὶς προεκτάσεις του στὴν κοινωνία,
- συμβολὴ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὸ διάλογο ἀνάμεσα στὴν κοινωνία καὶ τὶς κοινωνικὲς ἐπιστῆμες,
- συνεργασία ἀνάμεσα στοὺς Γραμματεῖς καὶ τὶς ποικίλες τοπικὲς ἐκκλησιαστικὲς δραστηριότητες,
- ἀνταλλαγὴ ἐπιστημονικῶν ἀπόψεων καὶ παρατηρήσεων.

Συνολικὰ ἔλαβαν μέρος περίπου 40 συμμετέχοντες, κληρικοί καὶ λαϊκοί, Γραμματεῖς Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ἐπιστημονικῶν συνεργατῶν τῆς Ε.Μ.Υ.Ε.Ε., ἐπιστημονικῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ τῆς Μ.Κ.Ο. «Ἀλληλεγγύη», ἐνῶ τὴν Προεδρία ὅλης τῆς συνεδρίας εἶχε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Χριστιανουπόλεως κ. Σεραφεῖμ, Ἀρχιερατάρχης τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος μετέφερε καὶ τὶς εὐχὲς τοῦ Μακαριωτάτου γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς Ἡμερίδος.

Παρακάτω παρουσιάζουμε, ἐν συντομίᾳ, τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ὅλου Προγράμματος, τὸ ὁποῖο εἶχε τὴν ἐξῆς δομὴ: Μετὰ ἀπὸ μία σύντομη εἰσαγωγὴ γιὰ τὸ ἔργο τοῦ ΠΚΦ, ἀκολούθησαν οἱ παρακάτω εἰσηγήσεις:

1. Τὴν πρώτη κοινωνιολογικὴ τοποθέτηση ἔκαμε ἡ κ. Νίκη Παπαγεωργίου, Καθηγήτρια τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης, μὲ θέμα: «*Τὸ θρησκευτικὸ φαινόμενο σήμερα*», ἡ ὁποία ἀνέλυσε τὶς ἑννοίες τῆς νεωτερικότητας, τῆς ἐκκομίκευσης καὶ τῆς πολυπολιτισμικότητας.

2. Τὶς κοινωνικὲς προεκτάσεις τοῦ θρησκευτικοῦ φαινομένου ἀνέλυσε ὁ κ. Ἀπόστολος Νικολαΐδης, Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, μὲ θέμα: «*Θρησκεία καὶ κοινωνικὸς ὀλοκληρωτισμὸς*», ὁ ὁποῖος περιέγραψε τὸ θρησκευτικὸ καὶ κοινωνικὸ ὀλοκληρωτισμὸ καὶ ἀνέπτυξε τρόπους ἀντιμετώπισής του μὲ τὴν προβολὴ τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, ποὺ ἀποτελεῖ τὸν «*ἐχθρὸ κάθε μορφῆς ὀλοκληρωτισμοῦ*».

3. Στη συνέχεια μία ενδιαφέρουσα παρουσίαση ἔκανε ὁ κ. Μανώλης Κοντοπυράκης, Γενικός Γραμματέας τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος, με θέμα: «*Μεταβολές στην σύνθεση τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ*», ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε στὰ αἷτια τοῦ δημογραφικοῦ προβλήματος τῆς Ἑλλάδος ἐπισημαίνοντας ὅτι ἡ ὑπέρομη ἀστικοποίηση, ἡ τεράστια ἐξωτερικὴ μετανάστευση, καθὼς καὶ ὁ μικρὸς δείκτης γονιμότητας (ἀπὸ 2,1 παιδιά πὸν εἶναι γιὰ τὴ φυσιολογικὴ διατήρηση τοῦ πληθυσμοῦ σήμερα βρῖσκεται στὰ 1,2 παιδιά) συμβάλλουν ἀποφασιστικὰ στὴν πληθυσμιακὴ συρρίκνωση τῆς Χώρας μας, πὸν τὸ ἔτος 2050 ὁ ἀμιγῆς πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος (μαζὶ με τοὺς μετανάστες) θὰ ἀνέρχεται στὰ 7.000.000 ἄτομα!

4. Τέλος, ὁ κ. Ἀντώνιος Παπαντωνίου, με θέμα: «*Μεταναστευτικὴ πολιτικὴ: ἔνσωμάτωση ἢ περιθωριοποίηση*», ἀναφέρθηκε στὴ σημασία τῆς ἔνταξης τῶν μεταναστῶν στὴν ἑλληνικὴ κοινωνία ὑποδοχῆς, στὰ διάφορα μοντέλα «ἔνταξης», καθὼς καὶ στὴν μεταναστευτικὴ πολιτικὴ ἔνταξης τῶν μεταναστῶν.

Μὲ τὴν λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς παραπάνω ἐπιστημονικῆς Ἡμερίδος ἔχουμε τὴν ἐντύπωση ὅτι οἱ ἀπόψεις καὶ οἱ πληροφορίες πὸν κατέθεσαν οἱ εἰσηγητές, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐνδιαφέρουσα συζήτηση, συνέβαλαν οὐσιαστικὰ, ὥστε νὰ ἀντιληφθοῦμε τὴν τεράστια σημασία πὸν διαδραματίζει τὸ θρησκευτικὸ φαινόμενο στὴν ἐποχὴ μας.

Συμπερασματικὰ φρονοῦμε ὅτι:

1. Ἡ γνώση τοῦ θρησκευτικοῦ φαινομένου μᾶς ἐπι-

τρέπει νὰ δροῦμε δημιουργικὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ στὸ ἔργο μας.

2. Βρισκόμαστε ἐνώπιον ποικίλων ἀλλαγῶν καὶ νέων τύπων θρησκευτικότητας πὸν ἐπηρεάζουν ἄμεσα τοὺς πιστοὺς τόσο σὲ τοπικὸ ἐπίπεδο, ὅσο καὶ στὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς κοινωνίας μας.

3. Πολλὲς φορές μποροῦμε νὰ διακρίνουμε τάσεις κοινωνικοῦ ἀλλὰ καὶ θρησκευτικοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ. Ἀπέναντι στὴ νέα αὐτὴ πραγματικότητα τὸ ἔργο τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, πρέπει νὰ διακρίνεται ἀπὸ τὸ σεβασμὸ τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου.

4. Τὸ δημογραφικὸ πρόβλημα τῆς Ἑλλάδος ἀποτελεῖ μία πραγματικότητα πὸν πρέπει νὰ ἔχει ξεχωριστὴ θέση στὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ πληθυσμιακὴ συρρίκνωση τῆς Χώρας μας (τὸ 2001 εἴχαμε μόνο 101.823 γεννήσεις καὶ 102.559 θανάτους) δικαιολογεῖ τίς σωστὲς ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ τὴν οἰκονομικὴ ἐνίσχυση τοῦ τρίτου παιδιοῦ, παρὰλληλα ὁμως, με τὴν αὔξηση τῶν ἠλικιωμένων, θὰ πρέπει ἡ Ἐκκλησία νὰ λάβει μέρημα σὲ μία πανελλαδικὴ ἐκκλησιαστικὴ στρατηγικὴ γιὰ προγράμματα τρίτης ἡλικίας, καθὼς καὶ μέρημα στὸν γραπτὸ καὶ προφορικὸ λόγο τῆς, ἀφοῦ ἀλλάζει ἡ ἡλικιακὴ μορφή τῶν πιστῶν.

5. Τέλος, ἡ ἔνσωμάτωση τῶν μεταναστῶν στὸν ἑλληνικὸ πληθυσμὸ, πρέπει νὰ διακρίνεται ἀπὸ τὴν προσπάθεια δημιουργίας ἐνὸς μοντέλου ἔνσωμάτωσης πὸν θὰ βασιζέται καὶ στὴν πλούσια ἐνοριακὴ ἐμπειρία, ὡς ἀνοικτῆς κοινότητας καὶ σεβασμοῦ τῆς ἑτερότητας.

**Η ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ
ΣΤΟΝ
ΣΥΓΚΛΙΝΟΝΤΑ
ΚΟΣΜΟ
ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ-
ΠΟΙΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΕΩΝ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ**

(Όμιλία στο διεθνές πολι-
τικό συνέδριο της Διακοι-
νοβουλευτικής Συνόδου της
Όρθοδοξίας, Nations-
Religions, Orthodoxy & the
New European Reality,
18-4-05)

Τοῦ
Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ἐξοχώτατοι κύριοι Πρόεδροι,
Ἐξοχώτατοι κυρίες καὶ κύριοι βουλευταὶ καὶ εὐρωβουλευταί,
Ἐντιμότετοι κυρίες καὶ κύριοι συνέδριοι,

Χαιρετίζω μὲ ἐνθουσιασμό τὸ συνέδριό σας, διότι φανερώνει τὴ ζωντάνια τῆς ὀργάνωσής σας, τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Συνέλευσης Ὁρθοδοξίας, ἀλλὰ καὶ τὴν τόλμη τῆς νὰ θέτει πρὸς συζήτησιν ὀδυνηρὰ προβλήματα. Τὸ θέμα τοῦ προκειμένου Συνεδρίου βρῖσκεται, πράγματι, στὸ ἐπίκεντρο ζωηρῶν προβληματισμῶν καὶ πολλῶν συζητήσεων, στίς ὁποῖες ὁ Ὁρθόδοξος κόσμος δὲν φαίνεται, δυστυχῶς, νὰ πρωτοστατεῖ. Τὸ ἀντίθετο, μάλιστα· γι' αὐτὸ καὶ κυριαρχεῖ ἡ ἐντύπωση ὅτι ἡ θρησκεία ἀνήκει στὰ κατὰλοιπα τοῦ παρελθόντος, ὅτι εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ μὴ ἀκέραια ὄντα, τὰ προοριζόμενα γιὰ τὸν Καιάδα τοῦ «γενναίου καινούριου κόσμου». Εἶθε τὸ Συνεδριό σας αὐτὸ νὰ ἀποτελέσει τὴν ἀπαρχὴ ἑνὸς γόνιμου διαλόγου, ἑνὸς προβληματισμοῦ, στὸν ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία τῶν πιστῶν θὰ ἔχει τὸν κυρίαρχο λόγο.

Γιὰ νὰ γίνει αὐτό, νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νὰ δοῦμε τὸν κόσμο μας ὄχι μόνον ὡς χῶρο στὸν ὁποῖο βασιλεύει τὸ κακό, ἀλλὰ ἐπίσης ὡς χῶρο ποῦ ἀνετέθη στὸν ἄνθρωπο¹, καὶ τὸν ὁποῖο ὁ ἄνθρωπος δὲν χαρίζει στὸ κακό. Θὰ πρέπει νὰ δοῦμε τὴν ἱστορία ὄχι μόνον ὡς πεδίο καταγραφῆς τῆς πτώσεως καὶ τῆς συναφοῦς ἁμαρτίας τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ἐπίσης ὡς οἶκον προσευχῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἄρα μερίμνης του².

Ἔτσι, ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει λόγους νὰ μένει ἄναυδος μπροστὰ σὲ λέξεις ὅπως «ἱστορικὴ ἀναγκαιότητα», «δεδομένο», «ἀναπόφρευτο», «ἀναπότρεπτο», «κυρίαρχη τάση» κ.τ.λ. Ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει ὅτι αὐτὰ εἶναι φαντάσματα ποῦ καταδιώκουν τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ ντετερμινισμοῦ, τὰ θύματα τῆς αἰτιοκρατίας. Ἡ Ἐκκλησία διδάσκει ὅτι ἀκόμη καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ Θεοῦ καθορισμένη καταστροφὴ τοῦ κόσμου μπορεῖ νὰ μὴ γίνει, διότι, καθὼς ὁ Προφήτης λέγει, «ἤξερα πὼς εἶσαι Θεὸς ποῦ ἀγαπᾷς, Θεὸς σπλαχνικὸς, ὑπομονετικὸς, πὼς ἔχεις καλωσύνη ἀπεριόριστη καὶ εἶσαι πάντα πρόθυμος νὰ ἀλλάξεις γνώμη καὶ ν' ἀναστρίψεις τὴν τιμωρία σου»³.

Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία μᾶς καλεῖ νὰ ἀπορρίψουμε τὸ κύριο ἐπιχείρημα τῆς παγκοσμιοποίησης, ὅτι δηλαδὴ εἶναι μιὰ τάση ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ παρεμποδισθεῖ ἢ νὰ ἀνατραπεῖ. Ἀσφαλῶς, δὲν μπορῶ νὰ βεβαιώσω ὅτι θὰ ἐπαναληφθεῖ μιὰ Νινευή, μπορῶ ὅμως νὰ βεβαιώσω ὅτι προσευχόμεθα νὰ ζήσει ὁ κόσμος ἐν εἰρήνῃ καὶ μετανοίᾳ, μὲ φιλαλληλία καὶ προκοπή, καὶ ἄρα ἐργαζόμεθα γιὰ μιὰ Νινευή.

Θὰ πρέπει ἐπίσης, νὰ ξεκαθαρίσουμε ὅτι ἡ παγκοσμιοποίηση δὲν εἶναι τὸ προῖον τῆς ἀνάπτυξης τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου καὶ τῶν νέων τεχνολογιῶν. Ἡ ἀνάπτυξη τῆς τεχνικῆς καὶ τοῦ ἐμπορίου εἶναι σύμφυτα μὲ τὴν ἀνθρώπινη κοι-

1. «Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν»: Γένεσις, 8,9.

2. Τοῦτου δοθέντος, ὁ Προφητᾶναξ συμβουλεύει: «καὶ νῦν, βασιλεῖς, σύνετε παιδεύθητε, πάντες οἱ κρίνοντες τὴν γῆν, δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν φόβῳ καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ ἐν τρόμῳ, δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῆ κύριος καὶ ἀπολεῖσθε ἐξ ὁδοῦ δικαίας», Ψαλμοί, 2, 10-12.

3. «Ἔγνων ὅτι σὺ ἐλεήμων καὶ οἰκτίμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ μετανοῶν ἐπὶ ταῖς κακίαις», Ἰωνᾶς, 4,2.

νωνία. Ἀκόμη καὶ στοὺς προϊστορικοὺς χρόνους, τὸ ἀγκίστρι γιὰ τὸ ψάρεμα, ἢ βελόνα γιὰ τὸ ράφιμο ρούχων ἀπὸ προβιές, ἢ ἀγγειοπλαστικὴ κ.λπ., διαδόθηκαν μὲ ἀστραπιαῖες ταχύτητες σὲ ὅλο τὸν πλανήτη. Τὸ διεθνὲς ἐμπόριο ἀναπτύχθηκε ἐπίσης ἀμέσως, πρὶν ἀκόμη ἐμφανισθεῖ τὸ νόμισμα, καὶ οἱ εἰδικοί ἐπιστήμονες μιλοῦν γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου σὲ ὅλη τὴν Εὐρώπη καὶ τουλάχιστον τὴν Ἐνατολή κατὰ τὴν πρωτοϊστορικὴ περίοδο ἤδη, ἢ ἀκόμη γιὰ τὸ διηπειρωτικὸ ἐμπόριο κατὰ τὴν Ἐναγέννηση. Ἀσφαλῶς, ἢ διάδοση τῆς τεχνικῆς καὶ τοῦ ἐμπορίου ἔχει πάρεϊ πλέον διαστάσεις ποὺ δὲν ὑπῆρξαν ποτέ, ἀλλὰ πάντως, τὸ ζήτημα δὲν εἶναι ἂν Ἀμερικανοὶ καὶ Εὐρωπαῖοι θὰ πουλᾶνε ἀσιατικοὺς ὑπολογιστὲς στὴν Ἀφρική· αὐτὸ δὲν δημιουργεῖ μεῖζον πολιτιστικὸ πρόβλημα, καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν περιέμενε τὴν παγκοσμιοποίηση γιὰ νὰ γίνει.

Θὰ πρέπει ἄρα νὰ θέσουμε τὸ ἐρώτημα τί λοιπὸν τελικῶς εἶναι ἡ παγκοσμιοποίηση. Ἐντὶ ὅμως δικῆς μου ἀπαντήσεως, ἐπιτρέψετε νὰ θέσω κάποια ἐρωτήματα, στὰ ὁποῖα ἐλπίζω ὅτι τὸ Συνέδριό σας θὰ δώσει πειστικὲς ἀπαντήσεις.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα, *σὲ ποιὸ βαθμὸ ἡ παγκοσμιοποίηση εἶναι μιὰ οἰκονομικοτεχνολογικὴ τάση, καὶ σὲ ποιὸ βαθμὸ εἶναι ἰδεολογία*; Περαιτέρω, ὡς οἰκονομικοτεχνολογικὴ τάση, ἐπιφέρει ἄραγε μιὰν ἀναβάθμιση τῶν φτωχῶν λαῶν στὸ ἐπίπεδο ζωῆς, μόρφωσης καὶ υγείας στὸ ὁποῖο μὲ πολλοὺς ἀγῶνες καὶ δάκρυα ἔφθασε ἡ εὐρωπαϊκὴ κοινωνία, ἢ ὅλως ἀντιθέτως, ἐπιφέρει τὴν κατακρήμνιση τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ἐπιπέδου ζωῆς στὸ ἀνταγωνιστικὸ ἐπίπεδο τῆς φτώχειας καὶ τῆς ἔλλειψης πρόνοιας καὶ παιδείας; Ἐὰν αὐτὸ συμβαίνει, τότε ἀσφαλῶς κανεὶς μας δὲν ἔχει περιθώρια ἀποστασιοποίησης, ἀφοῦ οὔτε μπορεῖ οὔτε πρέπει νὰ νοήσουμε τὸν ἑαυτὸ μας ξένον πρὸς τὶς ἀνάγκες τῶν ἀδελφῶν μας⁴.

Ὁ πιστὸς λαὸς σὲ ὅλες τὶς εὐρωπαϊκὲς χῶρες, καὶ μαζὶ του οἱ φτωχοὶ καὶ ἀδύναμοι ὅλου τοῦ κόσμου, περιμένουν ἀπὸ σᾶς, τοὺς κοινοβουλευτικοὺς ἄνδρες ποὺ ἔχουν ζωντανὴ μέσα τους τὴν Ὁρθοδοξία, νὰ δώσετε μαρτυρία γιὰ τὴν παγκοσμιοποίηση καὶ νὰ μὴ δεχθεῖτε τὴν ἐξαθλίωση τῶν λαῶν, μὲ πρόσχημα τὸ λεγόμενον ἱστορικῶς ἀναπόφευκτο.

Ἐρωτᾶται ἀκόμη: ὡς ἰδεολογία, ἡ παγκοσμιοποίηση

ἀποβλέπει ἄραγε στὴν ἐπιβολὴ τοῦ διεθνοῦς δικαίου καὶ τῆς δημοκρατίας σὲ ὅλο τὸν κόσμον, ἢ μήπως στὴ μετατροπὴ ὅλου τοῦ κόσμου σὲ στρατόπεδο χωρῶν πρόθυμων νὰ ὑπακούει τὸ φαραωνικὸ ἐπιτελεῖο; Σημαίνει πράγματι ἐμπέδωση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἢ μήπως τὴν περιθωριοποίηση τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἠθικῆς στὴν ἰδιωτικὴ σφαῖρα, καὶ τὴν ἐπιβολὴ ἀκόμη καὶ μὲ πόλεμο τοῦ λαϊκοῦ κράτους;

Στὴν ἰδιωτικοποίηση τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἠθικῆς, ἡ Ἐκκλησία ἀσφαλῶς θὰ ἀντιταχθεῖ, ἀφοῦ εἶναι *κοινωνία πιστῶν*. Δὲν εἶναι σύνολο ἀτόμων μὲ τὶς ἴδιες ἀπόψεις σὲ κάποια θέματα, ἀλλὰ *κοινότης* τῶν πιστῶν μεταξύ των καὶ κοινωνία τοῦ σώματος τῶν πιστῶν μὲ τὴν κεφαλὴ τῆς, τὸν Χριστό. Ἡ Ἐκκλησία θὰ ἀντιταχθεῖ, ὄχι μὲ διαδηλώσεις καὶ ἀπειθεῖα πρὸς τὶς ἀρχές, ἀλλὰ μὲ μόνη τὴν ὑπαρξή της. Θὰ ἀντιταχθεῖ, καὶ εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ νικήσει. Διότι «οὐδὲν Ἐκκλησίας ἰσχυρότερον. Τοῦ οὐρανοῦ ὑψηλότερα ἐστὶ, τῆς γῆς πλατυτέρα ἐστίν. Οὐδέποτε γηρᾶ, ἀεὶ δὲ ἀκμάζει»⁵.

Αὐτὸ δὲν τὸ ἀντιλαμβάνονται οἱ ἄφρονες, καὶ στὴν Ἑλλάδα μάλιστα τὸ θεωροῦν ἔπαρση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Ἀλλὰ θὰ τὸ μάθουν καὶ αὐτοί, ὅπως τὸ ἔμαθαν καὶ τόσοι ἄλλοι ἄφρονες ἀνὰ τοὺς αἰῶνες. Θὰ μάθουν καὶ αὐτοί, ὅτι Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἓνας ἐνοχλητικὸς Ἀρχιεπίσκοπος, τὸν ὁποῖο μποροῦμε νὰ παρακάμψουμε, ἀλλὰ Ἐκκλησία εἶναι *τὸ σῶμα τοῦ Δεσπότη*, Δεσπότης τῆς δέ, εἶναι ὁ ἀναστημένος Χριστός⁶.

Οἱ τροβαδοῦροι τῆς παγκοσμιοποίησης ἐπικαλοῦνται, μεταξύ ἄλλων, καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῶν τεχνολογιῶν. Δὲν σπεύδω ὅμως νὰ δεχθῶ τὴν ἄμεση συνάρτηση τῶν δύο αὐτῶν παραγόντων. Οἱ νέες τεχνολογίες καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα ἀποτελοῦν μέγιστο πρόβλημα, καὶ θὰ συνεχίσουν νὰ ἀποτελοῦν, ἀκόμη κι ὅταν ἡ ἰδεολογία τῆς παγκοσμιοποίησης ἀφεθεῖ στὰ ἀζήτητα ἀπὸ τοὺς κατασκευαστὲς τῆς — ὅπως δὲν θὰ ἀργήσει νὰ συμβεῖ, διότι ὁ κυνισμὸς ἐπεκράτησε, καὶ δὲν ἐνδιαφέρεται πλέον γιὰ ἰδεολογικὲς ἐπικαλύψεις. Ἀλλὰ πέρα καὶ ἄσχετα μὲ τὴν παγκοσμιοποίηση, οἱ νέες τεχνολογίες ὀφείλουν νὰ γίνουν κεντρικὸ θέμα τοῦ προβληματισμοῦ μας.

Πρῶτο καὶ πλέον ἐπικίνδυνον θέμα εἶναι ἡ ἀπομά-

5. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, «Ὅτε τῆς Ἐκκλησίας ἔξω εὐρεθεῖς Εὐτρόπιος», 142 52.402.3-7.

6. «Αὐτὸς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας»: Κολ. 1.18.

4. «Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπᾶν τὸν νόμον πεπλήρωκεν», Ρωμαίους, 13,8.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυστόδουλος ἀπευθυνόμενος
 στὸ Συνέδριο τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Συνόδου τῆς Ὁρθοδοξίας. (18.4.2005)

κρυσνη τῆς ἠθικῆς ἀπὸ τὸ ἐπιστημονικὸ ἐργαστήριο. Ἡ Ἐκκλησία στὸ σύνολό της πρέπει νὰ συνεγερθεῖ μπροστὰ στὸν κίνδυνο νὰ ξυπνήσουμε ἓνα πρωὶ καὶ νὰ βαδίζουμε δίπλα σὲ ἀνθρωποειδῆ, σὲ ψευδανθρώπους κατασκευασμένους σὲ ἐπιστημονικὰ ἐργαστήρια, μὲ ρυθμισμένα γονίδια, μὲ προγραμματισμένα χαρακτηριστικὰ καὶ νοητικὲς δυνατότητες. Ἡ συζήτηση γιὰ τὴ βιοηθική, δὲν μπορεῖ νὰ ἀποτελεῖ θέμα συζητήσεως ἀποκλειστικῶς καὶ μόνο στὰ ἐπιστημονικὰ ἐργαστήρια. Οὔτε μπορεῖ νὰ ἐπιτραπῆ ἡ παραγωγή ψευδανθρώπων μὲ τὸ γελοῖο ἐπιχείρημα ὅτι αὐτοὶ θὰ εἶναι προγραμματισμένοι δότες ὀργάνων στοὺς ἀνθρώπους. Ἄν υἱοθετηθεῖ ἡ λογικὴ τῶν ἐργαστηρίων καὶ οἱ ἐπιστήμονες μετατραποῦν σὲ Δόκτορες Φρανκενστάϊν, τότε θὰ συμφέρεῖ νὰ ἀντικατασταθοῦν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τοὺς ψευδανθρώπους, ποὺ δὲν θὰ χρειάζονται καθόλου δότες ὀργάνων...

Ἡ Ἐκκλησία ἔχει λόγους νὰ προσέχει, ὄχι ὁμως νὰ ἀνησυχεῖ γιὰ τὶς νέες τεχνολογίες πληροφόρησης. Ἀσφαλῶς, αὐτὲς θὰ ἀλλάξουν πολλὰ στίς μεθόδους

ἐκπαίδευσης, ἀλλὰ καὶ στὴ ζωὴ μας, ὅπως εἶχε γίνει καὶ μὲ τὴν ἐφεύρεση τῆς τυπογραφίας. Βεβαίως εἶναι ἄλλης τάξεως ἡ ἀλλαγὴ, ἀλλὰ καθαυτὴ ἡ νέα τεχνολογία πληροφόρησης δὲν βλέπω νὰ ἀποτελεῖ κίνδυνο. Τὸ ἀντίθετο, σωστὰ χρησιμοποιούμενη, μπορεῖ νὰ μᾶς βοηθήσει στὸ ἔργο τῆς προστασίας τῆς ἐθνικῆς κληρονομιάς.

Ὑποχρεώνει, ὅπωςδήποτε, τὴν Ἐκκλησία νὰ ἀναπτύξει τὴ διακονία της σὲ νέους χώρους καὶ μὲ νέους τρόπους. Ἐπιτρέψτε μου νὰ φέρω ἓνα τεκμήριο τῆς νέας ἐποχῆς. Ἴσως γνωρίζετε ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διαθέτει τὴ μεγαλύτερη βιβλιοθήκη Ὁρθοδοξίας καὶ Νεοελληνικῆς γραμματείας στὸ διαδίκτυο. Περιέχει ἤδη περισσότερα ἀπὸ 700 κείμενα, πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ σὲ 9 ξένες γλῶσσες, καὶ συνεχίζει νὰ ἐμπλουτίζεται, δέχεται δὲ ἐπισκέψεις σὲ σημαντικὸ ποσοστὸ μὴ Ἑλλήνων. Στὴ βιβλιοθήκη μας αὐτὴ, καταγράφηκαν τὸ μῆνα Μάρτιο περισσότερα ἀπὸ 1.200.000 hits, ποὺ ἀντιστοιχοῦν περίπου σὲ 250-300.000 ἐπισκέπτες. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι, ἡ Ἐκκλησία μας δημιουργεῖ, χωρὶς τὴ βοήθεια τοῦ κράτους, τὸ

μεγαλύτερο πολιτιστικό γεγονός, ἀξιοποιώντας τις δυνατότητες τῆς νέας τεχνολογίας. Οἱ ἀριθμοὶ ἐπισκέψεων στὸν ἐπίσημο, καὶ εἰδησεογραφικὸ ἱστοχώρο τῆς Ἐκκλησίας μας, εἶναι βέβαια πολὺ μεγαλύτεροι. Τὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ τοῦ κοινοῦ, δείχνει ὅτι χρειαζόμαστε ὄχι ἀνησυχίες ἀλλὰ προσαρμογές – κάτι ποὺ δυστυχῶς δὲν ἰσχύει γιὰ τις ἔρευνες τῆς ἰατρικῆς καὶ τῆς μοριακῆς βιολογίας.

Ἐναφέρθηκα στὰ στοιχεῖα αὐτά, θέλοντας νὰ δείξω ὅτι οἱ νέες τεχνολογίες πληροφόρησης δὲν καταργοῦν τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ἐθνικὴ καὶ τὴ θρησκευτικὴ κληρονομιά. Θὰ προσέθετα μάλιστα, ὅτι οἱ νέες τεχνολογίες βοηθοῦν τὴν ἐπαφὴ τοῦ ἀνθρώπου μὲ τις καταβολικὲς ρίζες του. Ἡ ἐμπειρία μας ἀπὸ τοὺς ἱστοχώρους τῆς Ἐκκλησίας δείχνει ὅτι μεγάλο μέρος τῶν ἐπισκεπτῶν εἶναι ὁμογενεῖς, ποὺ δὲν ἦταν εὐκόλο νὰ ἔλθουν σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν κληρονομιά τους, ποὺ εἶχαν ἀποκοπῆ ἀπὸ τις ρίζες τους. Πέραν ὅμως ἀπὸ τὴν ἐπαφὴ μὲ τὴν πατρίδα, χάρις στὸ ἴντερνετ μποροῦμε τώρα νὰ ἔχουμε διδασκαλία τῶν ἐθνικῶν γλωσσῶν καὶ ἱστοριῶν. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι κάθε ἔθνος μπορεῖ πιά νὰ διδάσκει ὅλα τὰ παιδιὰ του στὴ διασπορά, χωρὶς νὰ εἶναι ἀναγκαῖα γι' αὐτὸ ἡ ὑπαρξὴ διδασκάλων καὶ ἡ ἴδρυση σχολείων. Τὴ χρηματοδότηση τῶν προγραμματικῶν διδασκαλιῶν γλώσσας καὶ ἱστορίας μὲσω ἴντερνετ, μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ ἀναλάβουν οἱ κυβερνήσεις μὲ συγχρηματοδότηση τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης – καὶ θὰ πρέπει ἡ ὀργάνωσή σας νὰ πρωτοστατήσει σὲ αὐτὸ τὸ ἔργο.

Ἐπιτρέψτε μου ὅμως νὰ προσθέσω ἐδῶ ὅτι οἱ νέες τεχνολογίες πληροφόρησης, ὅπως τὸ ἴντερνετ, μπορεῖ νὰ βοηθήσουν στὴ μάθηση, ὄχι ὅμως στὴ δημιουργία ἐκκλησιαστικῆς συνείδησης. Τὴ συνείδηση ὅτι εἶσαι μέλος τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι μετέχεις στὴν κοινωνία τῶν πιστῶν, δὲν τὴ μαθαίνεις, ἀλλὰ τὴ βιώνεις. Καὶ τὸ βίωμα, δὲν τὸ προσφέρει ἡ τεχνικὴ.

Μένει, λοιπόν, ἀνοικτὸ τὸ ἐρώτημα: πῶς μπορεῖ νὰ διατηρήσει σχέσεις μὲ τις ἐκκλησιαστικὲς του ρίζες ἓνας ἀνθρώπος ποὺ ἐγκαθίσταται σὲ μιὰν ἐπαρχιακὴ πόλη τῆς Εὐρώπης, ὅπου στὴν καλύτερη περίπτωση θὰ συναντήσει ἐκεῖ μόνον ἐλάχιστους ὁμογενεῖς, χωρὶς ἐκκλησιὰ ποὺ νὰ μιλάει στὴ γλώσσα του;

Τὸ πρόβλημα εἶναι ὀξὺ, κυρίως στὶς μικρὲς πόλεις, ὅπου δὲν σχηματίζονται ἱκανὲς ἀριθμητικὰ καὶ δραστήριες παροικίες. Εἶναι ὅμως καὶ στὶς μεγάλες πόλεις, διό-

τι ἐκεῖ δύσκολα συγκεντρώνονται οἱ ἀνθρώποι στὴν ἐκκλησιὰ τους, δοθέντος ὅτι ἡ μετακίνηση στὶς μεγαλουπόλεις εἶναι συνήθως πολὺ ὠρη ταλαιπωρία, καὶ μάλιστα γιὰ ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν μόνο μιὰ Κυριακὴ γιὰ νὰ ξεκουραστοῦν καὶ νὰ διασκεδάσουν.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἀγγίζουμε τὸ μεγαλύτερο ποιμαντικὸ πρόβλημα τῆς ἐποχῆς μας. Καὶ θὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία δὲν εἶναι ἔτοιμη νὰ τὸ ἀντιμετωπίσει. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ δομὴ τῶν Ὁρθοδόξων στὴν Εὐρώπη, ὑποφέρει ἀπὸ ἐγκόσμιες διαμάχες καὶ ἁμαρτωλοὺς ἡγεμονισμοὺς. Θὰ ἦταν καθοριστικῆς σημασίας ἡ ὑπέρβασή τους, ὥστε νὰ ὀδηγηθοῦμε τὸ ταχύτερο σὲ μιὰ ποιμαντικὴ τῆς διασπορᾶς. Ἐάν δὲν γίνεῖ αὐτὸ κατανητό, τότε πρέπει νὰ θεωρήσουμε βέβαιον ὅτι ἡ ἐνδοευρωπαϊκὴ μετανάστευση θὰ μετατραπῆ σὲ χοάνη ἀπορρόφησης τῶν Ὁρθοδόξων.

Ὁ Σύνδεσμός σας θὰ πρέπει νὰ ἐργασθῆ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση, βοηθώντας καὶ τοὺς λαοὺς καὶ τις ἐκκλησιαστικὲς ἡγεσίες νὰ συνειδητοποιήσουν ὅτι ἐπέρχεται ἡ ἀπορρόφηση τῶν μελῶν τους στὴ διασπορά, ἐάν ἡ ἐκκλησιαστικὴ διοίκηση δὲν κατορθώσει νὰ συνθέσει μιὰ ποιμαντικὴ τῆς διασπορᾶς, μιὰ ἐκκλησιαστικὴ πρακτικὴ σύμφωνη μὲ τοὺς ὅρους καὶ τρόπους ζωῆς τοῦ ποιμανίου.

Στὴν κατανόηση τῆς ἀνάγκης γιὰ μιὰ νέα ποιμαντικὴ στὴν Εὐρώπη, ὀδηγεῖ ἡ ἀγωνία ποὺ διατυπώνουν πολλοὶ καὶ ἔγκυροι πολιτικοὶ καὶ διανοούμενοι. Αὐτοὶ μᾶς εἰδοποιοῦν γιὰ τοὺς κινδύνους, καὶ μᾶς καλοῦν νὰ πάρουμε ἀμέσως μέτρα σωτηρίας τοῦ πολιτισμοῦ μας. Τὸ ἐρώτημα ὅμως εἶναι: μποροῦμε ἀλήθεια νὰ ἐμποδίσουμε τὴν κατακρήμνιση τοῦ πολιτισμοῦ μας, μποροῦμε νὰ ἐμποδίσουμε τὴν ἀντικατάσταση τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν προγραμματισμένο καὶ κλωνοποιημένο ψευδάνθρωπο, χωρὶς νὰ δοῦμε προηγουμένως ποιὸ στοιχεῖο τοῦ πολιτισμοῦ μας, ἢ ἀκόμη σωστότερα, ποιὲς ἁμαρτίες μᾶς ἔφεραν στὸ χεῖλος τοῦ γκρεμοῦ;

Πολλοὶ διορατικοὶ πολιτικοί, πολλοὶ ἐπιστήμονες καὶ διανοούμενοι, ζητοῦν νὰ πάρουμε ἀμέσως μέτρα. Ἐμεῖς, ὡς ἀνθρώποι τῆς Ἐκκλησίας, γνωρίζουμε πολὺ καλά ὅτι δὲν μποροῦμε νὰ ἀποφύγουμε τὸν ὄλεθρο, ἂν δὲν δοῦμε κατάματα τὴν ἁμαρτία μας καὶ ἂν δὲν μετανοήσουμε. Ἡ μετάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἀνοίγει τὸ δρόμο στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. «Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν»⁷.

7. Ἰωάννου α', 5, 14.

ΤΡΙΑ ΧΡΟΝΙΑ «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ»

(Ζάππειο Μέγαρο,
15 Μαΐου 2005)

Ἡ κοινωνικὴ ἀλληλεγγύη δὲν εἶναι πάρεργο τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ πραγμάτωσή της στὸν κόσμο μας. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἕνας ναὸς στὸ ὑπόγειο τοῦ ὁποῖου ἔχουμε κι ἕνα γραφεῖο γιὰ τοὺς φτωχοὺς τῆς ἐνορίας, δὲν εἶναι μιὰ τελετουργία πού τὴ διακόπτουμε γιὰ νὰ βγάλουμε δίσκο κι ἂν θέλουμε νὰ ρίξουμε κάτι γιὰ τοὺς ἄλλους, ἂν ἔχουμε φιλά. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι προσφορὰ στὸν ἄλλον αὐτοῦ πού σοῦ περισσεύει, καὶ δὲν θὰ στενοχωρηθεῖς κι ἂν τὸ δώσεις. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι θεμελιακὴ ἀνατοποθέτηση τῆς ὑπαρξῆς τοῦ ἀνθρώπου, μετάβασή του ἀπὸ τὴν ἀτομικότητα στὴν κοινωνικότητα, εἶναι ὑπέρβαση τοῦ ἐγὼ καὶ ἀναγνώρισή του ὡς μέρους *σχέσης*. Γι' αὐτὸ, ἡ Ἐκκλησία μιλάει ὄχι γιὰ τὸν ἄλλον, ἀλλὰ γιὰ τὸν πλησίον.

Πλησίον δὲν εἶναι ὁ κοντινὸς μας, ὁ διπλανὸς μας, πού μᾶς ἐνοχλεῖ ἴσως σπρώχνοντάς μας, ἀλλὰ τὸ *φίλιον*, αὐτὸς μὲ τὸν ὁποῖο μὲ συνδέει ἡ καρδιά μου. Λέγοντας πλησίον προσδιορίζουμε τὸ εἶδος, τὴν *ποιότητα* τῆς σχέσης μας, καὶ ἀρνούμαστε ὅτι οἱ ἄνθρωποι συνωστιζόμαστε ἢ συνευρισκόμαστε διασκεδάζοντας ἀλλήλους ἢ ἐχθρευόμενοι ἀλλήλους, κατὰ τὶς περιστάσεις. Συνοψίζοντας τὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, θὰ ἔλεγα ὅτι ὅσο περισσότερο νιώθεις τὸν ἄλλον πλησίον σου, τόσο περισσότερο σὲ νιώθει ὁ οὐρανὸς δικόν του.

Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς, ἡ Ἐκκλησία δὲν μᾶς ζητᾷ νὰ δίνουμε κάτι καὶ γιὰ τοὺς φτωχοὺς, ἀλλὰ νὰ ἀνοιχτοῦμε πρὸς αὐτούς, νὰ τοὺς κάνουμε πλησίον μας, δικούς μας, ἀγαπημένους μας. Γι' αὐτὸ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος μᾶς διδάσκει: μὴν ἀπλώνεις τὰ χέρια σου στὸν οὐρανό, ἀλλὰ στὰ χέρια τῶν φτωχῶν¹. Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς εἶναι Θεὸς ἀγάπης πρὸς ἐμᾶς, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἄλλον εἶναι ὁμοίωσις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεό: «*ὅστις τοῦ πλησίον ἀναδέχεται βᾶρος [...] οὗτος μιμητὴς ἐστὶ Θεοῦ*», γράφει ἡ περιφημὸς Πρὸς Διόγνητον Ἐπιστολή².

Σᾶς κούρασα, προσπαθώντας νὰ σᾶς δώσω τὸ πλαίσιο μέσα στὸ ὁποῖο ἐντάσσουμε τὴν «*Ἀλληλεγγύη*». Γιὰ μᾶς, ἡ «*Ἀλληλεγγύη*» δὲν εἶναι ἕνας ἀκόμη ὀργανισμὸς, ἀλλὰ ἕνας ἀκόμη *τρόπος* νὰ ἀνοιξοῦμε τὴν ἀγκαλιὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στοὺς ἀνήμπορους, ἕνας *τρόπος* νὰ κάνουμε πλησίον μας αὐτὸν πού ἀλλιῶς μένει μακρινὸς μας.

Ἐλέχθη ἀπὸ τοὺς θιασῶτες τῆς κατεδάφισης, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δίνει ἀπὸ τὶς εἰσφορές, καὶ κρατᾷ ἀμείωτη τὴν περιουσία της. Δυσάρεστο νὰ δείχνεις στὴν ἐπίκριση ὅτι εἶναι τέκνο τῆς παραπλάνησης. Ἀλλὰ γιὰ νὰ προστατεύσω τοὺς δικαίους ἀπὸ τὸ δηλητήριό της, θὰ θυμίσω ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὑπῆρξε πάντοτε ἀνοικτὴ ἀγκαλιά, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἕως τὶς μέρες μας.

Καὶ εἰδικώτερα ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, εὐθύς ὡς ἀπέκτησε τὴν αὐτοκεφαλία της, ἔμεινε ἡ μάνα τοῦ ἔθνους στὸ νέο κράτος. Νὰ θυμίσω ὅτι ἂν καὶ ὑπέστη λεηλασία τῆς περιουσίας της κατὰ τὴν περίοδο τοῦ Ὀθωνα, ἡ Ἐκκλησία διέθεσε ἑκατοντάδες στρέμματα γιὰ νὰ χτιστοῦν νοσοκομεῖα, σχολεῖα, δικαστήρια καὶ ἄλλα ἰδρύματα πού χρειαζόταν τὸ νέο κράτος. Νὰ θυμίσω ὅτι κράτησε τὸ βᾶρος τῆς ἀποκατάστασης τῶν προσφύγων τοῦ 1922 – ἕνας μοναδικὸς ἄθλος, διό-

1. «*Ἐκτεινὸν σου τὰς χεῖρας, μὴ εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' εἰς τὰς τῶν πενήτων χεῖρας*»: Ἀποφθέγματα, Ζ', 17.

2. Πρὸς Διόγνητον, Γ' 6-7.

τι οἱ πρόσφυγες ἀντιστοιχοῦσαν περίπου σὸ ἕνα τρίτο τοῦ γηγενοῦς πληθυσμοῦ. Νὰ θυμίσω ὅτι ἦταν αὐτὴ ποὺ φρόντισε τὸ ὑπόδουλο ἔθνος κατὰ τὴ ναζιστικὴ Κατοχή, πρόθυμη νὰ κάνει δάνειο γιὰ νὰ δώσει φαγητὸ στὰ πεινασμένα παιδιὰ της μὲ ἐνέχυρο τὴ γῆ, καὶ τὰ καντήλια καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη. Νὰ θυμίσω ὅτι καὶ μετὰ τοὺς πρόσφατους πολέμους, διέθεσε ἐκτάσεις γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τραυματιῶν καὶ ἀναπήρων.

Νὰ μὴ θυμίσω ὁμως, ὅσα σήμερα διαθέτει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Ἡ χαρὰ μας στὴ σημερινὴ συγκέντρωση εἶναι ἡ καλύτερη ἀπόδειξη ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας

συνεχίζει καὶ μεγαλώνει τὴν ἀγκαλιά της, συνεχίζει καὶ μένει χῶρος καὶ τρόπος ἀναγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν ἀτομικότητα στὴ σχέση καὶ τὴν κοινωνία.

Ἄς βεβαιώσω μόνον ὅτι χαίρω ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀπόφαση γιὰ τὴν ἴδρυση τῆς «Ἀλληλεγγύης», καὶ τὸ ἔργο της, καὶ ἡ προκοπὴ της, καὶ οἱ προοπτικὲς της, εἶναι ἕνας αἶνος στὸν Θεό.

Εὐχομαι νὰ ἔχουμε ὅλοι τὴν εὐλογία Του, καὶ περισσότερο ἀπὸ ἐμᾶς, ὅσοι μᾶς χρειάζονται μέσα στὸν πόνο τους.

«Ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Πατρὸς σου καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἂν σοι δείξω». (Ἐξ. ιβ', 1)

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,
Ἐντιμότατοι Ἀρχοντες,
Ἀδελφοί μου Κληρικοὶ καὶ λαϊκοί,

ΕΝΘΡΟΝΙΣΤΗΡΙΟΣ

ΛΟΓΟΣ

(2.4.2005)

Αὐτὰ τὰ λόγια ἄκουσε ὁ Ἄβραάμ ὡς ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ κάνοντας ὑπακοὴν στὸ Θεῖο θέλημα ἔφυγε ἀπὸ τὸν τόπο του καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς του καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν γῆν ποὺ τοῦ ὑπέδειξεν ὁ Θεός. Σήμερα αὐτὰ τὰ λόγια ἀντηχοῦν καὶ στὰ δικὰ μου αὐτιά καὶ ἐν ὑπακοῇ εἰς τὸ Θεῖο θέλημα ἐγκαταλείπω τὴν γῆν μου, τὴν συγγενεία μου, τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου καὶ ἔρχομαι στὴν τρισευλογημένη πόλη τῶν Πατρῶν, στὴν γῆ ποὺ μοῦ ὑπέδειξεν ὁ Θεός.

Ἐρχομαι στὴν πόλη αὐτὴ καὶ μεῖ ἐροῦ δέος ἀνέρχομαι τὶς βαθμίδες τοῦ Θρόνου τῆς Ἀποστολικῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν, ἀναλαμβάνων τὴν πνευματικὴν διακονίαν τοῦ εὐγενοῦς καὶ φιλοθέου λαοῦ τῆς Ἀχαΐκῆς πρωτευούσης, τὴν ὁποῖαν καθηγίασε μετὰ τὸ μαρτύριό του ὁ Πρωτόκλητος τῶν Ἀποστόλων Ἅγιος Ἀνδρέας. Αὐτὴν τὴν ἱερὰ στιγμή διὰ τὴν Τοπικὴν Ἐκκλησίαν καὶ δι' ἐμὲ τὸν ἐλάχιστον δοῦλον τοῦ Θεοῦ, ὀφειλετικῶς ὑψώνω τὰ μάτια μου πρὸς τὸν Τρισάγιον Θεὸν καὶ ἐκ βάθους ψυχῆς μου μεγαλύνω τὸ Πανάγιον Ὄνομά Του διότι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινώσιν μου καὶ ἐξελέξατό με μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου ὡς ποιμένα τῆς Μητροπόλεως ταύτης, καὶ ἀναφωνῶ: «Δόξα Σοι Ἅγιε, Δόξα Σοι Κύριε, Δόξα Σοι Βασιλεῦ οὐράνιε» καὶ μαζί με τὸν ἱερὸ Πατέρα τῆς Ἐκκλησίας Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον βοῶ «Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκεν». Παράλληλα κλίνω τὸ γόναυ καὶ κατασπάζομαι τὴν σεβασμίαν καὶ Ἀγγέλλοις αἰδέσιμον κέραν τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου καὶ προσκυνῶ τὸν Σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου Του.

Ἀναλογίζομαι τὰς εὐθύναις τὰς ὁποίας ἀναλαμβάνω ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν ὤμων μου, ἱλιγιῶ ἐνώπιον τοῦ ἀνεξιχνιάστου θελήματος τοῦ Θεοῦ, ὅμως ὑποτάσσομαι εἰς τὰς Βουλὰς Του καὶ ἔρχομαι ἀποφασισμένος νὰ ἀναλώσω ὅλας μου τὰς δυνάμεις πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους Ἐκεῖνος σήμερον μοῦ ἐμπιστεύεται. Νὰ ἀναλώσω τὰς δυνάμεις μου διὰ τὸν τόπον τὸν ὁποῖον ὑπηρετήσαν οἱ προκάτοχοί μου μετὰ αὐταπάρνηση καὶ τὸν ὁποῖον ἠύλογησε ἐπὶ τριάκοντα ἔτη ὁ ἄμεσος προκάτοχός μου Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Νικόδημος, τοῦ ὁποίου τὸ ἔργον θὰ καταγράψῃ ἡ ἱστορία. Τὸν πολὺν καὶ σεβάσιμον Ἱεράρχην κ. Νικόδημον εὐχαριστῶ καὶ παρακαλῶ νὰ ἔχω τὴν εὐχή του εἰς τὸ δύσκολον ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀπὸ σήμερον ἀναλαμβάνω. Ἐρχομαι νὰ ὑπηρετήσω τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον ὑπηρετήσεν ὡς Τοποτηρητὴς ἀπὸ τῆς παραιτήσεως τοῦ σεβασμίου Γέροντος κ. Νικοδήμου ἕως τῆς σήμερον ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, τὸν ὁποῖον εὐχαριστῶ ἐκ βάθους ψυχῆς διὰ τοὺς κόπους τῆς Τοποτηρητείας, τὴν εὐγένειάν του, τὴν διάκρισιν καὶ τὴν πολλὴν πρὸς τὸ πρόσωπόν μου ἀγάπην, τὴν ποικιλοτρόπως ἕως τῆς σήμερον ἐκδηλωθεῖσαν.

Θαρρῶν προσέρχομαι εἰς τὸ γεώργιον τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῶν Πατρῶν, διότι τὰ γεγονότα βεβαιώνουν ὅτι δὲν θὰ εἶμαι μόνος εἰς τὸν Ἀγῶνα τὸν ὁποῖον ἀναλαμβάνω σήμερον. Ἴδου ἀοράτως πάρεστι ὁ Βασιλεὺς τῆς Δόξης,

Τοῦ
Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. Χρυσόστομου

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, ὁ Τοποτηρητὴς Σεβ. Μητροπολίτης Καλαβρυτιῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος καὶ ὁ νέος Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Χρυσόστομος προσέρχονται στὸν Ἱ. Ν. Ἀγ. Ἀνδρέου γιὰ τὴν τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως. (2.4.2005)

ἰδοὺ ἡ Παντάνασσα Μήτηρ Αὐτοῦ ἡ Πανάμωμος Παρθένος, ἰδοὺ ὁ Πρωτόκλητος τῶν Ἀποστόλων εἶναι μαζί μας, τὸν αἰσθάνομαι, τὸν θεωρῶ εἰς τὸ πηδάλιον τῆς νοητῆς ταύτης νηὸς τῆς τῶν Πατρῶν Ἐκκλησίας. Δὲν εἶναι ἡ ταπεινότης μου ὁ ποιμὴν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης. Ἡ τῶν Πατρῶν πόλις Ποιμένα κέκτηται καὶ πολιοῦχον θεῖον, Ἀνδρέαν τὸν τῶν Ἀποστόλων Πρωτόκλητον.

Ἀνέρχομαι, μετὰ τὴν ἐλπίδα τῆς κατὰ Θεὸν ἐπιτυχίας καὶ τὸν ἱερὸ πόθο τῆς ἐκπληρώσεως τῆς διακονίας μου, τὰς βαθμίδας τοῦ ἱεροῦ τούτου Θρόνου, διότι με συνοδεύουν αἱ εὐχαὶ καὶ αἱ εὐλογίαι τοῦ πολυφιλήτου καὶ πολυσεβαστοῦ Πνευματικοῦ Πατρός μου Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, ὅστις ἐν πλησμονῇ ἀγάπης με ὠδήγησε Θεῖα βουλήσει εἰς τὸ ὑπατον τῆς Ἐκκλησίας ἀξίωμα καὶ τώρα ἀγάλλεται καὶ χαίρει συμμεριζόμενος ἀπολύτως τὰ ὄραματα τοῦ παιδιοῦ του διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ.

Μακαριώτατε, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίας μου, ἀναφερόμενος ὀφειλετικά εἰς τὸ Σεπτὸν καὶ

τίμιον πρόσωπόν Σας εἶπα κάτι τὸ ὁποῖον ἐπιτρέψατέ μου νὰ ἐπαναλάβω καὶ αὐτὴν τὴν στιγμὴν. «Ὅσο ἤμουν κοντὰ Σας, Σὰς ἀγαποῦσα ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου. Τώρα αἰσθάνομαι ὅτι πνίγομαι στὸν ὠκεανὸ αὐτῆς τῆς ἀγάπης. Ὁμολογῶ τὴν χάριν καὶ οὐ κρύπτω τὴν εὐεργεσίαν».

Γνωρίζω τοὺς τιμίους ἀγῶνας Σας, γνωρίζω τὸ πάθος Σας διὰ τὴν πρόοδον τῆς Ἐκκλησίας, γνωρίζω τὴν ἀγωνίαν Σας διὰ τὸ καλὸ τῆς πατρίδος μας καὶ διὰ τοῦτο καὶ μιὰ καὶ δύο καὶ χίλιες καὶ ἀναρίθμητες φορὲς διακηρύττω: Θὰ εἶμαι πάντα πιστὸ Σας τέκνο. Ἰδιαίτερα στὶς δύσκολες στιγμὲς καὶ στὶς στιγμὲς τῆς μοναξιάς πού συνοδεύουν τὸν βίον ἐνὸς πνευματικοῦ ἀγωνιστῆ καὶ πνευματικοῦ ἡγέτη. Συγκυρηναῖος στὴν Σταυραναστάσιμη πορεία Σας. Θὰ εἶμαι πάντα μαζί Σας στοὺς ἀγῶνας σας γιὰ ὅ,τι καλὸ γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν, μαζί μετὰ τὸν ἱερὸ Κληρὸ τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως καὶ τὸν εὐσεβῆ λαὸ τῆς. Σὰς εὐχαριστῶ καὶ σὰς εὐγνωμονῶ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου. Εὐχαριστῶ ἐπίσης τὴν σεπτὴν χορείαν τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων τῶν συγκροτούντων τὴν Ἱερὰν Σύ-

νοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὅποιοι μὲ ἐτίμησαν μὲ τὴν σεπτὴν καὶ τιμίαν ψῆφον των, ὥστε νὰ καταστῶ ποιμὴν τῆς Ἱερᾶς ταύτης καὶ Ἀποστολικῆς Μητροπόλεως.

Λαμβάνω δύναμη διὰ τὴν προκειμένη διακονία μου, ἀφοῦ ἔχω ἐνώπιόν μου καὶ μαζί μου τοὺς ἄρχοντες αὐτοῦ τοῦ τόπου. Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή πού ἐξελέγην Μητροπολίτης Πατρῶν μὲ περιέβαλαν μὲ μιὰ ξεχωριστὴ ἀγάπη. Ἡ εὐγένειά τους, ἡ παρουσία τους κατὰ τὴν ὥρα τῆς χειροτονίας μου, ἡ ἐπικοινωνία τους μαζί μου μετὰ ταῦτα, ἡ σημερινή τους ἔκφραση τιμῆς στοῦ πρόσωπό μου, τὰ καλά τους λόγια καὶ ἡ πηγαία καὶ αὐθόρμητη ἔκφραση τῶν αἰσθημάτων τους μὲ ὑποχρεώνουν νὰ ἐκφράσω τὴν ἀγάπη μου πρὸς τὰ πρόσωπά τους καὶ τίς θερμὲς εὐχαριστίες μου.

Ἐντιμότετοι Ἄρχοντες σᾶς κατασπάζομαι ὅλους καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ εἶστε συμπαραστάτες τοῦ Ἐπισκόπου τῶν Πατρῶν καὶ τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας στὸν Ἱερὸν ἀγῶνα ὅλων μας. Ὁ Ἐπίσκοπος ἐπιζητεῖ τὴν συνεργασίαν μαζί σας, ὅπως καὶ τὴν συνεργασία μὲ ὅλους τοὺς φορεῖς τῆς πόλεως σ' ἓνα διάλογο ἀνοικτό, εἰλικρινῆ καὶ διαρκῆ, γιὰ ὅ,τι καλὸ γι' αὐτὸ τὸν τρισευλογημένο τόπο καὶ τὸν θαυμάσιο λαὸ μας. Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ.

Ἄλλὰ καὶ ἄλλη αἰτία θάρρους καὶ ἐλπίδος ὑπάρχει διὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ Ἐπισκόπου τῆς εὐλογημένης ταύτης Ἐπαρχίας. Ἴδου ἡ χαρά μου, ἴδου τὸ ἀγαλλιάμα μου. Ὁ ἱερός Κληρὸς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν. Οἱ ἱερεῖς μας, οἱ ἀγωνισταὶ αὐτοὶ τῆς καθημερινότητος, οἱ ἥρωες πού ἐργάζονται μὲ περισσὴ ἀγάπη καὶ χωρὶς ὥραριο διὰ τὴν πνευματικὴ προκοπὴ τοῦ λαοῦ.

Καταφιλῶ τοὺς ἐγγάμους Ἱερεῖς μας, τοὺς λευκασμένους ἀπὸ τὸ χρόνο καὶ τὴν προσφορά. Καὶ τοὺς νεωτέρους πού μὲ ἱερό ἐνθουσιασμό προσφέρουν τὴν ζωὴ τους στὴν ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων. Ἀσπάζομαι ὅσους μοχθοῦν καὶ ἀγωνίζονται νὰ κηρύξουν Ἰησοῦν Χριστὸν Ἐσταυρωμένον καὶ Ἀναστάντα, εἴτε ἐντὸς τῆς μεγαλοπόλεως τῶν Πατρῶν, εἴτε εἰς τὰ χωριά μας. Τοὺς οἰκογενειάρχες Ἱερεῖς πού μεγαλώνουν τὰ παιδιά τους μέσα σὲ μιὰ δύσκολη κοινωνία καὶ πολλοὶ ἔξ αὐτῶν μαζί μὲ τὴν καλλιέργεια τῶν ψυχῶν ἀσχολοῦνται καὶ μὲ τῆς γῆς τὴν καλλιέργειαν γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ζήσουν. Εἶμαι παπαδοπαίδι καὶ ξέρω τί θὰ πῆ παπᾶς καὶ ἱερατικὴ οἰκογένεια.

Ἐναγκαλιζομαι τοὺς ἐκ τῶν μοναχῶν κληρικούς, τοὺς ἀφιερωθέντας ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς τὸν Θεόν, τοὺς ἰσαγγέλως πολιτευομένους. Πρὸς ὅλους σας πατέρες καὶ ἀδελφοὶ ἀπευθύνομαι ἐν περισσεῖα ἀγάπης καὶ παρα-

καλῶ σας θερμῶς: Σταθεῖτε εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων, διότι οἱ καιροὶ εἶναι δύσκολοι. Στῶμεν καλῶς ἀδελφοί μου, στῶμεν μετὰ φόβου. Δοξάσατε τὸν Θεὸν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν καὶ τῷ πνεύματι ὑμῶν. Μὴ γένοιτο, πατέρες μου πολυαγαπητοί, νὰ γίνωμεν αἰτία, ἐκ τῆς ἐλαφρότητος τῆς καρδίας, ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τῶν παθῶν, ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἥθους εἰς τὴν ζωὴν μας, ἐκ τῆς φιλαργυρίας ἢ ἐκ τινος ἄλλης ἀπροσεξίας, μὴ γένοιτο, λέγω, νὰ γίνωμεν αἰτία νὰ πλήττεται τὸ κῦρος τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ὁ λαὸς μας σφοδρῶς καὶ δικαίως ἐπιθυμεῖ οἱ ποιμένες του νὰ εἶναι ἄνθρωποι τῆς πίστεως, ἄνθρωποι ἀνιδιοτελεῖς, ἄνθρωποι τῆς θυσιαστικῆς προσφορᾶς, ἔχοντες μεταξὺ των ἀνυπόκριτον ἀγάπην, ὑπηρετῶν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου ἰστάμενοι ὡς φῶτα ἐπὶ τὴν Λυχνίαν τῆς τοῦ Θεοῦ φωτοφόρου καθέδρας, δηλαδή τῆς Ἐκκλησίας, ὡς χαρακτηριστικὰ ἀναφέρει ὁ Ἱερώτατος πατήρ τῆς Ἐκκλησίας Ἅγιος Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης. Ὡς πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν θὰ ἐργασθῆ μὴ φειδόμενος χρόνου καὶ κόπου ὁ Ἐπίσκοπός σας. Κληρικοὶ ἐπιλήσιμονες τῆς προσφορᾶς των, ἀδιάφοροι διὰ τὴν πνευματικὴν πρόοδον τοῦ ποιμνίου, δὲν χωροῦν πλέον εἰς τὸ γεώργιον τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἢ ὅποια εἶναι ἀνάγκη νὰ συνεχίση, μὲ βάσιν τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας, τὴν Ἱερά Παράδοση καὶ τὴν ζωὴ τῶν Ἁγίων της, τὸν σωστικὸ ρόλο της μέσα στὸν κόσμον.

Παρακαλῶ τοὺς ἱερεῖς μας ἐπίσης νὰ συμβάλλουν εἰς τὴν προσπάθειαν διὰ τὴν ἐξέυρεσιν καταλλήλων προσώπων διὰ τὴν εἰσοδὸν εἰς τὸν ἱερόν Κληρὸν, ἀνθρώπων μὲ ἱεραποστολικὸν ζῆλον, ἀνθρώπων ἀμέμπτου ἥθους, τῶν ὁποίων ἡ ζωὴ, θὰ εἶναι κρυσταλλίνη, θὰ εἶναι ἐπιστολὴ γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων. Ἡ μέχρι τώρα ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μᾶς ὀδηγεῖ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι χρειάζεται μεγάλη προσοχὴ εἰς τὰς χειροτονίας καὶ ἐφαρμογὴ ἐν προκειμένῳ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Ἀποφάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας μας. Μετὰ συνειδήσεως εὐθύνης ἐναντι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ὁμολογῶ ὅτι μετὰ πολλῆς προσοχῆς θὰ γίνωνται χειροτονίαι νέων κληρικῶν τόσον ἐγγάμων ὅσον καὶ ἐκ τῶν Μοναχῶν. Τὰ παιδιά ὁμως, τὰ ὁποῖα ἐμφοροῦνται ἀπὸ ἱερόν ζῆλον, ἀπὸ σοβαρότητα καὶ σεμνότητα καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ ἱερωθοῦν, ἄς γνωρίζουν ὅτι ὁ Ἐπίσκοπός τους θὰ σταθῆ στοῦ πλευροῦ τους μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς του καὶ μὲ ὅλην τὴν ἀγάπην, ὥστε νὰ ἐκπληρώσουν τοὺς ἱερούς τους πόθους πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ ἐπ' ὠφελεία καὶ σωτηρίᾳ τοῦ λαοῦ μας.

Ἱερεῖς μου εὐλογημένοι. Ἐκ τῆς σήμερας θὰ εἶμαστε μαζί καὶ θὰ συλλειτουργοῦμε. Ἐπιθυμῶ ἕως τῆς τελευταίας μου πνοῆς νὰ μὴ σκιάζει τὴν ψυχὴν μου καὶ τὶς ψυχὰς σας καμμία πικρία στὴ μεταξύ μας σχέση, ὅταν ἐγγίξουμε τὸ Ἱερὸ θυσιαστήριον. Σεῖς εἶστε ἡ στενὴ πλέον οἰκογένειά μου. Τὰ σπίτια σας θέλω νὰ τὰ νιώθω σπίτι μου καὶ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας σας δικούς μου ἀνθρώπους. Τὸ τραπέζι σας θέλω νὰ εἶναι καὶ δικό μου τραπέζι, ὅπως καὶ τὸ Ἐπισκοπεῖο θὰ εἶναι πάντα ἀνοιχτὸ γιὰ σᾶς καὶ τὸ φτωχὸ τραπέζι μου θὰ σᾶς περιμένει πάντα. Ἐγὼ εἶμεθα ὁμόψυχοι «ἐν τῷ αὐτῷ νοῦ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ» (Α' Κορινθ. 1,10).

Ἐρχομαι στὴν Πάτρα μὲ ἱεραποστολικὸ ζῆλο καὶ ἱεραποστολικούς ὁραματισμούς. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι σ' αὐτὴ τὴν προσπάθεια θὰ τύχω τῆς συμπαραστάσεως ὅλων Σας. Στὴν εὐλογημένη αὐτὴ πόλιν ἐργάζονται μὲ ἱερὸ ζῆλο ἀδελφότητες εὐσεβῶν ἀνθρώπων καὶ θερμοσυργῶν ἐργατῶν τοῦ Ἀμπελώνος τοῦ Κυρίου. Ὁ Ἐπίσκοπος ἐπιθυμεῖ τὴν ἀξιοποίησιν ὅλων τῶν ὑγιῶν πνευματικῶν δυνάμεων μέσα στὸν Ἐκκλησιαστικὸ χῶρο. Ἐν πνεύματι ἀγάπης, κοινωνίας καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἐνότητος θὰ ἐργασθῶμεν πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ εὐκλειαν τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας. Πρὸς τοῦτο καλῶ εἰς συσπείρωσιν ὅλους σας πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἱεροῦ μας στόχου, δηλαδὴ τῆς Ἀγιότητος.

Μετὰ συγκινήσεως βαθυτάτης στρέφω τὴν σκέψιν μου πρὸς τὰς ἱεράς Μοναστικὰς Ἀδελφότητες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας. Ὁ Μοναχισμὸς εἶναι τὸ προπύργιον τῆς πίστεως, οἱ μοναχοὶ εἶναι οἱ φύλακες τῆς Ὁρθοδόξου παραδόσεως, οἱ θεματοφύλακες τῶν Ἱερῶν καὶ τῶν ὁσίων τοῦ ἔθνους μας. Τὰ Μοναστήρια μας εἶναι οἱ πύργοι οἱ ἄσειστοι τῆς εὐσεβείας. Ἡ Ὁρθοδοξία καὶ τὸ Γένος μας χρεωστοῦν πολλὰ στὶς Ἱερὰς Μονὰς καὶ στοὺς Μοναχοὺς μας. Προσβλέπομε μὲ ἐμπιστοσύνη στὸν ὑγιῆ καὶ οὐχὶ στὸν ἐκκοσμικευμένο Μοναχισμὸ. Προσβλέπομε μὲ ἐμπιστοσύνη στοὺς Μοναχοὺς καὶ στὶς Μοναχὲς ποὺ μυρίζουν λιβάνι καὶ λιώνουν σὰν τὶς ἀναμμένες λαμπάδες στὴν ἄσκηση καὶ στὴν προσευχή. Προσωπικὰ ἐξήσα ὅλα τὰ χρόνια τῆς ἱερατικῆς μου ζωῆς σὲ Μοναστήρι, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 17 ὡς Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου τῶν Βαρσῶν στὴν Τρίπολη. Διὰ τοῦτο ἔχω ἰδιαιτέραν εὐαισθησίαν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τοὺς Μοναχοὺς μας καὶ τὰ Μοναστήρια μας. Συνεχίσατε ἀδελφοί μου, οἱ ἐν τοῖς Ἱεροῖς Μοναστικοῖς καθιδρύμασι ἐνασκούμενοι, συνεχίσατε τὴν προσευχὴν καὶ τὴν ἐν γενεῇ πνευματικὴν ζωὴν. Ὅλοι ἀναμένουν τοὺς εὐεργετικούς διὰ τὴν ταλαίπωρον κοινωνίαν μας πνευματικούς

σας κόπους. Συνεχίσατε νὰ προσφέρετε ἀγάπην καὶ πνευματικὸν κουφισμὸν εἰς τὰς ψυχὰς, ποὺ καταφθάνουν ὡς ἔλαφοι διψῶσαι εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ Κυρίου καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

Καὶ τώρα τὴν ψυχὴν μου κατακλύζουν τὰ αἰσθήματα ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης γιὰ τὸν ὑπέροχο λαὸ τῆς περιωνύμου πόλεως τῶν Πατρῶν. Γιὰ τὸν λαὸ, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς ἐκλογῆς μου ἐχαίρετσε τὸν νέον Ἐπισκοπὸν του μὲ αἰσθήματα σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης καὶ ποὺ ἀνέμενε ἐν χαρᾷ τὴν ἔλευσίν μου εἰς τὸν ἅγιον καὶ εὐλογημένον αὐτὸν τόπον. Γιὰ τὸν τρισευλογημένο λαὸ, ὁ ὁποῖος συνέρρευσε σήμερα γιὰ νὰ μὲ ὑποδεχθῆ μὲ ἐνθουσιασμὸ καὶ νὰ ἐκφράσῃ τὴν μεγαλόψυχον καὶ μεγαλόφωνον εὐχὴν, ὥστε νὰ φανῶ ἀντάξιος τῶν προσδοκιῶν τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας μας.

Ἀδελφοί μου πολυφίλητοι, σεῖς ἀπὸ σήμερα εἶστε ἡ χαρὰ μου καὶ ὁ θησαυρὸς τῆς καρδιάς μου. Ἐρχομαι νὰ θυσιασθῶ γιὰ τὴν ἀγάπην σας, ἔρχομαι νὰ ζήσω μαζί σας καὶ ἀνάμεσά σας νὰ πεθάνω. Αὐτὸ τὸ ξεχείλισμα τῆς καρδιάς σας, τὸ αὐθόρμητον τῶν ἐκδηλώσεών σας, μὲ ὑποχρεώνουν νὰ ἐκφράσω ἀπὸ τὰ μύχια τῆς ψυχῆς μου ὡς ἀπάντησιν εἰς τὸν γλυκασμὸν τῆς ἀγάπης σας, ὅτι ἀπὸ σήμερα ἡ χαρὰ σας θὰ εἶναι χαρὰ μου, ὁ πόνος σας θὰ εἶναι πόνος μου, ἡ ἀγαλλίασή σας θὰ εἶναι ἀγαλλιάματά μου, τὸ δάκρυ σας θὰ εἶναι δικός μου σπαραγμός. Ἡ ἀγάπη σας στὴν Ἐκκλησία καὶ ἡ ἀφοσίωσή σας σ' αὐτὴν θὰ εἶναι γιὰ μένα τὸ ὠραιότερο δῶρο. Ἡ ταπεινότης μου ὡς ἀντιδωρον θὰ προσφέρει τὸ εἶναι μου, τὸν ἑαυτὸ μου ὀλόκληρο, ὀλοκαύτωμα στὸ βωμὸ τῆς θυσιαστικῆς γιὰ σᾶς ἀγάπης. Σάλπισμα ἱερὸ στὰ ὄτα μου τὰ λόγια τοῦ Οὐρανοβάμονος Ἀποστόλου Παύλου «*τίς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;*».

Ἀδελφοί μου, σεῖς εἶστε ἡ δύναμή μας, σὲ σᾶς στηριζόμαστε, σεῖς εἶστε ἡ ἀπαντοχὴ μας. Δὲν εἶμαστε ἐμεῖς μόνο Ἐκκλησία, εἶστε καὶ σεῖς, ὁ εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος λαὸς μας. Ποιὸς μπορεῖ νὰ νικήσῃ αὐτὴ τὴν δύναμη; Τὴ δύναμη τοῦ φιλοθέου, τοῦ περήφανου Ὁρθόδοξου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ;

Μακαριώτατε, ἄρον κύκλω τοὺς ὀφθαλμούς Σου καὶ ἴδε τὰ τέκνα Σου. Αὕτη ἡ δόξα τῆς Ἐκκλησίας. Χαρεῖτε σήμερα πατέρα μας. Αὕτη ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Naί, μὲ ἓνα τέτοιο λαὸ μποροῦμε νὰ φωνάξωμε καὶ νὰ διασαλπίσωμε στὶς ἐσχατιὲς τοῦ σύμπαντος «*μαινέσθω ἡ θάλασσα, πέτραι διαλυῶσαι οὐ δύναται. Καὶ πύλαι ἄδου οὐκ κατισχύουσιν αὐτῆς*» (τῆς Ἐκκλησίας).

Ἰκετευτικά ὑψώνω τὰ χέρια μου πρὸς τὸν οἰκτίρμο-
να Θεὸν γιὰ ὅλους σας. Γιὰ τοὺς εὐσεβεῖς οἰκογενειάρ-
χες, τοὺς ἄνδρες καὶ τίς γυναῖκες πού με πόνο καὶ πόθο
ὑψηλοὺς ἀνασταίνετε τὰ παιδιά σας, γιὰ τοὺς ἀνθρώ-
πους τοῦ μόχθου πού με τὸν τίμιο ἰδρῶτα βγάζετε τὸ ψω-
μί σας, γιὰ τοὺς νέους καὶ τίς νέες πού λιώνετε τὰ νιάτα
σας στὴ βιοπάλη, γιὰ τὴν φοιτητιῶσα, σπουδάζουσα καὶ
μαθητιῶσα νεολαία μας, γιὰ τὰ τιμημένα καὶ πολλές
φορὲς λησμονημένα μὰ περήφανα γηρατειά, πού κου-
βαλᾶνε πόνους καὶ πίκρες τῆς ζωῆς, χαρὲς καὶ λύπες μὰ
καὶ μιὰ γόνιμη καὶ ἀπαραίτητη ἐμπειρία γιὰ τοὺς νεωτέ-
ρους. Γνωρίζω τὰ προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει σήμε-
ρα μιὰ οἰκογένεια. Γνωρίζω τὰ ἀδιέξοδα, με τὰ ὁποῖα
ἔρχεται ἀντιμέτωπη ἡ νεολαία μας. Γνωρίζω ὅτι πολλοὶ
νέοι πληγωμένοι καὶ διαψευσμένοι ἀναζητοῦν ἀπαντή-
σεις στὸν ψεύτικο παράδεισο τῶν ναρκωτικῶν καὶ ἄλλοι
στὶς ἀπατηλές, στὶς ψεύτικες καταστροφικὲς λατρεῖες.
Τὰ παιδιά αὐτὰ διψοῦν γιὰ μιὰ ἄλλη ζωή. Διψοῦν γιὰ
τὴν πραγματικὴ εὐτυχία. Ὅλοι ἐμεῖς, ὡς Ἐκκλησία, ὀφεί-
λουμε νὰ ἀγωνιστοῦμε με κάθε τρόπο, με κάθε μέσο γιὰ
νὰ μπορέσουμε νὰ τοὺς τὴν προσφέρουμε. Γνωρίζω ὅτι
ἡ κοινωνία μας καὶ δὴ καὶ ἡ κοινωνία τῶν Πατρῶν, μα-
στιζέται ἀπὸ τὴν ἀνεργία. Ἐχω προβληματισθεῖ, ἢ κα-
λύτερα θὰ ἔλεγα συγκλονισθεῖ ἀπὸ τὰ τηλεφωνήματα καὶ
τίς ἐπιστολὲς πού ἔχω λάβῃ ἀπὸ νέους καὶ νέες ἀπὸ τὴν
ἡμέρα τῆς χειροτονίας μου μέχρι τώρα καὶ μοῦ ζητοῦν νὰ
βοηθήσω νὰ βροῦν ἐργασία. Παιδιά μου, σᾶς ὑπόσχομαι
ὅτι θὰ κάνω ὅ,τι μπορῶ γι' αὐτό. Θὰ τὸ κάνω αἴτημα
πρὸς τὸν Θεὸ καὶ πρὸς ὅλους ὅσοι ἐκ τῶν ἀνθρώπων δύ-
νανται νὰ βοηθήσουν. Πρὸς τοὺς τιμίους ἄρχοντας καὶ
πρὸς πάντας τοὺς ἐν ἰσχύϊ ὄντας. Κι ἂν δὲν μπορέσω
ἀλλιῶς νὰ σᾶς βοηθήσω, θέλω νὰ ξέρετε ὅτι τὸ ψωμί μου
θὰ εἶναι καὶ δικό σας ψωμί. Οἱ τσέπες μου θὰ ἀδειάσουν
γιὰ σᾶς. Θὰ πεινάσω ἂν χρειασθῇ, γιὰ νὰ ζήσετε καὶ ὁ
μισθὸς τοῦ Ἐπισκόπου σας θὰ εἶναι στὴ διάθεσή σας.
Ἐρχομαι στὸν τόπο σας χωρὶς ὑλικὲς ἀποσκευές καὶ ἐπι-
θυμῶ νὰ πεθάνω πτωχός. Αὐτὸς θὰ εἶναι ὁ μεγαλύτερος
πλουτισμός μου. Ἐξ ἄλλου αὐτὸ ὑπαγορεύει ἡ θυσία τοῦ
Κυρίου μας σὲ ὅλους μας καὶ ἰδιαίτερα στὸν Ἐπίσκοπο.
Πῶς νὰ ἀναπαύσαι στὴ βόλεψή σου, ὅταν γνωρίζεις ὅτι
κάποιοι δίπλα σου πεινᾶνε, ὑποφέρουν, λυποῦνται, εἶναι
στοῦ πόνου τὸ κρεβάτι καὶ τρέχουν ἀπὸ τὰ μάτια τους
δάκρυα; Πῶς μπορεῖς νὰ κοιμᾶσαι ἠσυχος ἢ νὰ ἀπο-
λαμβάνης τὰ παχυλὰ ὑλικά ἀγαθὰ, ὅταν γύρω σου ὑψώ-
νονται χέρια πού σε ἰκετεύουν γιὰ λίγη ἀγάπη; Πῶς μπο-

ρεῖ νὰ μένη ἡ καρδιά τοῦ Ἐπισκόπου ἀσυγκίνητη ὅταν
ἀπὸ τὸ Νοσοκομεῖο τοῦ Ρίου ἕνα μικρὸ καὶ βαρεῖα ἄρρω-
στο παιδί τοῦ παραγγέλλει πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες, «*πείτε
στὸ νέο Δεσπότη νὰ ῥθῇ στὸ Νοσοκομεῖο νὰ με δῆ*». Naί,
θὰ ἔρθω παιδί μου. Θὰ εἶμαι μαζί σου καὶ με ὅλους ἐκεί-
νους πού πονοῦν καὶ ὑποφέρουν. Ἡ ζωὴ τῶν Ἁγίων μας
ὑπαγορεύει νὰ εἶμαστε πάντα κοντά σας. Μακάρι νὰ
ἤμουν ἐγὼ ὁ ἄρρωστος καὶ σὺ ὁ ὑγιὴς ὡς θὰ ἔλεγε καὶ εἶς
ἐκ τῶν ἀσκητῶν τῆς Ἐκκλησίας μας Πατέρων.

Ἀδελφοί μου, ἡ φιλανθρωπία σὲ ὅλη τῆς τὴν διάστα-
ση, ἀπὸ τὴν ἀπλούστερη ἔκφρασή της μέχρι τὴν θυσία γιὰ
τὸν ἄλλο, εἶναι ἡ ρίζα τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλη-
σίας. Μακαριώτατε, μᾶς μάθατε νὰ ἀγαπᾶμε τὸν ἄλλον,
ὅπως εἶναι καὶ ὁποῖος εἶναι. Τὸ σπουδαῖο κοινωνικὸ
ἔργο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τῶν
ἡμερῶν Σας ἐπιτελεῖται εἴτε σὲ ἐπίπεδο Ἀρχιεπισκοπῆς
εἴτε γενικώτερα σὲ συνεργασία με τοὺς Σεβασμιωτάτους
Μητροπολίτας τῆς Ἐκκλησίας μας με ἀποδέκτας ὄχι μό-
νο Ἑλληνας Ὀρθοδόξους, ἀλλὰ κάθε ἄνθρωπο, ἀδια-
κρίτως χρώματος καὶ θρησκείματος πού ζῆ στὴν Ἑλλά-
δα καὶ τὸ ὁποῖον ἔργο περνᾶει καὶ τὰ σύνορα τῆς Ἑλλά-
δος πρὸς τοὺς ὅπου γῆς πάσχοντας, θὰ ἐπιτελεῖται καὶ
στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Πατρῶν ὡς προσφορὰ ἀγάπης
πρὸς τοὺς ἀδελφούς τοὺς ἐν ἀνάγκαις καὶ θλίψεσιν
ὄντας. Μακαριώτατε, ἡ πνευματικὴ Σας διδασχὴ πάντο-
τε, κυρίως ὁμως κατὰ τὴν ὥρα τῆς εἰς Ἐπίσκοπον χει-
ροτονίας μου διὰ τὰ καθήκοντα καὶ τὴν ζωὴν τοῦ Ἐπι-
σκόπου ἀντηχοῦν γιὰ πάντα στὰ ὄτα μου καὶ στὴν καρ-
διά μου. Γέροντά μου, παρακαλῶ τὸν Θεὸ νὰ με βοηθήσει,
ὥστε ὅταν θὰ φύγω ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτὸ νὰ ἔχω ἐπιτελέσει
ἕνα πνευματικὸ καὶ κοινωνικὸ ἔργο πρὸς δόξαν Θεοῦ
καὶ ἀναψυχὴν τῶν ἀνθρώπων, νὰ μὴν ἀφήσω πίσω μου
συντρίμμα.

Ὅμως, ἡ Πάτρα ἔχει ἱστορία, εἶναι μιὰ ἐξέχουσα πό-
λη, μιὰ πόλη τοῦ πνεύματος. Χαιρετίζω ξεχωριστὰ τὸν
πνευματικὸν κόσμον τῶν Πατρῶν, τοὺς ἐλλογιμωτάτους
Καθηγητὰς τῶν Πανεπιστημιακῶν Σχολῶν καὶ τοὺς δι-
δασκάλους καὶ καθηγητὰς τῶν λοιπῶν βαθμίδων τῆς
Ἐκπαιδεύσεως. Ἀγαπητοί μου, ἔχετε στὰ χέρια σας τὰ
νιάτα μας, τὰ παιδιά μας, τὴν ἐλπίδα τοῦ τόπου μας, τῆς
πατρίδος μας. Σφραγίζετε με τὴν δική σας προσωπικό-
τητα τίς ψυχὲς τῶν νέων ἀνθρώπων. Εἶμαι πεπεισμένος
ὅτι δίδετε τὸν καλύτερο ἑαυτό σας.

Ὁ Ἐπίσκοπος θὰ εἶναι πάντα κοντά σας με τὴν προ-
σευχὴ του καὶ τὴν ἀγάπη του. Ἡ συνεργασία μαζί σας θὰ

εἶναι γιὰ μᾶς εὐλογία. Ἦμιον καὶ ἐγὼ Δάσκαλος πρὶν γίνω Κληρικός, καὶ ὑπηρετήσα ὡς Καθηγητὴς στὴν Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία Τριπόλεως, παράλληλα μὲ τὰ καθήκοντά μου στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Μαντινείας καὶ Κυνουρίας. Γνωρίζω πόσο μπορεῖ νὰ ἐπηρεάσῃ ὁ Δάσκαλος τὸν μαθητὴ. Μετὰ χαρᾶς καὶ συγκινήσεως βαθυτάτης εἶδα κατὰ τὴν ὑποδοχὴν μου ἀλλὰ καὶ βλέπω ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ αὐτοῦ Ναοῦ πολλοὺς ἀπὸ τοὺς τότε σπουδαστάς μου καταγομένους ἀπὸ τὴν Πάτρα καὶ ἀλλοῦ μὲ τοὺς ὁποίους διετήρησα ἀρρήκτους πνευματικούς δεσμούς ἕως τῆς σήμερον καὶ τοὺς ὁποίους ἐν ἀγάπῃ σήμερα κατασπάζομαι. Κατὰ σύμπτωσιν δὲ καὶ τοῦ Θεοῦ παραχώρησιν, πολλοὶ ἐκ τῶν ἰδικῶν μου Διδασκάλων καὶ Καθηγητῶν μένουν εἰς τὴν Πάτρα καὶ εἶναι μαζί μας αὐτὴ τῆ στιγμῇ. Τοὺς εὐχαριστῶ ἀπὸ καρδιάς.

Ἡ Πάτρα εἶναι γνωστὴ ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν ἱστορία της, ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν φυσικὴ της ὁμορφιά, ὄχι μόνον ἀπὸ τὸ ὅτι συνδέει τὴν Ἀνατολὴ μὲ τὴ Δύση. Εἶναι γνωστὴ καὶ ἀπὸ τὸν Μεγαλοπρεπῆ καὶ Πανίερρον Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, τὸ σέμνωμα αὐτὸ καὶ ὠράισμα τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Ναὸς αὐτὸς ἀποτελεῖ τὴν ταυτότητα τῆς Πρωτευούσης τῆς Πελοποννήσου. Ἡ ἐπιβλητικότητά του μαρτυρεῖ τῆς Ὁρθοδοξίας τὴν δόξα καὶ τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας τὴν λαμπρότητα. Οὐρανὸς ἐπὶ γῆς ἄλλος, παράδεισος διότι φυλάσσει τὴν τιμίαν Κάραν καὶ τὸν Σταυρὸν τοῦ Πρωτοκλήτου ἀναβλύζοντα ποταμοὺς ἀειζώους ἀρδεύοντας οὐχὶ μόνον τὸν εὐλαβέστατον καὶ Χριστιάνυμον Πατραϊκὸν λαόν, ἀλλὰ σύμπασαν τὴν Οἰκουμένην. Αὐτὸς ὁ Ναὸς εἶναι ἀδιάφευστος μάρτυς τῆς εὐσεβείας τῶν Πατρῶν. Ἀνηγέρθη μὲ τὸν πόθο τους, μὲ τὸν κόπο τους, ὑψώθηκε, καλλωπίστηκε καὶ συνεχίζει νὰ καλλωπίζεται μὲ τὴν τιμίαν προσφορὰν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τους. Θὰ συντονίσωμεν τὰς προσπάθειάς μας ἀξιοποιώντας ὅ,τι εἶναι δυνατόν προκειμένου νὰ περατωθῶν οἱ ἐργασίες εἰς τὸν Ἱερὸν αὐτὸν Ναόν. Βεβαίως ἓνα τέτοιο Ἐκκλησιαστικὸ Μνημεῖο πάντοτε θὰ χρειάζεται τὴν συντήρησιν, προκειμένου νὰ ἀνθίσταται στὴν φθορὰ τοῦ χρόνου. Ἐπιτρέπατέ μου ὅμως νὰ ἀνοιξῶ αὐτὴ τὴν στιγμῇ τὴν καρδιά μου καὶ νὰ σᾶς εἴπω ἐνδόμυχες σκέψεις μου ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Τὸν τελευταῖον καιρὸ ἤκουσα πολλὰ καὶ ἀνέγνωσα ὅσα ἐγράφησαν εἰς τὸν τύπον περὶ τοῦ Ναοῦ τούτου, τὰ ὁποῖα δεικνύουν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀνθρώπων διὰ τὸ σέμνωμα αὐτὸ τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀνέγνωσα καὶ τὰ περὶ τῆς εἰσφορᾶς τῶν κατοίκων τῆς Πάτρας, ἢ ὁποῖα ἀναγράφεται ὑπὲρ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου

Ἀνδρέου εἰς τοὺς λογαριασμοὺς τῆς Δ.Ε.Η. Εἰς τὴν ἀπορίαν τί θὰ κάνει ὁ νέος Ἐπίσκοπος, ἢ ὁποῖα εὐκαίρως ἀκαίρως ἐκφράζεται, ὁ Ἐπίσκοπος ἀπαντᾷ. Ἀμέσως θὰ συγκληθῇ ἡ ὑπάρχουσα Ἐπιτροπὴ ἀνεγέρσεως, θὰ μελετηθῶν τὰ σχετικὰ θέματα μετὰ μεγίστης λεπτότητος καὶ προσοχῆς καὶ ἐφ' ὅσον ἡ κατάργησις τῆς εἰσφορᾶς ἀποτελεῖ αἴτημα τοῦ λαοῦ, θὰ εἰσηγηθῶμεν τὴν κατάργησίν της. (Ποτὲ δὲν θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ στενοχωρηθῇ κάποιος, νὰ πιεσθῇ ἢ νὰ βαρυγνώμῃ προσφέροντας κάτι διὰ τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ). Σημειωτέον ὅτι θὰ κινηθῶμεν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀπολύτου διαφανείας ὄχι μόνον διὰ τὸν συγκεκριμένον Ναόν, ἀλλὰ καὶ διὰ κάθε ναὸν καὶ διαχειρίσιν τῆς Μητροπόλεως. Ἔχετε δικαίωμα νὰ γνωρίζετε τὰ πάντα. Καὶ ἔχομε ὑποχρέωση νὰ σεβώμεθα καὶ νὰ ἀξιοποιῶμε πρὸς ὄφελος τοῦ λαοῦ καὶ τὸ τελευταῖο εὐρὼ πὺν προσφέρεται στὴν Ἐκκλησία. Δὲν ἔχομε δικαίωμα νὰ σᾶς ἀποκρύπτωμε τίποτε. Σεῖς προσφέρετε τὰ πάντα. Τὸ κάθε τι πὺν δίδει ὁ πιστὸς εἶναι ἱερὸ καὶ ὅποιος δὲν τὸ ἀξιοποιεῖ διὰ τὸν σκοπὸν πὺν προσφέρεται μεγάλως ἁμαρτάνει. Ὅταν ὁ λαὸς γνωρίζει πὺς ἐργαζόμεθα, δὲν δίδει ἀπλῶς τὸν ὄβολόν του, ἀλλὰ τὴν ἴδια τὴν ψυχὴν του. Τέτοιο φιλότιμο, σὰν τὸ φιλότιμο τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνα δὲν θὰ συναντήσωμε πουθενὰ στὸν κόσμον.

Ἐπίσης θὰ ἤθελα νὰ ἐκφράσω τὰς εὐχαριστίας μου καὶ πρὸς τὸν τοπικὸν Τύπον καὶ τὰ λοιπὰ τοπικὰ Μέσα Μαζικῆς Ἐπικοινωνίας διὰ τὸ ἐνδιαφέρον τους διὰ τὰ θέματα τῆς Τοπικῆς μας Ἐκκλησίας.

Ἀφοῦ ἀνέφερα ὅσα ἦτο δυνατόν στὸν περιορισμένον αὐτὸ χρόνον πὺν εἶχαμε εἰς τὴν διάθεσίν μας, ἀφήνοντας τὰ ἄλλα διὰ τὰ μετὰ ταῦτα, παρακαλῶ δώσατέ μου ὀλίγα λεπτὰ ἀπὸ τὴν ὑπομονὴν σας νὰ ἐκφράσω τὰ αἰσθηματὰ μου πρὸς τοὺς ἀνθρώπους πὺν ἔζησα μέχρι τώρα μαζί τους καὶ πὺν μὲ συνόδευσαν μέχρι τὴν Πάτρα. Πρὸς τοὺς ἀνθρώπους πὺν καθ' ὅλα τὰ ἔτη τῆς ζωῆς μου, κυρίως ὅμως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἱερατικῆς μου διακονίας, στάθηκαν κοντά μου καὶ μὲ στήριξαν μὲ τὴν ἀγάπη τους καὶ τὴν καθαρότητα τῆς καρδιάς τους.

Εἶναι ἐδῶ ὅλοι τους. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Ἀλέξανδρος, ὁ θαυμασίος αὐτὸς ἄνθρωπος, ὁ ἀνυπόκριτος πατέρας καὶ συνεργάτης, ὁ Ἐπίσκοπος πὺν πανηγύρισε μαζί μὲ τὸν λαὸ τῆς Μητροπόλεως του γιὰ τὴν χαρὰ τῆς προαγωγῆς τοῦ Ἱεροκλήρουκα του καὶ πὺν μὲ συνεχλόνησε μὲ τὰ αἰσθηματὰ τῆς εὐγενείας καὶ τῆς τιμῆς πρὸς τὸ πρόσωπόν μου κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα ἀπὸ τῆς χειροτονίας μου ἕως

τῆς ἐνθρονίσεώς μου, ὅπως ἐξ ἄλλου ἔπραξε πάντοτε. Τὸν εὐχαριστῶ πολὺ ἀπὸ καρδιάς καὶ τὸν παρακαλῶ νὰ δέεται ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς Κύριον.

Εἶναι ἐδῶ οἱ Ἄρχοντες τῆς Ἀρκαδίας. Οἱ Βουλευταί, ὁ Νομάρχης, ὁ Δήμαρχος Τριπόλεως καὶ Δήμαρχοι τῆς εὐρύτερας περιοχῆς ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ εὐλογημένου λαοῦ μας, τὸν ὅποιον ἀπὸ ψυχῆς ἠγάπησα καὶ παράφορα με ἠγάπησε. Εἶναι ἐδῶ οἱ Κληρικοὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ Κυνουρίας, οἱ πολυαγαπημένοι Ἀδελφοί μου, με τοὺς ὁποίους συνεργάστηκα εἴκοσι τέσσερα ὀλόκληρα χρόνια χωρὶς ποτὲ νὰ ὑπάρξῃ σκιά στὴν μεταξύ μας σχέση εὐλικρινοῦς καὶ ἀδόλου ἀγάπης.

Εἶναι ἐδῶ οἱ συγχωριανοί μου, τῶν ὁποίων ὁ Θεὸς ἤκουσε τὰς προσευχὰς γιὰ τὴν ἀναξιότητά μου.

Πῶς νὰ σᾶς εὐχαριστήσω ἄδελφοί μου; Τί λόγους νὰ εὔρω ὥστε νὰ ἐκφράσω τὰ μύχια τῆς καρδιάς μου; Ἀντίδωρο στὴν ἀγάπη σας ἢ ὑπόσχεσίς μου ὅτι θὰ γονατίζω πάντοτε δεόμενος τοῦ Κυρίου γιὰ ὅλους σας. Σήμερα οὐσιαστικά οἱ δρόμοι μας χωρίζουν. Ὅχι ὁμως καὶ οἱ ψυχές μας.

Οἱ συγχωριανοί μου μετὰ ἀπὸ λίγο θὰ γυρίσετε στοῦ Λουκᾶ χωρὶς τὸν π. Χρυσόστομο. Σᾶς παρακαλῶ ὅταν ἐκκλησιάζεστε στὴν Ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ μας στὸν Ἄη Γιάννη τὸ Χρυσόστομο, νὰ ἀνάβετε ἓνα κερί καὶ γιὰ μένα, ὅπως κάνατε μέχρι σήμερα. Οἱ Τριπολιτισιῶτες καὶ οἱ λοιποὶ ἄδελφοί μου θὰ ἐπιστρέψετε στὴν Τρίπολη χωρὶς τὸν Ἱεροκλήρुकά σας καὶ οἱ Καλόγεροι τῶν Βαρσῶν χωρὶς τὸν Γέροντά σας. Ὅλοι σας γνωρίζετε πόσο σᾶς ἀγάπησα καὶ ἐγὼ γνωρίζω πόσο με ἀγαπήσατε. Ὅπως γνωρίζω πόσο λυπᾶσθε πὺν φεύγω ἀπὸ τὸ ἱερὸν Γεώργιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ Κυνουρίας. Ὅμως ἡ Ἐκκλησία εἶναι μία. Ὁ Θεὸς ἔτσι ὤρισε, ἔτσι οἰκονόμησε. Θὰ μᾶς ἐνώνῃ ἢ προσευχή, ἢ εὐχαριστιακὴ κοινωνία, ἢ σκέψη καὶ ἢ ἀγάπη πὺν οὐδέποτε ἐκπίπτει. Θὰ εἶμαι μαζί σας χαιρόμενος, λυπούμενος, προσευχόμενος γιὰ σᾶς.

Νὰ εἶστε ὅλοι καλά, νὰ χαίρεσθε καὶ νὰ ἀγάλλεσθε ἐν Κυρίῳ, νὰ ἔχετε τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ διὰ πρεσβειῶν τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου καὶ πάντων τῶν Ἁγίων μας.

Μακαριώτατε, Ἄγιοι Ἀρχιερεῖς, τίμοι Ἄρχοντες, εὐλογημένοι Κληρικοὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν, ἄδελφοί ὅσοι ἐξ ἄλλων Μητροπόλεων ἐφθάσατε σήμερον ἐδῶ διὰ τὴν χαρὰν τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, Ἀδελφοί μου Κληρικοὶ καὶ Λαϊκοὶ ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο καὶ τοὺς λοιποὺς Ὄργανισμοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

Ἀδελφοί μου ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ταύτης πὺν κοπιάσατε γιὰ τὴν Τελετὴ αὐτὴ καὶ ὅσοι ἄλλοι εἴσθε παρόντες, Λαὲ τοῦ Κυρίου περιούσιε, Σᾶς εὐχαριστῶ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου. Παρακαλῶ δέεσθε ὑπὲρ τῆς ἀναξιότητός μου.

Καὶ νῦν Κύριε μου, Κύριε, ὑψῶνω τὰ μάτια μου σὲ Σένα τὸν ἐράσμιον νυμφίον τῆς ψυχῆς μου, τὸν δι' ἐμὲ ποθητὸν καὶ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν, ἐνωτιζόμενος τὸν λόγον τοῦ Χρυσορρήμονος πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος λέγει: «Μὴ φοβοῦ, ὁ Κύριος εἶ μετὰ σοῦ. Ἄκουσον αὐτοῦ λέγοντος: Ἐγὼ Πατὴρ, ἐγὼ ἀδελφός, ἐγὼ νυμφίος, ἐγὼ οἰκία, ἐγὼ τροφεύς, ἐγὼ ἱμάτιον, ἐγὼ ρίζα, ἐγὼ θεμέλιος. Πᾶν ὅπερ ἂν θέλῃς ἐγὼ. Μηδενὸς ἐν χρεῖα καταστῆς. Ἐγὼ δουλεύσω. Ἐγὼ καὶ φίλος καὶ ξένος καὶ κεφαλὴ. Πάντα ἐγὼ. Μόνον οἰκείως ἔχε πρὸς ἐμέ. Ἐγὼ πένης διὰ σέ, ἐπὶ σταυροῦ διὰ σέ, ἐπὶ τάφου διὰ σέ. Ἄνω ὑπὲρ σοῦ ἐντυγχάνω τῷ Πατρί. Κάτω ὑπὲρ σοῦ πρεσβευτῆς παραγέγονα παρὰ τοῦ Πατρὸς. Πάντα μοι σὺ καὶ ἀδελφός καὶ συγγληρονόμος καὶ φίλος καὶ μέλος. Τί πλέον θέλεις;

Ἄνοιγοντας δὲ τίς σελίδες καὶ μὴ δυνάμενος ἄλλον τι νὰ εἶπω, ὀδεύων πρὸς τὸν ἡμέτερον Γολγοθᾶν καὶ ἀτενίζων τὸν δι' ἐμὲ ἠτοιμασμένον τόπον τοῦ μαρτυρίου, τὸν λόγον τὸν Σὸν δανείζομαι καὶ παρακαλῶ Σε, Κύριέ μου, εἰ δυνατὸν ἀπελθέτω ἀπ' ἐμοῦ θλίψις καὶ στενοχωρία, πικρία καὶ βάσανος ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν ἱερῶν Ἐπισκοπικῶν μου καθηκόντων. Οὐχὶ δι' ἄλλον τινα λόγον ἀλλὰ διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειάν μου, πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω Πάτερ, ἀλλ' ὡς Σὺ.

Πάτερ Ἄγιε, τήρησόν με ἐν τῷ ὀνόματί Σου καὶ οὐς δέδωκάς μοι τήρησον ἐν τῷ ὀνόματί Σου. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσί...

Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. Ἀγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ Σου· ὁ λόγος ὁ Σὸς ἀλήθεια ἐστί.

Κύριε, Κύριε, ἐπίβλεπον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην καὶ κατάρτισαι αὐτὴν ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιὰ σου.

Δόξα Σοι Ἄγιε, Δόξα Σοι Κύριε, Δόξα Βασιλεῦ Οὐράνιε.

Μνήσθητί μου Κύριε ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ Βασιλείᾳ Σου. Μνήσθητί μου Δέσποινα ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ Βασιλείᾳ Σου. Μνήσθητί μου Ἄγιε ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ Βασιλείᾳ Σου. Ἀμήν.

**ΜΙΑ
ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΗ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΡΟΛΟ
ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ**

Στὴν Ὁρθόδοξη Παράδοσή μας ὁ ὅρος *Ἐκκλησία* δὲν περιλαμβάνει μόνον τὴν Διοικοῦσα Ἐκκλησία ἢ μόνον τοὺς κληρικούς, ἀλλὰ καὶ τὸ λαϊκὸ στοιχεῖο. Χωρὶς τὸν λαὸ δὲν νοεῖται Ἐκκλησία. Ἡ Ἐκκλησία μας στηρίζεται σὲ μεγάλο βαθμὸ στὴν συνεργασία τῶν κληρικῶν μὲ τοὺς λαϊκούς. Στὸ ἐνοριακὸ ἔργο οἱ κληρικοὶ ἔχουν ἄμεση ὑποστήριξη ἀπὸ τοὺς λαϊκούς εἴτε αὐτοὶ εἶναι ἱεροψάλτες, εἴτε κατηχητές, εἴτε ἐκκλησιαστικοὶ σύμβουλοι, εἴτε κυρίες τοῦ Φιλοπτώχου ταμείου, εἴτε βοηθοὺν μὲ ὅποιοδήποτε ἄλλο τρόπο. Ἡ συμμετοχὴ τῶν λαϊκῶν εἶναι μαζικὴ στὴν Θεία Λειτουργία, στὰ Μυστήρια καὶ στὶς λοιπὲς Ἀκολουθίες. Ὁ λαὸς τῆς κάθε ἐνορίας εἶναι ἐκεῖνος ποὺ δίνει λαμπρότητα καὶ ζωντάνια στὶς πανηγύρεις καὶ στὶς μεγάλες ἑορτές. Οἱ λαϊκοὶ ὡς ποιμνιο εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι στηρίζουν ἠθικὰ καὶ ὑλικὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ βοηθοὺν μὲ τὸν ὀβολὸ τους στὴν ὑλοποίησις ἔργων ἀνοικοδομήσεως, ἀγιογραφίσεως, ἐξωραϊσμοῦ καὶ συντηρήσεως τῶν Ἱερῶν Ναῶν καὶ Μονῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ πλαίσιο ἔρχεται νὰ μᾶς δώσει χρήσιμες πληροφορίες μίᾶ ἐπικαιρὴ δημοσκοπηση, ἡ ὁποία διεξήχθη τὸν Μάρτιο τ.ἔ. ἀπὸ τὴν ἐξειδικευμένη ἐταιρεία ΚΑΠΑ RESEARCH Α.Ε. σὲ συνεργασία μὲ τὸ Παρατηρητήριο Κοινωνικῶν Φαινομένων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἔρευνα ἀναφέρεται στὸν ρόλο τῶν λαϊκῶν στὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ συλλογὴ τῶν στοιχείων ἔγινε στὸ Λεκανοπέδιο Ἀττικῆς καὶ τὴν Θεσσαλονίκη σὲ δείγμα 800 ἐρωτηθέντων. Τὰ ἐρωτήματα καὶ τὰ συμπεράσματα τῆς ἔρευνας χωρίζονται σὲ τρεῖς ἐνότητες:

Α) Ἡ ταυτότητα τῶν λαϊκῶν. Ἡ ἔρευνα διαπιστώνει ὅτι τὸ 46,7% τῶν ἐρωτηθέντων ἐκκλησιάζεται σχετικὰ συχνά –ἀπὸ μίᾶ φορὰ τὴν ἐβδομάδα μέχρι μίᾶ φορὰ τὸ μῆνα– ἐνῶ τὸ 53,1% τῶν ἐρωτηθέντων δὲν ἐκκλησιάζεται συχνά. Τὸ 92,7% γνωρίζουν τὴν ἐνορία τους καὶ τὸ 64,2% γνωρίζουν τὸν ἱερέα τῆς ἐνορίας τους. Ὅμως τὸ 90,1% δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναλάβει κάποιες δραστηριότητες γιὰ νὰ γίνῃ πιὸ ἐνεργὸ μέλος τῆς ἐνορίας. Ἐξ ἄλλου ἡ συμμετοχὴ τῶν λαϊκῶν στὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας εἶναι μεγάλη (59,5%), τὸ 49,4% δηλώνει ὅτι γνωρίζει τὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ 58,1% πιστεύει ὅτι ἡ λειτουργικὴ γλῶσσα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι κατανοητή.

Β) Ἡ συμμετοχὴ τῶν λαϊκῶν στὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν ἐρωτηθέντων (60,4%) γνωρίζει ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ «*σῶμα τῶν κληρικῶν καὶ τῶν πιστῶν*». Τὸ 60,1% ἐπιθυμεῖ τὴν ἐνεργοποίησις τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου, ἀλλὰ τὸ 53,5% δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ συμμετέχει στὶς ποικίλες πρωτοβουλίες τῆς Ἐκκλησίας.

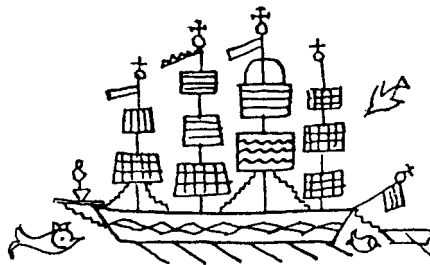
Γ) Πῶς ἐπιθυμοῦν τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ἀπαντήσεις στὰ ἐρωτήματα αὐτῆς τῆς ἐνότητος καταδεικνύουν ὅτι ἀκούγεται ἔντονο τὸ αἶτημα γιὰ μίᾶ μεγαλύτερη παρέμβασις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸν τομέα τῆς κοινωνικῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ἀνακουφίσεως τῶν ἀναξιοπαθούντων καὶ μάλιστα σὲ ἐπίπεδο εὐρύτερο ἀπὸ αὐτὸ τῆς ἐνοριακῆς δράσεως. Συγκεκριμένα τὸ 78,7% ζητεῖ τὴν δημιουργία πανελλαδικοῦ δικτύου ἀλληλεγγύης γιὰ ἐνίσχυσις τῶν ἀπόρων, τὸ 52,7% προτείνει τὴν συμμετοχὴ τῆς ἐνορίας στὴν ἀντιμετώπισις τῶν συγχρόνων κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ τὸ 34,4% ζητεῖ τὴν ὑποστήριξις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τίς τοπικὲς κοινωνίες γιὰ καλύτερη ποιότητα ζωῆς.

Τὰ συμπεράσματα τῆς δημοσκοπήσεως πρέπει νὰ τύχουν σοβαρῆς μελέτης καὶ ἀξιοποιήσεως ἀπὸ τὴν ποιμαίνουσα Ἐκκλησία μας καὶ ἀπὸ τοὺς ἐφημερίους

τῶν ἐνοριῶν μας. Δόξα τῷ Θεῷ ἡ συμμετοχὴ τῶν λαϊκῶν στὶς Ἀκολουθίες καὶ γενικὰ στὴν λατρευτικὴ ζωὴ ἀνέρχεται σὲ ποσοστὰ ἀρκετὰ ἱκανοποιητικά, ἂν τὰ συγκρίνουμε μὲ ἄλλες χῶρες καὶ ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψιν μας τὸ κλίμα εὐδαιμονισμοῦ καὶ τὶς ἀντιεκκλησιαστικὲς προπαγάνδες τῆς ἐποχῆς μας. Ὅμως πρέπει νὰ ἀναζωπυρωθεῖ τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ μεγαλύτερη συμμετοχὴ τῶν λαϊκῶν στὶς πολλὲς καὶ διάφορες ἐθελοντικὲς πρωτοβουλίες ποὺ ὀργανώνονται σὲ ἐπίπεδο Μητροπόλεως ἢ ἐνορίας. Πρέπει τὸ λαϊκὸ στοιχεῖο νὰ αἰσθάνεται πραγματικὰ ὅτι ἡ ἐνορία εἶναι τὸ δεύτερο σπίτι του γιὰ νὰ μὴ φθάσουμε καὶ στὴν χώρα μας νὰ ἔχουμε τὸ διεθνὲς φαινόμενο ποὺ ἐπισημαίνει ἡ ἀμερικανὶς κοινωνιολόγος Grace Davis. Πρόκειται γιὰ τὴν γνωστὴ φράση «πιστεύω, ἀλλὰ δὲν ἀνήκω». Δηλαδή στὶς ἡμέρες μας παρατηρεῖται παγκοσμίως τὸ φαινόμενο πολλοὶ ἄνθρωποι νὰ πιστεύουν στὸν Θεὸ ἢ νὰ διάκινται συμπαθῶς πρὸς μία Χριστιανικὴ ὁμολογία, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἀπρόθυμοι νὰ ἐνταχθοῦν ὡς ἐνεργὰ μέλη. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος σεβόμενη τὴν Ὁρθόδοξη Παράδοση καὶ τὰ μηνύματα τῶν καιρῶν μπο-

ρεῖ καὶ πρέπει νὰ ἀγωνισθεῖ γιὰ τὴν ἄμβλυνση τέτοιων φαινομένων. Ἐκκλησία σημαίνει «ἐκ-κλήσις, ἐκ-καλῶ», δηλαδή καλῶ τοὺς πάντες νὰ συμμετάσχουν. Στὸ πλαίσιο αὐτὸ ἐντάσσεται καὶ ἡ ἀνακοινωθεῖσα ἤδη ἀπόφαση γιὰ τὴν διοργάνωση Κληρικολαϊκῶν Συνελεύσεων σὲ ὅλες τὶς Ἐνορίες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπίσης ἀπὸ τὴν ἔρευνα γίνεται προφανὴς ἡ ἀνάγκη γιὰ ἐνίσχυση τοῦ κοινωνικοῦ καὶ φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας μας εἴτε σὲ τοπικὸ ἐπίπεδο εἴτε σὲ πανελλήνιο καὶ διεθνὲς ἐπίπεδο, ὅπου δραστηριοποιεῖται ἐπιτυχῶς ἡ Μ.Κ.Ο. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὅλα αὐτὰ βεβαίως ἀποτελοῦν παράλληλες καὶ συμπληρωματικὲς δράσεις, διότι ὁ πρῶτος σκοπὸς τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας εἶναι ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς μας καὶ ἡ θεραπεία τῶν παθῶν μας καὶ τῶν ἀδυναμιῶν μας. Ὁ Ἄναστας Κύριος εἴθε νὰ δώσει σὲ ὅλους μας δύναμη ὥστε κληρὸς καὶ λαὸς νὰ συνδυάσουμε τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησιολογία μὲ τὶς σύγχρονες ἀνάγκες τῆς κοινωνίας μας.

**ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΤΟΥ Π.Σ.Ε.
ΓΙΑ ΤΗΝ
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ
(9-14.5.2005)**

Εἰσαγωγικά

Ἀπὸ τὶς 9 ἕως καὶ τὶς 14 Μαΐου τ.ἔ. πραγματοποιήθηκε στὴν χώρα μας τὸ Συνέδριο τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν γιὰ τὴν Ἱεραποστολή, μὲ θέμα: «Ἐλθέ Πνεῦμα Ἅγιον, θεράπευσε καὶ συμφιλίωσε». Οἱ ἐργασίες διεξήχθησαν στὶς ἐγκαταστάσεις τῶν στρατιωτικῶν θερέτρων τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα Ἀττικῆς. Ὅπως εἶχε δηλωθεῖ ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος οὐδεμία συμπροσευχή ἢ συλλειτουργία μετὰ τὴν Ὁρθοδόξων καὶ ἑτεροδόξων ἔλαβε χώρα.

Στὴν συνέχεια παραθέτουμε:

- α) Τὴν εἰσαγωγικὴ ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου στὴν ἑλληνικὴ καὶ στὴν ἀγγλική.
- β) Τὴν προσφώνηση τοῦ Μακαριωτάτου πρὸς τὸν Γεν. Γραμματέα τοῦ Π.Σ.Ε. κ. SAM KOBIA κατὰ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ τελευταίου στὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. (12-5-2005)
- γ) Τὴν ἀντιφώνηση τοῦ κ. SAM KOBIA στὴν ἀγγλική.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος καὶ ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Π.Σ.Ε. κ. Sam Kobia κατὰ τὴν ἐπίσημη ἐπίσκεψη τοῦ τελευταίου στὸ Συνοδικὸ Μέγαρο (12.5.2005).

**ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ
ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΣΗ
ΤΟΥ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΥ
ΛΟΓΟΥ**

(Έναρκτήριος όμιλία
στό 13ο Συνέδριο
του Παγκοσμίου
Συμβουλίου Έκκλησιών,
10-5-05)

Του
Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου
Αθηνών και πάσης Ελλάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

1. Έκ μέρους της Όρθοδόξου Έκκλησίας της Ελλάδος, αλλά και ολοκλήρου του λαού των Αθηνών και πάσης της Ελλάδος, έμπλεως χαράς μεγάλης και αγάπης αδελφικής, θά ήθελα να καλωσορίσω εδώ στην Αθήνα όλους τους συμμετέχοντες στο 13ο Συνέδριο Παγκοσμίου Ίεραποστολής και Διαδόσεως του Ευαγγελικού Λόγου του Παγκοσμίου Συμβουλίου Έκκλησιών. Τούτες τις Άναστάσιμες ημέρες, ήδη 10 ημέρες μετά τον έορτασμό του Άγίου Πάσχα και της Άναστάσεως του Χριστού, ως μου έπιτραπεί να σάς άπευθύνω τον άρχαιο εκείνο και ύπαρξιακό χαιρετισμό, ό οποίος άποτελεί τον πυρήνα της ταυτότητός μας και της μαρτυρίας μας ως Χριστιανών: ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

2. Η χαρά μας είναι άκόμη μεγαλύτερη, διότι ή εκδήλωση αυτή παρέχει την εύκαιρία σε άδελφές μας και άδελφούς μας να συνέλθουν «έπί τό αυτό» από όλόκληρο τον κόσμο, άκόμη και από περιοχές της Χριστιανοσύνης πολύ πέραν από εκεί όπου φθάνει ή Όργάνωση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Έκκλησιών, εδώ στην Αθήνα, πρωτεύουσα της Ελλάδος, χώρας ιδιαίτερα εύνοημένης από την αγάπη του Θεού. Όντως, στην πατρίδα μας, έδόθη από την Χάριν του Κυρίου μας τό προνόμιο να λάβει τό Ευάγγελο εις την μητρικήν μας γλώσσα. Πράγματι, όλόκληρη ή Καινή Διαθήκη, που άποτελεί, θά λέγαμε, την καρδιά της Βίβλου μας, έγραφη, όπως γνωρίζετε, άρχικώς εις την ελληνικήν.

Αισθανόμεθα δέ εύγνωμοσύνην και τιμήν, διότι έπελέγη ή Αθήνα, δια να φιλοξενήσει τό πολύ σημαντικό και έπίκαιρο τούτο Συνέδριο. Η Έκκλησία μας, ή οποία ιστορικώς έγεννήθη άκριβώς ως άποτέλεσμα του Άποστολικού κηρύγματος, παραμένει μέχρι και σήμερα προσηλωμένη εις την βαθιά Της δέσμευση προς την μαρτυρία και τή διάδοση του Ευαγγελικού Λόγου, με έμφαση στην ίδια εκείνη διάσταση που τονίσθηκε από τον Άπόστολο Παύλο εις την ιστορικήν Του Όμιλία προς τους Αθηναίους επί του Άρείου Πάγου (Πράξ. 17:23-31), δηλαδή στην Άνάστασιν. Η άποστολή μας, ή άποστολή της Όρθοδόξου Έκκλησίας, άποστολή εύαγγελισμού του κόσμου όλου, εν τω πνεύματι της προσεχούς έορτής της Πεντηκοστής, άρχίζει από την Θεϊαν Λειτουργίαν μας, την Ευχαριστιακή Σύναξιν του λαού του Θεού, κατά την οποίαν ή Άνάστασις του Κυρίου μας, τό όντολογικό και ύπαρξιακό αυτό θεμέλιο της «έν ήμιν έλπίδος» (Πέτρο. Α΄, 3:15), έπανασυντελείται δοξολογικώς κάθε Κυριακή και σε κάθε άλλη εύκαιρία, και καθίσταται έτσι, κατά την παράδοσή μας, τό εφελτήριο δια την άποστολήν εις τά πέρατα της οίκουμένης.

3. Η Έκκλησία της Ελλάδος άνταπεκρίθη από της πρώτης στιγμής, πριν από 1 χρόνο περίπου, εις την πρόσκλησιν αλλά και την πρόκλησιν που Της άπυθύνθησαν υπό του Παγκοσμίου Συμβουλίου Έκκλησιών, να είναι ή φιλοξενούσα Έκκλησία αυτού του Συνεδρίου με θέμα «Έλθέ, Παράκλητε, θεράπευσον και κατάλλαξον» (δηλαδή «Έλα, Άγιο Πνεύμα, γιάτρεψε και συμφιλίωσε»). Η άπόφασις της Ίερās Συνόδου να φιλοξενήσει ένα τέτοιο οίκουμενικό γεγονός μείζονος σημασίας, τό πρώτο που διοργανώνεται σε Όρθόδοξη χώρα, και παρά την παλαιότερη πικρή έμπειρία μας από έπιθετικές ιεραποστολικές δραστηριότητες και έχθρικές πράξεις έναντίον του λαού μας (Σταυροφορίες, Ούνια και, πιό πρόσφατα, προσηλυτισμόν από όργανώσεις άκτιβιστών), έστηρίχθη επί τριών λόγων:

(α) επί της άποφασιστικότητός μας να ένώσωμε τās δυνάμεις μας μετά των άλλων Χριστιανών εις διάλογον και κοινήν μαρτυρίαν, ιδίως σήμερα, ότε τό

άνθρωπινο πρόσωπο ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς οἰκουμένης ταλαιπωρεῖται, σὸ κοινωνικὸ καὶ πολιτικὸ ἐπίπεδο, ἐξ αἰτίας τῆς ἀστικοποίησης καὶ τῆς παγκοσμιοποίησης, πού ἀκυρώνουν τὴν προσωπικὴ ἑτερότητα καὶ ἀναιροῦν τὴν ἀποκλειστικὴ μοναδικότητα τῆς κάθε συγκεκριμένης ἀνθρώπινης ὑπαρξῆς·

(β) ἐπὶ τῶν θετικῶν ἐξελίξεων ἐντὸς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ὅπως αὐτὲς ἐπιβεβαιώνονται ἀπὸ τὸ κείμενο τῶν συστάσεων τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς· καὶ

(γ) ἐπὶ τῆς σφαιρικῆς κατανοήσεως τῆς ἱεραποστολῆς, ἡ ὁποία ἀναπτύσσεται κατὰ τὰ πρόσφατα ἔτη ἐντὸς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν. Ἐθεωρήσαμε μάλιστα ἰδιαίτερος σημαντικὸ καὶ Θείας Προνοίας ἐμφαντικὸ τὸ Συνέδριο αὐτό, ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλα παρόμοια Συνέδρια γιὰ τὴν Παγκόσμιον ἱεραποστολήν, διότι σηματοδοτεῖ νέαν στροφὴν εἰς τὴν ἀντίληψιν περὶ ἱεραποστολῆς, ὥστε νὰ ἀπηγεῖ ἐπίσης τὴν θεολογικὴν καὶ τὴν πνευματικὴν πραγματικότητα ἐντὸς τοῦ περιβάλλοντος τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μας. Ὡς Ὁρθόδοξοι, ὄχι μόνο ὠφελούμεθα ἀπὸ τὶς οἰκουμενικὲς συναντήσεις καὶ τὸν διάλογο, ἀλλὰ ἔχουμε ἐπίσης νὰ καταθέσουμε τὶς προκλήσεις πού ἀφοροῦν ἐμᾶς καὶ πού προέρχονται ἀπὸ τὴν μακρὰν ἱστορικὴν μας ἐμπειρίαν σὲ θέματα ἱεραποστολῆς, ὅπως μποροῦμε καὶ νὰ εἰσφέρουμε τὴν ἰδικὴν μας Θεολογίαν περὶ ἱεραποστολῆς, ἡ ὁποία ἀπηγεῖ στοιχεῖα ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῶν πρώτων χριστιανικῶν κοινοτήτων.

Εἰδικότερον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἐπιθυμῶ νὰ ὑπογραμμίσω ὅτι χωρὶς νὰ ἀφίσταται τῶν παραδοσιακῶν κεκτημένων της, χαρακτηρίζεται ἀπὸ μίαν αἰσθητὴν ἐξωστρεφεῖ τάσιν, νέων «ἀνοιγμάτων» πρὸς τὸν κόσμον, μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἐν τῷ πνεύματι τῆς Πεντηκοστῆς, συνεννοήσεως καὶ συνεργασίας μὲ ὅλες τὶς ἐποικοδομητικὲς δυνάμεις πρὸς ὄφελος τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τῆς ἀνάγκης ἐφαρμογῆς ἄμεσων σχέσεων μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἐφ' ὅσον ἀναγνωρίζει ὡς ζωτικῆς σημασίας τὴν ἔμφαση στὴν ἀξία τῆς φιλίας, τοῦ σεβασμοῦ, τῆς ἐλευθερίας, καὶ τῆς προσωπικῆς ἀγάπης, ἀνεξάρτητα ἀπὸ θρησκευτικὲς, πολιτισμικὲς καὶ κοινωνικὲς διαφορᾶς. Ἐντὸς τοῦ πλαισίου τούτου τῆς Πεντηκοστῆς, ἐν ἧ τὸ Πανάγιον Πνεῦμα ἔχει ἕνα εἰδικὸ ρόλο, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὑποδέχεται τὰ μέλη τοῦ Π.Σ.Ε. ἀπὸ διάφορες περιοχῆς τοῦ πλανῆτη δίδοντας ἔμφαση στὴν σημασία πού ἀποδίδει στὴν διεθνή Ἀδελφότητα τῶν

Ἐκκλησιῶν πού ὁμολογοῦν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς Θεὸν καὶ Σωτῆρα, κατὰ τὰς Γραφάς, καὶ ἐκ τοῦ λόγου τούτου ἀγωνίζονται νὰ ἐκπληρώσουν ἀπὸ κοινοῦ τὴν κοινὴν τῶν κλησιν στὴ δόξα τοῦ ἐνὸς Θεοῦ, Πατρὸς, Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος. Ἦδη δὲ 1 ἔτος μετὰ τὴν ἐπιτυχεῖ διοργάνωση τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων στὴν Ἀθήνα 2004, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐπιθυμεῖ νὰ προσφέρει τὴ δυνατότητα στὶς Ἐκκλησίες μέλη τοῦ Π.Σ.Ε. γιὰ μιὰ γόνιμη καὶ δημιουργικὴ ἀνταλλαγὴ ἱεραποστολικῶν ἐμπειριῶν.

4. Ἔχετε ἅπαντες βαθεῖαν ἐπίγνωσιν τῶν συνεχῶν αἰτιάσεων, ἀνησυχιῶν, ἡ ἀκόμη καὶ ἀντιρροήσεων τῶν Ὁρθοδόξων ἐπὶ μιᾶς σειρᾶς ζητημάτων (ἀπὸ τῶν διαδικασιῶν λήψεως ἀποφάσεων καὶ τῶν μορφῶν κοινῆς προσευχῆς ἕως τῆς Ἐκκλησιολογίας). Ἔχετε ἴσως ἤδη ἀποκτήσει ἄμεσον ἐμπειρίαν ἢ γνωρίζετε ἐξ ἀκοῆς τὰς ἀντιδράσεις τὰς ὁποίας ἐκφράζει τμῆμα τῆς Ὁρθοδόξου κοινότητός μας ἐναντίον τῆς ἀποφάσεώς μας νὰ φιλοξενησῶμε τὴν ἐκδήλωσιν αὐτὴν. Κατὰ τὰ τελευταῖα σαράντα περὶπου χρόνια, ὑπῆρξαν αἰτίες, ἄλλες δικαιολογημένες καὶ ἄλλες ἀδικαιολόγητες, γιὰ τὶς ὁποῖες ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, παρότι ἦτο ἕνα ἐκ τῶν ἰδρυτικῶν μελῶν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἠναγκάζετο νὰ περιορίζει τὴν συμμετοχὴν της εἰς ἕνα *minimum* ἀπλῶς τῶν ἀπαιτουμένων. Ὡστόσο, οἱ πρόσφατες ἐξελίξεις, πού ἀφοροῦν εἰς τὴν λεγομένην «*Εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῆς παρουσίας τῶν Ὁρθοδόξων εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν*», μᾶς ἐπεισαν ὅτι σήμερον ἐγκαινιάζεται πλέον μιὰ νέα ἐποχὴ εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας. Εἴμεθα εὐγνώμονες εἰς τοὺς διοργανωτὰς αὐτοῦ τοῦ Συνεδρίου, διότι διὰ πρώτην φοράν, κατὰ τὸν καθορισμὸν τῶν πρὸς συζήτησιν θεμάτων ἐνὸς Συνεδρίου διὰ τὴν Παγκόσμιον ἱεραποστολήν, ἔγινε συντονισμένη προσπάθεια, ὥστε νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καὶ οἱ εὐαισθησίαι τῶν Ὁρθοδόξων.

5. Ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα, καθὼς καὶ ἡ δικὴ μας ἀταλάντευτη ἀπόφασις νὰ παρουσιάσωμε εἰς τὸν κόσμον τὴν μαρτυρίαν τῆς Ὁρθοδόξου πίστεώς μας κατὰ τρόπον ὁρατό, ἐλπίζομε νὰ ὀδηγήσουν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία ἔχει νὰ διαδραματίσει ἕνα σημαντικὸ ρόλο ἐντὸς τῆς εὐρυτέρας Χριστιανικῆς κοινότητος, δεδομένης μάλιστα μιᾶς ὀλοένα γιγαντουμένης ἐχθρότητος ἐναντίον τῆς πίστεώς μας. Ἡ Ἐκκλησία μας οὐδέποτε ἠρνήθη τὸν διάλογον. Ἀντιθέτως, πάντοτε ἐπεζήτησε καὶ ἐπιζητεῖ τὸν διάλογον, συμφώνως καὶ πρὸς τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ

Ἁγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ, Ἐπισκόπου Ἐφέσου καὶ προμάχου τῆς πίστεώς μας, ὅτι «ὅτι δίστανται τινες ἀλλήλων καὶ οὐ χωροῦσι πρὸς λόγους, δοκεῖ μείζων εἶναι ἢ μεταξὺ τούτων διαφορὰ. Ὅτε δὲ λόγοις συνέλθωσι καὶ ἐκάτερον μέλος νουνεχῶς ἀκροάσῃται τὰ παρ' ἐτέρου λεγόμενα, εὐρίσκεται πολλάκις ὀλίγη τούτων ἢ διαφορὰ».

6. Θὰ ἤθελα στὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ διατυπώσω ὀρισμένες σκέψεις, ὑπὸ τὴν ἰδικήν μας θεολογικὴν ὀπτικήν, τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐπὶ κάποιων ἰδιαίτερος σημαντικῶν πλευρῶν τοῦ Συνεδρίου σας. Ἐν πρώτοις, χαίρω διὰ τὴν λειτουργικὴν διάσταση, ὅπως αὐτὴ δηλώνεται μὲ σαφήνεια στὸν τίτλο - ἔμβλημα τοῦ Συνεδρίου, ὑπὸ τὴν ἐκφραστικὴν μορφήν προσευχῆς, ἥτοι ὡς μία ἐπίκλησις πρὸς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, νὰ θεραπεύει καὶ νὰ συμφιλιώνει. Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τῆς μετανεωτερικότητος ἢ Λειτουργία καὶ τὸ λειτουργικὸ βίωμα εὐρύτερα ἀποκτοῦν μίαν ἰδιαίτερη σημασία διὰ τὴν χριστιανικὴν μας μαρτυρία, ἐξίσου ἰδιαίτερη μὲ τὴν κήρυξιν τοῦ Εὐαγγελικοῦ Λόγου.

Ὅλοι σχεδὸν οἱ Χριστιανοὶ ἱεραπόστολοι ἀναγνωρίζουν σήμερα ὅτι ἡ ἀποκλειστικὴ ἔμφασις εἰς τὴν κήρυξιν τοῦ Εὐαγγελίου διὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς λογικῆς κατανοήσεως τῆς ἀληθείας μειώνουν ἐπικίνδυνα τὴν δραστηκὴν ἐπενέργειαν καὶ ἀποδοχὴν του. Πολλοὶ στὴν ἐποχὴν μας ὑπενθυμίζουν ὅτι πρέπει νὰ ἀνοίξωμε τὸν νοῦν μας εἰς τὴν γνῶσιν –(ἐπιστήμη, ἀνάπτυξις, οἰκονομία, κέρδος). Λησμονοῦν ὡστόσο ὅτι μὲ αὐτὰ καὶ μόνον δὲν ἀνακαινίζεται ἡ ἐλπίδα. Ἡ ἐλπίδα βεβαιώνεται μέσα στὴ βίωση τῆς Ἀναστάσεως. Καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου εἶναι ἡ ρωγμὴ ποὺ χρειάζομεθα νὰ φθάνει τὸ βλέμμα μας πρὸ βαθιὰ στὸν ἐσχατολογικὸν μας ὀρίζοντα. Μπορεῖ νὰ αἰσθανόμεθα τὴν ἱστορικὴ ὀδὴν γιὰ ὅσα δεινὰ συνέβησαν στὸν περασμένο αἰῶνα, μὲ πρωταγωνιστὲς κατ' ὄνομα χριστιανούς, ἀλλὰ δὲν φυλακίζομεθα στὸν ἱστορικὸ χρόνον, δὲν ἀπολυτοποιοῦμε, δὲν προσκυνοῦμε τὸν εἰδωλοποιημένο ἑαυτὸν μας στὴ διάσταση τῆς γνώσεως ἢ τῆς τεχνολογίας. Καὶ δὲν ἐπιδιώκομε νὰ ἐπιλύσωμε κάθε πρόβλημα ἀπολύτως στὸ «ἐδῶ καὶ τώρα». Δὲν βιώνομε τὴν αὐταπάτη ὅτι τὰ πάντα ἐξαρτῶνται ἀπὸ ἐμᾶς. Ὁ κόσμος καὶ ὁ ἄνθρωπος μέσα στὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως δὲν εἶναι καταδικασμένοι σὲ μιὰ ἀπελπισμένη ἐλευθερία ποὺ ὑμνήθηκε, κατὰ τὸν αἰῶνα ποὺ πέρασε, ὡς τὸ ἀπαύγασμα τοῦ λυτρωτικοῦ οὐμανισμοῦ. Εἰς τὴν Ὁρθόδοξον παράδοσίν μας ἐκεῖνο τὸ ὅποιο ἀποτελεῖ τὴν οὐσίαν τῆς

Ἐκκλησίας δὲν εἶναι ἡ ἱεραποστολή τῆς ὑπὸ τὴν συμβατικὴν ἔννοιαν, ἀλλὰ ἡ Θεία Εὐχαριστία, ἡ Θεία Λειτουργία. Ἡ ἱεραποστολή, συνιστᾷ, τρόπον τινά, τὴν μετα-Λειτουργίαν, καθὼς καὶ τὴν Λειτουργίαν ἔπειτα ἀπὸ τὴν Λειτουργίαν. Διὰ τοῦτο ἡ ἱεραποστολή δὲν νοεῖται μόνον ὡς «ἔξοδος», ὡς κήρυξις τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ ἐπίσης ὡς σιωπηλὴ μαρτυρία. Παρ' ὅλες τὶς ἀντιξοότητες καὶ τὶς δυσχέρειες σὲ καταπιεστικὰ καὶ/ἢ μειονοτικὰ περιβάλλοντα, ἡ Ἐκκλησία μας διεφύλαξε τὴν πίστιν Τῆς καὶ τὴν ἐκκληροδότησε ὄχι ὡς ἰδεολογίαν ἀλλὰ ὡς τρόπον ζωῆς ὁ ὁποῖος διέπεται ἀπὸ τὶς ἀξίες τοῦ Εὐαγγελίου. Ἀνεκτίμητος ὑπῆρξε ἡ συμβολὴ τῆς Λειτουργίας μας καὶ τῶν μοναχῶν μας εἰς τοῦτο τὸν ἀγῶνα.

7. Ἐξ ὅσων μπορῶ νὰ θυμηθῶ, εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἕνα Συνέδριον ἐπὶ τῆς Ἱεραποστολῆς υἰοθετεῖ ἦθος καὶ γλῶσσα μεγαλυτέρας ταπεινότητος, ἀφήνοντας κατὰ μέρος τοὺς τόνους ὑπερβολικῆς αἰσιοδοξίας καὶ τοὺς μεσσιανικοὺς προγραμματικοὺς καταλόγους θεμάτων ἱεραποστολῆς, τοὺς ὁποῖους ἐβλέπαμε κατὰ τὰ παλαιότερα ἔτη. Τὸ κεντρικὸν τοῦ θέματος δὲν εἶναι μία προγραμματικὴ δῆλωσις οὔτε ἀκτιβιστικὸν σλόγκαν, ἀλλὰ εἶναι μία προσευχή: μία προσευχὴ πρὸς τὸν Θεὸν νὰ θεραπεύει, νὰ συμφιλιώνει, νὰ ἐνδυναμώνει καὶ νὰ καθιστᾷ ὄλους τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ ζῶντες μάρτυρες τοῦ Ἀναστηθέντος Κυρίου, συνενώνοντάς τους εἰς δυνατὰ ὑποδείγματα κοινοτήτων καταλλαγῆς καὶ θεραπείας.

Λέγοντας αὐτό, ἀναγνωρίζομε ὅτι ἡ ἱεραποστολή εἶναι ἐγγενὴς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ, ὄχι μόνον εἰς ὠρισμένας διακονίας ἐξειδικευμένου χαρακτῆρος. Ἀναγνωρίζομε ἐπίσης ὅτι ἡ ἱεραποστολικὴ εὐθύνη ὄλων τῶν Χριστιανῶν συνίσταται εἰς τὴν ζῶσαν τὴν μαρτυρίαν, λόγῳ καὶ ἔργῳ. Πάνω ἀπ' ὅλα, τονίζομε ὅτι ἡ μεταστροφή τῶν ἀνθρώπων δὲν παραμένει ἐντὸς τῶν ὀρίων τῆς ὑπευθυνότητος ἢ τῆς ἐξουσίας τοῦ ἱεραποστόλου, ἀλλὰ εἶναι μᾶλλον ἔργον Θεοῦ (missio Dei). Ὁ Κύριος ἦτο ἐξ ἀρχῆς ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος «προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ» τῶν πρώτων χριστιανικῶν κοινοτήτων, καὶ ὄχι οἱ ἴδιοι οἱ Ἀπόστολοι (Πράξ. 2:47). Ἐμεῖς ὡς συνεργοὶ τοῦ Κυρίου προσευχόμεθα, μαρτυροῦμε καὶ ἐνεργοῦμε μετὰ ταπεινότητος. Ἀλλὰ ὁ Θεός, μέσῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, εἶναι ἐκεῖνος ποὺ ἐπιφέρει τὴν μεταστροφήν.

8. Τὸ δεύτερον σχόλιόν μου εἶναι ἐπίσης συναφὲς πρὸς τὸ κεντρικὸν σύνθημα τοῦ Συνεδρίου. Τὸ ἴδιο τὸ γε-

γονός ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἀναλαμβάνει τὴν πρωτοβουλίαν διὰ τὴν ἱεραποστολὴν ἀποτελεῖ ὑγιεινὴν θεολογικὴν θεμελίωσιν οἰασθήποτε ἀποδεκτῆς ἱεραποστολικῆς δράσεως. Φυσικά, ἡ ἔμφασις ἐπὶ τῆς Πνευματολογίας, τουλάχιστον ὅπως αὐτὴ βιώνεται εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Θεολογίαν, δὲν συνιστᾷ κατ' οὐδένα τρόπον ἐκτοπισμὸν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὸ κέντρον: Ἐκεῖνος εἶναι «*ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ*» (Ἰω. 14:6) καὶ «*οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία*» (Πράξ. 4:12). Γιὰ νὰ τὸ θέσω κάπως διαφορετικά: μία αὐθεντικὴ Χριστιανικὴ Ἱεραποστολογία δὲν θὰ πρέπει νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ ἀντικαταστήσῃ μία Χριστοκεντρικὴ ἐρμηνεία τοῦ σύμπαντος —παρὰ τὶς ὅποιες ἀδυναμίες αὐτῆς τῆς ἐρμηνείας— μὲ μία Πνευματοκεντρικὴ ἐρμηνεία. Ἡ ἐξισορρόπησις ὁμως μεταξὺ Πνευματολογίας καὶ Χριστολογίας ἐξασφαλίζει μίαν ἐπίσης ἰσορροπημένην ἱεραποστολικὴν δρᾶσιν, δεδομένου ὅτι τότε τόσον ἡ Χριστολογία ὅσον καὶ ἡ Πνευματολογία τίθενται ἐκ νέου ἐντὸς τοῦ παραδοσιακοῦ πλαισίου τῆς Τριαδικότητος. Τοῦτο καθίσταται ἰδιαίτερος σαφὲς ἐκ τοῦ πλήρους τίτλου τοῦ Συνεδρίου σας, ἐφόσον ἡ πνευματολογικὴ χροιά τοῦ προαναφερθέντος ἐμβλήματος ὑποστηρίζεται ἀποτελεσματικῶς ὑπὸ τῆς Χριστολογικῆς ἐμφάσεως εἰς τὴν συνέχειαν τοῦ τίτλου: καλούμεθα ἐν Χριστῷ νὰ καταστοῦμε κοινότητες καταλλαγῆς καὶ θεραπείας.

9. Τοῦτο μὲ ὁδηγεῖ εἰς τὴν τρίτην μου παρατήρησιν: ἡ Ἱεραποστολὴ εἶναι «*διακονία τῆς καταλλαγῆς*» (Κορ. Β' 5:18). Χαιρόμεθα, διότι ἡ κεντρικὴ ἐστίασις τοῦ Συνεδρίου ἐτέθη ἐπὶ τῆς θεραπείας καὶ τῆς καταλλαγῆς. Εἰς τὴν μακροαίωνα Ὁρθόδοξον Θεολογίαν μας ἡ ἁμαρτία ἐθεωρεῖτο πάντοτε ὡς θραύσις καὶ ἀλλοίωσις τῆς σχέσεως καὶ ἀποξένωσις μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπινου γένους καὶ τοῦ Θεοῦ καὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς κτίσεως. Οὐδέποτε, ἢ μᾶλλον πολὺ σπανίως, ὡς νομικιστικὴ ἐνοχλή. Ἐπ' αὐτῆς τῆς βάσεως ἡ σωτηρία νοεῖται ὡς διαδικασία θεραπείας καὶ καταλλαγῆς τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς ἅπασαν τὴν κτίσιν. Ἡ θεραπεία καὶ ἡ καταλλαγὴ εἶναι στοιχεῖα τὰ ὅποια ἔχουν ἐπιτευχθεῖ ἐν Χριστῷ τῷ Σαρκωθέντι, Σταυρωθέντι καὶ Ἀναστάντι Υἱῷ τοῦ Θεοῦ καὶ εἶναι δυνατόν καὶ ὅλοι ἐμεῖς νὰ μετέχουμε αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, μέσω τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐπενεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἡ σωτηρία, ὡς ὄντολογικὴ θεραπεία καὶ ἀποκατάστασις τῆς πεπτωκυίας ἀνθρωπότητος καὶ κτίσεως, φέρει τὴν μεταμόρφωσιν, τὴν μετουσίωσιν, τὸν ἐγκαινισμὸν τῶν

σχέσεων πρὸς τὸν Θεὸν ὡς πηγὴν τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑπαρξεως, πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸ σύμπαν τὸ ὁποῖον μᾶς περιβάλλει. Ὁ Χριστὸς ἀπέθανε δι' ἡμᾶς, ἀνέστησε τὴν πεπτωκυίαν μας ἀνθρωπότητα καὶ ἀνῆλθε εἰς τοὺς οὐρανούς καὶ ἐκάθησε ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς. Ὡστόσο, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔπραξε ὁ Χριστὸς δι' ἡμᾶς ἐφ' ἅπαξ ὀφείλει ὁ καθένας ἀπὸ ἡμᾶς νὰ τὸ κατακτήσῃ μὲ προσωπικὴν (καὶ ὄχι μὲ στενωῶς νοουμένην ἀτομιστικὴν) πορείαν του ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐκαστος ἐξ ἡμῶν καλεῖται ἐπίσης νὰ ἀποθάνῃ ὡς παλαιός, ὥστε νὰ ἀναστηθεῖ καὶ πάλιν ὡς καινὸς ἄνθρωπος ἐν Χριστῷ. Ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ καὶ ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἔχει τὴν πρωτοβουλίαν, ἀλλὰ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ὀφείλει νὰ ἀνταποκριθεῖ εἰς τὴν κλήσιν Του καὶ νὰ συνεργήσῃ πρὸς τὴν ἐπίτευξιν τῆς σωτηρίας του καὶ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ «*ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς*» (Ματθ. 6:10).

10. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας προσέδωσε μυστηριακὸ χαρακτῆρα εἰς τὴν θεραπείαν καὶ τὴν καταλλαγὴν. Τὸ Εὐχέλαιον εἶναι μία ἐκκλησιαστικὴ λειτουργικὴ Ἀκολουθία, ἓνα Μυστήριον ποὺ ἐγγυᾶται τὰ δῶρα τῆς Θεῆς Χάριτος, καὶ ἀνανεώνει σὲ κάθε ἄνθρωπο τὴν ἐσχατολογικὴν πραγματικότητα τοῦ δοξασμοῦ, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀθανασίας ἐν Χριστῷ. Ὡς τοιοῦτο δὲ θεραπεύει τὸν ἀνθρώπινον φυσικὸ καὶ πνευματικὸ πόνον καὶ ἀποκαθιστᾷ τὴν κοινωνία καὶ τὴν ἐπικοινωνία τοῦ πιστοῦ μὲ τὸν Θεόν. Ἡ θεραπεία καὶ ἡ καταλλαγὴ διαπνέουν, πράγματι, ὅλες τὶς λατρευτικὰς Ἀκολουθίας τῆς Ἐκκλησίας μας. Τὰ Μυστήρια, ὡστόσο, δὲν θεωροῦνται μαγικὰς, θὰ λέγαμε, τελετές. Αἱ ἀσθένειαι καὶ ὁ θάνατος, ὡς ἀναπόφευκτες ἐμπειρίες αἱ ὅποια ἔρχονται νὰ συσκοτίσουν καὶ νὰ περιορίσουν τὸν ἀνθρώπινον βίον δὲν νοοῦνται ὡς μορφαὶ θεϊκῆς ἐκδικήσεως, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς αἱ συνέπειαι τῆς ἀποξενώσεως τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸν Θεόν καὶ τῆς θραύσεως τῆς σχέσεως τοῦ κόσμου πρὸς Ἐκεῖνον. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ ὁποῖος ἦρε τὶς ἀδυναμίας μας καὶ ἐπωμίσθηκε τὶς ἀσθένειάς μας, ἀπήλλαξε, μὲ τὴν Ἀνάστασίν Του, καὶ τὸν ἰδικὸν μας βίον ἀπὸ τὴν ἀποσπασματικότητα καὶ τὶς ἀτέλειές του. Ὑπερβαίνοντας τὸν κόσμον, ὁ Χριστὸς ἔδωσε εἰς τοὺς ἀνθρώπους εἰρήνην, χαρὰν καὶ πρόσβασιν εἰς τὴν ἀφθαρτον ζωὴν ἐν τῇ Ἐπουρανίῳ Του Βασιλείᾳ.

11. Θὰ ἤθελα τώρα νὰ στραφῶ πρὸς τὶς πρακτικὰς συνέπειας τῶν θεολογικῶν σκέψεων, τὰς ὁποίας ἐξέφρασα πολὺ ἐπιγραμματικὰ μέχρι τώρα. Τὸ Συνεδριὸν σας εἶναι ἐπίκαιρο καὶ σημαντικό, ἐξαιτίας τῶν πολλῶν καὶ δυσε-

πίλυτων προκλήσεων, τις οποίες ἄπαντες οἱ Χριστιανοὶ ἀντιμετωπίζουμε σήμερα. Εἰς πολλὰς περιπτώσεις, ὁ κόσμος ἐντὸς τοῦ ὁποίου ζοῦμε σήμερα δὲν εἶναι πλέον καθόλου ἴδιος πρὸς τὸν κόσμον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔζη ἡ Ἐκκλησία μας κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ ἀνέπτυξε τὴν ἱεραποστολικὴν τῆς θεολογίαν καὶ πράξιν.

Ἡ ἐπίδρασις τῆς παγκοσμιοποιήσεως, ὡς πολιτισμικοῦ καὶ ὄχι πλέον ὡς οἰκονομικοῦ φαινομένου, καθίσταται ὀλοένα καὶ πιὸ αἰσθητή. Τὸ ἄνοιγμα τῶν ἐθνικῶν συνόρων καὶ οἱ ἐντεινόμενες μετακινήσεις πληθυσμῶν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον συντελοῦν εἰς τὴν διαμόρφωσιν ἑνὸς πολὺ διαφοροτικοῦ περιβάλλοντος διὰ τὴν χριστιανικὴν μας μαρτυρίαν ἀπ' ὅ,τι ἦτο τὸ περιβάλλον αὐτὸ κατὰ τὸ παρελθόν. Παραδοσιακὰ καὶ ἱστορικὰ μονο-θρησκευτικὲς κοινωνίες φαίνεται ὅτι μεταλλάσσονται εἰς πολυθρησκευτικὰς, οἱ πιστοὶ Χριστιανοὶ ζοῦν πλέον κοντὰ σὲ ἀνθρώπους ἄλλων πίστεων, ἄλλων φυλῶν, παραδόσεων, γλωσσῶν, ἀλλὰ μοιράζονται μαζί τους χαρὲς καὶ λύπες ἐντὸς τῶν ἰδίων κοινωνιῶν, συνάπτουν μεικτοὺς γάμους, μετέχουν εἰς τὶς ἴδιες κοινωνικὰς ἢ οἰκογενειακὰς ἐκδηλώσεις. Ἔχουμε σκληρὸ ἀγῶνα μπροστὰ μας γιὰ νὰ διαφυλάξωμε τὶς παραδοσιακὰς χριστιανικὰς μας ἀξίες, τὴν πνευματικὴν μας ταυτότητα, τὴν πίστην μας καὶ τὴν ἰδιοπροσωπίαν μας, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι οὐδεμία ἴσως ἀπὸ τὶς σύγχρονες κοινωνίες δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἰσχυρισθῆι ὅτι εἶναι ἀμιγῶς χριστιανικὴ. Ὅλοένα καὶ περισσότεροι ἄνθρωποι ἄλλων πίστεων ζοῦν πλάι στοὺς Χριστιανοὺς καὶ ἀγωνίζονται ἐναντίον τῶν ἰδίων προκλήσεων τῆς ἀθεΐας, τοῦ ἀγνωστικισμοῦ καὶ τῆς ἀντιθρησκευτικῆς ἐκκοσμικεύσεως. Ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ τρικυμιώδους περιβάλλοντος καλούμεθα ἡμεῖς νὰ καταστοῦμε φάροι θεραπείας καὶ καταλλαγῆς. Τὰ ἱστορικὰ τραύματα μεταξὺ Ἐκκλησιῶν, ἐθνῶν, κοινοτήτων, ἀκόμη καὶ οἰκογενειῶν, χρήζουν ἀγωγῆς μὲ πνεῦμα ταπεινότητος, προκειμένου νὰ γίνῃ προσπάθεια θεραπείας τῶν καὶ συμφιλίωσεως τῶν ἀνθρώπων, καθὼς ἀτενίζομε πρὸς τὸ μέλλον. Εἰς τὸν κόσμον μας ἔπειτα ἰδίως ἀπὸ τὴν 11ην Σεπτεμβρίου, κάτι τέτοιο καθίσταται ἀκόμη πιὸ ἐπιτακτικὸν ἀπ' ὅ,τι ἦτο εἰς παλαιότερες ἐποχὰς.

12. Αἱ συνέπειαι τῆς παγκοσμιοποιήσεως, τῆς τρομοκρατίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ πολέμου ἐναντίον τῆς τρομοκρατίας, καθιστοῦν ἐπιτακτικὴν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τὴν ἐπιτακτικὴν τῆς προφητικῆς Τῆς φωνῆς. Ὅταν οἱ λαοὶ πένονται ὀλοέν καὶ περισσότερο, ἐνῶ οἱ πλούσιοι γίνονται ὀλοένα πλουσιότεροι καὶ οἱ σύγχρονοι οἰκονομολό-

γοὶ καὶ πολιτικοὶ δικαιολογοῦν τὰς ἀποφάσεις καὶ τὰς ἐνεργείας τῶν (σχετικῶς εἴτε μὲ πολέμους εἴτε μὲ τὴν κατάσταση τῶν οἰκονομιῶν τοῦ κόσμου) ὡς «*ἱστορικῶς ἀναπόφευκτες*», καθὼς λέγουν, τότε ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ ὑψῶναι τὴν φωνήν Τῆς καὶ νὰ λαμβάνει θέσιν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ὑπὲρ τῶν πτωχῶν, ὑπὲρ τῶν περιθωριοποιημένων καὶ τῶν ἀνίσχυρων. Ὅφείλει νὰ καθίσταται Ἐκεῖνη ὁ ἰσχυρὸς μάρτυς τῶν ἀξιῶν τοῦ Εὐαγγελίου, ἐπαναβεβαιοῦσα ὅτι ὁ Κύριός μας εἶναι ὁ «*ἄρχων τῆς εἰρήνης*» καὶ ὅτι ὅλα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ἀνήκουν εἰς Αὐτόν. Ὅπως μὲ τὴν θεόπνευστον εὐγλωττίαν τῶν διεκλήρουσαν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν, πάντα τὰ ἀγαθὰ καὶ οἱ πόροι τοῦ πλανήτου μας πρέπει νὰ εἶναι κοινὰ καὶ προσβάσιμα εἰς ὅλους. Εἰρήνη χωρὶς δικαιοσύνην εἶναι χιμαιρικὴ ἐπιδιώξις.

13. Εἰς μίαν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ κοσμικὰ κράτη, τὰ ὁποῖα ἐνοχλοῦνται ἀπὸ τὶς ἀξίες τοῦ Εὐαγγελίου, ἐπιχειροῦν νὰ κλειδώσουν ἐντὸς τῆς ἰδιωτικῆς σφαιρᾶς τὴν πίστην καὶ τὶς συνδεόμενες μὲ αὐτὴν κοινωνικὰς καὶ ἠθικὰς ἀξίες, ἡ Ἐκκλησία καλεῖται νὰ καταθέσῃ καὶ πάλι τὴν μαρτυρίαν Τῆς περὶ τῶν ἀξιῶν τῆς ἐπουρανοῦ Βασιλείας, χωρὶς νὰ συμμορφῶνεται μὲ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀρέσουν εἰς τοὺς ἰσχυροὺς τῆς πολιτικῆς καὶ τοῦ χρήματος τοῦ κόσμου τούτου. Ἡ Ἐκκλησία δὲν ὑπάρχει διὰ νὰ τρέχει πίσω ἀπὸ τὶς ἀντίθετες πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ δυνάμεις, ἀλλὰ νὰ δίδῃ μαρτυρία πίστεως, δυνάμεως καὶ ἀληθείας. Δὲν θὰ πρέπει οἱ Χριστιανοὶ, οἱ ὁποῖοι εἶναι ταυτοχρόνως πολῖται τῶν συγχρόνων κοινωνιῶν, νὰ παραιτηθοῦν ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀξιῶν τοῦ Εὐαγγελίου οὔτε θὰ πρέπει νὰ παραμείνουν σιωπηλοὶ ἐνώπιον τῶν τάσεων ὀρισμένων συγχρόνων ἐκκοσμικευμένων κρατῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν μας, τὰ ὁποῖα ἐπιχειροῦν νὰ ἐπιβάλουν εἰς τοὺς λαοὺς τῶν ἀξίες καὶ πρότυπα ξένα πρὸς αὐτοὺς.

Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις, ἡ Ἐκκλησία θὰ πρέπει, ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὴν ἐπιζήτησιν τρόπων καὶ μέσων θεραπείας καὶ καταλλαγῆς, νὰ λειτουργεῖ ὡς πολιτισμικὸν ἀντίβαρον καὶ νὰ υἱοθετεῖ μίαν στάσιν, ἡ ὁποία θὰ Τῆς ἐπιτρέπῃ νὰ τολμᾷ νὰ ἐκφράζῃ πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἔπρατταν κατὰ τὸ παρελθόν οἱ Προφῆται καὶ ὅπως ἔπρατταν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν.

14. Θὰ ἤθελα νὰ κλείσω μὲ μίαν τελευταίαν σκέψη, ἃν καὶ ὄχι ὀλιγότερο σημαντικὴν. Ἡ ἱεραποστολικὴ μας στάση καὶ συμπεριφορὰ θὰ πρέπει πάντοτε νὰ διέπονται καὶ νὰ τρέφονται ἀπὸ ἀγάπην. Ὁ Χριστὸς ἐκέρδισε τὸν

κόσμον, συνέτριψε τὰς πύλας τοῦ Ἄδου διὰ τῆς τελείας ἀγάπης, τῆς ἀγάπης ἐκείνης ἢ ὁποία τὸν ὀδήγησε εἰς τὸν θάνατον ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Ἡ ἀγάπη εἶναι τὸ μυστικὸν ἐκεῖνο ὄπλον, τὸ ὁποῖον φέρει τὴν μετάνοιαν διὰ τὰς ἁμαρτίας τοῦ παρελθόντος, φέρει τὴν θεραπείαν τῶν τραυματικῶν ἀναμνήσεων καὶ τὴν συμφιλίωσιν μεταξὺ τῶν ἀποξενωμένων ἀνθρώπων. «*Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ;*» εἶναι τὸ ρητορικὸν ἐρώτημα τὸ ὁποῖον θέτει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, καὶ συνεχίζει: «*θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμός ἢ λιμός ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα;*». Τίποτε ἀπὸ αὐτά, διότι [...] «*ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἐτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρῖσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν*» (Ρωμ. 8:35-39). Τὸ κλειδί καὶ ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν θεραπεία καὶ τὴν καταλλαγὴ εἶναι ἡ τα-

πεινότητα καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸ καὶ πρὸς ἀλλήλους.

15. Στὸ λίκνο τοῦτο τῆς δημοκρατίας, στὴν κυρία εἴσοδο γιὰ τὴν Εὐρώπη, ὅπου ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γιὰ πρώτη φορὰ κήρυξε, στὴ χώρα ὅπου δημιουργικὰ ἀνεπτύχθη ὁ ἀνθρωποκεντρικὸς πολιτισμὸς καὶ ὁ σεβασμὸς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ ἔλαβε τὸ Εὐαγγέλιο στὴ μητέρα γλῶσσα τῶν κατοίκων της, ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἐξόχως εὐτυχὴς καὶ θεωρεῖ τιμὴν της νὰ σᾶς ὑποδέχεται ὅλους καὶ νὰ φιλοξενεῖ τὸ Παγκόσμιο Συνέδριο Ἱεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ τοῦ Π.Σ.Ε.

Εἶη ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ «*θεραπεύουσα καὶ καταλλάσσουσα*» Κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ἡμῶν καὶ εἴθε νὰ μᾶς ἐνδυναμώνει εἰς τὴν κοινὴν μας πορείαν πρὸς μαρτυρίαν τοῦ Εὐαγγελίου μετ' αὐθεντικότητος καὶ πληρότητος. Σᾶς εὐχομαι ἐκ βάθους καρδίας κάθε ἐπιτυχίαν εἰς τὸ ἔργον σας.

**WELCOMING
ADDRESS TO
THE XIII
CONFERENCE ON
WORLD MISSION
AND EVANGELISM
OF WCC
(Athens, 10-5-05)**

1. On behalf of the Orthodox Church of Greece, and at the same time on behalf of all the people of Athens and of all Greece, it is with great joy and fraternal love that I welcome here in Athens all the participants of the XIII Conference on World Mission and Evangelism of WCC. In this Paschal period, almost ten days after the celebration of the Holy Easter and the Resurrection of Christ, allow me to greet you all with the ancient and existential greeting which constitutes the core of our identity and witness as Christians: ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ, Christ is Risen!

2. Our joy is even greater because this event has gathered in the same place sisters and brothers from all over the world and from a Christian constituency much wider than the WCC. This place is Athens, the capital of Greece, a country especially privileged by God's love. Our country was indeed privileged by the grace of our Lord to receive the Gospel in our mother tongue. In fact, the entire New Testament, the very heart of our Bible, was originally written in Greek. We are grateful and quite honoured that Athens was selected to host this important and timely conference. Our Church, which historically is a result of Apostolic mission, is to this very day deeply committed to witness and evangelism, focusing on the same aspect underlined by the Apostle St. Paul in his historic speech to the Athenians at Areopagus (Acts 17:23-31), namely on the Resurrection. Our mission, the mission of the Orthodox Church, the mission of spreading the Gospel all over the world, in the spirit of the forthcoming Pentecost, starts from our Divine Liturgy, the eucharistic synaxis of the people of God, in which the Resurrection of our Lord, the ontological and existential foundation of our hope that is in us (I Pe 3:15), is Sunday after Sunday and on any other occasion, doxologically re-enacted, thus becoming in our tradition the springboard for mission to the end of the inhabited world (oekoumene).

3. The Church of Greece has responded from the first moment, more than a year ago, both to the invitation and to the challenge extended to her by the WCC to be the hosting Church for this conference on the general theme «Come, Holy Spirit, Heal and Reconcile». The decision of the Holy Synod to host such a major ecumenical event, the first event in an Orthodox setting, despite our past bitter experience from aggressive missionary activities and hostile actions against our people (Crusades, uniatism, and more recently activist proselytism), was based on three reasons:

(a) on our determination to join our forces with other Christians in dialogue and common witness, especially nowadays, when, from one end of the world to the other, the human person is tortured at the social and political level, because of urbanisation and globalisation which annul any difference between personalities and make invalid the unique character of each individual person;

(b) on the positive developments within the WCC, evidenced in the recommendations of the Special Commission; and

(c) on the holistic understanding of mission developed in recent years within WCC. We considered this conference especially important and providential among other world mission conferences of this kind, because of its new shift in mission paradigm, which makes it resonate with the theology, spirituality and contextual realities of our Orthodox Churches. We Orthodox do not only benefit from the ecumenical encounter and dialogue but also bring challenges coming from our history – long mission experience and our mission theology with echoes from the time of the early Christian communities.

Especially with regard to the Orthodox of Greece, I would like to stress that our

By
His Beatitude the Archbishop
of Athens and All Greece
CHRISTODOULOS

Church, without forsaking her traditional achievements, is characterised by a visibly extrovert tendency to make new «openings» to the world, in the spirit of Pentecost, within the frame of mutual understanding and cooperation with every constructive agent to man's profit, and by the need for direct contacts and relations among people. This tendency results from the fact that our Church acknowledges the vital importance of the values of friendship, respect, freedom and love for the person itself, independently of religious, cultural and social differences. Within this context of Pentecost, in which the Holy Spirit plays a specific role, the Church of Greece welcomes members of the WCC from different countries of the globe, emphasizing the significance She gives to the world fellowship of Churches «which confess the Lord Jesus Christ as God and Saviour according to the scriptures ... to the glory of the one God, Father, Son and Holy Spirit». After the successful organization here in Athens of the Olympic Games, almost a year ago, the Church of Greece is willing to offer the possibility to the member-Churches of WCC for a fruitful exchange of missionary experiences.

4. You are all well aware of the constant complaints, concerns, and even objections of the Orthodox concerning a number of issues (from the decision – making procedures, and the forms of common prayer, to ecclesiology); you may have even experienced, or heard of, the vocal reactions of a segment of our Orthodox community against our decision to host this event. For the last forty years or so there were reasons, some justified and some unjustified, that made the Church of Greece, though one of the founding members of WCC, to limit her participation in it to the minimum necessary. The recent developments with the «Special Commission on the Orthodox Participation in the WCC» have convinced us that a new era in WCC-Orthodox relations is about to be inaugurated. We are grateful to the organizers of this conference that for the first time the agenda of a World Mission Conference was set with Orthodox sensitivities in mind.

5. All these, as well as our determination to witness our Orthodox faith to the world in a visible manner, will hopefully result in the awareness that Orthodoxy has an important role to play within the wider Christian community, faced with a growing hostility against our faith. Our Church has never denied dialogue; on the contrary, she seeks dialogue along the lines of St. Markos Evgenikos of Ephesus, the bastion of our faith, who stated that «when some differ

from others and do not enter into dialogue, the difference between them seems to be greater. But when they enter into dialogue and each part listens carefully to what the other is saying, their difference is found to be much smaller».

6. Allow me to reflect from our Orthodox theological perspective on some very important aspects of your conference. First of all I rejoice on the liturgical dimension, quite evident in the title or theme of the conference, which is shaped in a prayerful manner, i.e. as an invocation of the Holy Spirit to heal and reconcile. In postmodernity the importance of liturgy, and of the liturgical experience in general, are significant elements for our Christian witness, equally significant as the proclamation of the Gospel. Almost all Christian missionaries recognize today that the exclusive emphasis on the verbal proclamation of the Gospel and the rational comprehension of truth dangerously diminish the effective reception of the Gospel. Many people nowadays remind us that we have to open our minds towards knowledge, science, development, financial, profit.

However, the same people forget that these are not enough for hope to be reborn. Hope is only asserted when we empathise with Resurrection. The Resurrection of the Lord is the crack through which we gain a deeper look into our eschatological horizon. We might feel pain for last century's historical calamities, where some Christians by name were the protagonists, but we are not imprisoned in historical time, we do not render it absolute, we do not worship the idolised aspects of ourselves, those of knowledge or technology. And we do not seek to solve every problem completely «here and now», we do not live under the illusion that everything depends on us. Within the light of the Resurrection neither the world nor the individual is condemned to a hopeless freedom, which in the last century was praised as the breakthrough of liberating humanism. In our Orthodox tradition what constitutes the essence of the Church is not Her mission in the conventional sense, but the Eucharist, the Divine Liturgy; the mission is the meta-liturgy, the Liturgy after the Liturgy.

That is why mission is understood not only as «going out», as proclaiming the Gospel, but also as a silent witness. Despite all the hardships and difficulties in oppressive and/or minority contexts our Church preserved her faith and transmitted it not as an ideology but as a way of life defined by the values of the Gospel. And the contribution of our liturgy and our monastics in this respect was tremendous.

7. It is for the first time, as I could recall, that a mission conference adopts a more humble ethos and language, renouncing the over-optimistic tones and messianic programmatic missionary agendas of the earlier years; its theme is not an activist and programmatic statement, but a prayer, a prayer to God to heal, reconcile, strengthen and make all God's people living witnesses to the Risen Lord and powerful examples of reconciling and healing communities. By this, it is acknowledged that mission is inherent to the Church, to all the people of God, not only to some specialized ministries; it is also recognized that the missionary responsibility of all Christians consists in being living witnesses in word and deed; and above all, it is underlined that the conversion of the people does not stay within the responsibility or the power of the missionary but rather of God (*missio dei*). From the very beginning it was God who added new people to the number of the early Christian communities and not the Apostles themselves (Acts 2:47). We as co-workers of God (*synergoi*) pray, witness and act with humility; but God, through Christ in the Holy Spirit, is accomplishing the conversion.

8. My second comment is also taken from the slogan of the conference. The very fact that the Holy Spirit takes the initiative in mission is a very sound theological foundation of any acceptable missionary activity. The emphasis of course on Pneumatology, at least as it is evidenced in Orthodox theology, does not by any means de-centre Christ, who is «the way, the truth, and the life» (Jn 14:6), and the sole Saviour of humanity (Acts 4:12). To put it in a slightly different way: an authentic Christian missiology must not attempt to replace a Christocentric universalism, despite all its shortcomings, with a Spirit-centred universalism. Rather, a Pneumatology that is conditioned by Christology (and vice versa) provides a balanced missionary activity, since it relocates both Christology and Pneumatology within the traditional Trinitarian framework. This is quite evident in the full title of your conference, since the pneumatological nuance of the above mentioned slogan is perfectly supported by the Christological emphasis of the title proper: «Called in Christ to be reconciling and healing communities».

9. This takes me to my third point: the mission as a «ministry of reconciliation» (II Cor. 5:18). We rejoice that the central focus of the conference is healing and reconciliation. In our age long Orthodox theology the concept of sin was always perceived as breaking and

alteration of relationship and estrangement of the human race from God, from one another and from the whole of creation; never, or rather very seldom, as legalistic guilt. It is on these grounds that salvation is understood as a process of healing and reconciliation of humanity with God, with one another and with the whole of creation. Healing and reconciliation is a fact which has been achieved in Christ, the Incarnated, Crucified and Risen Son of God and which is to be appropriated by all of us in the Church, through the power and work of the Holy Spirit.

Salvation, as ontological healing and restoration of the fallen humanity and creation, brings about transformation, transfiguration, renewed relationships with God, the source of life and existence, with one another, and with the cosmos around us. Christ has died for us, has raised our fallen humanity and has raised ascended it to heaven and seated it at the right hand of the Father. However, what Christ has done for us once and for all (*ephapax*) has to be appropriated by each of us in a personal (but by no means individualistic) way in the Church. Each of us is also called to die as the «old man» in order to rise again into a new being in Christ. God in Christ and in the power of the Holy Spirit has the initiative, but each of us has to respond to God's call and to engage synergistically in working out his or her salvation and in bringing about the Kingdom of God «on earth as it is in heaven» (Mt. 6:10).

10. It was for this reason that our Orthodox Church has given healing and reconciliation a sacramental dimension. The Holy Unction is a communal liturgical service, a Sacramentum that bestows the gifts of Divine Grace and renews in each person the eschatological reality of wholeness, glorification, love and immortality in Christ. As such it heals human and spiritual pain and rehabilitates the communion and communication of the faithful with God. Healing and reconciliation actually permeate all the worship services of our Church. However, the sacraments are not magic rituals. Sickness and death, the inescapable indignities that plague and limit human life, are not forms of divine retribution but rather a result of the world's alienation from, and broken relations with, God. Christ, who took on our infirmities and bore our diseases, has liberated life from its brokenness through his resurrection. By overcoming the world, Christ has given humanity peace, joy and access to imperishable life in the Kingdom of Heaven.

11. And now I shall come to the practical consequences of the above very sketchy theological reflection. Your conference

is an important and timely one, because of the many and difficult challenges which confront all Christians today. The world we live in today, in many cases, is no longer the same as the world in which our Church lived in the past and developed her mission theology and praxis. The growing effect of globalisation (as a cultural and not as a financial phenomenon any more), the opening of the national frontiers and the increased move of populations from one place to another put our Christian witness in a totally different situation than that of the past. Traditionally and historically mono-religious societies are becoming multi-religious, and faithful Christians live together with people of other faiths, other races, traditions, languages, share the joys and the pains of the same society, engage in mixed marriages or other social or family events. We have to try hard to preserve our traditional Christian values, our spiritual identity, our faith, our individuality, despite the fact that no contemporary society could claim to be Christian per se. More and more people of other faiths live together with Christians and struggle with the same challenges of atheism, agnosticism and anti-religious secularism. In such situations, there is a need for a new articulation both of our Christian identity and of our mission, without of course compromising our faith. In such new contexts we are called to be signs of healing and reconciliation. The historical wounds between Churches, nations, smaller communities, even families, have to be treated in a spirit of humility and in an attempt of healing them and reconciling people, as we look to the future. This is even more urgent now, in the post-September 11 situation, than in earlier times.

12. The consequences which globalisation, terrorism and the war on terror bring about require that Church rediscover her prophetic voice. When peoples are more and more impoverished while the rich are becoming richer and the modern economists and politicians characterised their decisions and actions (both on war and on economy) as «historically unavoidable», the Church has to raise Her voice and to be on the side of peace, of the poor, of the marginalized, and of the powerless. It has to be a powerful witness to the values of the Gospel, to reaffirm that our Lord is the «prince of peace», and the earth and all on it belong to God. As the Fathers of our Church so eloquently declared in their time, all the resources of the earth have to be shared by all. Peace without justice is a chimerical pursuit.

13. In a time, when the secular states, disturbed by the values of the Gospel, try to push the faith and its social and

moral values into the private sphere, the Church is called to witness to the values of the Kingdom and not to conform herself to what pleases the politicians and the businessmen of this world. The Church does not exist in order to follow powers that oppose God's will, but in order to give witness of faith, strength and truth. The Christians, who are also citizens of modern societies, should not give up witnessing to the values of the Gospel and should not remain silent in front of the contemporary tendencies of some modern secularized states that try to impose on their people standards and values which are foreign to them. In such cases, while looking for healing and reconciliation, the Church should be a cultural counter – weight and dare to tell «the rulers» the will of God, as the Prophets did in the past and the Fathers of the Church in their time.

14. Last but not least, our missionary attitude should be always supported and nourished by love. Christ has won the world, has destroyed the gates of hell by perfect love, that love which led Him to die on the cross. Love is the secret weapon which brings about remorse for the sins of the past, leads to healing of memories and reconciliation among estranged people. «Who will separate us from the love of Christ?» asks rhetorically St. Paul the Apostle. «Will hardship, or distress, or persecution, or famine, or nakedness, or peril, or sword? No, in all these things we are more than conquerors through him who loved us. For I am convinced that neither death, nor life, nor angels, nor rulers, nor things present, nor things to come, nor powers, nor height, nor depth, nor anything else in all creation, will be able to separate us from the love of God in Christ Jesus our Lord» (Rom. 8:35-39). The key and the way to healing and reconciliation are humility and love towards God and towards one another.

15. In the cradle of democracy, in the main entrance to Europe, where St. Paul the Apostle preached, in the country that creatively assessed the human centred culture and respect of the ancient Greeks, and received the Gospel in the mother tongue of its inhabitants, our Church of Greece is extremely happy and honoured to welcome you all and host the World Conference on Mission and Evangelism of the WCC.

May the Grace of our Lord Jesus Christ, and the love of God the Father, and the «healing and reconciling» communion of the Holy Spirit be with us all and empower us on our common journey to witness to the Gospel in an authentic holistic way. I wholeheartedly wish you success to your work.

**ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ
ΠΡΟΣ
ΤΟΝ ΑΙΔΕΣΙΜΟΛΟ-
ΓΙΩΤΑΤΟΝ
Δρα SAM KOBIA,
ΓΕΝΙΚΟΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ
ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ***

Ἄγαπητέ Αἰδεσιμολογιώτατε Δόκτωρ Kobia,

Ἀποτελεῖ ἰδιαίτερος μεγάλη χαρὰ γιὰ μένα πού σᾶς ὑποδέχομαι σήμερα ἐδῶ, στὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ ὁποία εἶναι τὸ διοικητικὸν ὄργανον τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Κοντὰ ἐδῶ, στήν πόλη τῶν Ἀθηνῶν, εὐρίσκεται ὁ ἄρειος Πάγος, τὸ βῆμα ἐκεῖνο ἀπὸ τὸ ὁποῖο, αἰῶνες πρῖν, ὁ εὐλογημένος καὶ Μέγας Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν Ἅγιος Παῦλος ἐξεφώνησε στοὺς προγόνους μας τὴν συγκινητικὴ του ὁμιλία *Περὶ τοῦ Ἀγνώστου Θεοῦ* καὶ μὲ αὐτὴν ἴδρυσε τὴν Ἐκκλησίαν ἐν Ἀθήναις. Αἱ Ἀθηναὶ δὲν ἦσαν βεβαίως ἡ πρώτη ἀπὸ τίς ἐν Ἑλλάδι τοπικῆς Ἐκκλησίαις, οἱ ὁποῖες ἰδρύθησαν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Παύλου. Ἰδρυσε καὶ ἄλλες, πρῖν φθάσει εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἡ πρώτη Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Παύλου ἐν Ἑλλάδι ἦτο ἡ Ἐκκλησία ἐν Φιλίπποις, ἡ ὁποία ἦτο μάλιστα ἡ πρώτη Ἐκκλησία ἰδρυθεῖσα ἐπὶ εὐρωπαϊκοῦ ἐδάφους. Ἠκολούθησαν καὶ ἄλλες. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι, ἐπομένως, ἀγαπητέ Γενικὸ Γραμματεῦ, μία κατ' ἐξοχὴν Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ὄχι μόνον διότι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐκοπίασε ἐδῶ, ὅπως καὶ ἄλλοι Ἀπόστολοι –οἱ Ἅγιοι Ἀνδρέας, Λουκᾶς καὶ Φίλιππος–, ἀλλὰ ἐπιπλέον, ἀπὸ ἀκόμη σημαντικότερο, ἐπειδὴ ἔχει διατηρήσει ἄθικτο τὸ περιεχόμενον καὶ τὸ πνεῦμα τῆς Ἀποστολικῆς πίστεως καὶ τοῦ Ἀποστολικοῦ Μηνύματος. Ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι, μάλιστα, τόσο ἀρχαία ὅσον καὶ σύγχρονη, μὲ βαθεῖς ἱστορικῆς ρίζες καὶ ταυτοχρόνως μὲ σύγχρονες ἀνησυχίες.

Ἡ φιλοξενία τοῦ 13ου Συνεδρίου τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Παγκοσμίου Ἱεραποστολῆς καὶ τῆς Διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελικοῦ Λόγου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐδῶ στήν Ἀθήνα καὶ γιὰ πρώτη φορὰ σὲ Ὁρθόδοξο περιβάλλον, εἶναι ἐνδεικτικὴ αὐτοῦ τῆς τοῦ χαρακτῆρος.

Τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ἐνῶ ὑφίσταται ἐν τῷ κόσμῳ, δὲν εἶναι ὥστόσο ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, δὲν σημαίνει ὅτι θὰ πρέπει νὰ κλείσει τὰ μάτια σὲ ζέοντα προβλήματα τῶν καιρῶν μας – προβλήματα τὰ ὁποῖα μποροῦν νὰ ἀντιμετωπισθοῦν ἀποτελεσματικῶς μόνον μέσῳ συντονισμένων προσπαθειῶν καὶ ἠνωμένης χριστιανικῆς μαρτυρίας. Τὰ προβλήματα αὐτὰ ἀφοροῦν εἰς ἓνα εὐρὸν φάσμα ἀνησυχιῶν, πολιτικῶν, κοινωνικῶν, οἰκολογικῶν, βιοηθικῶν καὶ παγκοσμίων, ἅπτονται δὲ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης, τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, τῆς οἰκογενείας, τῆς παιδείας καὶ τῆς διαφυλάξεως τῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς.

Οἱ ἀνησυχίες αὐτὲς τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν εἶναι καινοφανεῖς. Μᾶς ἐσυνόδευαν ἀπ' ἀρχῆς, παραλλάσσουσαι φυσικὰ ἀναλόγως μὲ τὰς καταστάσεις, αἱ ὁποῖαι ἐπεκράτουν εἰς κάθε ἐποχὴν. Τέτοιαι ἀνησυχίες ὁδήγησαν τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος νὰ καταστῆ ἰδρυτικὸν μέλος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν τὸ 1948. Ἔτσι ἡ Ἐκκλησία μας, πιστὴ εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ 1920 τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μὲ τὴν ὁποία ἀπηθύνετο κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἔκκλησις διὰ στενὴν συνεργασίαν μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπὶ προβλημάτων καὶ θεμάτων κοινῶν ἐνδιαφέροντος, συμφώνως καὶ

Τοῦ
Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

* Ἡ προσφώνησις ἔλαβε χώρα κατὰ τὴν ἐπίσημη ὑποδοχὴ τοῦ Αἰδεσιμολογιώτατου Δρος SAM KOBIA στήν αἴθουσα τοῦ Μεγάλου Συνοδικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (12-5-2005).

πρὸς τὸ πρότυπον τῆς τότε Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἐνετάχθη εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν μὲ στόχον τὴν οἰκοδόμησιν ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης, ἢ ὅποια θὰ βοηθοῦσε εἰς τὸ μέλλον τὶς Ἐκκλησίες πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐπανενώσεως.

Μὲ τὴν πάροδον τῶν ἐτῶν, ἡ Ἐκκλησία μας προσεπάθησε νὰ συμμετέχει θετικῶς καὶ ἀποτελεσματικῶς εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου, ὥστε νὰ μπορούμε σήμερον μετὰ βεβαιότητος νὰ εἰποῦμε, ὅτι ἡ συμμετοχὴ Τῆς αὐτῆς ὠφέλησε τόσον τὴν ἴδια τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὅσον καὶ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον. Μετέχουσα τοῦ Συμβουλίου, ἡ Ἐκκλησία μας ἤλθε εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν καὶ ἀπέκτησε ἓνα πολύτιμο βῆμα, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ Τῆς ἐπὶ θεμάτων κοινῶν προβληματισμοῦ ἠμποροῦσε νὰ γίνεται ἀκουστή. Ἀντιστοίχως, καὶ τὸ Συμβούλιον ἐμπλουτίσθηκε ὡς πρὸς τὸ φάσμα καὶ τὴν μαρτυρίαν του ἀπὸ τὴν οἰκουμενικὴν ἀνάμειξιν τῆς Ὁρθοδοξίας.

Πιστεύομε δὲ ὅτι ἰδιαίτερη σημασία ἔχει τὸ ἔργο τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς τὴν ὁποίαν διὰ πρώτην φορὰν Ὁρθόδοξοι καὶ ἐκπρόσωποι ἄλλων Ἐκκλησιῶν-μελῶν τοῦ Π.Σ.Ε. συμμετέσχον ἐπὶ ἴσοις ὅροις. Ἡ Εἰδικὴ αὐτῆ Ἐπιτροπὴ, ὅπως γνωρίζετε, συνεστήθη λόγῳ τῆς κριτικῆς ἢ ὅποια ἐξεφράσθη ὑπὸ τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν Συνδιάσκεψιν Τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ κατὰ τὰ τέλη Ἀπριλίου καὶ τὰς ἀρχὰς Μαΐου τοῦ 1998. Οἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίες συνῆλθαν ἐκεῖ, ὥστε νὰ προετοιμάσουν τὸ ἔδαφος διὰ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν εἰς Χαράρε. Κατὰ τὴν σύνοδόν τους διέγνωσαν μίαν βαθμιαίαν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Συμβουλίου ἐκ τῶν ἀρχικῶν του στόχων καὶ ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ του προσανατολισμοῦ, τὴν εἰσαγωγὴν ἐλευθεριαζουσῶν θεολογικῶν καὶ ἠθικῶν στάσεων καὶ ἀρχῶν κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ποικίλων προβλημάτων, τὴν μετάλλαξιν οἰοῦντι συντελεσθέντος γεγονότος παρὰ ἐπιθυμητῆς ἐξελίξεως ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ, καθὼς καὶ διάφορα ἄλλα προβλήματα ἀφορῶντα τόσον εἰς προτεραιότητος ὅσον καὶ εἰς ὑφιστάμενες δομές. Ἔτσι συνεστήθη ἡ Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ, ὥστε νὰ συζητήσει τὶς ἀνησυχίες αὐτῆς τῶν Ὁρθόδοξων καὶ νὰ ἀντιμετωπίσει τὸ ζήτημα τῆς μελλοντικῆς προετοιμασίας τῆς Ὁρθοδοξίας διὰ τὸ Συμβούλιον.

Αἱ ἀποφάσεις τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι βεβαίως μεγάλης σημασίας, καὶ μάλιστα μία ἐξ αὐτῶν, ἢ ὅποια

ἀφορᾷ εἰς τὴν διαδικασίαν λήψεως ἀποφάσεων δι' ὁμοφωνίας, ὑλοποιοῦνται ἤδη ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν λοιπῶν ὀργάνων τοῦ Π.Σ.Ε. Ἐλπίζομε ὅτι ἡ ἐπομένῃ Γενικὴ Συνέλευσις εἰς τὸ Πόρτο Ἀλλέγρε τῆς Βραζιλίας, θὰ υἱοθετήσει καὶ ἐπισημῶς τὴν διαδικασίαν ταύτην καὶ θὰ ἐγκρίνει ἐπίσης πάσας τὰς λοιπὰς προτάσεις, αἱ ὅποια ὑπεβλήθησαν ὑπὸ τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς. Κάτι τέτοιο, ἔχομε τὴν αἴσθησιν ὅτι θὰ ἀποβεῖ ἐπ' ὠφελείᾳ ὄχι μόνον τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρου τοῦ σώματος τῶν συμμετεχόντων εἰς τὸ Π.Σ.Ε.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπενίζομε τὸ μέλλον μὲ αἴσθησιν ἐλπίδος καὶ συγκρατημένης αἰσιοδοξίας. Ἡ ἐποχὴ μας εἶναι κρίσιμη καὶ Ὑμεῖς, ἀγαπητὴ Γενικὴ Γραμματεῦ, ἔχετε ἐπωμισθεῖ τὸ δυσχερὲς ἔργον τῆς διακυβερνήσεως τοῦ πλοίου τοῦ Π.Σ.Ε. ἐπὶ τῶν τρικυμιωδῶν ὑδάτων τῆς ἐποχῆς μας, ἐποχῆς κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ λαμβάνονται ἀποφάσεις ὡς πρὸς τὸ φάσμα, τὸ εὔρος, τὸν σκοπὸν καὶ τοὺς τρόπους ἀνοικοδομήσεως καὶ ἀνασχηματισμοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Κινήματος, γὰ νὰ ἀναφέρω δειγματικῶς καὶ μόνον ὀρισμένα ἀπὸ τὰ σημαντικὰ ζητήματα ἐνώπιόν μας. Ἐχομε τὴν πεποίθησιν ὅτι μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὰ πολλὰ καὶ ποικίλα χαρίσματα, μὲ τὰ ὅποια Ἐκεῖνος σὰς ἔχει εὐλογήσει, μὲ τὴν πλουσίαν Ὑμῶν θεολογικὴν κατάρτισιν καὶ τὸ ποιμαντικόν Σας ἔργον, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν βαθεῖαν σας πείραν τοῦ ἔργου καὶ τοῦ βίου τοῦ Π.Σ.Ε., θὰ μπορέσετε νὰ ὁλοκληρώσετε τὴν ἀποστολὴν ταύτην μὲ ἐπάρκειαν καὶ ἐπιτυχίαν. Περαιτέρω, πιστεύομε ὅτι ἀπολαύετε τῆς εὐλογίας ἐνὸς ἰκανοτάτου καὶ ἰδιαίτερος προικισμένου συνεργάτου εἰς τοῦτο τὸ σημαντικώτατον ἔργον, τοῦ ἀγαπητοῦ μας φίλου Δρος Γεωργίου Λαιμπούλου, τοῦ ὁποίου τὴν παρουσίαν ἐδῶ χαιρετίζομε ἐπίσης.

Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ ἐνδυναμώνει καὶ νὰ ὀδηγεῖ τὸ ἔργον σας καὶ τὸν κοπιώδη ἀγῶνα σας, ὡς Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς ἐνότητος, τῆς συνεργασίας καὶ τῆς κατανόησεως μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν. Εἴθε νὰ σὰς χαρίζει πολλὰ δημιουργικὰ καὶ εὐτυχισμένα χρόνια οἰκουμενικῆς διακονίας.

Καλῶς ἤλθατε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας καὶ εἰς τὴν Χώραν μας.

**ADDRESS
OF Rev. Dr SAMUEL
KOBIA,
GENERAL
SECRETARY
OF THE WCC,
DURING
HIS OFFICIAL VISIT
TO
H.B. ARCHBISHOP
CHRISTODOULOS
AND THE CHURCH
OF GREECE,
(Athens, 12 May 2005)**

Your Beatitude,
Your Eminences,
Reverend Fathers,
Dear brothers and sisters in Christ,

Christ is Risen!

In this joyful liturgical Easter season for all our Orthodox sisters and brothers around the world, I have the pleasure of visiting Greece, the country where St Paul proclaimed that «Christ has indeed been raised from the dead» (1 Cor 15: 20-23), and even the very city where St Paul taught the «Men of Athens!» (Acts 17:22).

The festive, joyful, and radiant atmosphere of the season, constitutes an excellent framework, encouraging me to joyfully express my appreciation to you, Your Beatitude, and to the Church of Greece, for –at least– three important facts.

First, I would like to express my deep gratitude for the kind invitation extended a few years ago to the Commission on World Mission and Evangelism. Today, this invitation had been materialized through the generous hospitality offered by the Church of Greece to some 700 participants in the World Conference on Mission and Evangelism, actually held in the premises of Aghios Andreas.

This is an important event in the history of the ecumenical movement. It is a gathering of Christians who seek for new ways of witnessing together to the joyful message of Christ's resurrection. It is an encounter of Christians who seek for ways of proclaiming together the good news of life, light, liberation, and reconciliation, within a world tragically tormented by the forces of death, darkness, oppression, and conflicts.

Confessing and proclaiming together the risen Lord as «God and Savior according to the scriptures», and therefore seeking «to fulfill together their common calling to the glory of the one God, Father, Son and Holy Spirit» (cf. Constitution of the WCC) constitutes for divided Christian churches their most tangible step towards the unity for which the Lord himself has prayed to his Father (cf Jn 17:21).

Second, I would like to express my sincere appreciation for the active participation of the Church of Greece in the whole process of the «Special Commission on Orthodox Participation in the WCC». This Commission was created at the WCC's eighth assembly in Harare, in December 1998, and mandated to «study and analyze the whole spectrum of issues related to Orthodox participation in the WCC, recognizing that many of these concerns are of importance to other member churches as well».

The Church of Greece has offered a precious contribution to this quite difficult and sensitive process: not only through her members of the Commission, but also professors of theology invited as experts; theologians who interpreted and communicated (and even criticized) the whole process; the department of theology of the Aristoteleion University that organized a seminar on the matter; the diocese of Neapolis that hosted one of the many meetings in the course of this long journey. In doing so, the Church of Greece has faithfully continued in the line of her Orthodox sister Churches.

Indeed, from the very beginning of the contemporary ecumenical movement,

Orthodox Churches opted for an active participation in the World Council of Churches and other ecumenical organizations and initiatives, a participation which allowed them to be both «constructive» and «critical» within the movement.

Their «critical» attitude had been valued, appreciated, and carefully listened to. For this was considered as a contribution «from within» the fellowship, an expression of sincere concerns voiced by Orthodox churches that had opted to be active protagonists and not mere spectators. Above all, this was a theological and ecclesiological contribution generously and courageously offered by the Orthodox Church which maintains her position of being «the one, holy, catholic, and apostolic church», but –at the same time– patiently underlines the need for churches to «respond together to their common calling» on the way to Christian unity, to witness together to the world, to express their common concern in the service of human needs, the breaking of barriers between people, and the promotion of one human family in justice and peace.

The Special Commission offered recommendations that will soon be put into practice, starting with the ninth assembly of the World Council of Churches, to be held in Porto Alegre, Brazil, in February 2006. The first comments about the harvest of the work of the Special Commission are very positive and hopeful. They anticipate radical changes in the life, culture and direction of the World Council of Churches, allowing this unique fellowship of Christian churches to face the challenges of the 21st century.

Third, I would kindly ask you to allow me to add here a more personalized expression of gratitude. Visiting Greece just one year after the Olympic Games, our thoughts and prayers go to a person who has been for many of us as a friend, an ecumenical companion, a pioneer of the ecumenical movement, a teacher of a whole generation of younger theologians, a permanent source of inspiration through his writings, and –at the same time– a great visionary of the

Olympic idea. He has a well known Greek theologian and philosopher that marked by his personal contribution both the contemporary ecumenical and olympic movements.

As you may have already understood, I would like to give thanks to our common Lord for the life and ministry of late Professor Nikos Nissiotis. His legacy to the ecumenical movement is one of the most precious. I hope that the same is valid for his country and his church.

As we look at the future today, Nikos Nissiotis' contagious enthusiasm and his theologically and ecclesiological well grounded optimism can constitute excellent examples to all of us.

Your Beatitude,
Your Eminences,
Reverend Fathers,
Dear brothers and sisters in Christ,

I consider my visit to the Church of Greece only as the beginning of a long common journey, marked by a careful mutual listening and a constructive cooperation.

I am aware that the Greek society is facing today the many challenges of modernity and post-modernity within a rapidly evolving European Union, the radical socio-economic changes within a globalized world, the deep spiritual and existential questions particularly raised by the younger generation.

I am also aware, however, that the Church of Greece has a tremendous potential in terms of theological, spiritual, human and material resources.

I hope, therefore, that my working session with the Synodical Commission on Inter-Orthodox and Inter-Christian Relations this afternoon, and increased contacts between representatives of the Church of Greece and my staff colleagues in Geneva, will allow us to establish mutually beneficial ways of cooperation.

Christ is Risen!

**ΤΟ ΝΕΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΜΟΝΤΕΛΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ
Η ΣΥΜΒΟΛΗ
ΤΩΝ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ
ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ**

1. Πολλές φορές η αναφορά μας στον όρο Ευρωπαϊκή Ένωση, μάς προσανατολίζει σε παραμέτρους οικονομικούς και όπωσδήποτε σε όλες εκείνες τις διεργασίες και τα δεδομένα, τα όποια έχουν να κάνουν με πολιτικές οικονομικής σύγκλισης, ανάπτυξης και επενδύσεων. Όπως όμως αποδεικνύεται, η ιστορία των δύο τελευταίων δεκαετιών της ζωής της Ε.Ε. και πιο συγκεκριμένα τα τέλη της δεκαετίας του '80 και τα πρώτα χρόνια του '90, η Ευρώπη φαίνεται ότι διέρχεται μία κρίση «ταυτότητας», γεγονός που αποδεικνύεται και μόνο από την εξέλιξη της ονομασίας της, αφού τείνει πλέον να μεταλλαχθεί σε κάτι άλλο, που δεν θα έχει να κάνει μόνο με την οικονομία. Από Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.) αρχικά, μετονομάζεται Ευρωπαϊκή Κοινότητα, για να καταλήξει στο σημερινό χαρακτηρισμό της, ως Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Ευρώπη λοιπόν, δεν είναι μόνον οικονομική ή νομισματική Ένωση, είναι και η Ευρώπη των πολιτισμών, των πολιτών και των λαών, με όλα εκείνα τα προβλήματα που συνοδεύουν μία τέτοιου είδους Ένωση. Έτσι δίνοντας μία ευόπιμη προοπτική, με την υπέρβαση των οικονομικών παραμέτρων και δεδομένων, υποδεικνύει μία τάση διαμόρφωσης μιας Ευρώπης ανοικτής και συγχρόνως χρηστικής στους πολίτες της, τη διαμόρφωση μιας Ευρώπης «ανθρώπινης». Επιπλέον η Ευρώπη σήμερα απασχολεί και άλλους φορείς στο έσωτερικό της γίνεσθαι, όχι μόνο οικονομολόγους, τεχνοκράτες ή εμπειρογνώμονες, αλλά και όλους εκείνους, οι οποίοι ασχολούνται με τον ευρωπαϊκό πολίτη, ως άνθρωπο μιας ανθρώπινης κοινωνίας, προβάλλοντας και έναν άλλον προβληματισμό, για το μέλλον της.

2. Το δεύτερο στοιχείο είναι ότι, στην Ευρώπη, όλα τα προβλήματα πλέον δεν είναι μόνο οικονομικά, αλλά τις περισσότερες φορές, ενώ παρουσιάζονται ως οικονομικά, στο βάθος τους είναι προβλήματα ήθους και πολιτισμού, δηλ. τρόπου ζωής και ύπαρξης.

Πιο συγκεκριμένα. Ένα φαινόμενο, από τα έντονότερα που απασχολούν την Ευρώπη του σήμερα και που θα την απασχολήσουν και στο μέλλον, είναι η ανεργία. Έξεταζόμενο ως φαινόμενο οικονομικό οδηγούμεθα σε αδιέξοδα γιατί έχει πλέον αποδειχθεί ότι και σε κράτη-μέλη της Ένωσης, τα όποια έχουν χαμηλό δείκτη πληθωρισμού –έναν από τους βασικούς παράγοντες της οικονομικής ανάπτυξης–, παρουσιάζουν υψηλό δείκτη άνεργων, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τη Γερμανία. Το δεύτερο φαινόμενο είναι του κοινωνικού αποκλεισμού. Μία ύφεση οικονομική επιτείνει την εμφάνιση του προβλήματος (υπό οποιαδήποτε μορφή και αν εμφανίζεται), αντίθετα η βελτίωση των δεικτών της οικονομίας δεν συνεπάγεται αναγκαστικά και την ανάλογη άμβλυνση του φαινομένου, γιατί απλούστατα η επίλυσή του απαιτεί μία διαδικασία η οποία δεν εξαρτάται μόνο από τις οικονομικές παραμέτρους, αλλά απαιτούνται και άλλες πολιτικές πιο ανθρώπινες και περισσότερο κοινωνικές. Συνεπώς ο ίδιος ο *homo economicus* είναι απαραίτητο να υπερβεί τα παλαιά οικονομικά σχήματα ωφελμιστικού τύπου και να ενστερνισθεί μία άλλη πραγματικότητα στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι, της σχέσης και της συμβίωσης, ως τρόπου ζωής και ύπαρξης στην ίδια την ευρωπαϊκή ζωή. Για να καταλάβουμε πόσο ήθικό, και όχι μόνο αναλόγως οικονομικό είναι το πρόβλημα της ανεργίας, και ποιός είναι ο προσανατολισμός της επίλυσής του, είναι νομίζω αρκετά τα στοιχεία που οι ίδιοι οι οικονομολόγοι δίνουν.

Ἐπεδείχθη ὅτι ἕνας ἀπὸ τοὺς παράγοντες μὲ τοὺς ὁποίους σχετίζεται ἡ ἀνεργία εἶναι ἡ «*παγκοσμιοποίηση τῆς οἰκονομίας*», μίας οἰκονομίας ὅμως ἡ ὁποία θεωρεῖ ὡς ἀγορὰ ἐργασίας μόνον τὰ 800 ἑκατομμύρια τῶν πολιτῶν τῆς ὑψηλῆς, μὲ βάση δὲ αὐτοὺς καὶ μόνον προσπαθεῖ νὰ ἐπιλύσει τὰ διάφορα οἰκονομικοκοινωνικά προβλήματα, ἐνῶ ἀδιαφορεῖ ἢ καὶ σὲ ἀκραῖες περιπτώσεις τὰ θεωρεῖ ὡς ἀνύπαρκτα τὰ ὑπόλοιπα 2/3 τῆς κοινωνίας. Καταλαβαίνετε λοιπὸν πόσο ἠθικὴ ἢ μόνον οἰκονομικὴ εἶναι ἡ θεώρηση ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπίλυση τοῦ προβλήματος.

3. Βρισκόμαστε λοιπὸν μπροστὰ σὲ σημαντικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα καλοῦνται νὰ ἐπιλύσουν πλέον ὄχι μόνον οἱ κυβερνήσεις καὶ τὰ συμβούλια ὑπουργῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἴδια ἡ λεγόμενη «*κοινωνία τῶν πολιτῶν*», ἡ ὁποία καλεῖται νὰ «*προτείνει*» τὴν πλέον ρεαλιστικὴ καὶ δυναμικὴ λύση.

Τὸ πρῶτο πρόβλημα εἶναι αὐτὸ πὸν χαρακτηρίζουμε μὲ τὸν ὄρο «*διεύρυνση*». Τὸ ἄνοιγμα τῶν συνόρων καὶ ἡ ἀδυναμία στεγανοποίησης τῶν ἀνοικτῶν πλέον κοινωνιῶν θέτει σήμερα μὲ ὀξύτητα τὸ ζήτημα τῆς ἀνθρώπινης συνάντησης, μὲ ὄρους πλέον πὸν διαφεύγουν τοῦ ἐλέγχου τῆς πολιτικῆς. Ἡ ἀνθρώπινη συνύπαρξη μπορεῖ κάλλιστα νὰ προσλάβει τὴν διάστροφη μορφή τῆς πολιτισμικῆς σύγκρισης, ἐφόσον μὲ τὴν κινητικότητα τῆς μετανάστευσης, γιὰ παράδειγμα, τὰ ὄρια τριβῆς τῶν πολιτισμῶν δὲν παραμένουν ἀποκλειστικὰ γεωγραφικά, ἀλλὰ συγχρόνως διαχέονται καὶ ἐσωτερικεύονται μέσα στὶς ἀνοικτὲς εὐρωπαϊκὲς κοινωνίες, μὲ ἀποτέλεσμα σήμερα νὰ ὀμιλοῦμε ὄχι γιὰ διεύρυνση μόνον ἀλλὰ καὶ γιὰ ἐμβάθυνση, δηλ. γιὰ μίαν οὐσιαστικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ ἤδη ἐμφανιζόμενου φαινομένου μέσα στὰ ἴδια τὰ σπλάχνα τῆς Εὐρώπης (Συνθήκη Shengen). Ἡ πολιτικὴ διεύρυνση σὲ συνδυασμὸ καὶ μὲ τὴν προσπάθεια δημιουργίας ἐνὸς πολυέθνους (multination) —ἐννοία πὸν ἀποκτᾶ καὶ αὐτὴ σήμερα ἐπιχειρησιακὴ χρησιμότητα προκειμένου νὰ περιγράψουμε τὴν Εὐρώπη τοῦ ἐνιαίου εὐρωπαϊκοῦ νομίματος καὶ τῆς ὁμοσπονδιακῆς πολιτικῆς— ὀδηγεῖ τελικὰ καὶ σὲ μίαν πολιτισμικὴ διάβρωση, ἡ ὁποία κατατείνει σὲ μίαν ἀνταγωνιστικὴν πολιτισμικὴν ἀντι νὰ εὐνοεῖ τὴν συνοίκηση, συνύπαρξη καὶ τὴν ἀνάπτυξη μιᾶς κοινωνίας συνοικούντων ἔθνων. Ἡ προσπάθεια δημιουργίας μιᾶς διεθνoῦς κοινωνίας ὀργανωμένων καὶ ἀνεξαρτήτων κρατῶν-ἔθνων —ἡ ὁποία ἀπετέλεσε καὶ τὸ πρότυπο τῆς Εὐρώπης— διεστρέβλωσε τὴν ἀρχικὴ προοπτικὴ τῆς δημιουργίας μιᾶς συνειδησιακῆς συνύπαρξης. Σ' αὐτὴ τὴν

διαβρωτικὴ κίνηση οἱ Ἐκκλησίες καὶ οἱ θρησκείες ἔχουν πλέον τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν ἀνάπτυξη μιᾶς «*ποιμαντικῆς πολιτισμικῆς καταλλαγῆς*», ἀρχικὰ μέσῳ τοῦ διαλόγου.

Τὸ δεύτερο πρόβλημα, πὸν καὶ αὐτὸ σχετίζεται μὲ τὴν οἰκονομία, εἶναι ἡ ἀνάπτυξη μηχανισμῶν πρὸς τὴν εὐρωπαϊκὴ ἔνοπιση, ἡ ὁποία φαίνεται νὰ μπαίνει σὲ μίαν νέα φάση σοβαρῶν ἀνακατατάξεων πὸν θὰ ταλαιπωρῶσιν ἐπὶ μακρὸν τὴν κοινωνία τῆς Εὐρώπης. Δὲν θὰ πρέπει νὰ μᾶς διαφεύγει ὅτι τὸ κοινὸ εὐρωπαϊκὸ νόμισμα προαπαιτεῖ μίαν ὁμοιογένεια οἰκονομικῶν μηχανισμῶν ἀλλὰ καὶ οἰκονομικοῦ πολιτισμοῦ —ὄρος πὸν περιλαμβάνει ὄχι μόνον πολιτιστικὲς παραμέτρους ἀλλὰ καὶ οἰκονομικὲς, οἱ ὁποῖες ὅμως ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν παρεχόμενὴ ποιότητα ὑπηρεσιῶν. Τί σημαίνει αὐτό; Ὅτι ἡ λειτουργία τοῦ εὐρωπαϊκοῦ νομίματος καὶ ἡ δημιουργία πολιτικῶν, κοινωνικῶν καὶ πολιτισμικῶν προϋποθέσεων εὐδοκίμησης δὲν εἶναι ἀπαλλαγμένη καὶ ἀπὸ εὐρύτερες πολιτισμικὲς ἐπιπλοκὲς, δηλ. εἶναι μίαν λειτουργία στενὰ οἰκονομικὴ καὶ μονοδιάστατα μηχανικὴ καὶ τεχνικὴ, ἡ ὁποία ὅμως προϋποθέτει ταυτόχρονα καὶ διανοητικὴ συμμετοχή, ἐνῶ παράλληλα διαμορφώνει καὶ τὴν ἀνάλογη ἠθικὴ δεοντολογία, τὴν ὁποία ὀφείλει ἐπίσης νὰ ὑποστηρίξει. Καμμία οἰκονομία δὲν εἶναι ἐποικοδομητικὴ ἐὰν δὲν εἶναι καὶ ἠθικὴ (χαρακτηριστικὸ παράδειγμα τὰ κοινωνικὰ προγράμματα ἀνάπτυξης, τὰ ὁποῖα συνεπάγονται ὑπέρβαση τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας, ρατσισμοῦ κ.ἄ. στὴν προοπτικὴ ὅμως ὅτι συμβάλλουν ἀναπτυξιακὰ στὸ συγκεκριμένο χωροχρόνο καὶ στὴν προοπτικὴ τοῦ μέλλοντος). Ἡ προσπάθεια λοιπὸν ἐπιβολῆς τοῦ κοινοῦ εὐρωπαϊκοῦ νομίματος συνοδεύεται καὶ ἀπὸ δυναμικοὺς σπασμοὺς τῆς κοινωνίας, πὸν θὰ ἀπαιτήσιν πλέον ἐντονότερη προσπάθεια καὶ δράση γιὰ τὸν ἄνθρωπο, τὸ περιβάλλον καὶ τὴν κοινωνία.

4. Ἡ Εὐρώπη φαίνεται πλέον ὅτι δὲν ζητᾶ τὴν ἐφαρμογὴ μιᾶς κοινωνικῆς πολιτικῆς, αὐτὴ τὴν ἀναγνωρίζει στὶς μὴ κυβερνητικὲς ὀργανώσεις καὶ ἰδρύματα, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν «*Γνωμοδότηση τῆς Οἰκονομικῆς καὶ Κοινωνικῆς Ἐπιτροπῆς, μὲ θέμα “Τὰ σωματεῖα καὶ ἰδρύματα στὴν Εὐρώπη”*», (C 95/99/30.3.98), ὅπου χαρακτηριστικὰ ἐξαιροῦνται οἱ «*θρησκευτικὲς ὀργανώσεις*». Ἀναζητᾶ καὶ κάτι ἄλλο περισσότερο «*πνευματικὸ*», ἀφοῦ ἔχει πλέον συνειδητοποιήσει ὅτι πνευματικὰ εἶναι μετέωρη. Αὐτὸ ἀποτελεῖ καὶ τὴν πρόκληση γιὰ τὸ ποῖο πρέπει νὰ εἶναι τὸ νέο εὐρωπαϊκὸ μοντέλο κοινωνίας, στὴν προοπτικὴ ἐνίσχυσης μιᾶς ὑγιoῦς ἀνταγωνιστικότητας,

ὅπως αὐτὸ διατυπώθηκε ἀρχικὰ στὰ Συμπεράσματα τῆς προεδρίας, τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Συμβουλίου τῆς Λισσαβώνας, στὶς 23 καὶ 24 Μαρτίου τοῦ 2000.

Ὡς νέα πρόκληση τοῦ στρατηγικοῦ στόχου τῆς Εὐρώπης, γιὰ τὴν ἐπόμενη δεκαετία, στὰ πλαίσια τῆς στρατηγικῆς τῆς Λισσαβώνας (23-24 Μαρτίου 2000), ἔχει θεθεῖ ἡ διαμόρφωση τῶν ἀλλαγῶν ἐκείνων, οἱ ὁποῖες θὰ πρέπει νὰ εἶναι σύμφωνες μὲ τὶς κοινωνικὲς ἀξίες καὶ ἀντιλήψεις, προκειμένου νὰ ἐπιτευχθεῖ ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κοινωνικοῦ μοντέλου, τὸ ὁποῖο θὰ ἔχει σὰν στόχους τὴν καταπολέμηση τοῦ κοινωνικοῦ ἀποκλεισμοῦ, μὲ ἐπενδυτικὸ φορέα πλέον τὸν ἴδιο τὸν ἄνθρωπο καὶ τὶς ἀξίες τὶς ὁποῖες φέρει.

Τὸ Εὐρωπαϊκὸ Συμβούλιο τῆς Λισσαβώνας (23-24 Μαρτίου 2000), στὴν προοπτικὴ τῆς ἐπόμενης πενταετίας (Μάρτιος 2005), ἀναζητᾷ τρόπους ὑπέρβασης τοῦ παλαιοῦ μοντέλου εὐρωπαϊκῆς ἀνάπτυξης καὶ ἐπένδυσης, ὄχι μέσα ἀπὸ δομὲς ἐπιχειρησιακὲς καὶ οἰκονομικὰ μοντέλα ἀποκλειστικά καὶ μόνο, ἀλλὰ κυρίως προσβλέπει σὲ μία ἄλλη προοπτικὴ, περισσότερο ἀνθρωποκεντρικὴ, ἢ ὁποία θὰ ἀξιοποιήσει στὸ χῶρο τῆς ἀνταγωνιστικότητας καὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς, τὴν ἐπένδυση καὶ τὴν διαδικασία διαθροωτικῶν μεταρρυθμίσεων, ἀκόμη καὶ στὸ ἐπίπεδο τῆς γνώσης καὶ τῶν πολιτικῶν γιὰ τὴν κοινωνία καὶ τὴν πληροφορία, ὥστε νὰ πετύχει τὸν συνδυασμὸ τῆς ἀνταγωνιστικότητας καὶ τῆς κοινωνικῆς συνοχῆς, ὡς μία πλέον ὑγιὴ ἐκδήλωση τῆς ἴδιας τῆς κοινωνίας, ἀφοῦ ἡ ἀνεργία, ὡς φαινόμενο μακρῆς διάρκειας, μὲ ἐκδηλές περιφερειακὲς ἀνισότητες καὶ μὲ στοιχεῖα ἐνδημικά, σχετίζεται ἄμεσα τόσο μὲ τὴν ἀνταγωνιστικότητα, ὅσο καὶ μὲ τὴν κοινωνικὴ συνοχή.

Φαινόμενα, ὅπως οἱ φυλετικὲς διακρίσεις, οἱ ρατσιστικὲς ἐπιλογές, οἱ κοινωνικοὶ ἀποκλεισμοί, κυρίως στὸ χῶρο τῆς ἐργασίας ἀλλὰ καὶ στὴν φιλελευθεροποίηση τῆς ἀγορᾶς, καὶ τέλος οἱ ἡλικιακὲς προτεραιότητες, ἐμφανίστηκαν στὸν εὐρωπαϊκὸ χῶρο τῆς ἀνταγωνιστικότητας καὶ ἀνέδειξαν τελικὰ τὸ ἐμφωλεῦον πρόβλημα τοῦ ὑφιστάμενου εὐρωπαϊκοῦ μοντέλου κοινωνίας, γιατί: α) Ἐπεδείχθησαν, ὡς μέσα ἀνεφάρμοστα, ἀφοῦ καμμία ἐπίλυση κοινωνικῶν ἢ οἰκονομικῶν προβλημάτων δὲν πέτυχαν. β) Ἐπέδειξαν ἓνα ἄλλο πρότυπο, ὡς κοινωνικὸ μοντέλο, καὶ μάλιστα μὲ διαφοροτικὸ ἐπενδυτικὸ φορέα, κυρίως οἰκονομικὸ καὶ ἀγοραστικὸ, ὁ ὁποῖος ὅμως ἦταν «ξένος» πρὸς τὸν ἀνθρωπιστικὸ σκοπὸ τοῦ.

Ἡ στρατηγικὴ λοιπὸν τῆς Λισσαβώνας ἐρχεται νὰ το-

νίσει τελικὰ καὶ συγχρόνως νὰ ὁμολογήσει, ὅτι «οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸ πολυτιμότερο κεφάλαιο τῆς Εὐρώπης, καὶ πρέπει νὰ ἀποτελοῦν τὸ ἐπίκεντρο τῶν πολιτικῶν τῆς Ἑνώσεως. Ἡ ἐπένδυση στὸν ἄνθρωπο καὶ ἡ ἀνάπτυξη ἐνεργοῦ καὶ δυναμικοῦ κράτους πρόνοιας θὰ ἔχει ζωτικὴ σημασία τόσο γιὰ τὴ θέση τῆς Εὐρώπης στὴν οἰκονομία τῆς γνώσης ὅσο καὶ γιὰ νὰ ἐξασφαλιστεῖ ὅτι ἡ ἐμφάνιση τῆς νέας αὐτῆς οἰκονομίας δὲν θὰ ἐπιτείνει τὰ ὑφιστάμενα κοινωνικὰ προβλήματα τῆς ἀνεργίας, τοῦ κοινωνικοῦ ἀποκλεισμοῦ καὶ τῆς ἔνδειας» (βλ. §24 τῶν Συμπερασμάτων τῆς Προεδρίας τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Συμβουλίου τῆς Λισσαβώνας, 23 καὶ 24 Μαρτίου 2000).

Τὸ νέο λοιπὸν κοινωνικὸ μοντέλο τῆς Εὐρώπης βρίσκεται μπροστὰ σὲ δύο βασικὲς τάσεις ἢ φαινόμενα.

I. Τὴν ἀναγνώριση τῶν δικαιωμάτων τῶν μειονοτήτων, ὑπὸ ὁποιαδήποτε ἔννοια καὶ ἂν αὐτὸ νοσηματοδοτεῖται.

II. Τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ἀντοχῶν ἀνοχῆς ἀπέναντι στὸν «ἄλλο», ὅπως καὶ ἂν αὐτὸς προσωποποιεῖται στὸ εὐρωπαϊκὸ γίγνεσθαι.

Τὸ νέο αὐτὸ εὐρωπαϊκὸ μοντέλο, τὸ ὁποῖο ἀπαραίτητα πρέπει νὰ ἀποτελεῖ τὸ ὑπόβαθρο τοῦ μετασχηματισμοῦ καὶ γιὰ τὴν οἰκονομία ἀκόμη (πρβλ. §31) εἶναι ὁ «ἄνθρωπος», ὁ ὁποῖος, στὸν κοινωνικὸ του περίγυρο, συγχρόνως προσωποποιεῖ καὶ τὸν «ἄλλον».

5. Πῶς ὅμως μποροῦν αὐτὰ τὰ δύο νὰ συνυπάρχουν; Νὰ βρεθοῦν σὲ κοινωνία; Νὰ μὴν ἀλληλοαποκλείονται; Νὰ μὴν εἶναι ἀσύμβατα μεταξὺ τους; Ὁ δυτικὸς πολιτισμὸς φαίνεται νὰ προσυπογράφει τὴν ἄποψη τοῦ ἀσύμβατου καὶ τοῦ ἀλληλοαποκλεισμοῦ μὲ πολλοὺς τρόπους, ἀφοῦ τόσο ὁ ἀνθρωπισμὸς του ὅσο καὶ ἡ ἀτομικιστικὴ θεώρηση τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς τὸν βοηθοῦν, ὥστε νὰ θεωρεῖ ὅτι μόνο αὐτὰ τὰ δύο, ὁ ἀνθρωπισμὸς καὶ ὁ ἀτομικισμὸς δηλαδή, βρίσκονται στὰ θεμέλια τοῦ πολιτισμοῦ του. Ἡ θεώρηση τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἀτόμου, καὶ τὰ ἀτομικά του δικαιώματα, τὰ ὁποῖα μάλιστα προστατεύει μὲ διακηρύξεις καὶ διεθνεῖς ἀποφάσεις, θεωρεῖ ὅτι ἐκφράζουν μία αὐτάρκεια, καὶ συγχρόνως ὅτι ἀποτελοῦν καὶ τὰ συστατικὰ στοιχεῖα τῆς ὑπαρξῆς. Ἡ ἐσφαλμένη αὐτὴ θεώρηση ἐμφανίζει, ὅτι τὸ μόνο μέσο, μὲ τὸ ὁποῖο ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ἐδραιωθεῖ ἀνθρωπιστικὰ εἶναι νὰ περιχαρακωθεῖ ἀτομικιστικά. Τὸ λάθος αὐτὸ ἐπιβεβαι-

ώνεται, όταν ὁ πολίτης αἰσθάνεται νὰ ἀπειλεῖται, ὀλοένα καὶ περισσότερο, ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ «ἄλλου» καὶ νὰ τὸν κυνηγᾷ ἢ ἑτερότητα.

Ἡ θεώρηση ὁμῶς αὐτὴ τοῦ ἀνθρωπιστικοῦ μοντέλου ἀποδεικνύει ὅτι δὲν εἶναι ἀρκετὴ καὶ μόνον, ἢ δὲ ἐπικέντρωση τῶν ἐνδιαφερόντων μας, ὡς Ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα Ὁρθόδοξης, στὴ διακριτικὴ καὶ ἐγγενῆ ἀξιοπρέπεια τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, στὸ πῶς δηλαδή μπορεῖ ἢ κοινωνία νὰ θέσει σὲ προτεραιότητα τὴν ἀνθρώπινη ἀνάπτυξη, στὴν οἰκογένεια, στὴν ἐκπαίδευση, στὴν ἀπασχόληση καὶ στὴν κοινωνικὴ προστασία, στὴν ποιότητα τῆς ἐργασιακῆς σχέσης καὶ στὴν περιβαλλοντικὴ μας συμπεριφορὰ, δὲν εἶναι ἀρκετά, ἀπλᾶ ὡς ἐκδήλωση σεβασμοῦ στὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο, σὰν μία ἀτομικότητα μὲ λογικὴ φύση, ἀλλὰ κυρίως ἀπαιτεῖται μία παρότρυνση ὥστε τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο νὰ θεωρήσει τὸν «ἄλλο», ὄχι ὡς ἐχθρό, ἀλλὰ ὡς «πλησίον» καὶ «ἀδελφό».

Μὲ τὸν τρόπο αὐτό, τὸ νέο μοντέλο κοινωνίας, ποὺ συνεπάγεται τὴν παρουσία τοῦ «ἄλλου», παύει νὰ ἀποδέχεται τὸν «ἄλλο» μόνον στὸ βαθμὸ ποὺ δὲν ἀπειλεῖ τὴ ζωὴ μας ἢ μόνον στὸ βαθμὸ ποὺ μᾶς εἶναι χρήσιμος γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῆς ἀτομικῆς μας εὐτυχίας, ἐνῶ συγχρόνως δὲν τοῦ προκαλεῖ φόβο.

Ἡ ἐπιβεβαίωση λοιπὸν τοῦ ἑαυτοῦ μας ὡς ἀνθρώπινου προσώπου, στὸ νέο αὐτὸ κοινωνικὸ μοντέλο, δὲν πραγματοποιεῖται μέσῳ τῆς ἀπόρριψης τοῦ «ἄλλου» ἀλλὰ μὲ τὴν ἀποδοχὴ τοῦ «ἄλλου».

6. Ἐδῶ νομίζω εἶναι τὸ δεύτερο λεπτὸ σημεῖο, τὸ ὁποῖο ἀπαιτεῖ πολὺ προσοχή. Πῶς δηλαδή ἀποδεχόμαστε τὸν «ἄλλον», γιὰτὶ καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον τὸν ἀποδεχόμαστε εἶναι μία ἄλλη διάσταση τοῦ φόβου γιὰ τὸν «ἄλλο» καὶ τὴν ἑτερότητα. Τί σημαίνει αὐτό; Ὅτι ἀκόμη κι ἂν ἀποδεχόμαστε κάποιον, τὸν ἀποδεχόμαστε μὲ τὸν ὄρο ὅτι εἶναι κάπως σὰν ἐμᾶς, ἀφοῦ ἢ ἴδια ἢ διαφορετικότητα, ἢ ἑτερότητα δηλαδή, μπορεῖ νὰ εἶναι ἀπειλή. Ἡ πρώτη ἀντίδρασή μας στὸν «ἄλλο» ἐκδηλώνεται εἴτε μὲ ἓναν τρόπο ἥπιο, προβάλλοντας μὲ κάποιον τρόπο τὸ πρότυπο τοῦ δικοῦ μας ἑαυτοῦ ἢ μὲ ἓναν τρόπο βίαιο καὶ ἀκραῖο, ὁ ὁποῖος ἐκφράζεται μὲ τὴν ἀπόρριψη καὶ τὴν διαίρεση ἢ τὴν ἀπομόνωση καὶ τὸν ἀποκλεισμό. Αὐτὸ ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ διαμορφώνει μία κοινωνικὴ συμπεριφορὰ, σὲ ἀνησυχητικὸ μάλιστα βαθμὸ γιὰ τὶς συνέπειές της, μὲ προεκτάσεις κοινωνικῆς καὶ κοινωνιολογικῆς. Συγκεκριμένα οἱ κοινωνίες δομοῦνται σὲ μία ἰσορροπία, ἢ ὁποῖα ὁμῶς διαρκεῖ ὅσο διακοῦν τὰ ἀμοιβαία

συμφέροντα καὶ μπορεῖ εὐκόλα νὰ μετατραπῆ σὲ ἀντιπαράθεση καὶ σύγκρουση, καὶ αὐτὸ ἐπιβεβαιώνεται καθημερινά.

Ὅλες αὐτὲς οἱ κοινωνικῆς καὶ κοινωνιολογικῆς παρατηρήσεις καὶ διαπιστώσεις συνεπάγονται καὶ ἀντίστοιχες ἀνθρωπολογικῆς συνέπειες, οἱ ὁποῖες τελικὰ καὶ δομοῦν ἢ ἀποδομοῦν τὸ νέο μοντέλο κοινωνίας τῆς Εὐρώπης, ἐὰν δὲν ἐρμηνευθοῦν σωστὰ ἢ δὲν κατανοηθοῦν ὀρθά.

Ἔτσι ἢ δυνατότητα νὰ εἶσαι ὁ ἑαυτός σου, σοῦ παρέχει τὴν ἀπόλυτη δυνατότητα τῆς μοναδικότητας καὶ τοῦ ἀνεπανάληπτου. Ὅμως πῶς εἶναι δυνατόν νὰ εἶσαι μοναδικὸς καὶ συγχρόνως νὰ μὴν εἶσαι μόνος; Νὰ ἐκφράζεσαι ἀνεπανάληπτα, χωρὶς νὰ ἀπομονώνεσαι;

7. Ἡ ἀπάντηση στὰ παραπάνω ἐρωτήματα ἀποτελεῖ τὸ δεύτερο στοιχεῖο τοῦ νέου μοντέλου τῆς Εὐρώπης, εἶναι ἢ κατάφαση στὸν ἄλλο, μέσα ἀπὸ μία διαδικασία ποὺ ἢ στρατηγικὴ τῆς Λισσαβώνας τὴν περιγράφει ἢ καλύτερα τὴν ὀριοθετεῖ μὲ τοὺς ὄρους: *ἀνεκτικότητα, συμπληρωματικότητα, προσαρμοστικότητα, ἐπικουρικότητα*.

Ὅλες αὐτὲς οἱ ἔννοιες ὑποκρύπτουν μέσα τους δύο στοιχεῖα: τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν κοινωνία, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν πολιτισμὸ, ὡς τρόπο ζωῆς καὶ ὑπαρξης. Ἀκόμη καὶ τὸ οἰκολογικὸ πρόβλημα, ὄχι μόνον οἱ διαπροσωπικῆς σχέσεις, στὸ βαθύτερο περιεχόμενό του εἶναι θέμα πολιτισμοῦ, μὲ ἀποτέλεσμα ὁ ἴδιος ὁ ἀνθρώπος στὴν προσπάθειά του νὰ ἀφομοιώσει καὶ νὰ ἐκμεταλλευτεῖ τὸ περιβάλλον του καὶ τὴν δημιουργία διατρέχει τὸν κίνδυνο νὰ ἀφομοιωθεῖ ἀπ' αὐτὸ καὶ νὰ ἐξαφανιστεῖ. Ἡ ἰσορροπία αὐτὴ σχέση εἶναι πραγματικὰ δύσκολη. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ἡ πατερικὴ διδασκαλία ἔχουν τὸ σωστὸ ὄραμα αὐτῆς τῆς ἰσορροπίας κοινωνίας, γι' αὐτὸ καὶ πρέπει, στὰ πλαίσια μιᾶς διεκκλησιαστικῆς συνεργασίας στὸ χῶρο τῆς Εὐρώπης καὶ μάλιστα στὴν προοπτικὴ διαμόρφωσης τοῦ νέου κοινωνικοῦ μοντέλου, νὰ δώσει τὴ δικὴ μας μαρτυρία, μὲ τὴν ὀρθὴ νοηματοδότηση τῶν παραπάνω ὄρων, τονίζοντας συγχρόνως τὴν ἐλεύθερη κατάφαση στὴν ἑτερικότητα, ὅπου συνεπάγεται ὅτι ὁ «ἄλλος», ὁ διαφορετικὸς εἶναι ὅπως ἐγώ. Μὲ βάση τὴν ἀρχὴ τῆς κοινωνίας, ὡς σχέσης, ἐπιτυγχάνεται ἢ κοινωνικὴ συνοχὴ καὶ συγχρόνως ἢ ὑπέρβαση τοῦ κοινωνικοῦ παιχνιδιοῦ «ἐγὼ καὶ ὁ ἄλλος».

Τὸ δικαίωμα στὴν ἑτερότητα ἀναγνωρίζει τὸν ὑγιῆ ἀνταγωνισμό, χωρὶς ἀποκλεισμοὺς ἢ ἀποκλειστικότητες, γιὰτὶ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ μετακινεῖται ἢ ἀνισότητα πρὸς

τὴν διαφορετικότητα, χωρὶς νὰ δημιουργεῖ φοβία γιὰ μετασηματισμὸ ἢ ἀλλοίωση τῆς εὐρωπαϊκῆς ταυτότητας.

Ἡ Εὐρώπη λοιπὸν «προκαλεῖ» τὶς χριστιανικὲς Ἐκκλησίες νὰ πραγματοποιήσουν τὴ δική τους ἔξοδο ἀπὸ τὸν ἐσωτερικὸ τους ἐγκλωβισμὸ καὶ τὸν ἐσωστρεφῆ ἀπομονωτισμὸ τους, ἀλλὰ καὶ τὴν ψευδαίσθηση τοῦ κοινωνικοῦ ἀκτιβισμοῦ τους, καὶ νὰ προτείνουν τὶς δικές τους ἀρχές καὶ «θεωρίες ζωῆς», δηλ. ἤθους, οἱ ὁποῖες θὰ ἀποτελέσουν μίαν πραγματικὰ δυναμικὴ συμβολὴ στὴ νέα νοηματοδότηση τῆς Εὐρώπης γιὰ καταλλαγὴ καὶ ὀλοκληρωμένη ἀνάπτυξη, μιᾶς κοινωνίας ἀνθρώπινης καὶ χρηστικῆς. Δὲν εἶναι ἄλλωστε τυχαῖο ὅτι σήμερον στὰ κοινοτικά ὄργανα ἀναζητεῖται ὁ προσδιορισμὸς τοῦ περιεχομένου τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως. Ὅλα αὐτὰ ἀποδεικνύουν ὅτι «σήμερον ἡ Εὐρώπη ἀντιμετωπίζει ὄξυ πνευματικὸ ὑπαρξιακὸ πρόβλημα μὲ ἐπιπτώσεις στὴν ἐνότητά της. Ἔχει γραφεῖ ὅτι ἡ Εὐρώπη ἀναζητᾷ τὴν ψυχὴ της. Οἱ εἰδήμονες ἀναγνωρίζουν ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ σταθεῖ γιὰ πολὺ ἀκόμη χωρὶς ἐνιαῖο πνευματικὸ προσανατολισμὸ, χωρὶς κάποιον εἶδος κοσμοθεωρίας».

Γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἰδικότερα ἡ ὑπαρξὴ διαφορῶν στὸ χῶρον τῆς Εὐρώπης δὲν σημαίνει καὶ διαίρεση, γιατί ἡ διάκριση δὲν φέρνει διάσπαση καὶ ἡ ἐνότητα στηρίζεται στὴν ἑτερότητα καὶ ὄχι στὴν ταυτότητα. Αὐτὴ ἡ ἀρχὴ ἔχει κάποιες συνέπειες μὲ ἰδιαίτερη σημασία γιὰ τὴν σύγχρονη κοινωνία τῶν λαῶν, τῶν πολιτῶν, τῶν πολιτισμῶν, γιὰ τὴ λειτουργία τοῦ διαλόγου καὶ τὴν ἀποφυγὴ τοῦ ἀπομονωτισμοῦ. Εἶναι τὸ πνευματικὸ ὑπόβαθρον τῆς πολιτισμικῆς ἀλληλοπεριχώρησης καὶ τῆς συνύπαρξης.

Ἡ θεώρηση αὐτὴ σημαίνει ἀπόρριψη κάθε μορφῆς συγκεντρωτισμοῦ καὶ ἀτομοκεντρικῆς θεώρησης τῆς ἴδιας τῆς ζωῆς καὶ τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ κάθε τάσης διασπαστικοῦ φιλελευθερισμοῦ καὶ ἰδιωτικοποίησης τῆς ζωῆς. Ἀποτελεῖ μιὰ ἀπάντηση στὴν παγκοσμιοποίηση, ἐνῶ ἡ ἴδια ἡ ὀρθόδοξη θεώρηση τῆς ζωῆς, ὡς ἔκφραση κοινωνίας διαπροσωπικῶν σχέσεων, νοηματοδοτεῖ διαφορετικὰ καὶ αὐτὴ τὴν ἴδια τὴν ἔννοια τῆς κοινωνικῆς εὐποιΐας καὶ τῆς «κοινωνικῆς πολιτικῆς».

Στὴν Εὐρώπη σήμερον διαμορφώνεται τὸ νέο μοντέλον κοινωνίας τοῦ εὐρωπαϊκοῦ γίγνεσθαι. Ἡ κοινωνικὴ αὐτὴ θεώρηση τῶν διαπροσωπικῶν σχέσεων ἀποτελεῖ μίαν ἔντονη πρόκληση στὸ ἀνθρωπομονιστικὸ μοντέλον τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου καὶ νοηματοδοτεῖ δυναμικὰ τὴ θεώ-

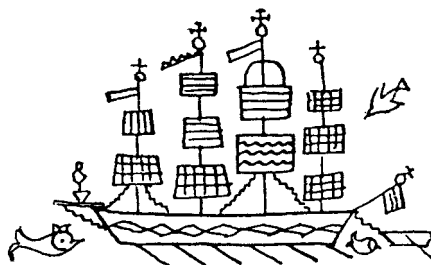
ρηση τῆς λειτουργίας τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν τῆς Εὐρώπης. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι μίαν χριστιανικὴ νοηματοδότηση τῶν ὄρων τῆς Λισσαβώνας, ἀναφορικὰ μὲ τὴν κοινωνικὴ πολιτικὴ τῆς Ἐνώσεως θὰ ἀποτελέσει «κίνητρο», ὄχι μόνον οἰκονομικὸ-ἀναπτυξιακὸ ἀλλὰ καὶ ἀνθρωπιστικὸ, ἀφοῦ ἔχει πλέον ἀποδειχθεῖ καὶ ἐπιβεβαιωθεῖ ὅτι, κάθε τι ποὺ διαμορφώνει μίαν πολιτικὴ ἀνοικτὴ καὶ χρηστικὴ, γίνεται ἀποδεκτὸ ἀπὸ τὴν Ἐνωσιν, ἀρκεῖ νὰ ὀδηγεῖ στὴν δημιουργία μιᾶς Εὐρώπης πιὸ «ἀνθρώπινης καὶ ζωντανῆς».

Τὸ δεύτερον στοιχεῖο εἶναι ὅτι στὴν Εὐρώπη δύο εἶναι τὰ θεμελιώδη ἰδιαιτέρως: ἡ οἰκονομία καὶ ἡ ἀνάπτυξη. Τελευταῖα ὅμως ἔχει τεθεῖ ἓνα σοβαρὸ ἐρώτημα, γιὰ ποιά ἀνάπτυξη ὀμιλοῦμε, τὴν ποιοτικὴ ἢ τὴν ποσοτικὴ; Ἐνα ἐρώτημα ποὺ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν ποιοτικὴ καὶ ὄχι μόνον γιὰ τὴν ποσοτικὴ ἀνάπτυξη, τὴν ὁποία χαρακτηρίζει μὲ τὸν ἀσφαλῆ ὄρον «ἐμβάθυνση». Ὅταν δηλ. ἀπειλεῖται τὸ ἴδιο τὸ φαινόμενον τῆς ζωῆς μὲ ἐξαφάνιση, ποιὸ νόημα ἔχει ἡ αὔξηση τοῦ κατὰ κεφαλὴν εισοδήματος ἢ ἡ ἀνάπτυξη ἐπενδυτικῶν ἐφαρμογῶν παράγοντες ποὺ ἐξαρτῶνται καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὴν ποιότητα ὄχι τῆς ζωῆς, ἀλλὰ τῆς ἐπιχειρηματικῆς δραστηριότητος καὶ παραγωγῆς; Στὸ θέμα αὐτὸ φαίνεται ὅτι ἡ Εὐρώπη κυριολεκτικὰ βρίσκεται σὲ μίαν ἀναζήτηση, γιατί διαφεύγει τῶν ὀρίων της καὶ ἀναγκαστικὰ ἡ σκυτάλη περνᾷ στὰ χέρια τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖες καλοῦνται καὶ πάλι νὰ ποῦν μὲ τὸν καλύτερον δυνατὸ τρόπο ποιά ἢ σημασία τῆς ἴδιας τῆς εὐρωπαϊκῆς ζωῆς, ποιὸς ὁ σκοπὸς της, ποιὸ τὸ μέλλον της καὶ ὁ προσορισμὸς της. Ἡ ἐπιστήμη σήμερον δεῖχνει νὰ κινεῖται πρὸς μίαν διαφορετικὴν θεώρηση τοῦ κόσμου τῆς ζωῆς, ἐγκαταλείποντας τὴ μηχανιστικὴ, νοσησιαρχικὴ καὶ ἀτομοκεντρικὴ προσέγγιση τῶν φαινομένων.

Ἡ Ὁρθόδοξη θεολογία καὶ Ἐκκλησία προτείνει σεβασμὸν στὴν ἀξία τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς ὄχι ἠθικιστικὰ, ἀλλὰ πολιτιστικὰ καὶ πολιτισμικὰ, τὸ ὁποῖο σημαίνει μίαν προσωπικὴ ἀξιολόγηση τῆς ἴδιας τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἀνθρώπου σὲ ἀναφορὰ πρὸς τὸν ἄλλον ἄνθρωπον καὶ τὸν κόσμον. Αὐτὸ συνεπάγεται ὑπέρβαση κάθε μορφῆς χρησιμοθηρισμοῦ, κάθε ὠφελισμοῦ καὶ σκοπιμότητος καὶ πραγμάτωση κοινωνικῆς δυναμικότητος καὶ ἀνάπτυξης, ὄχι στασιμότητος καὶ ἀπραξίας. Ὁ ἄνθρωπος δὲν κατέχει τίποτε, συμμετέχει ὅμως παντοῦ σὲ ὄλες τὶς δραστηριότητες τῆς κοινωνικῆς πράξης καὶ μέσα ἀπὸ τὴ συμμετοχὴ ἀξιολογεῖ καὶ ἀξιολογεῖται ἀπὸ καὶ γιὰ τὴν ἴδια τὴν

ζωή. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο κίνδυνος του οικολογικού αφανισμού, τον οποίο ο άνθρωπος θα μπορέσει να αποτρέψει, όταν κατανοήσει την ριζοσπαστική αξιολογική θεώρησή του, ως προσωπική συμβολή στην διατήρηση, ανάπτυξη και κυριαρχία της ζωής και του περιβάλλοντος, και θεωρήσει το ίδιο το φυσικό περιβάλλον ως οίκο φανερώσεως της δημιουργικής παρουσίας του. Μια τέτοια θεώρηση της ζωής ως προσφορά και ανταπόκριση, χωρίς καταχρηστικές και ωφελιμιστικές τάσεις, είναι που μπορούν να καταστήσουν την παρουσία του ανθρώπου στην Ευρώπη του αύριο από κήτορα σε κτίτορα. Μόνο όταν η Ευρώπη καταλάβει ότι οποιαδήποτε επενδυτική πολιτική ή προσπάθεια, πρέπει να προσβλέπει όχι στην ιδιοκτησία, αλλά στη διαχείριση και οικονομία της ζωής, τότε ακριβώς θα καταλάβει και ποιός είναι ο μελλοντικός ρόλος και σκοπός, του ευρωπαϊκού τρόπου ζωής και κοινωνίας.

Αυτό που λείπει σήμερα από την Ευρώπη είναι η ανάπτυξη μιας αποτελεσματικής δράσης, ικανής να μετριάσει τα επίχειρα της οικονομικής ειδωλολατρίας και να εμπνεύσει ουσιαστικά τον τρόπο διαχείρισης της ίδιας της ζωής, ως κοινωνίας, η οποία είναι ηθικά έλλειμματική, ακόμη και σε μία ανταγωνιστική λειτουργία της οικονομίας. Η χριστιανική Ἐκκλησία έχει να προσφέρει πολλά, αρκεί να προσπαθήσει να αποκτήσει την δική της φωνή. Η έπιτυχία της έγκειται στον τρόπο με τον οποίο ή ίδια αντιλαμβάνεται την λειτουργία των θεσμών στο πλαίσιο φανέρωσής της ως ευχαριστιακού σώματος, γιατί ή πολυφωνία οδηγεί στη διάσπαση, ενώ οί χριστιανικές φωνές «ένι στόματι» αποτελούν την δυναμική και αποτελεσματική πρόταση δημιουργίας και ολοκλήρωσης της Ευρώπης των πολιτών και των πολιτισμών, για την πραγμάτωση ενός νέου ευρωπαϊκού μοντέλου κοινωνίας, στην προοπτική μίας υγιούς ανταγωνιστικότητας.

**ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΡΙ
ΤΟΥ ΙΒ' ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ
ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ
«Ο ΑΓΙΟΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΙ
Ο ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ
ΕΙΣ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ»**

Κατόπιν Σεπτῆς ἀποφάσεως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου μετέβην ἀπὸ 12-14 Σεπτεμβρίου 2004, μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Θεοκλήτου, εἰς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Μονὴν Bose (Β. Ἰταλία) ὡς ἐκπρόσωπος στὸ 12ο Διεθνὲς Διαχριστιανικὸ Συνέδριο, συνδιοργανωμένο μὲ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο μὲ τίτλο «Ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος καὶ ὁ μοναχισμὸς εἰς Ἅγιον Ὅρος».

Τὸ Συνέδριο ἐξελίχθηκε σὲ τρεῖς ἡμερήσιες συνεδρίες μὲ τοὺς ἐξῆς ἀντίστοιχους τίτλους: 1) Ὁ Ἀθανάσιος καὶ οἱ ἀπαρχές, 2) Ἀνάπτυξη καὶ ἄλλες παρουσίες καὶ 3) Ἀνανεώσεις καὶ συναντήσεις. Τὸ Συνέδριο ὑπῆρξε μεγάλης ἐπιστημονικῆς, θεολογικῆς καὶ διαχριστιανικῆς σημασίας καὶ πραγματοποιήθηκε μὲ τὴν συνεργασία καὶ σεμνὴ παρουσία πολλῶν καθηγητῶν, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ὀρθοδόξων καὶ δυτικῶν. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ὁ ἐρευνητὴς κ. Κρίτων Χρυσόχοϊδης (Ἐθνικὸ Ἰδρυμα Ἑρευνῶν), ὁ π. Νικηφόρος Μικραγιαννανίτης (Ἅγιον Ὅρος), ὁ π. Νικόλαος Λουδοβίκος (Ἀνωτέρα Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ Θεσσαλονίκης) καὶ ὁ ὁμότιμος καθηγητὴς τοῦ Α.Π.Θ. κ. Ἀντώνιος-Αἰμίλιος Ταχιάος.

Τὸ ὅλο Συνέδριο πραγματοποιήθηκε κάτω ἀπὸ τὸ βαρὺ κλίμα τοῦ πανορθοδόξου πένθους γιὰ τὸν ἀδόκητο καὶ τραγικὸ θάνατο τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Πέτρου τοῦ Ζ' καὶ τῆς συνοδείας του. Ἐκ μέρους τῆς μοναστικῆς ἀδελφότητος τοῦ Bose καὶ ὄλων τῶν συμμετεχόντων στὸ Συνέδριο ἐστάλη συλλυπητήριον τηλεγράφημα στὸ ἀπορφανισμένο Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας, ὅπου ἐκφράστηκε ἡ συμμετοχὴ ὄλων μας στὶς δύσκολες ἐκεῖνες στιγμές. Ἐπίσης τιμώντας τὴ μνήμη τοῦ ἐκλιπόντος Πατριάρχου, ὁ Καθηγούμενος τῆς Μονῆς κ. Enzo Bianchi ἀνέγνωσε τὸ χαιρετισμὸ του πρὸς τὸ Συνέδριο πρὶν ἀπὸ ἐκεῖνον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Στὴ συνέχεια ἀνεγνώσθησαν: 1) ἀπὸ τὸ Σεβ. Μητροπολίτη Σηλυβρίας κ. Αἰμιλιανό, παρεπιδημοῦντα στὴν ἐν λόγῳ Ἱερᾷ Μονῇ, τὸ μῆνυμα τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, 2) ἀπὸ τὸν Ἀρχιμ. κ. Θεόκτιστο Σάμιο τὸ μῆνυμα τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Εἰρηναίου, 3) ἀπὸ τὸν Ἀρχιμ. κ. Διονύσιο Καλαμπόκα τὸ μῆνυμα τοῦ Πατριάρχου Σερβίας κ. Παύλου, καὶ 4) ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Θεσσαλιώτιδος κ. Θεόκλητο τὸ μῆνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου. Ἐπίσης ἀνεγνώσθησαν τὰ μηνύματα, τοῦ Καρδινάλιου κ. Walter Kasper (Mons. Johan Bonny), τοῦ Καθολικοῦ Ἀρμενίας (π. Zadik Avedikyan), τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (καθηγ. Ἄ. - Ἄ. Ταχιάος), ἐνῶ προσωπικοὺς χαιρετισμοὺς ἀπηύθυναν ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ivrea, Mons. Arrigo Miglio (ἐξ ὀνόματος τῆς Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων τοῦ Πεδεμοντίου - Β. Ἰταλίας καὶ τοῦ Καρδινάλιου Ἀρχιεπισκόπου Τορίνου κ. Severino Poletto), ὁ Δήμαρχος τοῦ Magnano, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννης καὶ βέβαια ὁ Καθηγούμενος τῆς Μονῆς κ. Enzo Bianchi.

Τέλος, στὶς 14 Σεπτεμβρίου, κοινὴ ἐορτὴ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τελέστηκαν δύο ξεχωριστὲς Θεῖες Λειτουργίες, ἡ μὲν Ὁρθόδοξη ἀπὸ τὸν Ἀρχιμ. κ. Ἀθηναγόρα Fagiolo, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰταλίας μὲ τὴ συμμετοχὴ τῶν δύο προαναφερθέντων διακόνων καὶ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ ἀπὸ ἱερέα τῆς Μονῆς.

Τὸ Συνέδριο τοῦ ἐπομένου ἔτους ἀποφασίστηκε νὰ περιστραφεῖ γύρω ἀπὸ τὴν προσωπικότητα τοῦ μεγάλου ἐκκλησιαστικοῦ πατρὸς Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.

**ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΣ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ
ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΟ-
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΤΩΝ**

Γνωμοδότηση 4/2003 τῆς Εἰσαγγελίας Πρωτοδικῶν Πειραιῶς

Θέμα: «Πνευματικὴ λύση τοῦ γάμου καὶ ἀναφυόμενα προβλήματα»

Κατὰ τὸ ἄρθρο 1367 Α.Κ. «Ὁ γάμος τελεῖται εἴτε μὲ τὴ σύγχρονη δήλωση τῶν μελλονύμφων ὅτι συμφωνοῦν σ' αὐτὸ (πολιτικὸς γάμος) εἴτε μὲ ἱερολογία ἀπὸ ἱερέα τῆς ἀνατολικῆς ὀρθόδοξης ἐκκλησίας ἢ ἀπὸ λειτουργὸ ἄλλου δόγμα-τος ἢ θρησκείματος γνωστοῦ στὴν Ἑλλάδα... Οἱ προϋποθέσεις τῆς ἱεροτελεστίας καὶ κάθε θέμα σχετικὸ μὲ αὐτὴ διέπονται ἀπὸ τὸ τυπικὸ καὶ τοὺς κανόνες τοῦ δό-γματος ἢ τοῦ θρησκείματος σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖο γίνεται ἡ ἱεροτελεστία...».

Σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 49 παρ. 1 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί καταστατικῶν χάρο-του τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»: «Ἡ ἱερολογία τοῦ γάμου τελεῖται μετὰ προ-τέραν ἔγγραφον ἄδεια τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ τόπου τῆς τελέσεως ἢ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ...».

Κατὰ τὸ ἄρθρο 50 παρ. 2 τοῦ ἰδίου νόμου «Καταστάσης ἀμετακλήτου τῆς δι-καστικῆς ἀποφάσεως δι' ἧς ἀκυροῦται ὁ γάμος ἢ λύεται οὗτος διὰ διαζυγίου, ὁ παρὰ τῶ ἐκδόντι τὴν ἀμετάκλητον ἀπόφασιν δικαστηρίῳ Εἰσαγγελεὺς κοινο-ποιεῖ, τῇ αἰτήσῃ τοῦ ἔχοντος ἔννομον συμφέρον, ἀντίγραφον ταύτης εἰς τὸν ἐκδόντα τὴν ἄδειαν τοῦ γάμου ἀρχιερέα, ὅστις ἐν συνεχείᾳ προβαίνει ὑποχρεω-τικῶς εἰς τὴν ἀκύρωσιν ἢ τὴν λύσιν αὐτοῦ πνευματικῶς... Εἰς ἣν περίπτωσιν ἢ ἄδεια γάμου ἐξεδόθη ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἢ ἀμετάκλητος δικαστικὴ ἀπόφασιν τοῦ ἡμεδαποῦ δικαστηρίου ἢ ἀκυροῦσα ἢ λύουσα τὸν γάμον κοινοποιεῖται κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἰς τὸν Ἀρχιερέα, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ ὁποῖου ἐδρεύει τὸ ἐκδόν τὴν ἀπό-φασιν δικαστήριον, ὅστις προβαίνει εἰς τὴν ἀκύρωσιν ἢ τὴν πνευματικὴν λύσιν αὐτοῦ. Ἡ περὶ ἀκυρώσεως ἢ λύσεως τοῦ γάμου ἀπόφασιν γνωστοποιεῖται εἰς τὸν Ἀρχιερέα τὸν ἐκδόντα τὴν ἄδειαν τελέσεως τοῦ γάμου ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ».

Ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω συνάγονται τὰ ἑξῆς: Προκειμένου γιὰ γάμο πού πρόκειται νὰ τελεστεῖ κατὰ τοὺς κανόνες τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἢ ὁποία διέπεται μεταξὺ ἄλλων καὶ ἀπὸ τὸ νόμο 590/77, ἀπαιτεῖται ἄδεια τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ τόπου τῆς τελέσεως. Ἐπὶ λύσεως αὐτοῦ δι' ἀμετα-κλήτου δικαστικῆς ἀποφάσεως ἀπαιτεῖται καὶ πνευματικὴ λύση αὐτοῦ ἀπὸ τὸν ἐκδῶσαντα τὴν ἄδεια Ἀρχιερέα.

Ἡ ἀνωτέρω πνευματικὴ λύση τοῦ γάμου δικαιολογεῖται ἐκ τοῦ ὅτι: Ἐφόσον ὁ γάμος τελεῖται μὲ ἱερολογία, εἶναι σκόπιμο ἐπὶ ἀμετακλήτου λύσεως, πού θὰ ἐπέλθει μὲ δικαστικὴ ἀπόφασιν νὰ ἀκολουθήσει καὶ ἡ πνευματικὴ λύση αὐτοῦ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία πού συνέπραξε στὴν πνευματικὴ τελείωση αὐτοῦ. (Γνωμ. Εἰσ. Α.Π. Εὐθυμιάδη 2/92). Ἡ ἀνωτέρω πνευματικὴ λύση δὲν ἀποτελεῖ στάδιο ἐκτέ-λεσης τῆς περὶ διαζυγίου ἀποφάσεως, ἀλλὰ συνιστᾷ ἐκκλησιαστικὴ διατύπωση πού συνάδει μὲ τὸ πνευματικὸ μέρος αὐτοῦ. (Γνωμ. Εἰσ. Α.Π. 9/68, γνωμ. Εἰσ. Πρωτ. Καβ. Δ. Παπαγεωργίου, ὅπου ἐκτενῶς γίνεται ἀναφορὰ, Κουμάντου «Πα-ραδόσεις οἰκογενειακοῦ δικαίου» ἐκδ. γ', σ. 251). Ἡ πνευματικὴ λύση ἔχει πρα-κτικῆς συνέπειες, ἀφοῦ ἔτσι καθίσταται γνωστὴ στὴν Ἐκκλησία ἡ λύση γάμου καὶ συνεπῶς ἔχει τὴν εὐχέρεια νὰ μὴν χορηγήσει νέα ἄδεια στὸ αὐτὸ πρόσωπο στίς προβλεπόμενες περιπτώσεις.

Ἡ πνευματικὴ λύση τοῦ γάμου εἶναι ἀπαραίτητη, ὅταν οἱ σύζυγοι ἢ ὁ ἕνας

ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι ὀρθόδοξος χριστιανὸς καὶ ἡ ἱερολογία ἔγινε μὲ τοὺς κανόνες τῆς ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας (Γνωμ. Εἰσ. Α.Π. 9/68, Γνωμ. Εἰσ. Πρωτ. Καβ. ἄνωτ., Α. Τούση «*Οἰκογενειακὸ Δίκαιο*» 1964/401).

Μὲ βάση τὰ ἀνωτέρω ἀρμόζει ἡ ἐξῆς λύση στὶς ἀκόλουθες στὴ δικαστηριακὴ πρακτικὴ ἐμφανιζόμενες περιπτώσεις:

Α. Γάμοι μεταξὺ ὀρθοδόξων

1. Σὲ περίπτωσι γάμου τελεσθέντος κατὰ τὸ ὀρθόδοξο δόγμα στὴν ἄλλοδαπὴ ὑπὸ ἱερέως μὴ ὑπαγομένου στὴν Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὸ ἄρθρο 1 Ν. 590/77, καὶ ἀκολούθως λύσεως αὐτοῦ μὲ ἀμετάκλητη δικαστικὴ ἀπόφασις ἡμεδαποῦ δικαστηρίου, ἡ ἀπόφασις κοινοποιεῖται ἀπὸ τὸν εἰσαγγελέα στὸν Ἀρχιερέα, στὴν περιφέρειᾳ τοῦ ὁποῖου ἐδρεύει τὸ δικαστήριον, πού ἐξέδωσε τὴν ἀπόφασις καὶ ὁ ὁποῖος Ἀρχιερέας προβαίνει στὴν πνευματικὴ λύση αὐτοῦ. Ἀκολούθως ἡ ἀπόφασις αὐτὴ γνωστοποιεῖται καὶ στὸν Ἀρχιερέα πού ἐξέδωσε τὴν ἄδεια τοῦ γάμου, πού τελέσθηκε στὴν ἄλλοδαπὴ (ἄρθ. 50 παρ. 2 Ν. 590/77).

2. Ἄν ὁ γάμος μεταξὺ ὀρθοδόξων ἱερολογήθηκε στὴν Ἑλλάδα καὶ λύθηκε μὲ ἀμετάκλητη ἀπόφασις ἄλλοδαποῦ δικαστηρίου καὶ πάλι κατὰ μείζονα λόγο ὑφίσταται ἀρμοδιότητα τοῦ ἐκδόντος τὴν ἄδεια γάμου Ἀρχιερέως πρὸς πνευματικὴ λύση αὐτοῦ, ὑπὸ τὶς προϋποθέσεις τοῦ ἄρθρου 323 Κ.Πολ.Δικ. περὶ δεδικασμένου ἀπὸ ἄλλοδαπὴ ἀπόφασις (Τούση «*Οἰκὸ Δίκαιο*, ἐκδ. 1950, σ. 714, γνωμ. Εἰσ. Α.Π. Δ. Κυριάκη 9/1971).

3. Ἄν ὁ γάμος μεταξὺ ὀρθοδόξων ἱερολογήθηκε στὸ ἐξωτερικὸ (ὀρθόδοξως) καὶ λύθηκε μὲ ἀμετάκλητη ἀπόφασις ἄλλοδαποῦ δικαστηρίου ὑφίσταται κατὰ τὴν ἀποψή μας περίπτωσι πνευματικῆς λύσεως αὐτοῦ, ἀναλογικὰ ἐφαρμοζομένου τοῦ ἄρθρου 50 παρ. 2 Ν. 590/77 καὶ κυρίως γιατί ἡ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 1 τοῦ ἀνωτέρω νόμου εἶναι ἀναπόσπαστα ἐνωμένη μὲ τὴν Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ μὲ κάθε Ὀρθόδοξο τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ. Ἀρμόδιος Ἀρχιερέας εἶναι, κατὰ τὴν ἀποψή μας, αὐτὸς στὴν περιφέρειᾳ τοῦ ὁποῖου ἐδρεύει τὸ δικαστήριον, πού κήρυξε ἐκτελεστή, κατ' ἄρθρο 905 παρ. 4 Κ.Πολ.Δικ. τὴν ἄλλοδαπὴ δικαστικὴ ἀπόφασις.

Β. Γάμοι μεταξὺ ἑτεροδόξων ἢ ἑτεροθρήσκων

Ἄν τελέσθηκε γάμος ἀπὸ μὴ ὀρθόδοξους χριστιανούς, κατὰ τοὺς κανόνες ἄλλου δόγματος (Ρωμαιοκαθο-

λικοῦ, Προτεσταντικοῦ κλπ.) ἢ ἄλλου θρησκευάτου γνωστοῦ στὴν Ἑλλάδα, δὲν ἀπαιτεῖται πνευματικὴ λύση αὐτοῦ, διότι τὸ ἄρθρο 50 τοῦ Ν. 590/77 ἀναφέρεται στὴν ὑποχρέωσι πνευματικῆς λύσεως τοῦ γάμου, πού τελέσθηκε μὲ τοὺς κανόνες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐπομένως πνευματικὴ λύση γάμου, ὁ ὁποῖος τελέσθηκε μὲ τοὺς κανόνες ἄλλου δόγματος ἢ γνωστῆς θρησκείας, δὲν ἀπαιτεῖται καὶ ἡ διαδικασίᾳ λύσεως αὐτοῦ ἔχει ἐπιτευχθεῖ μὲ μόνῃ τὴν ἀμετάκλητη δικαστικὴ ἀπόφασις ἡμεδαποῦ δικαστηρίου (ἄνωτ. γνωμ. Εἰσ. Πρωτ. Καβ. Δ. Παπαγεωργίου).

Γ. Γάμοι παλαιοημερολογιτῶν

Οἱ παλαιοημερολογίτες ἀποδοκιμάζουν τὸν εἰσαχθέντα τὸ 1924 ὑπολογισμὸ τῶν ἀκινήτων ἐορτῶν κατὰ τὸ Γρηγοριανὸ ἡμερολόγιον. Ἡ διαφωνία αὐτὴ δὲν εἶναι δογματικῆς φύσεως, ἀλλὰ ἀποτελεῖ θέμα ρυθμιζόμενο ἀπὸ τὰ ἀρμόδια ἐκκλησιαστικὰ ὄργανα.

(Α. Χριστοφιλόπουλου «*Ἑλληνικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον*» σ. 125). Συνεπῶς δὲν ἀποτελοῦν αἴρεσις, ἀλλὰ εἶναι μέλη τῆς ἐκκλησίας καὶ ὑπόκεινται στοὺς νόμους αὐτῆς (βλ. ἄνωτ. Χριστοφιλόπουλου, γνωμ. Εἰσ. Α.Π. Σ. Κανίγια 8/1989). Οἱ δὲ ἐξ αὐτῶν κληρικοὶ καὶ μοναχοὶ ὑπόκεινται στὴ δικαιοδοσίᾳ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἐπιβάλλουν σὲ αὐτοὺς ποινές, πού μποροῦν νὰ φθάσουν μέχρι τῆς ἐσχάτης ἐξ αὐτῶν τῆς καθαιρέσεως (ἄνωτ. Χριστοφιλόπουλου σ. 126). Ὡς πρὸς τὰ μυστήρια πού τελοῦν οἱ παλαιοημερολογίτες κληρικοὶ πρέπει νὰ γίνῃ διάκρισις μεταξὺ αὐτῶν πού ἔχουν κανονικὰ ἀποκτήσει τὴν ἱεροσύνη, σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνες τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τὴ διατηροῦν, χωρὶς νὰ τοὺς ἔχει ἐπιβληθεῖ ἢ ποινητῆς καθαιρέσεως ἀπὸ τὰ ἀρμόδια ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἢ ἄλλης ὀρθοδόξης Ἐκκλησίας, καὶ αὐτῶν πού ἡ χειροτονία τοὺς ἔγινε ἀπὸ ἐπίσκοπο μὲ διασπασμένη τὴν Ἀποστολικὴ διαδοχὴ καὶ ἐναντία στὶς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Ν. 590/77 ἢ εἶχαν μὲν κανονικὴ ἱεροσύνη, ἀλλὰ τὴν ἀπέβαλαν μὲ τὴν καθαίρεσις. Στὶς τελευταῖες περιπτώσεις κληρικῶν δηλ. αὐτῶν πού εἴτε χειροτονήθησαν ἀπὸ ἐπίσκοπο μὲ διασπασμένη τὴν ἀποστολικὴ διαδοχὴ, εἴτε εἶχαν κανονικὴ ἱεροσύνη, ἀλλὰ τὴν ἀπέβαλαν μὲ καθαίρεσις, τὰ μυστήρια, πού τελοῦν, εἶναι ἀνυπόστατα, οἱ ἴδιοι δὲ τελοῦν τὸ ἔγκλημα τοῦ ἄρθρου 175 παρ. 2 Π.Κ. (Ὀλ. Α.Π. 378/80 Π.Χ. 40/568, Πλημ. Θηβ. 4765/88, Ὑπεράσπισις 1991/80).

Συνεπῶς ἐν προκειμένῳ δὲν τίθεται θέμα πνευματικῆς λύσης τοῦ γάμου, καθόσον αὐτὸς εἶναι ἀνυπόστατος, ἀφοῦ δὲν τηρήθηκε ὁ τύπος πού ὀρίζει τὸ ἄρθρο 1367 Α.Κ. 1372 Α.Κ.).

Στὶς ἄλλες περιπτώσεις, κατὰ τὶς ὁποῖες ὁ γάμος περιεβλήθη τὸν τύπο τῆς ἱερολογίας σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 1367 Α.Κ. καὶ τελέσθηκε ἀπὸ ἱερέα, πού δὲν ἀποδέχεται μὲν τὸ Γρηγοριανὸ ἡμερολόγιο, ἀλλὰ φέρει κατὰ τὰ λοιπὰ τὴν ἱεροσύνη, κατὰ τοὺς κανόνες τῆς Ἀνατολικῆς ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας, τίθεται ζήτημα πνευματικῆς λύσης αὐτοῦ, ἀφοῦ τὸ τελεσθὲν ἀπὸ αὐτὸν μυστήριον εἶναι ἔγκυρον (Χριστοφιλόπουλου, ἀνωτ. σ. 126). Εἰδικότερα:

1. Στὴν περίπτωση πού ὁ γάμος τελέσθηκε στὸ ἐξωτερικὸ σὲ ὀρθόδοξη ἐκκλησία, ἡ ὁποία δὲν ἀκολουθεῖ τὸ Γρηγοριανὸ ἡμερολόγιο (ὅπως συμβαίνει μὲ πολλὰς ἐκκλησίες στὸ ἐξωτερικὸ) καὶ ἐξεδόθη ἀπόφαση ἀμετάκλητη ἀπὸ δικαστήριον τῆς ἡμεδαπῆς, στὴν πνευματικὴ λύση θὰ προβεῖ ὁ Ἀρχιερέας, στὴν περιφέρεια τοῦ ὁποίου ἐδρεύει τὸ δικαστήριον, πού ἐξέδωσε τὴν ἀπόφαση. Ἡ τελευταία θὰ γνωστοποιηθεῖ καὶ στὸν ἀρχιερέα πού ἐξέδωσε τὴν ἄδεια γάμου στὴν ἀλλοδαπὴ (ἀνάλογος ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου 50 παρ. 2 ἐδ. τελευτ. τοῦ Ν. 590/77).

Ἐὰν ὁ ἀνωτέρω κανονικὸς γάμος τελέσθηκε στὴν ἡμεδαπὴ ἀπὸ παλαιοῦ ἡμερολογίτη ἱερέα (κανονικῶς ἀποκτήσαντα τὴν ἱεροσύνη κατὰ τὴν Ἀποστολικὴ διαδοχὴ καὶ μὴ καθαιρεθέντα – συμβαίνει σὲ πολλὰς μονὰς πού ἀκολουθοῦν τὸ παλαιὸ ἡμερολόγιο) τὴν πνευματικὴ λύση τοῦ γάμου θὰ τὴν κάνει ὁ Ἀρχιερέας (δηλ. αὐτὸς πού ἐξελέγη σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνες τῆς ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ τὸ ἄρθρο 17 Ν. 590/77 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», πού ἐξέδωσε τὴν ἄδεια γάμου).

Παρατηρήσεις κ. Σπυρίδωνος Τρωιάνου

Ἡ ἀνωτέρω δημοσιευομένη εἰσαγγελικὴ γνωμοδότηση ἐμφανίζει μεγάλη πρακτικὴ σημασία καὶ γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ διατυπώνονται οἱ ἀκόλουθες παρατηρήσεις μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι μπορεῖ μελλοντικὰ νὰ ἀναμορφωθεῖ ὡς πρὸς ὀρισμένα σημεῖα τῆς.

1. Στὴν περίπτωση πού καταχωρίζεται ὑπὸ στοιχεῖο Α/1, ὁ ἀρμόδιος εἰσαγγελικὸς λειτουργὸς δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ πολυπραγμονήσῃ, ὡς πρὸς τὸ ἂν ὑπαγόταν ἢ ὄχι στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὁ θρησκευτικὸς λειτουργὸς πού τέλεσε τὸ μυστήριον στὴν ἀλλοδαπὴ, δοθέντος ὅτι ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς δὲν ἀσκοῦν τελετουργικὰ

καθίκοντα μόνοι στὸ ἐξωτερικὸ (ἐπιφυλασσομένης τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 60 τοῦ Ν. 590/77, ὅποτε ὁμοῦς ἐνεργοῦν ὡς ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας, στὴν ὁποία ἔχουν διατεθεῖ). Ἀρκεῖ νὰ κοινοποιήσῃ τὴ λύουσα (ἢ ἀκυρώουσα) ἀμετακλήτως τὸν γάμο ἀπόφαση στὸν ἐπιχώριον Ἀρχιερέα τῆς ἑδρας τοῦ Δικαστηρίου, αὐτὸς δέ, μὲ κριτήριο τὸ κατὰ πόσον συνεστήθη ἐγκύρως ὁ γάμος, θὰ προβεῖ στὴν πνευματικὴ λύση του. Τὸ τελευταῖο αὐτὸ τονίζεται, ἐπειδὴ, σύμφωνα μὲ ὅσα ἐκτίθενται στὴ συνέχεια, εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ κρίνει ὁ ἀρμόδιος ἐπίσκοπος ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται τέτοια ἐνέργεια. Ναι μὲν προβλέπει τὸ ἄρθρο 50 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/77, ὅτι ὁ ἀρμόδιος Ἀρχιερεὺς «προβαίνει ὑποχρεωτικῶς» στὴν πνευματικὴ λύση τοῦ γάμου, ἀλλὰ προϋποτίθεται πρῶτον, ὅτι εἶναι ἐφαρμοστέος στὴν ἐκάστοτε συγκεκριμένη περίπτωσιν ὁ Ν. 590/77, καὶ δεῦτερον, ὅτι ἔχει ἐγκύρως τελεσθεῖ ὁ γάμος.

2. Στὴν περίπτωση πού καταχωρίζεται ὑπὸ στοιχεῖο Α/3, ὀρθῶς ἐρμηνεύεται διασταλτικῶς τὸ ἄρθρο 50 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/77, ὥστε ἀποφάσεις ἡμεδαπῶν δικαστηρίων πού κηρύσσουν ἐκτελεστὰς ἀλλοδαπὰς ἀποφάσεις ἀκυρώσεως ἢ λύσεως γάμου νὰ κοινοποιοῦνται στὸν Ἀρχιερέα τῆς ἑδρας τοῦ (κάθε φορὰ συγκεκριμένου) ἡμεδαποῦ Δικαστηρίου. Ἐὰς μοῦ ἐπιτραπεῖ ὡστόσο νὰ παρατηρήσω, ὅτι ἡ καταχωριζόμενη φράση ἀπὸ τὸ ἄρθρο 1 τοῦ Ν. 590 ἀποτελεῖ ἐπανάληψη συνταγματικῆς διατάξεως (ἄρθρο 3 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος). Ὡς πρὸς τὴν πνευματικὴ λύση ἀπὸ τὸν Ἀρχιερέα αὐτὸν παραπέμπω σὲ ὅσα κατ' ἀρχὴν ἐπεσήμανα στὴν προηγούμενη παράγραφο.

3. Ὁλόκληρη ἡ παράγραφος ὑπὸ στοιχεῖο Γ/1 εἶναι περιττή, γιὰ τὴν καλύπτεται ἀπὸ τὶς παραγράφους ὑπὸ στοιχεῖα Α/1 καὶ Α/3, ἀναλόγως πρὸς τὸ ἂν ὁ γάμος λύθη (ἢ ἀκυρώθη) μὲ ἀπόφαση ἡμεδαποῦ ἢ ἀλλοδαποῦ δικαστηρίου.

4. Στὴν παράγραφο ὑπὸ στοιχεῖο Γ/2 ἔχει ἀποτυπωθεῖ μία ὀρολογιακὴ σύγχυση. Ὑπὸ τὸν ὄρο «παλαιοῦ ἡμερολογίτες» δὲν νοοῦνται γενικῶς ὅλα τὰ μέλη τῆς ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας, κληρικοί, μοναχοὶ καὶ λαϊκοί, πού ἀκολουθοῦν κατὰ τὸν ὑπολογισμό τῶν ἀκίνητων ἐορτῶν τὸ ἰουλιανὸ ἡμερολόγιο (στοὺς ὁποίους περιλαμβάνονται καὶ οἱ ἀνήκοντες στὶς μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ τὰ μετόχιά τους, στὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων καὶ τὰ μετόχιά του, στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ τοῦ Ὁρους Σινᾶ κ.ά.), ἀλλὰ οἱ πιστοὶ τῶν ὁμάδων πού αὐτοχαρακτηρίζονται ὡς «Γνήσιοι Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ (Γ.Ο.Χ.)».

Ἐὰς μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ παραθέσω αὐτὰ πού ἀπὸ 25ε-

τίας (βλ. Σ. Τρωιάνου, *Παραδόσεις Ἐκκλησ. Δικαίου*, τευχ. Β', Ἀθήνα 1981, σ. 49 ἐπ., 2η ἔκδοση, 1984, σ. 156 ἐπ. καὶ Σ. Τρωιάνου / Γ. Πουλῆ, *Ἐκκλησιαστικό Δίκαιο*, 2η ἔκδ. 2003, σ. 225 ἐπ.) διδάσκω καὶ γράφω: «Βασικό γιὰ τὴ λύση τοῦ προβλήματος τῆς νομικῆς τῆς θέσης εἶναι τὸ ἐρώτημα, ἂν οἱ Γ.Ο.Χ. ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι μέλη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ τὸ ἐρώτημα αὐτὸ ἔχει δύο ὄψεις. Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (...) οἱ παλαιοημερολογίτες ἐξακολουθοῦν νὰ ἀνήκουν στοὺς πλήρωμά της, ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει ἀπόφαση τῆς ἀρμόδιας ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς πὺν νὰ τοὺς κηρύσσει αἵρετικούς ἢ σχισματικούς. (...) Ἀπὸ τὴν πλευρὰ ὅμως τῶν Γ.Ο.Χ. ὑπάρχει τὸ ἀναμφισβήτητο πραγματικό γεγονός τῆς συμπήξεως ομάδων προσώπων, μὲ τὴ νομικὴ μορφή σωματείων πὺν ἐπιδιώκουν σκοποὺς θρησκευτικούς. (...) Αὐτὴ ἡ ἰδιαίτερη διοικητικὴ ὀργάνωση διαφοροποιεῖ τοὺς Γ.Ο.Χ. ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, γιὰ τὸ Σύνταγμα γνωρίζει μίαν μόνον Ἐκκλησία μὲ αὐτὴν τὴν ὀνομασία, πὺν τὴν προσδιορίζει μὲ ἀπόλυτη

σαφήνεια στὰ ἄρθρα 3 παρ. 1 καὶ 72 παρ. 1: Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἡ αὐτοκέφαλη καὶ αὐτοδιοικούμενη Ἐκκλησία, ἡ ὀργανωμένη σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις ἐνὸς Καταστατικοῦ Χάρτη, πὺν ἀποτελεῖ νόμο τοῦ Κράτους καὶ ψηφίζεται ἀπὸ τὴν Ὀλομέλεια τῆς Βουλῆς. Ἐπομένως ὅποιαδήποτε θρησκευτικὴ κοινότητα (ἄσχετα ἀπὸ τὴ δογματικὴ τῆς τοποθέτηση) δὲν συγκεντρώνει αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις βρίζεται ἀναγκαστικὰ ἔξω ἀπὸ τὴν ἔννοια “Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος”. Αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει μὲ τὶς κοινότητες τῶν Γ.Ο.Χ.». Τὸ συμπέρασμα αὐτοῦ τοῦ συλλογισμοῦ εἶναι ὅτι σὲ καμία νομικὴ σχέση πὺν ἀφορᾷ στὶς κοινότητες τῶν Γ.Ο.Χ. δὲν μπορεῖ νὰ ἐφαρμοστεῖ ὁ Ν. 590/77 καὶ ἡ ἀναφερόμενη στὴν πνευματικὴ λύση τοῦ γάμου διάταξί του. Κατὰ συνέπεια παρεῖλκε ἡ μακρὰ εἰσαγωγή στὴν παράγραφο Γ' πὺν μπορεῖ νὰ παρασύρει τοὺς εἰσαγγελικούς λειτουργοὺς σὲ ἀξιολογήσεις ἐπὶ θεμάτων, γιὰ τὰ ὅποια δὲν διαθέτουν ἐπαρκῆ στοιχεῖα (π.χ. χειροτονία ἀπὸ ἐπίσκοπο μὲ διεσπασμένη Ἀποστολικὴ Διαδοχή).

**ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
ΤΟΥ
ΥΠΟΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ
ΧΩΡΙΣΜΟΥ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

Στόν προβαλλόμενο από πολλούς χωρισμό Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας εἶναι φυσικό, ὅπως ἄλλωστε καὶ σὲ κάθε χωρισμό ἢ «διαζύγιο», νὰ προκύψουν ὠριμένα προβλήματα, ἢ ἔστω καὶ ἀπλῶς ζητήματα. Αὐτὰ λογικό εἶναι νὰ ἀντιμετωπισθοῦν ἐγκαίρως, ἀντικειμενικῶς καὶ νηφαλίως ἐκατέρωθεν, ὥστε νὰ μὴ δημιουργηθοῦν ἀπὸ ἄγνοια ἢ σπουδὴ καὶ ἐπιμονή, περισσότερα προβλήματα καὶ στοὺς δύο αὐτοὺς ὀργανισμοὺς ἀπὸ ὅτι ἀναμένεται καὶ προσδοκᾶται νὰ διακανονισθοῦν καὶ νὰ ἐπιλυθοῦν. Εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὁμως ὀφείλουμε νὰ ποῦμε ἐπιγραμματικῶς, ὅτι τὸ πρόβλημα στὶς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἀκόμη καὶ σήμερα ἐξακολουθεῖ νὰ ἀπασχολεῖ πολλοὺς, γιὰτι οὔτε ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας οὔτε ὅλα τὰ μέλη τῆς Πολιτείας γνωρίζουν καὶ φυσικά οὔτε πιστεύουν στὴν ὀρθότητα τῶν ἰ. κανόνων καὶ πολὺ περισσότερο στὴν ἀναγκαιότητα τῆς τηρήσεώς τους.

Μερικὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ θέματα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ τεθοῦν πρὸς συζήτηση εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

Α) *Τὰ θέματα τῆς Συνταγματικῆς κατοχυρώσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς «ἐπικρατοῦσης» (μὲ τίς διάφορες ἐρμηνευτικὲς ἀποχρώσεις) θρησκείας, ἢ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς ὡς Νομικοῦ Προσώπου Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου.* Προφανῶς αὐτὰ εἶναι δευτερεύοντα γιὰ μιὰ ζῶσα Ἐκκλησία.

Ἡ Ἐκκλησία καθ' ὅλη τὴν ἱστορικὴ Τῆς διαδρομὴ δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτὲς τίς κοσμικὲς ἀρχὲς ἢ σχέσεις ἢ ιδιότητες. Ὅπως εἶναι γνωστό, Κεφαλὴ καὶ Ἰδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Αὐτοῦ τὸ θέλημα καὶ τῆ ζωὴ εἶναι ὑποχρεωμένη ἢ Ἐκκλησία νὰ ἀκολουθεῖ σ' ὅλη τὴν ἐπὶ γῆς ἱστορία, ζωὴ καὶ πορεία Τῆς. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ Ἐκκλησία ἔχει τοὺς δικoὺς τῆς νόμους καὶ κανόνες, οἱ ὁποῖοι ἐκφράζουν τὸ θέλημα τῆς Κεφαλῆς Τῆς καὶ αὐτοὺς τηρεῖ καὶ ἀκολουθεῖ πιστῶς, θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς, εἴτε ὑποβοηθεῖται ἀπὸ τὴν Πολιτεία, εἴτε ἀγνοεῖται, εἴτε καὶ διώκεται, ὅλα τὰ ἐμφανιζόμενα σχετικὰ προβλήματα ὑπερπηδῶνται, ὑπερνικῶνται καὶ ἐπιλύονται. Σ' αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα καὶ γεγονὸς ἐπαληθεύεται, πραγματοποιεῖται, καὶ ἡ προφητεία – ὑπόσχεση τοῦ Ἰδρυτοῦ Τῆς: «... ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς» (Ματθ. 16, 18), ἐφ' ὅσον βεβαίως τηρεῖται καὶ ἡ ἀποστολικὴ ἀρχὴ ποὺ ὑποδεικνύει τὸ «*Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις*» (Πράξ. 5, 29).

Καὶ βεβαίως ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦνται καὶ οἱ λόγοι τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου πρὸς τὸν Εὐτρόπιο, ὅταν βρέθηκε ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία: «*Ἐκκλησίαν δὲ λέγω... οὐ τοίχους ἐκκλησίας, ἀλλὰ νόμους Ἐκκλησίας... Ἐκκλησία γὰρ οὐ τοίχος καὶ ὄροφος, ἀλλὰ πίστις καὶ βίος*» (PG 52, 397)¹.

Ἐκτὸς ὁμως ἀπὸ αὐτὰ, ποὺ ἀφοροῦν καὶ ἐνισχύουν τὴν πλευρὰ καὶ τίς θέσεις τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος διακηρύσσει καὶ μερικὰ ἄλλα ποὺ ἀφοροῦν καὶ στὴν ἄλλη πλευρὰ, στὴν πλευρὰ τῆς Πολιτείας καὶ τοῦ Ἔθνους. Προτρέπει, λοιπόν, ὑπενθυμίζει καὶ τονίζει: «*Μὴ λέγε, ὅτι προεδόθη (= προδόθηκε) ἀπὸ Ἐκκλησίας ὁ προδοθεὶς· εἰ μὴ ἀφῆκε τὴν ἐκκλησίαν, οὐκ ἂν προεδόδοτο. Μὴ λέγε, ὅτι κατέφυγε καὶ προεδόθη· οὐχ ἡ Ἐκκλησία αὐτὸν ἀφῆκεν,*

Τοῦ
κ. Παναγιώτου Μπούμη,
Ἄομοτιμοῦ Καθηγητοῦ
τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου

1. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ὁμιλία, Ὅτε τῆς Ἐκκλησίας ἔξω εὐρεθείς Εὐτρόπιος ἀπεσπάσθη, PG 52,395 ἔξ.

ἀλλ' αὐτὸς τὴν ἐκκλησίαν ἀφῆκεν. Οὐκ ἔνδοθεν παρεδόθη, ἀλλ' ἔξωθεν. Διὰ τί κατέλιπε τὴν ἐκκλησίαν;... Οὐκ ἦσαν ἐνταῦθα τοῖχοι, ἀλλὰ Θεοῦ πρόνοια ἢ ἀσφαλισμένη. Ἀμαρτωλὸς ἦς; Οὐκ ἀποπέμπεται σε ὁ Θεός· οὐκ ἦλθε γὰρ καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετανοίαν... Ταῦτα δὲ λέγω, ἵνα μηδέποτε εἰς Ἐκκλησίαν καταφεύγων ἀμφιβάλῃς. Μένε εἰς Ἐκκλησίαν, καὶ οὐ προδίδουσαι ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας... Ἐκκλησίας οὐδὲν ἴσον. Μὴ μοι λέγε τείχη καὶ ὄπλα· τείχη μὲν γὰρ τῷ χρόνῳ παλαιοῦνται, ἡ Ἐκκλησία δὲ οὐδέποτε γηρᾷ. Τείχη βάρβαροι καταλύουσι, Ἐκκλησίας δὲ οὐδὲ δαίμονες περιγίνονται (= ὑπερισχύουν). Καὶ ὅτι οὐ κόμπος (= κομψασμός) τὰ ῥήματα, μαρτυρεῖ τὰ πράγματα. Πόσοι ἐπολέμησαν τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ οἱ πολεμήσαντες ἀπώλοντο; αὕτη δὲ ὑπὲρ τῶν οὐρανῶν ἀναβέβηκε. Τοιοῦτον ἔχει μέγεθος ἡ Ἐκκλησία· πολεμουμένη νικᾷ· ἐπιβουλενομένη περιγίνεται· ὑβριζομένη, λαμπρότερα καθίσταται· δέχεται τραύματα, καὶ οὐ καταπίπτει ὑπὸ τῶν ἐλκῶν· κλυδωνίζεται, ἀλλ' οὐ καταποντίζεται· χειμάζεται, ἀλλὰ νανάγιον οὐχ ὑπομένει· παλαίει, ἀλλ' οὐχ ἠτῶνται· πυκτεύει (= πυγμαχεῖ), ἀλλ' οὐ νικᾶται» (PG 52, 397-398).

Μετὰ τοὺς ἀνωτέρω ἱστορικοὺς λόγους τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου δὲν πρέπει νὰ ἀγνοοῦμε καὶ τοὺς ἱστορικοὺς ρόλους ποὺ διαδραμάτισε καὶ διαδραματίζει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία γιὰ τὴ διατήρηση καὶ πρόοδο τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ λαοῦ. Μιὰ τέτοια προσφορὰ γίνεται δεκτὴ καὶ κατοχυρώνεται ἀκόμη καὶ συνταγματικῶς ἀπὸ τὴ συντετὴ Ἑλληνικὴ Πολιτεία. Συγκεκριμένως τὸ πρῶτο ἄρθρο τοῦ Ἑλληνικοῦ Συντάγματος (1975-1986), ποὺ προφανῶς δὲν ὑπόκειται σὲ ἀναθεώρηση, ὀρίζει καὶ διακηρύσσει, ὅτι «ὅλες οἱ ἐξουσίες τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας (πρέπει νὰ) ὑπάρχουν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Ἔθνους καὶ (νὰ) ἀσκοῦνται κατὰ τὸν τρόπο ποὺ ὀρίζει τὸ Σύνταγμα».

Β. Ἡ θέση ἢ ἡ τύχη τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν.

Ὡς πρὸς τὸ θέμα αὐτὸ θὰ ἐπαναλάβω κι ἐδῶ, ἐπιγραμματικῶς, μετὰ μάλιστα ἀπὸ ὅσα παρατίθενται πῶ πάνω, ὅ,τι εἶχα γράφει πρὸ ἐτῶν σὲ σχετικὴ γνωμοδότησή μου: Ὅτι δηλαδή ἡ Ὁρθόδοξη θρησκευτικὴ ἀγωγή τῶν ἑλληνοπαίδων στὰ σχολεῖα συμβάλλει, συνεργεῖ καὶ συμπράττει «ὑπὲρ τοῦ ἔθνους» ὑπὲρ τῆς ἱστορίας του καὶ τῶν παραδόσεών του, ὑπὲρ τῆς ταυτότητάς του καὶ τῆς ἐνότητάς του, καθὼς καὶ ὑπὲρ τῆς μελλοντικῆς του πορείας καὶ προόδου. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε προβλέπεται καὶ τὸ

16ο ἄρθρο τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος ὡς μία ἐρμηνεία καὶ ἐφαρμογὴ τοῦ προαναφερθέντος 1ου ἄρθρου αὐτοῦ.

Συγκεκριμένως, στὸ 16ο ἄρθρο τοῦ Συντάγματος (παράγραφος 2 τοῦ 1975/1986) ὀρίζεται: «Ἡ παιδεία ἀποτελεῖ βασικὴ ἀποστολὴ τοῦ κράτους καὶ ἔχει σκοπὸ τὴν ἠθικὴ, πνευματικὴ καὶ φυσικὴ ἀγωγή τῶν Ἑλλήνων, τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς συνείδησης καὶ τῆς διάπλασης τους σὲ ἐλεύθερους πολίτες».

Μὲ τὸ ἄρθρο αὐτὸ διακηρύσσεται πλέον ἢ σαφῶς ἡ ὑποχρέωση, τὴν ὁποία ἔχει τὸ κράτος γιὰ τὴν ὑποστήριξη καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως τῶν ἑλληνοπαίδων καὶ τῶν Ἑλλήνων γενικῶς. Ἐπίσης ἐδῶ πρέπει νὰ ἐπισημανθεῖ ὅτι λόγος γίνεται περὶ ἀναπτύξεως τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως καὶ ὄχι τῆς ἀθρήσκου - ἀθέου ἢ τῆς θρησκευτολογικῆς συνειδήσεως, χωρὶς βεβαίως νὰ ἀποκλείεται καὶ ἡ διὰ τῆς συγκριτικῆς θρησκευτολογίας ἀνάπτυξη τῆς θρησκευτικῆς αὐτῆς συνειδήσεως.

Ἀκολούθως ἔρχεται καὶ ὁ σχετικὸς νόμος 1566/1985, ὁ ὁποῖος διασαφίζει καὶ διαφωτίζει ἀκόμη περισσότερο τὰ πράγματα. Αὐτὸς, λέει, ὅτι τὸ σχολεῖο ὀφείλει νὰ «ὑποβοηθεῖ τοὺς μαθητές» νὰ γίνονται ἐλεύθεροι, ὑπεύθυνοι καὶ δημοκρατικοὶ πολίτες «καὶ νὰ διακατέχονται ἀπὸ πίστη πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὰ γνήσια στοιχεῖα τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς παράδοσης» (ἄρθρο 1, παρ. 1 α). Ἔτσι καὶ ὁ νόμος αὐτὸς α) ἀναγνωρίζει τὴν προσφορὰ καὶ τὴ συμβολὴ τῶν αὐθεντικῶν καὶ γνησίων στοιχείων τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς παράδοσης καὶ β) ἐξειδικεύει καὶ διευκρινίζει, τί ἐννοεῖ ἀνάπτυξη τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως.

Ἔχουμε ἀκόμη τὶς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος ἔχει ψηφισθεῖ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Βουλὴ καὶ ἔχει καταστῆ καὶ αὐτὸς νόμος (Ν. 590/1977) τοῦ Κράτους. Ἔρα καὶ αὐτὸς διερμηνεύοντας τὴν ἐκφραση τοῦ 1ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος «ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους» ἀναγνωρίζει καὶ δέχεται κάποιες ἀρμοδιότητες ἢ καὶ κάποιες ὑποχρεώσεις σὲ συμπράξη καὶ σύμπραξη μὲ τὸ Κράτος τῆς Ἐκκλησίας. Συγκεκριμένως μετὰξὺ ἄλλων ὀρίζει στὸ 2ο ἄρθρο: «Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος συνεργάζεται μετὰ τῆς Πολιτείας, προκειμένου περὶ θεμάτων κοινοῦ ἐνδιαφέροντος, ὡς τὰ τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς τῆς νεότητος, τῆς ἐν τῷ στρατεύματι θρησκευτικῆς ὑπηρεσίας...».

Ἐπιγραμματικῶς τὶς ἐκφράσεις: α) «Συνεργάζεται μετὰ τῆς Πολιτείας» ποὺ ἐπαληθεύει ἐκεῖνο ποὺ εἶπαμε

παραπάνω περί τῆς ἀμοιβαίας καὶ ἀμφίδρομης συνεργασίας καὶ ὑποχρέωσης Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, νὰ φροντίζουν «*ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους καὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ*».

Μετὰ ἀπ' αὐτὰ τίθεται ἐπιτακτικῶς τὸ ἐρώτημα: Ἡ κατάργηση τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν, τῆς διδασκαλίας τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας, ἐπιδρᾷ εὐεργετικῶς καὶ εὐνοϊκῶς «*ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Ἔθνους*» ἢ δυσμενῶς καὶ ἐχθρικῶς; Καὶ μήπως μία τοιαύτη ἐνέργεια (θὰ) εἶναι καὶ ἀντισυνταγματική, ἐφ' ὅσον (θὰ) ἔρχεται σὲ ἀντίθεση καὶ μὲ τὸ μὴ ὑποκείμενο σὲ ἀναθεώρηση 1ο ἄρθρο τοῦ Συντάγματος (ἐκτὸς τῶν ἄλλων σχετικῶν ἄρθρων).

Γ) *Ἡ θρησκευτικὴ ἀγωγή στὶς στρατιωτικὲς Σχολὲς καὶ Σχολὲς σωματίων ἀσφαλείας.*

Μετὰ καὶ ὅσα ἐλέχθησαν καὶ ἀναφέρθησαν ἀνωτέρω, τὰ ὁποῖα ἰσχύουν καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, ἂν ὄχι ἀπολύτως τουλάχιστον κατ' ἀναλογίαν, θὰ εἶχαμε νὰ προσθέσουμε καὶ τὰ ἑξῆς: Ὁ σκοπὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ νόμοι τῆς καὶ οἱ ἀρχές τῆς καὶ ἡ διδασκαλία τῆς ἀποβλέπουν στὴν εἰρήνη τῶν ἀνθρώπων, στὴ δικαιοσύνη, στὴν ἐλευθερία, ἀλληλεγγύη, κ.τ.τ., ἀποβλέπουν στὴν εὐτυχία τῆς παρούσης ζωῆς, ἀλλὰ καὶ στὴ μακαριότητα τῆς μελλούσης. Ἡ διδασκαλία, οἱ ἀρχές καὶ οἱ κανόνες αὐτοὶ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὀρθοί, δίκαιοι καὶ ἀμετάβλητοι· ἀποτελοῦν τὴν ἀσάλευτη πέτρα τοῦ Οἰκοδομήματος κάθε προσώπου, τῆς Ἐκκλησίας, τῆς κοινωνίας.

Ἐφ' ὅσον οἱ ἀρχές, οἱ θεσμοὶ καὶ οἱ νόμοι αὐτοὶ συμβάλλουν στὴν οἰκοδομὴ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς καὶ τῆς προσωπικῆς εὐτυχίας καὶ προκοπῆς, καθὼς καὶ τῆς μακαριότητος τῶν πολιτῶν, πρέπει νὰ γνωστοποιοῦνται καὶ νὰ χρησιμοποιοῦνται στὴν ἀγωγή αὐτῶν. Ἐνα κατάλληλο πεδίο, πρόσφορος χώρος καὶ χρόνος γνωστοποιήσεως τῶν διαχρονικῶν αὐτῶν, πολυτίμων καὶ εὐεργετικῶν ἀρχῶν εἶναι καὶ οἱ στρατιωτικὲς Σχολές, τὰ σώματα ἀσφαλείας, γενικῶς ὁ στρατός, ἀπὸ ὅπου περνάει τὸ σύνολο σχεδὸν τοῦ ἀνδρικοῦ καὶ μεγάλο μέρος τοῦ γυναικείου πληθυσμοῦ. Εἶναι μάλιστα δυνατόν, λόγω καὶ τῆς διανοητικῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ (τῆς) ἐφήβου, νὰ γίνεται καὶ μία κριτικὴ θεώρηση γιατί ὄχι καὶ συγκριτικὴ θεώρηση τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν κανόνων τῶν διαφόρων θρησκευμάτων, ὥστε νὰ πληροφοροῦνται οἱ μέλλοντες πολῖτες, κατὰ τὸ δυνατόν, ἀντικειμενικῶς περὶ αὐτῶν, καὶ νὰ μὴ ἐγκαταλείπονται στὴν ἄγνοια τ.ἔ. στὴ δουλεία. Λέμε αὐτό, γιατί ἡ γνώση τῆς ἀληθείας εἶναι ἐκείνη ποὺ ἀπελευθερώνει καὶ γαληνεύει τὸν ἄνθρωπο. Ἰδίως

στὰ μεγάλα ὑπαρξιακὰ καὶ μεταφυσικὰ προβλήματα καὶ ἀναζητήσεις. Πρβλ. καὶ τὸ «*Γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς*» (Ἰω. 8,32), καθὼς καὶ τὸ «*Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε· ἀπὸ παντὸς εἵδους πονηροῦ ἀπέχεσθε*» (Α' Θεσ. 5,21).

Ἴσως πρέπει στὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ παραμείνουμε καὶ νὰ ἐπιμείνουμε: Μὲ τὴ συνεχῆ γνώση καὶ προσοικείωση τῆς ἀληθείας ἀποκτᾷ ὁ ἄνθρωπος ἐλευθερία. Ἐλευθερία ἀπὸ ἐσωτερικά, προσωπικά, σωματικά καὶ ψυχικά πάθη καὶ ἀδυναμίες, καὶ ἐλευθερία ἀπὸ ἐξωτερικά «πάθη», δοκιμασίες καὶ τυραννίες. Γιατὶ ποιὸς μπορεῖ νὰ ἀρνηθεῖ, ὅτι ἡ στέρηση τῆς γνώσεως τῆς ἀληθείας, τῆς πραγματικῆς ἀληθείας ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, καὶ ἡ ἐγκατάλειψή του στὴν πλάνη, στὴν ἀμάθεια καὶ στὸ σκοτάδι, εἴτε ἀπὸ ἐσωτερικὲς δυνάμεις, εἴτε ἀπὸ ἐξωτερικὲς ἐπιδράσεις καὶ ἐπιταγές, δὲν ὀδηγεῖ στὴν ὑποτέλεια, στὴν ὑποδούλωσή του καὶ στὴν τυραννία; Εὐκόλα τότε καθίσταται καὶ ἐγκαθίσταται τὸ κράτος μέσα στὴν κοινωνία καὶ στὸν κάθε πολίτη ὡς δικτατορία καὶ τυραννία.

Γενικότερα καὶ κατὰ τὴν ὁμολογία κορυφαίων σκαπανέων τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς σκηνῆς τὰ μηνύματα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας συμβάλλουν στὴν ἐπικράτηση ἀξιῶν καὶ ἀρχῶν, γιὰ τίς ὁποῖες δείχνουν ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον οἱ σημερινές προηγμένες κοινωνίες. Τέτοιες εὐγενεῖς ἐπιδιώξεις εἶναι ἡ ὑπερνίκηση τῶν φυλετικῶν τάσεων, ἡ κατάργηση τῶν κοινωνικῶν τάξεων, ἡ ἀνύψωση τῆς ἀνθρώπινης φύσεως, ἡ ἐξύψωση τῆς γυναικείας θέσεως, ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη, ἡ ἀδελφοσύνη, ἡ εἰρήνη, ἡ ἀλληλεγγύη προσώπων καὶ λαῶν, τὸ δημοκρατικὸ φρόνημα, ἡ ἐλευθερία συνειδήσεως, ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία, ἡ οἰκολογικὴ εὐαισθησία κ.ἄ., ἀξίες οἱ ὁποῖες εἰσῆχθησαν στὶς σημερινές κοινωνίες καὶ διὰ τῆς διαδόσεως τοῦ Χριστιανικοῦ πνεύματος σ' αὐτές. Αὐτὲς οἱ ἀρχές καὶ αὐτὰ τὰ ιδεώδη ἀναμφιβόλως συντελοῦν καὶ στὴν ἐνότητα τῶν εὐρωπαϊκῶν πολιτειῶν καὶ στὴν ὀρθὴ παγκοσμιοποίηση.

Μετὰ ἀπ' αὐτὰ ἐρωτᾶται: Ὁ χωρισμὸς κράτους καὶ Ἐκκλησίας θὰ εἶναι ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ τῶν Ἑλλήνων ἢ κατά; Καὶ μπορεῖ ἀνευθύνως καὶ ἀνενόχως καὶ ἀτιμωρητῶς νὰ πραγματοποιηθεῖ;

Δ. *Ἡ ἐπιβολὴ τοῦ πολιτικοῦ γάμου ὡς ὑποχρεωτικῆς.*

Ὅσα ἐλέχθησαν ἀνωτέρω σχετικῶς μὲ τὸ θέμα τῆς Συνταγματικῆς κατοχυρώσεως καὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἰσχύουν κατ' ἀναλογίαν

(mutatis mutandis) καὶ γιὰ τὸ θέμα τῆς μὴ ἀναγνωρίσεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γάμου ὡς ἰσοκύρου νομικῶς πρὸς τὸν πολιτικὸ γάμο, καὶ τὴν ἀπαίτηση ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας τελέσεως-συνάψεως πολιτικοῦ γάμου καὶ ἐκ μέρους τῶν χριστιανικῶν μελῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Κι ἐδῶ πρέπει νὰ τονισθεῖ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ οὐσιαστικὸ κῦρος καὶ αὐτῆς τῆς ἰδίας καὶ τῶν παραδόσεών Της καθὼς καὶ τῶν μυστηρίων Της δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τίς κοσμικὲς ἢ Πολιτειακὲς σχέσεις καὶ θέσεις, ἀποδοχὲς καὶ ἐγκρίσεις, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς θείας προέλευσής τους.

Συνεπῶς καὶ ἡ παράλληλη ἢ μὴ ὕπαρξη καὶ τοῦ ὑποχρεωτικοῦ πολιτικοῦ γάμου εἶναι μᾶλλον κάτι τὸ ἀδιάφορο γι' αὐτὴν τὴν Ἐκκλησία καὶ τὰ μέλη Της, πολὺ περισσότερο μάλιστα, ἀφοῦ καὶ ἡ Ἐκκλησία τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων (πρῶτη χιλιετία μ.Χ.) ἀνεχόταν, ἂν δὲν ὑποχρέωνε (ὅπως στοὺς διγάμους) τὸν πολιτικὸ γάμο. Ἐξ ἄλλου καὶ ἡ Ἐκκλησία σήμερα τὸν πολιτικὸ γάμο προσμετρᾷ στὴ διαδοχικὴ σειρὰ τῶν γάμων. Ἄς ἀφήσουμε τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ πολιτικὸς γάμος ὑπάρχει σήμερα καὶ σὲ ἄλλα χριστιανικὰ-ὀρθόδοξα κράτη ἀκόμη καὶ τῶν Βαλκανίων.

Ἀντιθέτως μὲ τὸ ὅτι θὰ προηγεῖται ὁ (ὑποχρεωτικὸς) πολιτικὸς γάμος καὶ θὰ ἐπεταῖ ἡ τέλεση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ, τὸ μυστήριον τ.ἔ. τοῦ γάμου, μὲ τὴν ἐλεύθερη θέληση τῶν συζευγνυμένων προσώπων, αὐτὸ θὰ σημαίνει ὅτι ὁ μὲν πολιτικὸς γάμος θὰ εἶναι τὸ προστάδιο, ἓνα εἶδος ἀρραβάνος τῶν προσώπων αὐτῶν, ἐνῶ τὸ τελικὸ στάδιο, τὸ ἔπαθλο, τὸ «στεφάνωμα», θὰ εἶναι τὸ μυστήριον τοῦ γάμου.

Πρὸς τοῦτο βεβαίως καὶ προηγουμένως εἶναι ἀπαραίτητο νὰ πληροφορηθοῦν οἱ πιστοὶ χριστιανοί, ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ πολῖτες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, τὰ πλεονεκτήματα πού προσφέρει ὁ ἐκκλησιαστικὸς γάμος, ὅπως αὐτὰ ἔχουν ἐκτεθεῖ καὶ ἐνσωματωθεῖ στὴν αὐθεντικὴ ἀγιογραφικὴ καὶ στὴν ἐκκλησιαστικολειτουργικὴ μας παράδοση. Ἀναλυτικῶς περὶ αὐτῶν γράφουμε στὴν ἐργασία μας «Θεώρηση καὶ πλεονεκτήματα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γάμου (Τὸ μυστήριον τοῦ γάμου), Ἀθήνα 2002, καὶ συνοπτικῶς, στὸ βιβλιαράκι μας (ἀνάτυπο ἀπὸ «Ἐκκλησία»), «Τὸ μυστήριον τοῦ γάμου καὶ τὰ ἀποτελέσματά του», Ἀθήνα 2002.

Γι' αὐτὸ ἔγραφα καὶ ἄλλοτε: Ὅταν γίνουν γνωστὰ τὰ πλεονεκτήματα τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, τότε δὲν θὰ φοβούμεθα ἢ δὲν θὰ μᾶς ἀνησυχεῖ καὶ τὸ ἐνδεχόμενο νὰ θεσπισθεῖ ὁ πολιτικὸς γάμος ὡς ὑποχρεωτικὸς. Γιὰ μιὰ

μικρὴ ἐνημέρωση τῆς οὐσίας, τῆς ἀξίας καὶ τῆς προσφορᾶς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου ὑποβάλλω ἐνδεικτικῶς κι ἐδῶ ἓνα μικρὸ ἄρθρο μου πού εἶχε δημοσιευθεῖ σὲ μερικὰ περιοδικά, ὅπως «Ἡ ἀλήθεια» (Δεκ. 2001), «Ἐνορία» (20/1/2002), «Ὁ κόσμος τῆς Ἑλληνίδος» (Ἰουν. 2002), «Τὰ νειάτα» (Σεπτ.-Ὀκτ. 2002), «Ἡ Χριστιανικὴ» κ.ἄ. Αὐτὸ ἔχει ὡς ἐξῆς:

Τὸ μυστήριον τοῦ γάμου – Ἔνας ἀληθινὸς φεμινισμὸς.

«Μὲ τὴν πτώση τῶν πρωτοπλάστων ἀπὸ τὴν παραδείσιο κατάσταση, στὴν ὁποία τοὺς εἶχε τοποθετήσῃ ὁ Δημιουργὸς Θεὸς, εἶχαμε πολλὰς δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις. Τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα ἐμφανίστηκαν ὄχι μόνον στὴν προσωπικὴ κατάσταση καὶ τὴ ζωὴ τοῦ κάθε ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ στὶς σχέσεις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων γενικῶς, καθὼς καὶ στὴ ζωὴ καὶ τίς σχέσεις τοῦ ἀνδρογύνου καὶ τῆς οἰκογένειάς τους εἰδικότερα. Στὸ παρὸν ἄρθρο μὲ κάθε δυνατὴ συντομία θὰ περιγράψουμε τὴν πορεία τῶν σχέσεων στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρωπίνου ζεύγους.

Ἔτσι, πρὸ τῆς πτώσεως ἡ γυναίκα (Εὔα) δημιουργήθηκε ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ εἶναι καὶ ἦταν ἡ ἀχώριστη σύντροφος καὶ συνεργάτης τοῦ ἀνδρὸς (Ἀδάμ) ὁμότιμη καὶ ἰσότιμη μὲ αὐτόν. «Ποιήσωμεν (λέει ὁ Τριαδικὸς Θεὸς) αὐτῶν βοηθὸν κατ' αὐτόν» (Γεν. 2,18). Πρὸς χάριν αὐτῆς ὁ ἄνδρας θὰ ἄφηνε καὶ τοὺς γονεῖς του ἀκόμη, γιὰ νὰ ἀποτελέσουν μία ἀδιάσπαστη καὶ ἰσόβια ἀρμονικὴ ἔνωση. Λέει ἡ Ἁγία Γραφή: «Ἐνεκεν τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν» (Γεν. 2,24).

Μετὰ τὴν πτώση ὁμως τὰ πράγματα ἀνατράπηκαν καὶ πῆραν μία δυσμενῆ ἰδίως γιὰ τὴν γυναῖκα ἐξέλιξη. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκεῖνη ἡ γυναῖκα γίνεται ὑποχείρια τοῦ ἀνδρὸς. Ὁ ἄνδρας εἴτε μὲ τὴ σωματικὴ του ἰσχὺ εἴτε μὲ τὴ νομοθεσία του κατέστησε τὸν ἑαυτὸ του κυρίαρχο, ἀφέντη καὶ τύραννο τῆς γυναίκας του, τὴν ὁποία καταβίβαζε στὴ θέση τῆς δούλης. Προεῖπε ὁ Θεὸς στὴ γυναῖκα: «Πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἡ ἀποστροφή σου καὶ αὐτὸς σου κυριεύσει» (Γεν. 3,16).

Εὐτυχῶς μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον, τὸν εὐαγγελικὸ λόγο Του καὶ τὴν ἀπολυτρωτικὴ Του θυσία καὶ Ἀνάσταση τὰ πράγματα ἄλλαξαν. Ἄλλαξαν ὄχι μόνον ὡς πρὸς τὴν προσωπικὴ ζωὴ τοῦ κάθε ἀνθρώπου μὲ τὸ Βάπτισμα καὶ τὰ ἄλλα μυστήρια καὶ τὴν ἐν Χριστῶ γενικῶς ἀναγέννηση, ἀλλὰ ἄλλαξαν καὶ ὡς πρὸς τὴ ζωὴ καὶ τίς σχέσεις τοῦ ἀνδρογύνου μέσα στὴν οἰκο-

γένεια, μέσα στην κατ' οἶκον Ἐκκλησία, ἡ ὁποία γίνεται μιὰ εἰκόνα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Ἔτσι, ὅποια θέση κατέχει ὁ Χριστὸς στὴν Ἐκκλησία, κάτι ἀνάλογο (πρέπει νὰ) συμβαίνει καὶ μὲ τὸν ἄνδρα μέσα στὸ θεσμὸ τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογένειας. Καὶ αὐτὸ ἐπιτυγχάνεται μὲ τὸ μυστήριο τοῦ γάμου, τοῦ ὁποίου οἱ κεντρικὲς γραμμὲς δίδονται στὴν πρὸς Ἐφείους ἐπιστολὴ τοῦ Ἀπ. Παύλου (Ἐφ. 5, 23-32).

Ὅπως ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ σωτήρας τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἔτσι καὶ ὁ ἄνδρας ἐν Χριστῷ καθίσταται ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ σωτήρας τοῦ σώματος τῆς γυναίκας του. Στὸ μυστήριο καὶ μὲ τὸ μυστήριο τοῦ γάμου ὁ ἄνδρας ἀπεκδύεται, θυσιάζει, χάνει τὴν κυριαρχία του καὶ τὴν τυραννία του πάνω στὴ γυναίκα, πού ἀσκοῦσε μὲ τὸ δικό του θέλημα καὶ μὲ τοὺς δικούς του νόμους. Ἐλευθερώνει αὐτὴν ἀπὸ τὴ δική του δουλεία, τὸ δικό του θέλημα καὶ κυριαρχία, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν κυριαρχία ἐνὸς ἄλλου πιθανοῦ μὴ πιστοῦ Χριστιανοῦ ἢ καὶ παρανόμου ἀνδρός (της).

Εἰδικότερα μὲ τὸ μυστήριο τοῦ γάμου ὁ ἄνδρας Χριστιανὸς μὲ τὸ νὰ καθίσταται κεφαλὴ τῆς οἰκογένειας, ὅπως ὁ Χριστὸς εἶναι κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, σημαίνει ὅτι εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ μεταφέρει καὶ νὰ μεταδίδει καὶ στὴ γυναίκα του, ὅπως καὶ στὸν ἑαυτό του ἐκεῖνα (λόγους, ἀρχές, ἐντολές), τὰ ὁποῖα ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ Παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας (πρὸβλ. Ἰω. 14, 16-17) ἀποκάλυψε διὰ μέσου θεόπνευστων ἀνδρῶν στοὺς ἀνθρώπους, ὄχι διὰ του νομικὰ ἐπινοήματα καὶ ἐντάλματα.

Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ καὶ ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναίκα καθίστανται καὶ πάλι ὁμότιμοι καὶ ἰσότιμοι, ὁμόδουλοι καὶ ὁμόζυγοι στὸ Χριστὸ καὶ τὸ θέλημά Του καὶ στὴν ἀλήθεια Του. Ὑποτάσσονται ὁ ἓνας στὸν ἄλλο μὲ τὸ νὰ ὑποτάσσονται καὶ οἱ δύο στὸν εὐαγγελικὸ Νόμο καὶ στὸν αὐθεντικὸ ἐρμηνευτὴ τοῦ εὐαγγελικοῦ αὐτοῦ Νόμου, «... ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ» (Ἐφ. 5,21). Ἔνας τέτοιος ἐρμηνευτὴς εἶναι οἱ ἀποφάσεις τῶν ἀλάθητων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τὰ δόγματα τῆς πίστεως καὶ οἱ ἱεροὶ κανόνες ζωῆς.

Μὲ τὴν ὑποταγὴ αὐτὴ τοῦ καθενὸς στὸ χριστιανικὸ Νόμο, στὴ θεία ἀλήθεια, ἐπιτυγχάνεται καὶ κατορθώνεται ἡ πραγματικὴ ἀπελευθέρωση καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ καθενός, σύμφωνα καὶ μὲ τὰ χωρία τῆς Ἀγίας Γραφῆς πού λένε: «Καὶ γνῶσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ἰω. 8,32-33) καὶ «ὅπου τὸ πνεῦμα Κυρίου ἐκεῖ ἐλευθερία» (Β' Κορ. 3,18).

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω εἶναι ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας τὸ ὅτι μὲ τὸ μυστήριο τοῦ γάμου, μὲ τὸ ὁποῖο παρέχεται ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ, ἐπισφραγίζεται καὶ ἐπισφαλίζεται ἡ ἐν Χριστῷ συμφωνία τῶν δύο συζύγων. Ἐπιτυγχάνεται καὶ ἡ πραγματικὴ ἐλευθερία καὶ εὐτυχία τοῦ ἀνδρογύνου καὶ εἰδικότερα τῆς γυναίκας, αἰρομένων καὶ τῶν δυσμενῶν γι' αὐτὴν ἐπιπτώσεων τῆς μεταπτωτικῆς καταστάσεως. Μὲ τὸ μυστήριο τοῦ γάμου πραγματικὰ ἔχουμε τὸν ἀληθινὸ καὶ ὄχι ἓνα ἐπιφανειακὸ φεμινισμό. Αὐτὸν τὸν φεμινισμό ὀφείλουν νὰ θέλουν καὶ νὰ ἐπιδιώκουν οἱ Χριστιανὲς γυναῖκες τῆς ἐποχῆς μας».

Μετὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς διαπιστώσεις καὶ πάλιν τίθεται ὀξὺ τὸ ἐρώτημα: Ὁ θρησκευτικὸς γάμος μὲ τὰ ἀνωτέρω προσφερόμενα ἀγαθὰ του δὲν συμβάλλει στὴν ἐκπλήρωση τοῦ 1ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος καὶ δὲν συνεργεῖ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Ἔθνους, ἐφ' ὅσον συντελεῖ στὴν εὐτυχη ἑδραίωση τῆς Ἑλληνικῆς οἰκογενείας, ἡ ὁποία εἶναι τὸ κύτταρο τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας καὶ τοῦ Ἔθνους; Καὶ πρέπει νὰ ὑποτιμηθεῖ ἢ καὶ νὰ ἐξοστρακισθεῖ; Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι ἀντισυνταγματικὸ;

Ε. Ἡ μισθοδοσία τοῦ κλήρου.

Ἐφ' ὅσον ἔχουν ἔτσι τὰ πράγματα καὶ ἐφ' ὅσον ὁ κλήρος συμβάλλει, συνεργεῖ καὶ συντελεῖ μέσα στὸ ἑλληνικὸ Ἔθνος στὴν ἐπίτευξη αὐτῶν τῶν ἀγαθῶν καὶ σκοπῶν καλύπτεται καὶ συνταγματικῶς. Ἐπὶ πλέον εἶναι λογικὸ καὶ φυσικὸ νὰ ἀμείβεται γιὰ τὴν προσφερόμενη αὐτὴ συμβολὴ του. «Ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἔστι» (Λουκ. 10,7), εἶπε ὁ Ἰ. Χριστὸς, «Καὶ οὐ φημίσεις βοῦν ἀλοῶντα» (Α' Κορ. 9,9), ἐπανελάβε ὁ Ἀπ. Παῦλος.

Ἐξ ἄλλου, ἐφ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία συνέβαλε καὶ συμβάλλει ὄχι μόνον στὴν ἀνωτέρω πνευματικὴ πρόοδο τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ στὴν ὕλική της ἐνίσχυση μὲ τὴν παραχώρηση ἐκ μέρους της στὴν Πολιτεία μεγάλου μέρους τῆς κτηματικῆς της καὶ ἄλλης περιουσίας, εἶναι θέμα ὄχι μόνον εὐθιξίας ἀλλὰ καὶ ἐντιμότητος καὶ ὑποχρεώσεως ἢ ἀνάληψη τῆς μισθοδοσίας καὶ τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἐξόδων τῶν ἐργαζομένων ἢ συνταξιοδοτούμενων λόγω ἀσθενείας ἢ ἡλικίας μελῶν της κληρικῶν. Εἶναι θέμα εἰλικρινοῦς ἀναγνωρίσεως τοῦ ἀνθρωπίνου αὐτοῦ δικαίου.

Δικαίως, λοιπόν, καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία τὸ 1952, ἐπὶ πρωθυπουργοῦ τῆς Κυβερνήσεως Πλαστήρα ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωση τῆς μισθοδοσίας τοῦ Ὁρθοδόξου κλήρου ὡς ἐνδειξὴ ἀναγνωρίσεως, ἀλλὰ καὶ εὐγνωμοσύνης

για τὴν καθόλου πνευματικὴ καὶ ὕλική προσφορά του. Ὅρθως δὲ καὶ τὰ σύγχρονα ἐσωτερικὰ καὶ εὐρωπαϊκὰ κριτήρια καὶ δικαστήρια εὐνοοῦν, ἀναγνωρίζουν καὶ εὐμενῶς ἀντιμετωπίζουν τὰ δικαιώματα αὐτὰ μὲ τις ἀντίστοιχες ὑποχρεώσεις-δεσμεύσεις, ἔστω μετὰ ἀπὸ κάποια προσφυγή.

Υ.Γ. Ὅλα αὐτὰ γράφονται καὶ ἰσχύουν παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι πολλοὶ κληρικοὶ εἰσῆλθαν στὴν Ἐκκλησία ὄχι γιὰ νὰ διακονήσουν, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἀσχημονήσουν καὶ νὰ πλουτίσουν. Ὁ Ἅπ. Παῦλος γι' αὐτοὺς ἔλεγε προφητικῶς: «*Ἐγὼ γάρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου*», καὶ προέτρεπε: «*Διὸ γρηγορεῖτε*» (Πράξ. 20, 29-31). Δὲν μπορούμε νὰ ἀποκλείσουμε ὅτι αὐτὰ ἰσχύουν καὶ γιὰ μερικὰ ὄργανα τῆς Πολιτείας.

Ἡ Διεθνὴς Διακοινοβουλευτικὴ Συνέλευση τῆς Ὁρθοδοξίας

Στὴν Ἀθήνα πραγματοποιήθηκε ἀπὸ 17 ἕως καὶ 19 Ἀπριλίου τὸ Διεθνὲς Πολιτικὸ Συνέδριο τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Συνελεύσεως Ὁρθοδοξίας. Τὸ θέμα τοῦ ἐφετεινοῦ Συνεδρίου ἦταν «Ἔθνος, Θρησκείες-Ὁρθοδοξία καὶ τὰ νέα εὐρωπαϊκὰ δεδομένα». Κατὰ τὴν ἐναρκτήρια συνεδρίαση χαιρετισμοὺς ἀπήθνησαν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Κάρολος Παπούλιας, ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, ὁ Πρόεδρος τῆς Γενικῆς Συνέλευσης τοῦ Διεθνοῦς αὐτοῦ Ὄργανισμοῦ κ. Σεργκέϊ Ποπώφ ἀπὸ τὴν Ρωσία καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ὁμίλησε ὡς κεντρικὸς εἰσηγητὴς στὴν 2η Συνεδρία μὲ γενικὸ θέμα: «Ἡ ἐθνικὴ καὶ θρησκευτικὴ κληρονομιά σ' ἓνα συγκλίνοντα κόσμος τῆς παγκοσμιοποίησης καὶ τῶν νέων τεχνολογιῶν». Οἱ ἄλλες Συνεδρίες εἶχαν τὰ ἑξῆς θέματα. Ἡ 1η εἶχε ὡς γενικὸ θέμα: «Οἱ ἐθνικὲς καὶ θρησκευτικὲς ἰδιαιτερότητες στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσι, ἰδίως μετὰ τὸ νέο Εὐρωπαϊκὸ Σύνταγμα». Ἡ 3η εἶχε ὡς γενικὸ θέμα: «Ἀπὸ τὴν πολιτιστικὴ αὐτάρκεια καὶ ἀπομόνωση στὴν Εὐρωπαϊκὴ πολυπολιτισμικότητα. Ὁ ρόλος τῆς θρησκείας καὶ εἰδικότερα ἡ Ὁρθόδοξη πρόταση». Εἰσηγήσεις παρουσίασαν κληρικοί, πανεπιστημιακοὶ καὶ βουλευτὲς ἀπὸ διάφορες εὐρωπαϊκὲς χώρες, στίς ὁποῖες ἡ Ὁρθοδοξία ἔχει παρουσία εἴτε ὡς πλειοψηφία εἴτε ὡς μειοψηφία. Ἀξιοσημείωτη ὑπῆρξε καὶ ἡ παρουσία ἐκπροσώπων τοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἰσλαμικῆς Διασκέψεως ὡς παρατηρητῶν σὲ μία προσπάθεια τῶν διοργανωτῶν νὰ λειτουργήσῃ τὸ Συνέδριο ὡς γέφυρα ἐπικοινωνίας καὶ ὄχι σὰν κλειστὴ λέσχη. Ἡ Διακοινοβουλευτικὴ Συνέλευση Ὁρθοδοξίας ἰδρύθηκε τὸν Ἰούνιο 1993 στὴν Ὁρμύλια τῆς Χαλκιδικῆς μὲ πρωτοβουλία τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ μὲ τὴν ὑποστήριξη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως. Κάθε χρόνο διοργανώνει ἓνα Διεθνὲς Συνέδριο σὲ διαφορετικὴ χώρα καὶ μὲ διαφορετικὴ θεματολογία. Μέσα ἀπὸ τίς συναντήσεις αὐτὲς δίδεται ἡ δυνατότητα σὲ πολιτικούς, κληρικούς καὶ διανοητὲς ἀπὸ μεγάλο ἀριθμὸ χωρῶν νὰ συζητήσουν τοὺς προβληματισμοὺς καὶ τίς προοπτικὲς τῆς Ὁρθοδόξου παρουσίας στὴν Εὐρώπη καὶ στὸν Κόσμο.

Κ.Χ.

Τὰ Πρακτικὰ τοῦ Πανελληνίου Μοναστικοῦ Συνεδρίου

Ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὰ Πρακτικὰ τοῦ Πανελληνίου Μοναστικοῦ Συνεδρίου, τὸ ὁποῖο ἔλαβε χώρα στὰ Ἅγια Μετέωρα ἀπὸ 12 ἕως καὶ 14 Σεπτεμβρίου 2000. Ἡ ὄλη ἐκδήλωση εἶχε ἐνταχθεῖ στὸν ἐπίσημο ἑορτασμὸ τοῦ Ἰωβηλαίου, δηλαδή τῆς συμπληρώσεως 2000 ἐτῶν ἀπὸ τὴν Γέννηση τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πρόεδρος τῆς Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς ἦταν ὁ Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Σπυρίδων Κοντογιάννης, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε καὶ τὴν ἐπιμέλεια τῆς ἐκδόσεως τοῦ τόμου. Μετὰ ἀπὸ ἐκτενὲς εἰσαγωγικὸ σημεῖωμα τοῦ Προέδρου τῆς Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς δημοσιεύονται τὸ μήνυμα τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου καὶ ἡ ἐναρκτήριος ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου μὲ θέμα τὸ γενικὸ θέμα τοῦ ὄλου Συνεδρίου, δηλαδή: «Ὁ ἀναλλοίωτος Ὁρθόδοξος Μοναχισμὸς ἐλπίδα σωτηρίας στὴν Ἀνατολὴ τῆς 3ης χιλιετίας». Ἐν συνεχείᾳ δημο-

**Ἡ Διεθνὴς
Διακοινοβουλευτικὴ
Συνέλευση
τῆς Ὁρθοδοξίας**

**Τὰ Πρακτικὰ
τοῦ Πανελληνίου
Μοναστικοῦ Συνεδρίου**

**Ἡ βράβευση
τοῦ κ. Ἀναστασίου Μαρίνου**

**Τὸ Λαϊκὸ Πανεπιστήμιον
τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος**

**Ὁ νέος Διευθυντὴς
τοῦ περιοδικοῦ
«ΠΑΝΤΑΙΝΟΣ»**

σιεύονται ὅλες οἱ εἰσηγήσεις πού ἀκούσθηκαν στό Συνέδριο μέ εἰσηγητές διακεκριμένες μορφές τοῦ Ὁρθοδόξου Κλήρου καί Μοναχισμοῦ, καθὼς καί τῆς Θεολογικῆς Ἐπιστήμης. Ἀξίζει νά τονισθεῖ ὅτι τὸ Πανελλήνιο Μοναστικό Συνέδριο παρακολούθησαν 500 Μοναχοὶ καί Μοναχές ἀπὸ ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Παραθέτουμε μία χαρακτηριστικὴ παράγραφο ἀπὸ τὰ Πορίσματα τοῦ Συνεδρίου: «Ἡ ἄνθηση τοῦ Μοναχισμοῦ πού παρατηρεῖται τίς τελευταῖες δεκαετίες εἶναι μία ἀκόμη ἀπόδειξη τῆς ἀγάπης καί μακροθυμίας τοῦ Θεοῦ, μία ἰδιαίτερη εὐλογία πρὸς τὴν κατάσπαρτη ἀπὸ Μοναστήρια πατρίδα μας, μία οἰκονομία τοῦ Θεοῦ καί μία ἐλπίδα γιὰ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος, καθὼς ἡ ζωὴ στὶς ἀνθρώπινες κοινωνίες γίνεται ὄλο καὶ πιὸ δύσκολη γι' αὐτοὺς πού ἀγαποῦν τὸν Θεό. Ἐτονίσθη ὅτι προϋπόθεση πραγματικῆς ἀνήσεως καί καρποφορίας τοῦ Μοναχισμοῦ εἶναι ἡ παρουσία πνευματικῶν ὁδηγῶν, οἱ ὅποιοι θὰ ἐκφράζουν τὴν ὀρθόδοξη πατερικὴ παράδοση τῆς καθάρσεως, τοῦ φωτισμοῦ καί τῆς θεώσεως».

K.X.

Ἡ βράβευση τοῦ κ. Ἀναστασίου Μαρίνου

Ἐνας ἐκλεκτὸς συνεργάτης τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ καί κορυφαῖος νομικὸς καί λόγιος βραβεύθηκε στὶς 24 Μαρτίου τ.ἔ. ἀπὸ τὴ Νομαρχιακὴ Αὐτοδιοίκηση Μεσσηνίας μέ τὸ βραβεῖο δοκιμίου εἰς μνήμην Παναγιώτη Φωτέα. Πρόκειται γιὰ τὸν κ. Ἀναστάσιο (Τάσο) Μαρίνο, Ἐπίτιμο Ἀντιπρόεδρο τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, Εἰδικὸ Ἐπιστημονικὸ Σύμβουλο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί πολυγραφότατο συγγραφέα βιβλίων, μελετῶν, δοκιμίων καί ἄρθρων. Ὁ κ. Μαρίνος βραβεύθηκε γιὰ τὴν συλλογὴ δοκιμίων του μέ τίτλο: «Δύσκολο παρὸν – Δυσκολότερο μέλλον». Ἡ ἐκδήλωση πραγματοποιήθηκε στὴν αἴθουσα Παναγιώτη Φωτέα τῆς Νομαρχίας Μεσσηνίας, στὴν Καλαμάτα, καί τὸ ἔργο τοῦ τιμηθέντος παρουσίασε ἡ Καθηγήτρια τοῦ Παντείου Πανεπιστημίου κ. Νίκη Καλτσόγια-Τουρναβίτου, μέλος τῆς κριτικῆς Ἐπιτροπῆς. Στὴν ἀντιφώνησή του ὁ κ. Μαρίνος τόνισε ὅτι ἔγραψε τὰ δοκίμια αὐτὰ γιὰ νὰ ἐκφράσει μία σειρά ἀπὸ φόβους καί ἀγωνίες γιὰ τὴν παγκοσμιοποίηση, τὴν κλωνοποίηση καί γιὰ τὴ γενικότερη κρίση θεσμῶν καί ἀξιών. Τὸν συγχαίρουμε καί τοῦ εὐχόμεθα καλὴ συνέχεια στό συγγραφικὸ του ἔργο.

K.X.

Τὸ Λαϊκὸ Πανεπιστήμιο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ὁλοκληρώθηκαν ἐντὸς τοῦ Μαΐου τ.ἔ. οἱ διαλέξεις τοῦ Λαϊκοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὁποῖες πραγματοποιοῦνται στὴν αἴθουσα Ἰωάννου Δρακοπούλου τοῦ Κεντρικοῦ Κτηρίου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τὸ γενικὸ θέμα τῆς ἐφετεινῆς τρίτης κατὰ σειράν περιόδου ἦταν: «Ἡ Μεγάλῃ Εὐρώπῃ καί ἡ θέση τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν διαμόρφωση τοῦ εὐρωπαϊκοῦ γίνεσθαι». Εἰσηγήσεις παρουσίασαν κατὰ χρονολογικὴ σειρά οἱ ἑξῆς: Ὁ κ. Παναγιώτης Κανελλόπουλος, Καθηγητῆς Δικαίου τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως στό Πανεπιστήμιο Πειραιῶς. Ὁ κ. Ἀναστάσιος Μαρίνος, Δρ. Νομικῆς καί Ἐπίτιμος Ἀντιπρόεδρος τοῦ Σ.τ.Ε. Ὁ κ. Δημήτριος Γόννης, Καθηγητῆς τῆς Ἱστορίας τῶν Σλαβικῶν Ἐκκλησιῶν στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ὁ κ. Κωνσταντῖνος Ζοριμπᾶς, Δρ. Θεολογίας καί Κοινωνιολογίας, Διευθυντῆς τοῦ Παρατηρητηρίου Κοινωνικῶν Φαινομένων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου, Ὁμότιμος Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν καί Διευθυντῆς Συντάξεως τοῦ περιοδικοῦ ΘΕΟΛΟΓΙΑ. Καί ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαος. Τὴν εὐθύνη διοργανώσεως εἶχε ἡ Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Πολιτιστικῆς Ταυτότητος ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος καί Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνατίου.

K.X.

Ὁ νέος Διευθυντῆς τοῦ περιοδικοῦ «ΠΑΝΤΑΙΝΟΣ»

Τὴν 7ῃ Ἀπριλίου τ.ἔ. ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Θεόδωρος διόρισε τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Λεοντοπόλεως κ. Διονύσιον ὡς Διευθυντῆ τοῦ περιοδικοῦ «ΠΑΝΤΑΙΝΟΣ». Πρόκειται γιὰ τὸ ἐπίσημο Δελτίο μηνιαίας ἐκδόσεως καί κυκλοφορίας τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας. Συγχαίρουμε τὸν Σεβασμιώτατο κ. Διονύσιο καί τοῦ εὐχόμεθα Καλὴ Ἐπιτυχία στὰ νέα του καθήκοντα. Τὸ περιοδικὸ «ΠΑΝΤΑΙΝΟΣ» διακρίνεται γιὰ τὴν πλούσια ὕλη του, τὴν σφαιρικὴ ἐνημέρωση πού παρέχει περὶ τῶν δραστηριοτήτων τοῦ παλαιάτου Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καί ἀποτελεῖ κόσμημα γιὰ τὸν Τύπο τῆς ἐλληνοφώνου Ὁρθοδοξίας.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Οί ἐργασίες τῆς Δ.Ι.Σ. μηνὸς Ἀπριλίου

Συνήλθε στὶς 5, 6 καὶ 7 Ἀπριλίου ἐ.ἔ. ἡ Διάρκῃς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς 148ης Συνοδικῆς Περιόδου ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου.

Ἱερὰ Σύνοδος τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἱεραὶ Μητροπόλεις

Σύρου

Νικαίας

Λήμνου

Α΄

Ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνημερώθηκε ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο Πρόεδρο γιὰ:

1. Τὴν ἐνθρόνιση τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Χρυσοστόμου, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στὶς 2 Ἀπριλίου ἐ.ἔ. μὲ τὴν παρουσία πολλῶν Ἀρχιερέων, τῶν Τοπικῶν Ἀρχῶν καὶ πλήθους πιστοῦ λαοῦ.

2. Τὴν ποιμαντικὴ του ἐπίσκεψη στὴν πληγεῖσα ἀπὸ τὶς πλημμύρες ἀκριτικῆ περιοχῆ τοῦ Ἑβρου καὶ τὶς ἐγκάρδιες καὶ θερμὲς ἐκδηλώσεις μὲ τὶς ὁποῖες οἱ ἀκρίτες τῶν συνόρων μας ὑπεδέχθησαν τὴν ἔμπρακτῃ ἀγάπῃ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν χορήγηση βοηθήματος ὕψους 1000 € σὲ κάθε πληγεῖσα οἰκογένεια τῆ στιγμῆ τῆς δοκιμασίας τους.

3. Τὴ συνάντηση ποὺ εἶχε μὲ ἀντιπροσωπεῖα Καθηγητῶν καὶ Φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τοῦ ὑπὸ ψήφιση Νομοσχεδίου γιὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευση. Συμφωνήθηκε νὰ συσταθεῖ τριμερῆς Ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἀπὸ ἓνα ἐκπρόσωπο τῆς Ἐκκλησίας, ἓνα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ ἓνα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία θὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ θέμα.

4. Τὸ εὐχαριστήριον ἐγγραφο ποὺ ἔλαβε ἀπὸ τὴν Πρέσβειρα τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰνδονησίας γιὰ τὴν βοήθεια ἡ ὁποία παρεσχέθη ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὸν δοκιμασθέντα λαὸ τῆς Χώρας αὐτῆς τὸν περασμένο Δεκέμβριο.

5. Τὴ συνάντηση ποὺ εἶχε μὲ ἀντιπροσωπεῖα ἀπὸ Καθηγητὲς καὶ Ἱεροσπουδαστὲς τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, ποὺ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴ σύντομη ψήφιση τοῦ Νομοσχεδίου γιὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευση. Ὁ Μακαριώτατος ἐξήγησε στοὺς ἐπισκεφθέντες αὐτὸν Καθηγητὲς καὶ μαθητὲς ὅτι κατόπιν κοινῆς συμφωνίας τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὶς Θεολογικὲς Σχολὲς καὶ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, μία τριμερῆς Ἐπιτροπὴ θὰ συνεργασθεῖ γιὰ τὴν ἀναδιτύπωση ὀρισμένων διατάξεων τοῦ Νομοσχεδίου, χωρὶς νὰ θίγεται ὁ κεντρικὸς ἄξονάς του.

Β΄

Ἡ Δ.Ι.Σ.:

1. Ἐλαβε γνῶση τῶν γραπτῶν καὶ προφορικῶν ἐξηγήσεων, ποὺ κατέθεσε ἐνώπιόν Της ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων γιὰ τὰ ὅσα παρουσιάσθηκαν ἀπὸ Μ.Μ.Ε. γιὰ συμμετοχὴ του σὲ ὑπεράκτιες ἐταιρεῖες καὶ ἐπειδὴ ἔκρινε ὅτι οἱ ἐξηγήσεις του χρήζουν περαιτέρω διευκρινίσεων, διέταξε ἀνακρίσεις.

Ἐπίσης ἀφοῦ ἐξέτασε τὰ ἀναφερόμενα στὸ ὑπ' ἀριθμ. 564/2005 Παραπεμπτικὸ Βούλευμα τοῦ Συμβουλίου Ἐφετῶν Ἀθηνῶν κατὰ τοῦ Σεβ. Ἀττικῆς

κ. Παντελεήμονος, σχετικά μὲ οικονομικὲς ἀτασθαλίες, ἔκρινε ὅτι πρέπει νὰ διαταχθοῦν καὶ γιὰ αὐτὴ ἀνακρίσεις καὶ ὄρισε Ἀνακριτὴ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Σεραφεῖμ.

2. Μετὰ τὴν ἀνάγνωση τοῦ ὑποβληθέντος ὑπ' ἀριθμ. 31.3.2005 Πρακτικοῦ τῆς πρὸς τοῦτο ἀπὸ Αὐτὴν συγκροτηθείσης ἐξ ἱατρῶν Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξέταση τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Θεοκλήτου, δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 34 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἐκήρυξε τὸν θρόνο τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ἐν χηρείᾳ, ὀρίσασα Τοποτηρητὴ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Ἄρτης κ. Ἰγνάτιο.

Ἡ Δ.Ι.Σ. ἀναγνωρίζουσα τὴν τεσσαρακονταετῆ θεοφιλεῖ διακονία τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Θεοκλήτου στὴν πολυάνθρωπη αὐτὴ ἱερὰ Μητρόπολη, ὅπως καὶ τὸ ἐν γένει φιλανθρωπικὸ καὶ ἱεραποστολικὸ ἔργο του, στὴ μέριμνὰ Της νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν περαιτέρω ἀξιοπρεπῆ διαβίωσίν του, ἀνακοινώνει ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος θὰ συνεχίσῃ νὰ παραμένῃ στὸ Ἐπισκοπεῖο καὶ ὅτι τόσο ὁ Τοποτηρητὴς ὅσο καὶ ὁ διάδοχός του θὰ φροντίσουν ὥστε νὰ ἀπολαμβάνει τῶν ὅσων ἐπιβάλλει ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ τιμὴ πρὸς τὸ πρόσωπον ἑνὸς γηραιοῦ ἱεράρχου.

3. Ἔλαβε γνώση τῶν γραπτῶν ἐξηγήσεων πού ἀπέστειλε πρὸς Αὐτὴν, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 54/4.4.2005 ἐγγράφου του, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, ἐπὶ τῶν εἰς βάρος του καταγγελιῶν. Ἡ Δ.Ι.Σ. ἀπεφάσισε νὰ ἐπανέλθῃ στὸν Σεβ. κ. Χρυσόστομο ζητοῦσα συμπληρωματικὰς ἐπεξηγήσεις ἐπὶ τῶν ὅσων θεμάτων εἶχε προσκληθεῖ νὰ ἀπαντήσῃ.

5. Ἔλαβε γνώση τῶν γραπτῶν ἐξηγήσεων πού ἀπέστειλε πρὸς Αὐτὴν, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 700/7.4.2005 ἐγγράφου του ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελεήμων. Ἡ Δ.Ι.Σ. λαβοῦσα ὑπ' ὄψη καὶ τὴν ἡλικία τοῦ Μητροπολίτου (85 ἐτῶν) καὶ τὸ ἐπισηφάνειο τῆς υγείας του, ἀπεφάσισε νὰ ἀναμείνῃ τὴν ἐξέλιξη τῆς ὑποθέσεως στὸ Τριμελὲς Ἐφετεῖο Κακουρηγμάτων Ναυπλίου, ἐνώπιον τοῦ ὁποῦ ἔχει διὰ Βουλευμάτος παραπεμφθεῖ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης, πρὶν ἐνεργοποιήσῃ κάθε ἄλλη ἐκκλησιαστικὴ διαδικασία.

6. Ἀναφορικὰ μὲ τὸ θέμα τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Κεφαλληνίας καὶ τὸν οικονομικὸ ἔλεγχο πού εἶχε διαταχθεῖ ἀπὸ τὴν ἱερὰ Σύνοδο νὰ πραγματοποιηθεῖ ἀπὸ τὴν Οἰκονομικὴ Γενικὴ Ἐπιθεώρηση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀνακοινώνει ὅτι, ἐπειδὴ διεβιβάσθη εἰσαγγε-

λικὴ παραγγελία στὴν Ἐπιθεώρηση τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν γιὰ ἔλεγχο στὴ συγκεκριμένη ἱερὰ Μητρόπολη σὲ 124 διαχειρίσεις, ὁ Ἐκκλησιαστικὸς Οἰκονομικὸς Ἐλέγχος ἀναστέλλεται μέχρι τέλους τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἐλέγχου ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων Ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, πού ἐπελήφθησαν ἤδη τοῦ ἔργου τους.

7. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος διευκρινίζει ὅτι οἱ ἀποφάσεις Της περὶ διενεργείας ἀνακρίσεων εἰς βάρος ἱεραρχῶν ὑπαγορεύονται ἀπὸ τὴν μέριμνὰ Της νὰ χυθεῖ πλήρως φῶς στὶς καταγγελίες πού ὑποβάλλονται καὶ νὰ διαλάμψῃ ἡ ἀλήθεια, χωρὶς οἱ ἀποφάσεις αὐτὲς νὰ ἐρμηνεύονται ὡς ἐκ τῶν προτέρων ἀποδοχὴ τῶν καταγγελιῶν, ἐφ' ὅσον μέχρι πλήρους ὀλοκληρώσεως τῶν διαδικαστικῶν ἐνεργειῶν ἰσχύει ὑπὲρ τοῦ καταγγελλομένου τὸ τεκμήριον τῆς ἀθωότητος.

Γ'

Ἡ Δ.Ι.Σ. ἀπεφάσισε:

1. Νὰ ἀποστείλῃ ὡς Ἐκπρόσωπο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος:

α) Στὴν ὁμάδα ἐργασίας τοῦ Συμβουλίου Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν γιὰ τὶς Ἐκκλησίες ἐν διαλόγῳ, πού θὰ συνέλθῃ στὴν Ἑλβετία ἀπὸ 28.5.-2.6.2005, τὸν Καθηγητὴ κ. Ἀνέστη Κεσσελόπουλο.

β) Στὴν ὁμάδα ἐργασίας τοῦ Συμβουλίου Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν γιὰ τὴν Εἰρήνη καὶ τὴν Διαλλαγή, στὶς Βρυξέλλες ἀπὸ 6-9.5.2005, τὸν Καθηγητὴ κ. Κωνσταντῖνο Ζορμπᾶ.

γ) Στὴν ὁμάδα ἐργασίας τοῦ Συμβουλίου Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, γιὰ τὴν Παγκοσμιοποίηση, στὶς Βρυξέλλες στὶς 18-19.4.2005,

γα) Στὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Σ.Ε.Ε., στὴν Κρήτη ἀπὸ 4-10.6.2005, καὶ

γβ) Στὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Σ.Ε.Ε. γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὴν Κοινωνία, στὴ Σκωτία, ἀπὸ 15-19.6.2005, τὴν Καθηγήτρια κ. Αἰκατερίνη Ζορμπᾶ.

δ) Στὴν ὁμάδα ἐργασίας τοῦ Συμβουλίου Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν γιὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ὀλοκλήρωση, στὶς Βρυξέλλες ἀπὸ 8-9.4.2005, τὸν Ἀρχιμ. κ. Γαβριὴλ Παπανικολάου, Συνεργάτη τῆς Σ.Ε. Διορθοδόξων.

ε) Στὴν ἐπανεναρξὴ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μεταξὺ Ὀρθοδόξων καὶ Προχαλκηδονίων, τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Νικοπόλεως κ. Μελέτιο καὶ τὸν Καθηγητὴ κ. Γεώργιο Μαρτζέλο.

2. Τὸν ὀρισμὸ τῶν Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Νικολάου Λιόλιου καὶ Γεωργίου Ρουσάκη ὡς ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν Ἐπιτροπὴ Σχεδιασμοῦ Ἀγωγῆς Ὑγείας τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας καὶ Κοινωνικῆς Ἀλληλεγγύης.

3. Τὴν διοργάνωση ἀπὸ τὴν Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Θείας καὶ Πολιτικῆς Οἰκονομίας καὶ Οἰκολογίας ἐκδηλώσεως γιὰ τὴν Παγκόσμια Ἡμέρα Περιβάλλοντος, τὴν Κυριακὴ 5ῃ Ἰουνίου 2005, τὸ ἀπόγευμα, στὸν περίβολο τῆς ἱστορικῆς Μονῆς Καισαριανῆς, σὲ συνεργασία μὲ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ.

4. Τὴν διοργάνωση Ἡμερίδος Κληρικῶν καὶ ὑπευθύνων τῶν Γενικῶν καὶ Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων μὲ στελέχη τῆς Μ.Κ.Ο. (Ἀλληλεγγύη), γιὰ τὴν ἐνημέρωση αὐτῶν σχετικὰ μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὶς δραστηριότητές της καὶ ἄλλα θέματα ποὺ ἀφοροῦν στὴν ὀργάνωση τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου.

Δ'

Ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνημερώθηκε:

1. Ἀπὸ τὶς Ἐκθέσεις τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ἰγνάτιου Σωτηριάδη, Συνεργάτη τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων περι:

α) τοῦ ἐν Μποζέ συνελθόντος 12ου Διεθνoῦς Δια-χριστιανικοῦ Συνεδρίου (13-14 Σεπτεμβρίου 2004).

β) τοῦ ἐν Ρώμῃ συνελθόντος Συνεδρίου τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον Βενεδικτινῶν Ἡγουμένων τοῦ Τάγματος (17-21 Σεπτεμβρίου 2004), καὶ

γ) τῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Κρυπτοφέρης γενομένων ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 1000 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς (22-25 Σεπτεμβρίου 2004).

2. Ἀπὸ τὴν ἐκθεση τοῦ κ. Κωνσταντίνου Σκαρίπα περὶ τῆς ἐν Βρυξέλλαις καὶ ἀπὸ 13-14 Μαρτίου γενομένης Συνεδρίας τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συμβουλίου Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν.

3. Ἀπὸ εἰσήγηση τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν δυνατότητα χειροτονίας ὑποψήφιων κληρικῶν, οἱ ὁποῖοι ἀσκοῦν καὶ ἕτερα, πλὴν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ, ἐπαγγέλματα, ἢ ὁποῖα εἶχε συσταθεῖ μὲ Ἀπόφαση τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἀποφάσισε τὴν ἐκδοση ἐνημερωτικῆς Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου σχετικῆς μὲ τὸ ζήτημα αὐτό.

Ε'

Ἡ Δ.Ι.Σ. γιὰ τὴν ἐκδημία τοῦ Πάπα Ἰωάννη Παύλου τοῦ Β' ἐξέδωσε τὸ κάτωθι Ἀνακοινωθέν:

«1. Ἡ διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῇ ἐκδημία τοῦ Πάπα Ἰωάννου-Παύλου τοῦ Β', τοῦ πνευματικοῦ ἡγέτη ἑνὸς δισεκατομμυρίου Ρωμαιοκαθολικῶν χριστιανῶν σὲ ὁλόκληρο τὸν πλανήτη μας, ἐκφράζει τὰ θερμότερα συλλυπητήριά της πρὸς ὅλα τὰ μέλη τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

2. Ἡ μακροχρόνια θητεία του στὸ θρόνο τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης χαρακτηρίσθηκε ἀπὸ τὶς δυναμικὲς παρεμβάσεις του γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ τὴν βοήθεια στοὺς λαοὺς τοῦ Τρίτου Κόσμου καθὼς καὶ γιὰ τὴν διαφύλαξη ἀκεραίων τῶν ἀξιῶν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ. Ἡ ἀνθρωπότης θὰ ἐνθυμεῖται τὶς σημαντικὲς αὐτὲς πρωτοβουλίες του καὶ θὰ τὸν θεωρεῖ σκαπανέα καὶ σηματοφόρο τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

3. Ὁ Μακαριώτατος μεταβαίνει τὴν Παρασκευὴ 8 Ἀπριλίου στὴ Ρώμη προκειμένου νὰ παραστῇ στὴν Ἐξόδιο Ἀκολουθία ἐπὶ τῇ ἐκδημία τοῦ Πάπα Ἰωάννη Παύλου τοῦ Β'. Τὸν Μακαριώτατο θὰ συνοδεύουν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος, Σύρου κ. Δωρόθεος, Κερκύρας κ. Νεκτάριος, ὁ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. κ. Θωμᾶς Συνοδινός, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Ἰγνάτιος Σωτηριάδης.

4. Ὁ Σεβ. Συνοδικὸς Σύνεδρος, Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης κ. Συμεὼν μὲ δήλωσή του ἐξ ἀφορμῆς παραποιήσεως σὲ ὀρισμένα Δελτία Εἰδήσεων τῶν ὄσων ὑπεστήριξε κατὰ τὴ Συνεδρία τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς 5ῃς Ἀπριλίου ἐ.ἔ. διευκρίνισε καὶ παρακάλεσε νὰ ἀνακοινωθεῖ πρὸς τοὺς ἐκπροσώπους τῶν Μ.Μ.Ε. ὅτι ἡ συμπερασματικὴ γνώμη του, ἐν σχέσει μὲ τὴν μετάβαση τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου στὴ Ρώμη, ἦταν ὅτι αὐτὴ ἔπρεπε νὰ καλυφθεῖ Συνοδικῶς, γι' αὐτὸ καὶ συγκατετέθη καὶ δὲν διεφώνησε γιὰ τὴν ἐν λόγω μετάβαση».

Τέλος ἡ Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος συζήτησε καὶ ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικὰ μὲ τρέχοντα ὑπηρεσιακὰ ζητήματα.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Οἱ ἐργασίες τῆς Δ.Ι.Σ. μηνὸς Μαΐου

Συνῆλθε στὶς 11, 12 καὶ 13 Μαΐου ἐ.ἔ. ἡ Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς 148ῃς Συνοδικῆς Περιόδου ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου.

Α'**Ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἐνημέρωσε τὰ Μέλη τῆς Δ.Ι.Σ. γιά:**

1. Τίς ἐξελίξεις στό Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων καί ἐξέδωσε τὸ κάτωθι Ἀνακοινωθέν: «*Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, Παραδοσιακή καί σταθερὴ ἀρωγὸς τοῦ Ἑλληνορθόδοξου πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, παρακολουθεῖ μὲ ὀδύνη ψυχῆς καί ἰδιαίτερη ἀνησυχία τὰ τεκταινόμενα σὲ αὐτὸ καί προσεύχεται γιὰ τὴν ταχεία ἀποκατάσταση τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Τάξεως. Δὲν εἶναι ὅμως διαιτητῆς ἢ δικαστῆς γιὰ νὰ παρέμβει αὐτοβούλως στὴν ἐκσπάσσα κρίση.*

Ἡ παράταση τῆς κρίσεως μόνον τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας χαροποιεῖ καί τραυματίζει πολλαπλῶς τὸ Ἱερὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας μας διασύροντάς τιν διεθνῶς.

Οἱ στιγμὲς ποὺ διερχόμεθα εἶναι κρίσιμες καί ἱστορικές. Γιὰ αὐτὸ καί ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὑποστηρίζει ὅλες τίς κανονικὲς καί νόμιμες πρωτοβουλίες ἐκεῖνες ποὺ ἔχουν ὡς στόχο τὴν ἀποκλιμάκωση τῆς ἔντασης καί τὴν διέξοδο ἀπὸ τὴν κρίση».

2. Τὸ διεξαγόμενο μὲ ἐπιτυχία στὴν Ἀθήνα 13ο Παγκόσμιο Ἱεραποστολικὸ Συνέδριο μὲ θέμα: «*Ἐλθέ, Ἅγιο Πνεῦμα, ἴασε καί συμφιλίωσε*», τὸ ὁποῖο διοργανώνεται ἀπὸ τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν καί φιλοξενεῖται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Μακαριώτατος στὴν ἐναρκτήρια ὁμιλία Του τὴν 10.5.2005 μεταξὺ ἄλλων ὑπεγράμμισε ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος χωρὶς νὰ ἀφίσταται τῶν παραδοσιακῶν κεκτημένων Της, χαρακτηρίζεται ἀπὸ μία ἐξωστρεφῆ τάση νέων ἀνοιγμάτων πρὸς τὸν κόσμον, καί εἶναι ἀταλάντευτη ἀπόφαση τῶν μελῶν Της νὰ παρουσιάσουν στὸν κόσμον τὴν μαρτυρία τῆς Ὁρθόδοξου πίστεως κατὰ τρόπο ὁρατὸ, ὥστε νὰ καταδείξει συμπερασματικὰ ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία ἔχει νὰ διαδραματίσει ἓνα σημαντικό ρόλο μέσα στὴν χριστιανικὴ κοινότητα. Ἐτόνισε τὸ ἦθος καί τὴ γλῶσσα ποὺ υἰοθετήθηκαν γιὰ τὸ Συνέδριο αὐτὸ, καί τὰ χαρακτηριστικὰ μεγαλύτερας ταπεινότητος, καθὼς μάλιστα, ὅπως εἶπε, ἡ Ἱεραποστολή εἶναι «*διακονία τῆς καταλλαγῆς*» καί τέλος ἐξέφρασε τὴν εὐχὴ ἡ Ἐκκλησία νὰ λειτουργεῖ ὡς πολιτισμικὸ ἀντίβαρο καί νὰ ἐκφράζει πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἐπρατταν στὸ παρελθὸν οἱ Προφῆτες καί οἱ μεγάλοι Πατέρες Της.

3. Τὴν ἀπόφαση τῆς Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων κ. Μαριέττας Γιαννάκου, γιὰ τὴν συγκρότηση ὑπὸ τὴν Προεδρία Αὐτοῦ, ἑπταμελοῦς Ἐπι-

τροπῆς, γιὰ τὴν σύνταξη τοῦ Νομοσχεδίου «*Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων*». Ἡ Δ.Ι.Σ. ὄρισε τοὺς κ.κ. Σπυρίδωνα Τρωϊάννο, Ὁμότιμο Καθηγητὴ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου στὴ Νομικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν, καί Ἀναστάσιο Μαρῖνο, Ἐπίτιμο Ἀντιπρόεδρο τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, καί Εἰδικὸ Ἐπιστημονικὸ Σύμβουλο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς.

4. Τὴν ἐναρξη καί περαιτέρω προώθηση τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὸν διάλογο Ἐκκλησίας καί Κοινωνίας, ὑπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Θηβῶν καί Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμο. Ἡ Ἐπιτροπὴ συνεδρίασε τὴν 12η καί 22α Ἀπριλίου 2005 καί τὴν 13η Μαΐου 2005 καί μετὰ ἀπὸ σχετικὴ εἰσήγηση τοῦ Σεβ. κ. Ἱερωνύμου ὄρισε τὸν κεντρικὸ ἄξονα, γύρω ἀπὸ τὸν ὁποῖο θὰ κινηθεῖ ἢ περαιτέρω δρᾶση τῆς.

5. Τὴν ἐν ἐξελίξει διαδικασία τῆς καθάρσεως, ἢ ὁποῖα μέσα στὸ πνεῦμα τῶν ὁσων ὀρίζουν οἱ Ἱεροὶ Κανόνες καί ἡ σχετικὴ Νομοθεσία περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, θὰ διαλευκάνει τάχιστα τίς ὑπὸ διερεύνηση ὑποθέσεις.

Β'**Ἡ Δ.Ι.Σ. ἔλαβε γνώση:**

1. Τῶν γραπτῶν ἐξηγήσεων ποὺ ἀπέστειλε πρὸς Αὐτήν, διὰ τοῦ ἀπὸ 6.4.2005 ἐγγράφου του, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος, ἐπὶ τῶν κατηγοριῶν: α) γιὰ τὴν καταφρονητικὴ τοποθέτησή του ἐναντι τῆς Ἱεραρχίας καί τῶν ἀποφάσεων Της μὲ δημόσια δῆλωσή του στὸ προαύλιο τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου, στίς 18.2.2005 καί β) γιὰ τὴν καταγγελία ποὺ ὑπάρχει ἐναντίον του ἀπὸ τὸν δημοσιογράφον κ. Διονύσιον Μακρῆ, γιὰ συκοφαντικὴν του δυσφήμιση καί ἐξύβριση. Ἡ Δ.Ι.Σ. ἀπεφάσισε κατὰ πλειονοψηφία νὰ θεωρήσει, κατ' οἰκονομία καί ἐπιείκεια, ἐπαρκεῖς τίς ἐξηγήσεις, γιὰ τὴν πρώτη κατηγορία καί νὰ συστήσει πρὸς τὸν Σεβ. κ. Χρυσόστομον νὰ εἶναι φειδωλὸς καί προσεκτικὸς στίς δηλώσεις του, ὅσον ἀφορᾷ στὸ Ἱερὸ Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας, τὸ πρόσωπον τοῦ Μακαριωτάτου καί τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν. Ὅσον ἀφορᾷ στὴν ἐναντίον του καταγγελία, ἐκ μέρους τοῦ κ. Διονυσίου Μακρῆ, ἡ Δ.Ι.Σ. ἀπεφάσισε νὰ ἀναμείνει τὴν ἐξέλιξη τῆς ἀγωγῆς, ποὺ κατέθεσε ἐναντίον του, ὁ Σεβ. κ. Χρυσόστομος στὸ Πολυμελὲς Πρωτοδικεῖο Ἀθηνῶν, πρὶν ἐνεργοποιήσῃ κάθε ἄλλη ἐκκλησιαστικὴ διαδικασία.

2. Τῶν γραπτῶν ἐξηγήσεων ποὺ ἀπέστειλε πρὸς Αὐτήν, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 61/11.5.2005 ἐγγράφου του, ὁ

Σεβ. Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, ἐπὶ τῶν εἰς βάρος του καταγγελιῶν. Ἡ Δ.Ι.Σ. ἀπεφάσισε, ὅσον ἀφορᾷ στὰ καταγγελλθέντα περὶ οἰκονομικῶν ἀτασθαλιῶν νὰ ἀναμείνει τὸ πόρισμα τοῦ Σ.Δ.Ο.Ε., τὸ ὁποῖο διενεργεῖ οἰκονομικὸ ἔλεγχο στὴν Μητρόπολη Περιστερίου. Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως στὶς καταγγελίες γιὰ τὴν ὑπηρεσιακὴ σχέση τοῦ Σεβ. κ. Χρυσοστόμου μετὰ τοὺς Κληρικούς του, σὲ συνάρτηση μετὰ παρεχόμενες ἀπὸ αὐτοὺς χειρωνακτικὲς καὶ ἄλλες ἐργασίες καὶ δραστηριότητες, μὴ σχετιζόμενες μετὰ τὰ καθαρῶς Ἐφημεριακὰ καὶ πνευματικὰ τους καθήκοντα, ὡς καὶ μετὰ ἄλλες ἐνέργειες ποὺ ἐπιβαρύνουν τοὺς Κληρικούς τῆς Ἱερᾶς αὐτῆς Μητροπόλεως, ἀπεφάσισε νὰ ἀποστείλει σὲ αὐτὸν ἔγγραφο μετὰ αὐστηρῆς συστάσεως, ὥστε νὰ ἰσχύσουν στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Περιστερίου, ἀναφορικὰ μετὰ τὰ παραπάνω θέματα, ὅσα ἰσχύουν καὶ σὲ ὅλες τὶς ἄλλες Ἱερὲς Μητροπόλεις, σύμφωνα μετὰ τὶς ἰσχύουσες Ἐκκλησιαστικὲς διατάξεις καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Γ'

Ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνημερώθηκε:

1. Ἀπὸ τὴν Ἐκθεση Πεπραγμένων ὑπὸ τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδύσεως καὶ Ἐπιμορφώσεως τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου, γιὰ τὶς ἐκδηλώσεις ποὺ ἔγιναν ἐπ' εὐκαιρία τῆς Ἑβδομάδος Ἱερατικῶν Κλίσεων (3-9 Ἀπριλίου ἐ.ἔ.).

2. Ἀπὸ τὴν Ἐκθεση Πεπραγμένων τῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων, γιὰ τὴν Ε' Ἡμερίδα ἐνημερώσεως τῶν στελεχῶν τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων ἐπὶ Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στὸ Συνεδριακὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως, τὴν 29ῃ Μαρτίου ἐ.ἔ.

3. Ἀπὸ τὴν Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Εἰδικῶν Ποιμαντικῶν Ὑποθέσεων καὶ Καταστάσεων, γιὰ τὰ Πορίσματα τῆς Ἡμερίδος, γιὰ τοὺς διακονοῦντας Ἱερεῖς στὰ Σωφρονιστικὰ καὶ Νοσηλευτικὰ Ἰδρύματα, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε τὴν 29ῃ Ὀκτωβρίου 2005 μετὰ θέμα «*Ἡ φιλανθρωπία τῆς Ἐκκλησίας, φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ*», καὶ ἀποφάσισε νὰ ἀποσταλοῦν στοὺς Ὑπουργοὺς Δικαιοσύνης καὶ Ὑγείας καὶ Κοινωνικῆς Ἀλληλεγγύης μετὰ τὴν παράκληση νὰ δοθοῦν οἱ δέουσες ὁδηγίες στὶς διοικήσεις τῶν Σωφρονιστικῶν Καταστημάτων καὶ τῶν Νοσηλευτικῶν Ἰδρυμάτων τῆς Χώρας, νὰ παρέχουν διευκόλυνση στοὺς Ἱερεῖς ποὺ διακονοῦν ποιμαντικὰ στὰ ἀνωτέρω ἰδρύματα.

4. Ἀπὸ τὴν Ἐκθεση Πεπραγμένων τοῦ Παρατηρητηρίου Κοινωνικῶν Φαινομένων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, γιὰ τὴν Ἡμερίδα ποὺ διοργάνωσε στὸ Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν 12ῃ Ἀπριλίου ἐ.ἔ. γιὰ τοὺς Γραμματεῖς τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ ἄλλα στελέχη Ἐκκλησιαστικῶν Συνοδικῶν Ὑπηρεσιῶν, μετὰ θέμα: «*Τὸ Ὀρησκευτικὸν φαινόμενον στὸν 21ο αἰῶνα*».

5. Γιὰ τὰ πορίσματα τῶν ἀποτελεσμάτων προσφάτου δημοσκοπήσεως (Μάρτιος 2005) σὲ σχέση μετὰ τὴ στάση τοῦ κοινῶ ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας, τῆς πίστεως, τῆς συγχρότητος τοῦ ἐκκλησιασμοῦ, τοῦ κοινωνικοῦ, τοῦ ἱεραποστολικοῦ καὶ τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας μας κ.λπ. καὶ ἔλαβε τὶς δέουσες ἀποφάσεις στὰ πλαίσια τῆς προσπάθειας ποὺ καταβάλλεται γιὰ τὴν ἀναβάθμιση τῆς εἰκόνας τῆς Ἐκκλησίας.

Περὶ ὅλων τῶν ἀνωτέρω θὰ ὑπάρξουν δημοσιεύσεις στὸ Περιοδικὸ «*Ἐκκλησία*» πρὸς ἐνημέρωση τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν.

Δ'

Ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνέκρινε:

– Τὴν εἰσήγηση τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Θείας Λατρείας καὶ τοῦ Ποιμαντικοῦ Ἔργου περὶ ἀποδόσεως στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τοῦ Ἱεροῦ Λειψάνου τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος Μηνᾶ τοῦ Καλλικελάδου, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται στὸ ἐν Ἀθήναις Μουσεῖο Μπενάκη καὶ ἀποφάσισε τὴν ἀποστολὴ σχετικοῦ ἐγγράφου.

– Τὰ αἰτήματα: γιὰ τὸν καθορισμὸ ὡς Προστάτου Ἁγίου: α) τοῦ Πανελληνίου Συλλόγου Ἀγιογράφων, τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ καὶ β) τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Διπλωματικῶν Ὑπαλλήλων, τοῦ Ἁγίου Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Μεγάλου καὶ Ἰσαποστόλου.

– Τὶς προτάσεις τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως, σχετικὰ μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐκδοσὴ τοῦ «*Ἐγκολπίου Ἀναγνώστου καὶ Ψάλτου*».

– Τὶς προτάσεις τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως, σχετικὰ μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐκδοσὴ τοῦ νέου «*Ἀρχιερατικοῦ*».

– Τὴν πρότασιν τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Θείας καὶ Πολιτικῆς Οἰκονομίας καὶ Οἰκολογίας, γιὰ τὴν ἐκδοσὴ ἐνημερωτικοῦ φυλλαδίου «*Περὶ Προστασίας τῶν Ἱερῶν Ναῶν ἐκ τοῦ Σεισμικοῦ Κινδύνου*».

Ε. Τὴν Ἱερὰ Σύνοδο ἐπισκέφθηκε ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος Δρ Sam Kobia, Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (Π.Σ.Ε.), συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Δρα Γεώργιο Λαιμόπουλο, Ἀναπληρωτὴ Γενικὸ Γραμματέα τοῦ Π.Σ.Ε.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, στὸν Χαιρετισμὸ Του, μεταξύ ἄλλων, ὑπογράμμισε ὅτι ἡ φιλοξενία ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὴν Ἀθήνα καὶ γιὰ πρώτη φορὰ σὲ Ὁρθόδοξο περιβάλλον τοῦ 13ου Συνεδρίου γιὰ τὴν Παγκόσμια Ἱεραποστολή καὶ τὸ Εὐαγγελικὸ Κήρυγμα μὲ θέμα: «*Ἐλθέ, Ἅγιο Πνεῦμα, ἴασε καὶ συμφιλίωσε*», ποὺ διοργανώνει τὸ Π.Σ.Ε., εἶναι ἐνδεικτικὴ τοῦ χαρακτῆρα τῆς κατ' ἐξοχὴν Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας μας, τόσο ὡς ἀρχαίας ὅσο καὶ σύγχρονης, μὲ βαθιεῖς ἱστορικὲς ρίζες καὶ ταυτόχρονα μὲ σύγχρονες ἀνησυχίες, ποὺ τὴν ὁδήγησαν νὰ καταστεῖ ἰδρυτικὸ μέλος τοῦ Π.Σ.Ε. τὸ 1948 μὲ στόχο τὴν οἰκοδόμηση ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης. Τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ἐνῶ ὑφίσταται μέσα στὸν κόσμο, δὲν εἶναι ὡστόσο «*ἐκ τοῦ κόσμου τούτου*», σημείωσε ὁ Μακαριώτατος, δὲν σημαίνει ὅτι θὰ πρέπει νὰ κλείσει τὰ μάτια σὲ ζέοντα προβλήματα τῶν καιρῶν μας, ποὺ μποροῦν νὰ ἀντιμετωπιστοῦν ἀποτελεσματικὰ μόνο μέσῳ συντονισμένων προσπαθειῶν καὶ «*ἠνωμένης χριστιανικῆς μαρτυρίας*».

Ὁ Μακαριώτατος ἐξέφρασε τὴν αἰσιοδοξία Του ὅτι ἡ συσταθεῖσα, μετὰ τὴν 8ῃ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ Π.Σ.Ε., Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ θὰ συμβάλει θετικὰ στὴν ἀντιμετώπιση τῶν ἀνησυχιῶν ὄχι μόνον τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ καὶ ὀλοκλήρου τοῦ Σώματος τῶν συμμετεχόντων σὲ αὐτό. Εὐχήθηκε δὲ στὸ Γενικὸ Γραμματέα ὁ Θεὸς νὰ ὁδηγεῖ τὸ ἔργο τοῦ Π.Σ.Ε. γιὰ τὴν προαγωγή τῆς συνεργασίας καὶ τῆς κατανοήσεως μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν.

Στὴν ἀντιφώνησή του ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος Δρα Sam Kobia ἐξέφρασε τὴν βαθιὰ του εὐγνωμοσύνη γιὰ τὴν φιλοξενία ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τοῦ 13ου Συνεδρίου γιὰ τὴν Παγκόσμια Ἱεραποστολικὴ καὶ τὸ Εὐαγγελικὸ Κήρυγμα καὶ ἐξῆρε τὴν πολύτιμη συνεισφορά τῆς Ἐκκλησίας μας στὴν ἰδιαίτερα δύσκολη καὶ εὐαίσθητη διαδικασία τῶν ἐργασιῶν τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς. Ὁ Δρα Sam Kobia ἀναφέρθηκε ἐπίσης στὴν ἐποικοδομητικὴ συμμετοχὴ ἀλλὰ καὶ στὴν κριτικὴ στάση τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐντὸς τοῦ Π.Σ.Ε., μία στάση, ἡ ὁποία, ὅπως εἶπε, ἐκτιμήθηκε καὶ εἰσακούστηκε μὲ ἰδιαίτερη προσοχή, ὡς ἔκφραση ἀληθινῶν ἀνησυχιῶν. Αὐτὴ ἡ στάση, ἐπισήμανε ὁ Δρα Sam Kobia, ἀπετέλεσε μία θεολο-

γικὴ καὶ ἐκκλησιολογικὴ συνεισφορά ποὺ προσφέρθηκε μὲ γενναιοδωρία καὶ τόλμη ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξία, ἡ ὁποία δὲν ἀφίσταται τῆς αὐτοσυνειδησίας Της ὡς Μιάς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Καταλήγοντας, ἀναφέρθηκε στὸ ἐξαιρετικὸ καὶ μεγάλο δυναμικὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὲ ἐπίπεδο θεολογικὸ, πνευματικὸ καὶ ἀνθρώπινο.

Τέλος, ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος συζήτησε καὶ ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικὰ μὲ τρέχοντα ὑπηρεσιακὰ ζητήματα.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐπισκέψεις Μακαριωτάτου στὸ 7ο Δημοτικὸ Σχολεῖο Ἀσπροπύργου καὶ στὸ Κέντρο Ἄλλοδαπῶν Λαυρίου

Τὸ 7ο Δημοτικὸ Σχολεῖο Ἀσπροπύργου στὴν περιοχή Νέα Ζωή, στὸ ὁποῖο φοιτοῦν στὴν πλειοψηφία τους ἀθίγγοι καὶ παιδιὰ οἰκονομικῶν μεταναστῶν, ἐπισκέφθηκε σήμερα τὸ πρωὶ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος κ. Βαρθολομαῖο.

Τὸν Μακαριώτατο ὑποδέχθηκαν ὁ Διευθυντὴς καὶ τὸ ἐκπαιδευτικὸ προσωπικὸ τοῦ Σχολείου, ἐνῶ οἱ μαθητὲς ἐξέφρασαν τὸν ἐνθουσιασμὸ τους γιὰ τὴν ἐπίσκεψη, καλωσορίζοντάς τον μὲ παραδοσιακὰ τραγούδια σὲ διάφορες γλώσσες.

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ εὐχαρίστησε τοὺς μαθητὲς γιὰ τὴ θερμὴ ὑποδοχὴ ποὺ τοῦ ἐπιφύλαξαν καὶ τοὺς διένειμε πασχαλινὰ δῶρα, τοὺς συνέστησε νὰ προσεύχονται γιὰ νὰ σταματήσουν οἱ πόλεμοι καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ εἰρήνη στὸν κόσμο, ἀλλὰ καὶ τοὺς παρακίνησε νὰ μὴ σταματήσουν νὰ πιστεύουν στὸν Θεό. «*Τὸ μήνυμα τῆς Ὁρθοδοξίας*», συνέχισε, «*εἶναι μήνυμα ἀγάπης, εἰρήνης, ἀδελφότητας, δικαιοσύνης καὶ ἐλευθερίας*». Τοὺς εὐχήθηκε δὲ νὰ πετύχουν στὴ ζωὴ τους καὶ νὰ γίνουν καλοὶ ἄνθρωποι, ὥστε νὰ ὠφελήσουν τὸν ἑαυτὸ τους, τὶς οἰκογένειές τους, ἀλλὰ καὶ τὴν ἑλληνικὴ κοινωνία, μέσα στὴν ὁποία ζοῦν, μία κοινωνία, ἡ ὁποία, ὅπως εἶπε, τοὺς ἀγαπᾷ, σέβεται τὴν παράδοση καὶ τὴν ἱστορία τους καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ εἶναι μέλη της χωρὶς νὰ χάνουν τὶς ἐθνικὲς τους ἰδιαιτερότητες.

Τὸ ἀπόγευμα, ὁ Μακαριώτατος ἐπισκέφθηκε τὸ Κέντρο Ἀλλοδαπῶν Λαυρίου, ὅπου τὸν ὑποδέχθηκε ὁ Δήμαρχος τῆς πόλης, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τὴν ἰδιαίτερη χαρὰ του γιὰ τὴν ἐπίσκεψή του καὶ τὰ αἰσθήματα ἀγάπης, ἐκτίμησης καὶ συμπαράστασης ποὺ οἱ κάτοικοι τοῦ Λαυρίου τρέφουν πρὸς τὸ πρόσωπό του.

«*Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐγκαταλείψατε τὶς χώρες σας ἀπὸ ἀνάγκη, βρίσκοντας ἄσυλο στὴν φιλόξενη Ἑλλάδα*», ἐπισήμανε ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς περίπου πενήντα ἄλλοδαποὺς ποὺ διαμένουν στὸ Κέντρο. «*Κανένας δὲν φεύγει μὲ τὴ θέλησή του ἀπὸ τὴ γῆ στὴν ὁποία γεννήθηκε*», εἶπε ὁ Μακαριώτατος. Καὶ συνέχισε: «*Καταλαβαίνω τὸν πόνο ποὺ νιώθετε μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα σας. Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες εἴμαστε ἄλλωστε ἕνας λαὸς ποὺ ἔχει δοκιμάσει τὴν πίκρα τῆς προσφυγιάς. Τὸ Λαύριο ἔτυχε νὰ γίνει ἡ πόλη, στὴν ὁποία βρήκατε μία φιλόξενη στέγη, ὅπου μπορεῖτε νὰ αἰσθάνεστε σὰν στὸ σπίτι σας, χάρις στὴ συμπαράσταση τοῦ ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, τῆς Πολιτείας, ἀλλὰ καὶ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας*». Ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε στὶς εὐεργετικὲς, ὅπως τὶς χαρακτήρισε, δραστηριότητες τῆς Μ.Κ.Ο. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «*Ἀλληλεγγύη*», ἡ ὁποία προσέφερε στὸ Κέντρο εἶδη ἱματισμοῦ καὶ ὑπόδησης, κλινოსκεπάσματα, παιγνίδια καὶ ἄλλα εἶδη πρώτης ἀνάγκης. Ὑπογράμμισε δε τὶς πρόσφατες ἀποστολὲς ἀνθρωπιστικοῦ ὑλικοῦ στὴν πληγεῖσα ἀπὸ τὸν καταστροφικὸ σεισμὸ καὶ τὰ δευτερογενῆ φαινόμενά του στὴν περιοχή τῆς Ν.Α. Ἀσίας, ἀλλὰ καὶ ἄλλες ἀποστολὲς τῆς στὸ Ἰράκ, τὶς χώρες τῶν Βαλκανίων κ.ά. «*Ἡ ἀγάπη μας πρὸς ἐσᾶς εἶναι δεδομένη καὶ στεκόμαστε στὸ πλευρό σας στὸν ἀγῶνα σας γιὰ τὴν ἐπιβίωση*», κατέληξε ὁ Μακαριώτατος, συγχαίροντας τὸν Δῆμο Λαυρίου, τὸν Διευθυντὴ τοῦ Κέντρου, τὸν ἑλληνικὸ Ἐρυθρὸ Σταυρὸ καὶ τὸ Ὑπουργεῖο Ἀπασχόλησης καὶ Κοινωνικῆς Προστασίας γιὰ τὶς προσπάθειες ποὺ καταβάλλουν γιὰ τὴν ἀνακούφιση τῶν ἐμπερίστατων ἀδελφῶν μας.

(21.4.2005)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Ἱερά Μητρόπολις Σύρου

Ἡ Ἱερά μας Μητρόπολη ἐπιχορήγησε προσφάτως

τοὺς ὡς κάτωθι Φορεῖς καὶ Συλλόγους, κατόπιν ὑποβολῆς παρακλητικοῦ τους αἰτήματος, πρὸς Αὐτήν:

- τὴν Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Ἐκπαίδευσως Ν. Κυκλάδων, διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν 300 εὐρώ, γιὰ τὴν διεξαγωγὴ τῶν ἐτησίων Μαθητικῶν Καλλιτεχνικῶν Ἀγώνων,
- τὸ Γραφεῖο ΤΕΕ Ν. Κυκλάδων, διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν 250 εὐρώ, γιὰ τὴν διοργάνωση Διημερίδος περὶ τὴν Τεχνικὴ Ἑπαγγελματικὴ Ἐκπαίδευση,
- τὴν Φιλαρμονικὴ Μουσικὴ τοῦ Δήμου Ἐρμουπόλεως, διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν 450 εὐρώ,
- τὸν Μουσικὸ Ὅμιλο Σύρου, διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν 265 εὐρώ,
- τὸ Σωματεῖο Συνταξιούχων ΙΚΑ, διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν 200 εὐρώ καὶ
- τὸν Σύνδεσμο Πολυτέκνων Σύρου, διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν 300 εὐρώ.

Ἐπίσης παρεῖχε ἐπίδομα θερμάνσεως σὲ 18 ἀδυνάτους οικονομικῶς συνανθρώπους μας, ὕψους 900 εὐρώ συνολικῶς.

(12.4.2005)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἀπὸ τὴν Ἱερά Μητρόπολη Σύρου ἀνακοινώνεται ὅτι οἱ νέοι τηλεφῶν. ἀριθμοὶ εἶναι: 22810 82582 (Τηλ. Κέντρο) καὶ 22810 83604 (fax).

Ἱερά Μητρόπολις Νικαίας

Τὴν Κυριακὴ τοῦ Ἀγίου Πάσχα ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικαίας κ. Ἀλέξιος βρέθηκε κοντὰ στοὺς Ἀξιωματικούς καὶ τοὺς ὀπλίτες τοῦ στρατοπέδου ΚΕΔΒ στὸ Χαϊδᾶρι. Εὐλόγησε τὸ ἑορταστικὸ τραπέζι καὶ ἀπηύθυνε θερμὲς πατρικὲς εὐχές.

Τὴν Πέμπτην 5 Μαΐου 2005 ἐπισκέφθηκε τὸ Νοσοκομεῖο καὶ τὸ Ψυχιατρεῖο τῶν Φυλακῶν Κορυδαλλοῦ, ὅπου νοσηλεύονται 450 ἀσθενεῖς. Συνολικὰ μοιράστηκαν 450 δέματα, τὰ ὁποῖα μὲ περισσὴ φροντίδα ἐτοίμασε ἡ εἰδικὴ Ὑπηρεσία Προνοίας, ποὺ λειτουργεῖ στὴν Ἱερά Μητρόπολη ἐπὶ καθημερινῆς βάσεως.

Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ἐπίσης ὅτι ὑποδειγματικὰ λειτούργησαν κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἑορτῶν οἱ Ἱεροὶ Ναοί, στοὺς χώρους τῶν Φυλακῶν, χάρις στὴν προσωπικὴ φροντίδα τοῦ Μητροπολίτου καὶ τῶν ἀνιδιοτελῶς προσφερομένων συνεργατῶν του. Ἐξαιρετικὴ ἐντύπωση δὲ προκάλεσε τὸ γεγονὸς τῆς ἀθρόας συμμετοχῆς τῶν

κρατουμένων στις ιερές ακολουθίες και ιδιαίτερα στο μυστήριο τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως.

Τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ ποιμαντικὴ μέριμνα τῆς Μητροπόλεως Νικαίας γιὰ τὸν εὐαίσθητο αὐτὸ κοινωνικὸ χῶρο τῶν Δικαστικῶν Φυλακῶν τοῦ Κορυθαλλοῦ δὲν εἶναι περιστασιακό, ἀλλὰ συνεχές καὶ οὐσιαστικό, γεγονός που ἀναγνωρίζεται τόσο ἀπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ σωφρονιστικοῦ Ἰδρύματος, ὅσο καὶ ἀπὸ τοὺς κοινωνικοὺς φορεῖς τῆς εὐρύτερης περιοχῆς, μὲ τοὺς ὁποίους ὑπάρχει ἀριστη συνεργασία.

Ὁ Μητροπολίτης Νικαίας, συνεχίζοντας τὴν ἐξόρμηση τῆς ἀγάπης, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν Ἀγίων Ἑορτῶν τοῦ Πάσχα, θὰ ἐπισκεφθεῖ τίς ἐπόμενες ἡμέρες τοὺς Χανσενικούς ἀδελφούς μας στὸ Νοσοκομεῖο Λοιμωδῶν Δήμου Ἁγίας Βαρβάρας καὶ τὸ Χριστοδούλειο Ὁρφανοτροφεῖο στὸ Χαϊδάρι, ποὺ εὐρίσκονται ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῆς Μητροπόλεως, γιὰ νὰ μεταφέρει τὸ Λυτρωτικὸ Μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως καὶ τὰ πλοῦσια δῶρα τῆς ἀγάπης τῆς Ἐκκλησίας.

(5.5.2005)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Λήμνου

Προσφορὰ ἀγάπης γιὰ τοὺς πληγέντας ἀπὸ τὸ παλιρροϊκὸ κῦμα

Μὲ πρωτοβουλίαν λοιπὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας μὲ πρωτεργάτας τοὺς Ἐφημερίους μας, ἐκινήσαμεν τοὺς κατοίκους τοῦ νησιοῦ μας εἰς ἓνα ἀγῶνα συμπαραστάσεως καὶ συμμετοχῆς εἰς τὰ δεινὰ τῶν δύστυχων συνανθρώπων μας τῆς Νοτιανατολικῆς Ἀσίας.

Διὰ τὰ δεδομένα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως ἡ ὁποία εἶναι ἐκ τῶν πλέον ἀδυνάτων οἰκονομικῶς καὶ

ἐμπεριστάτων ἔνεκα τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ κατοίκων, (μόλις 14.000), καὶ τῶν ὀλίγων Ἐφημερίων (20), συνεκεντρώθη ἀνθρωπιστικὸν ὑλικόν, ἀρκετὰ ἰκανὸν δι' ἡμᾶς ἀποτελούμενον ἐκ 471 δεμάτων καινουργοῦς ρουχισμοῦ, 554 δεμάτων τροφίμων, 8 δεμάτων φαρμακευτικοῦ ὑλικοῦ καὶ 7.565 Εὐρώ. Ἐπὶ πλέον νὰ σημειώσωμεν ἐδῶ καὶ τὴν προσφορὰν ἐξ 114 κιβωτίων γάλακτος τῶν μονάδων τῆς Ἀεροπορίας τοῦ νησιοῦ τοὺς ὁποίους καὶ εὐχαριστοῦμεν.

Τὰ μὲν δέματα ἐστείλαμεν μὲ μία μεγάλη νταλικά τῶν Λημνιακῶν Μεταφορῶν εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης εἰς τὴν Ἀθήναν τὰ δὲ Εὐρώ κατετέθησαν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν Λήμνου διὰ νὰ προωθηθοῦν καὶ αὐτὰ ἀρμοδίως. Ἔχομεν τὴν βεβαιότητα ὅτι ἅπασα ἡ ἀνωτέρω βοήθεια ἤδη θὰ ἔχει φθάση εἰς τὸν προορισμὸν τῆς, καθὼς μᾶς ἐβεβαίωσαν οἱ ἀρμοδίως ἀρχές καὶ θὰ ἀνακουφήσουν τὸν πόνον, μερικῶς, ἐκ τῶν πληγέντων τῆς Ν.Α. Ἀσίας.

Εὐχαριστοῦμεν τὸν Ἅγιον Θεὸν μας διότι ἠύλόγησε τὴν προσπάθειάν μας εἰς τὸ μικρὸν ποίμνιόν μας, ἐφώτισε αὐτὸ καὶ ἀντεπεκρίθη εἰς τὴν ἔκκλησιν ἡμῶν διὰ συλλογὴν ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας πρὸς τοὺς πληγέντας ἀδελφούς μας.

Ἐπίσης ἐπιθυμοῦμε νὰ ἐκφράσωμεν τὸν δίκαιον ἔπαινον πρὸς τοὺς Κληρικούς μας, οἱ ὁποῖοι τόσο πρόθυμα ἐδραστηριοποιήθησαν εἰς τὰς Ἐνορίας τους, καθὼς ἐπίσης ἐκφράζομεν τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μας πρὸς τὸν λαὸν τῆς Λήμνου, ὁ ὁποῖος ἤκουσε τῆς φωνῆς μας καὶ ἔσπευσε πρόθυμα νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς πλουσίαν προσφορὰν ἐκ τοῦ ὑστερήματός του διὰ τὸν ὡς ἄνω φιλανθρωπικὸν σκοπὸν. Ὅλους εὐλογοῦμεν καὶ προσευχομεθα ὑπὲρ τῆς προκοπῆς καὶ σωτηρίας τους.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Ἀριθμ. Πρωτ. 1173
Διεκπ. 840

Ἀθήνησι τῇ 8ῃ Ἀπριλίου 2005

Π Ρ Α Ξ Ι Σ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὸ ἄρθρο 67 τοῦ Νόμου 590/1977 «*Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*».

2. Τὸ ἄρθρον 6, παράγρ. 1 τῆς ὑπ' ἀριθμ. 47/1973 Κανονιστικῆς Διατάξεως, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 7/1970 Κανονισμοῦ.

3. Τὴν ἀπὸ 7.4.2005 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

Ἀποφασίζει

Ἐγκρίνει τὸν διορισμὸν τῶν κάτωθι, ὡς μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος «*Παναγίας Σουμελά*», τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας καὶ Ναούσης ἐπὶ τριετῆ θητεία, ἀρχομένη ἀπὸ 15.8.2004.

ΤΑΚΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

1. Τανιμανίδης Γεώργιος.
2. Ἀποστολίδης Παῦλος.
3. Γιακουστίδης Εὐστάθιος.
4. Ἀποστολίδης Χαράλαμπος.
5. Σωτηριάδης Κωνσταντῖνος.
6. Τσαπικίδης Σταῦρος.
7. Κουγιουμτίδης Σταῦρος.
8. Κοσμίδης Κοσμάς.
9. Μωυσιάδης Ἰωάννης.
10. Χαριτωνίδης Σάββας.
11. Δημητριάδου Ἀνατολή.

ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

1. Ἀνθρακόπουλος Παντελῆς.
2. Μπίρδας Ἀθηναγόρας.
3. Βιόπουλος Ἰωάννης.
4. Λειβαδόπουλος Κωνσταντῖνος.
5. Ἰωακεμίδης Κωνσταντῖνος.
6. Κωνσταντινίδης Ἀναστάσιος.
7. Παπαδόπουλος Παναγιώτης.
8. Ποταμόπουλος Παναγιώτης.
9. Μωυσιάδης Νικόλαος.
10. Ψωμιάδης Παῦλος.
11. Παπαδοπούλου Σοφία.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

† Ὁ Ἐάνθης καὶ Περιθεωρίου Παντελεήμων

† Ὁ Ἐλασσῶνος Βασίλειος

† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εὐσέβιος

† Ὁ Καστορίας Σεραφεῖμ

† Ὁ Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας Θεόκλητος

† Ὁ Κασσανδρείας Νικόδημος

† Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου Δωρόθεος

† Ὁ Χαλκίδος Χρυσόστομος

† Ὁ Νέας Σμύρνης Συμεών

† Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν Νεκτάριος

† Ὁ Γλυφάδας Παῦλος

† Ὁ Θήρας, Ἄμοργου καὶ Νήσων Ἐπιφάνιος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Χριστιανουπόλεως Σεραφεῖμ

Ἐγκρίσεις διορισμοῦ τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος: «“ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΣΟΥΜΕΛΑ” ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΚΑΙ ΝΑΟΥΣΗΣ»

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Πρωτ. 1683
Ἀριθμ. Διεκτ. 885

Ἀθήνησι τῇ 13ῃ Ἀπριλίου 2005

**Διορισμὸς τῆς Διοικούσης
Ἐπιτροπῆς τῆς Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.**

Π Ρ Α Ξ Ι Σ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψει:
1. Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 3 παρ. 1 καὶ 2 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 114/1998 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (ΦΕΚ 21/Α/10.2.1999), «*Περὶ συστάσεως καὶ ὀργανώσεως Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*».

2. Τὴν ἀπὸ 6ης Ἀπριλίου 2005 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.᾽

Ἀποφασίζει,

Διορίζει τὴν Ἐπιτροπὴν Διοικήσεως τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τριετεί θητεία, ὡς ἐξῆς:

Π Ρ Ο Ε Δ Ρ Ο Σ

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, μὲ ἀναπληρωτὴν τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Φθιώτιδος κ. Νικόλαον.

Μ Ε Λ Η

1. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἐλασσῶνος κ. Βασίλειος μὲ ἀναπληρωτὴν τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Νεκτάριον.

2. Ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἐπιφάνιος Οἰκονόμου, μὲ ἀναπληρωτὴν τὸν Πανοσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην κ. Συμεῶν Βενετσιάνον.

3. Ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Σιλουανός Ἰωάννου, μὲ ἀναπληρωτὴν τὸν Αἰδεσιμολογιώτατον Πρωτοπρεσβύτερον κ. Ματθαῖον Χάλαρην.

4. Ὁ Ἀξιότιμος κ. Ἡλίας Παπανικολάου, μὲ ἀναπληρωτὴν τὸν Ἀξιότιμον κ. Γεώργιον Μποτῆν.

5. Ὁ Ἀξιότιμος κ. Δημήτριος Ἀλφιέρης, μὲ ἀναπληρωτὴν τὸν Ἀξιότιμον κ. Δημήτριον Φουρλεμάδην.

6. Ἡ Ἐρίτιμος κ. Ἄννα Παναγιωταρέα, μὲ ἀναπληρωτὴν τὸν Ἀξιότιμον κ. Διονύσιον Μακρῆν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

† Ὁ Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου Παντελεήμων

† Ὁ Ἐλασσῶνος Βασίλειος

† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εὐσέβιος

† Ὁ Καστορίας Σεραφεῖμ

† Ὁ φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας Θεόκλητος

† Ὁ Κασσανδρείας Νικόδημος

† Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου Δωρόθεος

† Ὁ Χαλκίδος Χρυσόστομος

† Ὁ Νέας Σμύρνης Συμεῶν

† Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν Νεκτάριος

† Ὁ Γλυφάδας Παῦλος

† Ὁ Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων Ἐπιφάνιος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Χριστιανουπόλεως Σεραφεῖμ

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Τροποποιήσις τοῦ συσταθέντος Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος μετὰ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΝ ΚΑΙ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΑΣ ΑΝΑΓΚΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΓΥΘΕΙΟΥ ΚΑΙ ΟΙΤΥΛΟΥ “ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΠΑΝΤΕΣ”»

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Λαβοῦσα ὑπόψει:

1) Τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 29 παράγραφος 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἑλλάδος».

2) Τὸ ἄρθρον 14 τοῦ ἀπὸ 12.5.2000 Κανονισμοῦ λειτουργίας τοῦ συσταθέντος Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «Ἐκκλησιαστικὸν Γηροκομεῖον καὶ ἀτόμων μετὰ εἰδικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γυθείου καὶ Οἰτύλου “ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΠΑΝΤΕΣ” (ΦΕΚ 1412/τ. Β/22.10.2001)».

3) Τὴν ἀπὸ 25.10.2004 Ἀπόφασιν τοῦ Δ.Σ. τοῦ ὡς ἄνω Ἰδρύματος.

4) Τὴν ἀπὸ 2.11.2004 Ἑγκρίσιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γυθείου καὶ Οἰτύλου.

5) Τὴν ὑπ’ ἀριθμ. 619/4.11.2004 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γυθείου καὶ Οἰτύλου κ. Χρυσοστόμου.

6) Τὴν ἀπὸ 25.1.2005 Γνωμάτευσιν τοῦ Γραφείου Δικηγόρων τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας.

7) Τὴν ἀπὸ 16.2.2005 Ἀπόφασιν Αὐτῆς

Ἀποφασίζει,

τὴν τροποποίησιν τοῦ ἀπὸ 12.5.2000 συσταθέντος Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος μετὰ τὴν ἐπωνυμίαν: «Ἐκκλησιαστικὸν Γηροκομεῖον καὶ ἀτόμων μετὰ εἰδικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γυθείου καὶ Οἰτύλου “ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΠΑΝΤΕΣ”», ὡς καὶ τοῦ Κανονισμοῦ λειτουργίας αὐτοῦ (ΦΕΚ 1412/τ. Β/22.10.2001), ὡς κάτωθι:

Ἄρθρον 1

Ὁ τίτλος τοῦ Ἰδρύματος «Ἐκκλησιαστικὸν Γηροκομεῖον καὶ ἀτόμων μετὰ εἰδικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γυθείου καὶ Οἰτύλου “ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΠΑΝΤΕΣ”», ὅπου οὗτος ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἀπόφασιν συστάσεως καὶ τὸν Κανονισμὸν λειτουργίας αὐτοῦ ἀντικαθίστανται διὰ τοῦ τίτλου: «ΙΔΡΥΜΑ ΧΡΟΝΙΩΣ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ “Ο ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ” ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΓΥΘΕΙΟΥ ΚΑΙ ΟΙΤΥΛΟΥ».

Ἄρθρον 2

Τὸ ἄρθρον 11 τοῦ Κανονισμοῦ ἀντικαθίστανται ὡς ἐξῆς:

«Ἄρθρον 11

Ἐτήσια Ἑορτὴ

Ὡς ἐτήσια ἑορτὴ τοῦ Ἰδρύματος καθορίζεται ἡ ἐόρτιος ἡμέρα τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος».

Ἄρθρον 3

δημοσιεύσεως αὐτῆς εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Τὸ ἄρθρον 12 τοῦ Κανονισμοῦ ἀντικαθίσταται ὡς κάτωθι:

«Ἄρθρον 12

Τὸ Ἴδρυμα ἔχει ἰδίαν σφραγίδα κυκλικὴν φέρουσαν εἰς τὸ κέντρον τὴν ἀπεικόνισιν τοῦ τιμίου σταυροῦ καὶ πέριξ εἰς δύο ἐπαλλήλους Κύκλους τὰς φράσεις: Ἐξωτερικῶς «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΥΘΕΙΟΥ ΚΑΙ ΟΙΤΥΛΟΥ» καὶ ἐσωτερικῶς «ΙΔΡΥΜΑ ΧΡΟΝΙΩΣ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ Ὁ ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ».

Ἄρθρον 4

Ἡ ἰσχὺς τῆς παρούσης Ἀποφάσεως ἄρχεται ἀπὸ τῆς

Ἄρθρον 5

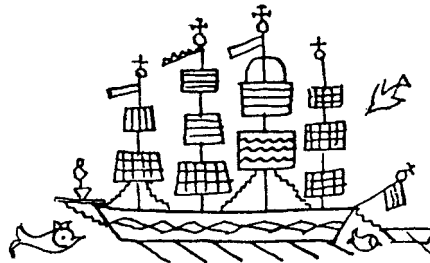
Ἐκ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης Ἀποφάσεως προκαλεῖται δαπάνη εἰς τὸ Νομικὸν πρόσωπον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γυθείου καὶ Οἰτύλου, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύνανται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἀθῆναι 16.3.2005

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Χριστιανουπόλεως Σεραφεῖμ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΡΥΪΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ & ΚΟΝΙΤΣΗΣ

ΠΡΑΞΙΣ 6η/2004

Σύστασις Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας «ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΡΥΪΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ ΚΑΙ ΚΟΝΙΤΣΗΣ»

Τὸ περὶ ἡμᾶς Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δρυΐνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτοῦ τῆς 22.11.2004 ἔχον ὑπ' ὄψει:

α) Τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

β) Τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 08/1978 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐνοριῶν».

γ) Τὴν ἀνάγκην ὀργανώσεως Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας παρὰ τὴν Ἱερᾶ Μητροπόλει διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἔργων.

δ) Τὴν ἀνάγκην καθορισμοῦ τῶν Ὀργάνων Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, ὅπως αὐτὰ προβλέπωνται ἀπὸ τὸν Νόμον 1418/1984, τὸ Π.Δ. 609/1985 καὶ τὸ Π.Δ. 23/1993 διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τὰ ὁποῖα χρηματοδοτοῦνται ἀπὸ τὰς Δημοσίας Ἐπενδύσεις καθὼς καὶ ἀπὸ τὰς ἐπενδύσεις τοῦ Γ' Κοινοτικοῦ Πλαισίου Στηρίξεως.

ε) Τὸ ὑπ' ἀριθ. 1243/806/28-4-2004 ἐγκύκλιον σημείωμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ συστάσεως Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις».

Ὅριζει τὰ κάτωθι:

1. Ὡς Ἀναθέτουσα Ἀρχή, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Π.δ. 23/1993, ὀρίζεται τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δρυΐνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης.

2. Ὡς Προϊσταμένη Ἀρχή, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Νόμου 1418/1894 καὶ τοῦ Π.Δ. 609/1985 ὀρίζεται ἐπίσης τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δρυΐνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης.

3. Ὡς διευθύνουσα Ὑπηρεσία, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Νόμου 1418/1984 καὶ τοῦ Π.Δ. 609/1985, ὀρίζεται ἡ Τεχνικὴ Ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δρυΐνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης.

4. Ὡς ἐπιβλέπουσα Ὑπηρεσία ὀρίζονται τὰ μέλη τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, τὰ ὁποῖα ἀσκοῦν καὶ καθήκοντα Ἐπιβλέποντος Μηχανικοῦ κατ' ἀνάθεσιν. Ἐπί πλέον καθήκοντα Ἐπιβλέποντος Μηχανικοῦ, δύνανται νὰ ἀνατεθοῦν καὶ εἰς ἕτερα πρόσωπα, ιδιώτας Μηχανικούς, οἵτινες δύνανται νὰ προσληφθοῦν ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, διὰ συμβάσεως ὠρισμένου ἔργου ἢ ὠρισμένου χρόνου, πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τῶν ἐργολαβιῶν, αἱ ὁποῖαι δὲν δύνανται νὰ καλυφθῶσιν ὑπὸ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας.

5. Ὡς Τεχνικὸν Συμβούλιον, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Νόμου 1418/1984 καὶ τοῦ Π.Δ. 609/1985, ὀρίζεται τὸ Τεχνικὸν Συμβούλιον τῆς οἰκίας Νομαρχίας, τὸ ὁποῖον γνωματεύει, εἰσηγεῖται καὶ ἐποπτεύει ἐπὶ τῶν ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἔργων καὶ τῶν τυχόν ἀνακουφασῶν διαφορῶν καὶ προβλημάτων ἐπ' αὐτῶν.

6. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ θεσμικοῦ πλαισίου ἐκτελέσεως τῶν Δημοσίων Ἔργων διέπει τὰς καταρτισθησομένας Συμβάσεις ἐκτελέσεως ἔργων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ἰσχύος τῶν διατάξεων του, ὡς συμβατικῶν ρητρῶν.

7. Διαφωνία, αίτινες τυχόν θὰ προκύψουν, ἐπιλύονται εἰς τὰ ἀρμόδια Δικαστήρια, μὲ βάσιν τὴν καθ' ὕλην καὶ τόπον ἀρμοδιότητα, ὅπως αὐτὴ ὀρίζεται ἀπὸ τὸ Κ.Π.Α., μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῆς Προδικασίας, ὅπως αὐτὴ προβλέπεται διὰ τοῦ Νόμου 1418/1894 καὶ τοῦ Π. Δ. 609/1985, ἀποφαινομένου ἐπὶ τῶν αἰτήσεων θεραπείας, τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου μετὰ γνώμης τοῦ Τεχνικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

8. Ἡ σύνταξις μελετῶν τῶν πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων πραγματοποιεῖται ὑπὸ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, ἡ δὲ θεώρησις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Προϊσταμένου αὐτῆς.

9. Διὰ τὴν δημοπράτησιν τῶν ἔργων αἱ συνταχθεῖσαι μελέται ἐγκρίνονται ὑπὸ τῆς Προϊσταμένης Ἀρχῆς, δηλαδὴ τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον ἐγκρίνει καὶ τὴν σχετικὴν Διακήρυξιν.

10. Εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ Τεχνικὴ Ὑπηρεσία ἀδυνατεῖ νὰ συντάξῃ καὶ νὰ ἐκπονήσῃ τὰς σχετικὰς Μελέτας, δύναται νὰ ἀνατεθῇ ἡ ἐκπόνησις αὐτῶν εἰς εἰδικὸν ἔμπειρον ἐπὶ τοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργου Μηχανικόν, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Προϊσταμένης Ἀρχῆς, καὶ μετὰ εἰσήγησιν τοῦ Τεχνικοῦ Συμβουλίου. Αἱ μελέται, αἱ ὁποῖαι συντάσσονται ὑπὸ τρίτων, θεωροῦνται ὑπὸ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας καὶ ἐγκρίνονται ἀπὸ τὴν Προϊσταμένην Ἀρχήν.

Κατὰ ταῦτα ἡ ὀργάνωσις Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας διὰ τὴν ἐκτέλεσιν Ἐκκλησιαστικῶν Ἔργων εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτισης καθωρίζεται ὡς κάτωθι:

1. Ἡ Προϊσταμένη Ἀρχὴ καὶ ἡ Ἀναθέτουσα Ἀρχὴ εἶναι τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτισης.

2. Ἡ Διευθύνουσα Ὑπηρεσία, εἶναι ἡ Τεχνικὴ Ὑπηρεσία τῆς Μητροπόλεως, ἡ ὁποία στελεχώνεται ἐκ τῶν:

α) κ. Γεωργίου Πούλιου, Ἀρχιτέκτονος Μηχανικοῦ καὶ

β) κ. Ἰωάννου Κυρίτση, τοπογράφου Μηχανικοῦ, τοῦ πρώτου ὀριζομένου ὡς Προϊσταμένου τῆς Ὑπηρεσίας, ἡ ὁποία ἐνεργεῖ καὶ ὡς Ἐπιβλέπουσα Ὑπηρεσία.

Τεχνικὴ Ὑπηρεσία Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς & Κονίτισης

- Ἀρμοδιότητες Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας
Ἐκπονεῖ τὰς μελέτας τῶν τεχνικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν

ἔργων, παρακολουθεῖ, ἐλέγχει καὶ ἐγκρίνει μελέτας ποῦ ἐκπονοῦν ἰδιῶται Μηχανικοὶ διὰ τὰ ἔργα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἐπιβλέπει καὶ ἐλέγχει κατασκευὰς, ἐπισκευὰς καὶ συντηρήσεις τῶν ἔργων Αὐτῆς ποῦ ἐκτελοῦνται, εἴτε μὲ Ἀνάδοχον, εἴτε μὲ Αὐτεπιστασίαν σύμφωνα μὲ τὰς διατάξεις τοῦ Καν. 55/1974 τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὰς συμπληρωματικὰς τῶν ἀντιστοιχῶν Νόμων 716/1877 καὶ 1418/1984 μετὰ τῶν ἐκτελεστικῶν τῶν Προεδρικῶν Διαταγμάτων καὶ τῶν συμπληρωματικῶν καὶ τροποποιητικῶν αὐτῶν Νόμων, ὅπως ἰσχύουν ἕως σήμερα.

- Τμῆμα Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας

A1. Σχεδιασμοῦ, Ἐκπονήσεως, Παρακολουθήσεως Μελετῶν καὶ Προδιαγραφῶν

Τὸ τμῆμα ἀσχολεῖται μὲ τὸν σχεδιασμόν, ἐκπόνησιν ἢ προκήρυξιν, ἐπίβλεψιν καὶ παραλαβὴν μελετῶν, καθὼς καὶ τὴν σύνταξιν προδιαγραφῶν διὰ τὰ ἔργα (τεχνικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ), ποῦ πρόκειται νὰ ἐκτελεσθοῦν ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν.

Συνοπτικὰ αἱ ἀρμοδιότητες τοῦ τμήματος περιγράφονται ὡς ἐξῆς:

- Ἐκπόνησις προτάσεων προγραμμάτων ἔργων καὶ μελετῶν.

- Ἐκπόνησις μελετῶν καὶ προδιαγραφῶν μελετῶν.

- Διαδικασία προσκλήσεως ἐκδηλώσεως ἐνδιαφέροντος δι' ἀνάθεσιν μελετῶν.

- Ἀξιολόγησις, ἐπιλογή μελετητῶν.

- Ἐλεγχος, ἐπίβλεψις, διασφάλισις τῆς ποιότητος τῶν συντασσομένων μελετῶν καὶ τήρησις τοῦ συμβατικοῦ χρονοδιαγράμματος.

- Παραλαβὴ μελετῶν.

- Σύνταξις τεχνικῶν δελτίων ἔργων.

- Σύνταξις μηνιαίων δελτίων παρακολουθήσεως.

- Σύνταξις τριμηνιαίων δελτίων παρακολουθήσεως.

- Σύνταξις ἐκθέσεων παρακολουθήσεως καὶ ἀξιολογήσεως ἔργων.

- Παρακολούθησις καὶ καταγραφή τῆς καταστάσεως τῶν Ἀκινήτων.

A2. Τμῆμα Δημοπρατήσεων, Συντηρήσεων καὶ Ἐπιβλέψεων Ἔργων

Τὸ τμῆμα ἀσχολεῖται μὲ τὴν Δημοπράτησιν καὶ παρακολούθησιν, τεχνικὴν ὑποστήριξιν, ἐπίβλεψιν καὶ ἔλεγχον τῶν ἔργων καὶ συντηρήσεων (τεχνικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν), ποῦ ὑλοποιοῦνται ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν.

Ἡ κατασκευὴ τῶν ἔργων δυνατὸν νὰ γίνεταί, εἴτε μὲ

ἐπιλογὴν Ἀναδόχου (Δημοπράτησις), εἴτε μὲ Αὐτεπιστασίαν.

Συνοπτικά, τὸ παραπάνω τμήμα ἔχει τὰς ἐξῆς ἀρμοδιότητες:

A. Ὁργάνωσις Ἐργολαβίας - Δημοπρασίας - Ἐπιλογὴ Ἀναδόχου

- Ἐλεγχος ποσοτήτων προμετρήσεων ὑλικῶν καὶ ἐργασιῶν.

- Ἐλεγχος καὶ ἀναπροσαρμογὴ ἄρθρων καὶ ἀναλυτικῶν τιμολογίων.

- Ἐλεγχος καὶ ἀναπροσαρμογὴ τῶν προϋπολογισμῶν κατασκευῆς.

- Σύνταξις Τευχῶν Δημοπρατήσεως.

- Διαδικασία Δημοπρατήσεως Ἔργων.

- Ἀξιολόγησις Ἀναδόχου. Ἀξιολόγησις ὑφισταμένου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ. Ἀξιολόγησις ἐπὶ μέρους Ὑπεργολάβων εἰς τὴν περίπτωσιν Αὐτεπιστασίας.

- Σύνταξις Συμβάσεως - Συμφωνητικῶν.

- Παραλαβὴ καὶ ἔλεγχος ἐγγυητικῶν ἐπιστολῶν.

- Προετοιμασία Ἐργοταξίου (Χάραξις, ὀριοθέτησις, δειγματοληπτικὰ τομαί, κ.λπ.)

- Ἐγκατάστασις καὶ ἐνημέρωσις Ἀναδόχου ἢ Ὑπεργολάβων (Αὐτεπιστασία).

- Ἐρευνα καὶ πρόσληψις ἐπὶ πλέον ἐργατικοῦ δυναμικοῦ.

- Ἀξιολόγησις ὑφισταμένου μηχανολογικοῦ ἐξοπλισμοῦ.

- Ἐρευνα ἀγορᾶς καὶ προμήθεια τοῦ ἐπὶ πλέον ἀπαιτουμένου ἐξοπλισμοῦ.

- Ἐξασφάλισις ἀναγκαίων πιστώσεων (Αὐτεπιστασία).

B. Ἐγκατάστασις καὶ προετοιμασία ἐργοταξίου

- Ἐλεγχος ἀναδόχου δι' ἐξασφάλισιν τῶν ἀπαιτητῶν ἀδειῶν, ἐγκρίσεων, ἀναγγελιῶν ἀπὸ τὰς ἀρμόδιας ὑπηρεσίας.

- Ἐλεγχος καὶ ἐγκρίσις Χρονοδιαγράμματος - Ὁργανογράμματος Ἀναδόχου.

- Μελέτη καὶ σύνταξις Χρονοδιαγράμματος - Ὁργανογράμματος εἰς τὰ ἔργα ποῦ ἐκτελοῦνται μὲ Αὐτεπιστασίαν.

- Ἐλεγχος ποιότητος καὶ πιστότητος ὑλικῶν, ἐργασηριακοὶ ἔλεγχοι.

- Ἐλεγχος πηγῶν λήψεως ὑλικῶν.

- Ἐλεγχος στελεχώσεως καὶ τεχνικῆς καταρτίσεως συνεργείων κατασκευῆς.

- Ἐλεγχος μέτρων ἀσφαλείας καὶ φυλάξεως ἐργοταξίου.

- Καθορισμὸς διακινήσεως καὶ ἀποθηκεύσεως ὑλικῶν καὶ μηχανημάτων.

- Μελέτη καὶ καθορισμὸς ὑφισταμένων πηγῶν ἐνεργείας δι' ἐργοταξιακὴν χρῆσιν.

- Ἐγκρίσις Μελέτης Ἀναδόχου διὰ τὴν ἐγκατάστασιν εἰδικοῦ μηχανολογικοῦ ἐξοπλισμοῦ.

Εἰς τὴν περίπτωσιν ἐκτελέσεως ἔργου μὲ Αὐτεπιστασίαν.

- Ἐξασφάλισις τῶν ἀπαιτητῶν ἀδειῶν, ἐγκρίσεων, ἀναγγελιῶν ἀπὸ ἀρμόδιας ὑπηρεσίας.

- Ἀναλυτικὴ παρουσίασις καὶ ἐπεξηγήσις τῆς διαδικασίας παραγωγῆς τοῦ ἔργου εἰς τοὺς ἐμπλεκόμενους.

- Καθορισμὸς τοῦ μηχανισμοῦ παραγγελίας, διακινήσεως καὶ ἀποθηκεύσεως ὑλικῶν καὶ μέσων κατασκευῆς.

- Θέσπισις μέτρων ἀσφαλείας καὶ φύλαξις ἐργοταξίου.

- Μελέτη καὶ καθορισμὸς ὑφισταμένων πηγῶν ἐνεργείας δι' ἐργοταξιακὴν χρῆσιν.

- Ἐπιμέρους μελέται διὰ τὴν ἐγκατάστασιν εἰδικοῦ μηχανολογικοῦ ἐξοπλισμοῦ.

- Ἐπιμερισμὸς ἐργασιῶν καὶ στελέχωσις μὲ τὰ ἀντίστοιχα συνεργεῖα κατασκευῆς.

- Ἐξασφάλισις καὶ τακτοποίησις τῶν καταλυμάτων τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ.

- Καθορισμὸς ἡμερησίου προγράμματος διαβίωσης ἐργατῶν.

Γ. Ἀνάπτυξις ἐργασιῶν κατασκευῆς.

- Γνωμοδότησις ἐπιμερισμοῦ ἐργασιῶν καὶ στελεχώσεως τῶν ἀντιστοίχων συνεργείων κατασκευῆς.

- Ἐπίβλεψις τῶν ἐκτελουμένων ἐργασιῶν (καθημερινή).

- Ἐπιμέτρησις τῶν ἐκτελουμένων ἐργασιῶν (καθημερινή).

- Σύνταξις καθημερινοῦ ἀναλυτικοῦ ἡμερολογίου παρακολουθήσεως ἐργασιῶν.

- Σύνταξις ἐβδομαδιαίου φύλλου ἀναφορᾶς προόδου ἐργασιῶν.

- Ἡλεκτρονικὴ παρακολούθησις καὶ ἐπεξεργασία τῆς προόδου ἐργασιῶν καὶ κοστολογίων (Project Management).

- Ὁργάνωσις βασικῶν πληροφοριῶν ἔργου.

- Ἐπεξεργασία βασικῶν πληροφοριῶν ἔργου.

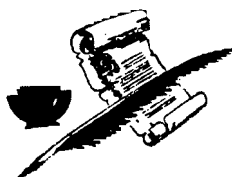

- Ανάπτυξης εργασιών έργου.
- Οργάνωσις διαρκείας και συσχετίσεως εργασιών.
- Προσθήκη εργασίας εις τὰ διαγράμματα Gant (πληροφοροίαι χρόνου) και Pert (πληροφοροίαι συσχετίσεως εργασιών).
- Ξετάσις ἐπιπέδων λεπτομερείας.
- Οργάνωσις βασικῶν ἡμερολογίων ἔργου ἀπὸ ἄποψιν πόρων.
- Ξετάσις κόστους.
- Διευθέτησις περιορισμῶν χρόνου.
- Διευθέτησις ἀνταγωνισμῶν πόρων.
- Προγραμματισμὸς και κόστος.
- Ἐπεξεργασία παρακολουθήσεως εργασιῶν με τὰ διαγράμματα Gant και Pert.
- Ἐλεγχος προόδου εργασιῶν.
- Ἐπισκόπησις τῆς διαδικασίας ἐλέγχου.
- Ἀλλαγὴ τῆς διαρκείας εργασιῶν, ἀπαλειφὴ καθυστερήσεων.
- Εὔρεσις και ἀλλαγὴ τῶν περιορισμῶν εργασίας.
- Ἀναπρογραμματισμὸς εργασιῶν ποὺ ἔχουν καθυστερήσει.
- Σύγκρισις τρέχοντος χρονοδιαγράμματος με τὸ πλάνο ἀναφορᾶς και ἐμφάνισις ἐνδιαμέσου πλάνου.
- Ἐξειδίκευσις τῆς ἀναφορᾶς εργασίας - Γραφήματα.
- Σχεδιαστικὴ ὑποστήριξις ἐπεξηγήσεως κατασκευαστικῶν λεπτομερειῶν.
- Ἀντιμετώπισις παρεκκλίσεων ἀπὸ τὴν μελέτην ἐν συνεργασία με τοὺς ἐπιβλέποντας μελετητάς.
- Ἐρευνα ἀγορᾶς διὰ τὴν βελτιστοποίησιν ὑλικῶν και τεχνικῶν κατασκευῆς.
- Καθορισμὸς Νέων Ἔργασιῶν και Νέων Τιμῶν Μονάδος.

- Ἐλεγχος και ἔγκρισις Ἀναλυτικῶν Ἐπιμετρήσεων Ἀναδόχου.
  - Ἐλεγχος και ἔγκρισις Π.Π.Α.Ε. Ἀναδόχου.
  - Ἐλεγχος και ἔγκρισις Ἀνακεφαλαιωτικῶν Πινάκων Ἀναδόχου.
  - Ἐλεγχος και ἔγκρισις Πιστοποιήσεων Ἀναδόχου.
  - Ἀναπροσαρμογὴ χρονοδιαγράμματος και ὀργανογράμματος.
  - Μελέτη, σύνταξις και ἔγκρισις Συμπληρωματικῶν Συμβάσεων με τὸν Ἀνάδοχον.
  - Τμηματικὴ παραλαβὴ ὠλοκληρωμένων φάσεων τοῦ ἔργου.
  - Προσωρινὴ παραλαβὴ τοῦ ἔργου.
  - Ὀριστικὴ παραλαβὴ τοῦ ἔργου.
- Ἡ Διεύθυνσις τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας ἀσκεῖται ἀπὸ στέλεχος με τυπικὰ και οὐσιαστικὰ προσόντα τὰ ἀπαιτούμενα ἀπὸ τὰς κειμένας διατάξεις περὶ Δημοσίων και Ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων και ἐπιπλέον ἔχον: Δίπλωμα Μηχανικοῦ Α.Ε.Ι. με 10ετῆ ἀποδεδειγμένην ἐμπειρίαν εις μελέτας και προλέψεις τεχνικῶν ἔργων, ἀρτίαν γνώσιν μιᾶς ξένης γλώσσας κατὰ προτίμησιν τῆς Ἀγγλικῆς και ἀρτίαν γνώσιν χρήσεως και προγραμμάτων ἠλεκτρονικοῦ ὑπολογιστοῦ.
- Ἡ παρούσα πράξις νὰ δημοσιευθῆ εις τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Δελβινάκιω τῆ 22α Νοεμβρίου 2004

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ὁ Δρυῖνουπόλεως, Πωγωνιανῆς και Κονίτσης
ΑΝΔΡΕΑΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ, ΠΑΞΩΝ & ΔΙΑΠΟΝΤΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

ΠΡΑΞΙΣ 13 παράγρ. 1/07-03-2005

Σύστασις Τεχνικής Ὑπηρεσίας «ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ, ΠΑΞΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΝΤΙΩΝ ΝΗΣΩΝ»

Τὸ περὶ ἡμᾶς Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων κατὰ τὴν Συνεδρίαν αὐτοῦ τῆς 7ης Μαρτίου τοῦ Σωτηρίου Ἔτους 2005.

Ἔχον ὑπ' ὄψει:

α. Τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

β. Τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 8/1978 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ τῶν Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐνοριῶν».

γ. Τὴν ἀνάγκην ὀργανώσεως Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν Ἐκκλησιαστικῶν Ἔργων.

δ. Τὴν ἀνάγκην καθορισμοῦ τῶν Ὁργάνων Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, ὅπως αὐτὰ προβλέπονται ἀπὸ τὸν Νόμον 1418/1984, τὸ Π.Δ. 609/1985 καὶ τὸ Π.Δ. 23/1993 διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τὰ ὁποῖα χρηματοδοτοῦνται ἀπὸ τὰς Δημοσίας Ἐπενδύσεις καθὼς καὶ ἀπὸ τὰς ἐπενδύσεις τοῦ Γ' Κοινοτικοῦ Πλαισίου Στηρίξεως.

ε. Τὸ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 1243/806/28.4.2004 Ἐγκύκλιον Σημείωμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ συστάσεως Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις.

Ἀποφασίζει τὴν σύστασιν Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων καὶ ὀρίζει τὰ κάτωθι:

1. Ὡς Ἀναθέτουσα Ἀρχή, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Π.Δ. 23/1993, ὀρίζεται τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων.

2. Ὡς Προϊσταμένη Ἀρχή, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Νόμου 1418/1894 καὶ τοῦ Π.Δ. 609/1985 ὀρίζεται ἐπίσης τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων.

3. Ὡς διευθύνουσα Ὑπηρεσία, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Νόμου 1418/1984 καὶ τοῦ Π.Δ. 609/1985, ὀρίζεται ἡ Τεχνικὴ Ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων.

4. Ὡς ἐπιβλέπουσα Ὑπηρεσία ὀρίζονται τὰ μέλη τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, τὰ ὁποῖα ἀσκοῦν καὶ καθήκοντα Ἐπιβλέποντος Μηχανικοῦ κατ' ἀνάθεσιν. Ἐπί πλέον καθήκοντα Ἐπιβλέποντος Μηχανικοῦ, δύνανται νὰ ἀνατεθοῦν καὶ εἰς ἕτερα πρόσωπα, ιδιώτας Μηχανικούς, οἵτινες δύνανται νὰ προσληφθοῦν ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, διὰ συμβάσεως ὀρισμένου ἔργου ἢ ὀρισμένου χρόνου, πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τῶν ἐργολαβιῶν, αἱ ὁποῖαι δὲν δύνανται νὰ καλυφθῶσιν ὑπὸ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας.

5. Ὡς Τεχνικὸν Συμβούλιον, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Νόμου 1418/1984 καὶ τοῦ Π.Δ. 609/1985, ὀρίζεται τὸ Τεχνικὸν Συμβούλιον τῆς οἰκίας Νομαρχίας, τὸ ὁποῖον γνωματεύει, εἰσηγεῖται καὶ ἐποπτεύει ἐπὶ τῶν ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἔργων καὶ τῶν τυχόν ἀνακουφασῶν διαφορῶν καὶ προβλημάτων ἐπ' αὐτῶν.

6. Ἡ ἐφαρμογή τοῦ θεσμικοῦ πλαισίου ἐκτελέσεως τῶν Δημοσίων Ἔργων διέπει τὰς καταρτισθησομένας Συμβάσεις ἐκτελέσεως ἔργων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ἰσχύος τῶν διατάξεών του, ὡς συμβατικῶν ρητρῶν.

7. Διαφωνία, αἰτινες τυχὸν θὰ προκύψουν, ἐπιλύονται εἰς τὰ ἀρμόδια Δικαστήρια, μὲ βάσιν τὴν καθ' ὕλην καὶ τόπον ἀρμοδιότητα, ὅπως αὐτὴ ὀρίζεται ἀπὸ τὸ Κ.Π.Α., μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῆς Προδικασίας, ὅπως αὕτη προβλέπεται διὰ τοῦ Νόμου 1418/1894 καὶ τοῦ Π. Δ. 609/1985, ἀποφαινομένου ἐπὶ τῶν αἰτήσεων θεραπείας, τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου μετὰ γνώμης τοῦ Τεχνικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

8. Ἡ σύνταξις μελετῶν τῶν πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων πραγματοποιεῖται ὑπὸ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, ἡ δὲ θεώρησις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Προϊσταμένου αὐτῆς.

9. Διὰ τὴν δημοπράτησιν τῶν ἔργων αἱ συνταχθεῖσαι μελέται ἐγκρίνονται ὑπὸ τῆς Προϊσταμένης Ἀρχῆς, δηλαδὴ τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον ἐγκρίνει καὶ τὴν σχετικὴν Διακήρυξιν.

10. Εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ Τεχνικὴ Ὑπηρεσία ἀδυνατεῖ νὰ συντάξῃ καὶ νὰ ἐκπονήσῃ τὰς σχετικὰς Μελέτας, δύναται νὰ ἀνατεθῇ ἡ ἐκπόνησις αὐτῶν εἰς εἰδικὸν ἔμπειρον ἐπὶ τοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργου Μηχανικόν, κα-

τόπιν ἀποφάσεως τῆς Προϊσταμένης Ἀρχῆς, καὶ μετὰ εἰσήγησιν τοῦ Τεχνικοῦ Συμβουλίου. Αἱ μελέται, αἱ ὁποῖαι συντάσσονται ὑπὸ τρίτων, θεωροῦνται ὑπὸ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας καὶ ἐγκρίνονται ἀπὸ τὴν Προϊσταμένην Ἀρχήν.

Κατὰ ταῦτα ἡ ὀργάνωσις Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας διὰ τὴν ἐκτέλεσιν Ἐκκλησιαστικῶν Ἔργων εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων καθορίζεται ὡς κάτωθι:

1. Ἡ Προϊσταμένη Ἀρχὴ καὶ ἡ Ἀναθέτουσα Ἀρχὴ εἶναι τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων.

2. Ἡ Διευθύνουσα Ὑπηρεσία, εἶναι ἡ Τεχνικὴ Ὑπηρεσία τῆς Μητροπόλεως, ἡ ὁποία στελεχώνεται ἐκ τριῶν Μηχανικῶν, διοριζομένους, ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, ἐπὶ τριετῇ θητείᾳ, δυναμένη νὰ ἀνανεωθεῖ.

Ἡ παροῦσα πράξις νὰ δημοσιευθεῖ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου
† Ὁ Κερκύρας, Παξῶν & Διαποντίων Νήσων
ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΞΑΝΘΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΕΩΡΙΟΥ

ΠΡΑΞΙΣ 60η

Θέμα: «Σύστασις Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου».

Σύστασις Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας «ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΞΑΝΘΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΕΩΡΙΟΥ»

Τὸ περὶ ἡμᾶς Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κατὰ τὴν Συνεδριᾶν αὐτοῦ τῆς 23/12/2004 τοῦ Σωτηρίου Ἔτους 2004.

Ἔχον ὑπ' ὄψει:

α. Τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

β. Τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 8/1978 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ τῶν Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐνοριῶν».

γ. Τὴν ἀνάγκην ὀργανώσεως Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν Ἐκκλησιαστικῶν Ἔργων.

δ. Τὴν ἀνάγκην καθορισμοῦ τῶν Ὀργάνων Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, ὅπως αὐτὰ προβλέπονται ἀπὸ τὸν Νόμον 1418/1984, τὸ Π.Δ. 609/1985 καὶ τὸ Π.Δ. 23/1993 διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τὰ ὁποῖα χρηματοδοτοῦνται ἀπὸ τὰς Δημοσίας Ἐπενδύσεις καθὼς καὶ ἀπὸ τὰς ἐπενδύσεις τοῦ Γ' Κοινοτικοῦ Πλαισίου Στηρίξεως.

ε. Τὸ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 1243/806/28.4.2004 Ἐγκύκλιον Σημεῖωμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ συστάσεως Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις».

Ὅριζει τὰ ὡς κάτωθι:

1. Ὡς Ἀναθέτουσα Ἀρχή, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Π.Δ. 23/1993, ὀρίζεται τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου.

2. Ὡς Προϊσταμένη Ἀρχή, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Νόμου 1418/1894 καὶ τοῦ Π.Δ. 609/1985 ὀρίζεται ἐπίσης τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου.

3. Ὡς διευθύνουσα Ὑπηρεσία, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Νόμου 1418/1984 καὶ τοῦ Π.Δ. 609/1985, ὀρίζεται ἡ Τεχνικὴ Ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου.

4. Ὡς ἐπιβλέπουσα Ὑπηρεσία ὀρίζονται τὰ μέλη τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, τὰ ὁποῖα ἀσκοῦν καὶ καθήκοντα Ἐπιβλέποντος Μηχανικοῦ κατ' ἀνάθεσιν. Ἐπί πλέον καθήκοντα Ἐπιβλέποντος Μηχανικοῦ, δύνανται νὰ ἀνατεθοῦν καὶ εἰς ἕτερα πρόσωπα, ιδιώτας Μηχανικούς, οἵτινες δύνανται νὰ προσληφθοῦν ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, διὰ συμβάσεως ὠρισμένου ἔργου ἢ ὠρισμένου χρόνου, πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τῶν ἐργολαβιῶν, αἱ ὁποῖαι δὲν δύνανται νὰ καλυφθῶσιν ὑπὸ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας.

5. Ὡς Τεχνικὸν Συμβούλιον, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Νόμου 1418/1984 καὶ τοῦ Π.Δ. 609/1985, ὀρίζεται τὸ Τεχνικὸν Συμβούλιον τῆς οἰκίας Νομαρχίας, τὸ ὁποῖον γνωματεύει, εἰσηγεῖται καὶ ἐποπτεύει ἐπὶ τῶν ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἔργων καὶ τῶν τυχόν ἀνακουφασῶν διαφορῶν καὶ προβλημάτων ἐπ' αὐτῶν.

6. Ἡ ἐφαρμογή τοῦ θεσμικοῦ πλαισίου ἐκτελέσεως τῶν Δημοσίων Ἔργων διέπει τὰς καταρτισθησομένας Συμβάσεις ἐκτελέσεως ἔργων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ἰσχύος τῶν διατάξεών του, ὡς συμβατικῶν ρητρῶν.

7. Διαφωνία, αἰτινες τυχὸν θὰ προκύψουν, ἐπιλύονται εἰς τὰ ἀρμόδια Δικαστήρια, μὲ βάσιν τὴν καθ' ὕλην καὶ τόπον ἀρμοδιότητα, ὅπως αὕτη ὀρίζεται ἀπὸ τὸ Κ.Π.Α., μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῆς Προδικασίας, ὅπως αὕτη προβλέπεται διὰ τοῦ Νόμου 1418/1894 καὶ τοῦ Π. Δ. 609/1985, ἀποφαινομένου ἐπὶ τῶν αἰτήσεων θεραπείας, τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου μετὰ γνώμης τοῦ Τεχνικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

8. Ἡ σύνταξις μελετῶν τῶν πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων πραγματοποιεῖται ὑπὸ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, ἡ δὲ θεώρησις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Προϊσταμένου αὐτῆς.

9. Διὰ τὴν δημοπράτησιν τῶν ἔργων αἱ συνταχθεῖσαι μελέται ἐγκρίνονται ὑπὸ τῆς Προϊσταμένης Ἀρχῆς, δηλαδὴ τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον ἐγκρίνει καὶ τὴν σχετικὴν Διακήρυξιν.

10. Εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ Τεχνικὴ Ὑπηρεσία ἀδυνατεῖ νὰ συντάξῃ καὶ νὰ ἐκπονήσῃ τὰς σχετικὰς Μελέτας, δύναται νὰ ἀνατεθῇ ἡ ἐκπόνησις αὐτῶν εἰς εἰδικὸν ἔμπειρον ἐπὶ τοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργου Μηχανικόν, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Προϊσταμένης Ἀρχῆς, καὶ μετὰ εἰσήγησιν τοῦ Τεχνικοῦ Συμβουλίου. Αἱ μελέται, αἱ ὁποῖαι

συντάσσονται ὑπὸ τρίτων, θεωροῦνται ὑπὸ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας καὶ ἐγκρίνονται ἀπὸ τὴν Προϊσταμένην Ἀρχήν.

Κατὰ ταῦτα ἡ ὀργάνωσις Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας διὰ τὴν ἐκτέλεσιν Ἐκκλησιαστικῶν Ἔργων εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἐάνθης καὶ Περιθεωρίου καθωρίζεται ὡς κάτωθι:

1. Ἡ Προϊσταμένη Ἀρχὴ καὶ ἡ Ἀναθέτουσα Ἀρχὴ εἶναι τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐάνθης καὶ Περιθεωρίου.

2. Ἡ Διευθύνουσα Ὑπηρεσία, εἶναι ἡ Τεχνικὴ Ὑπηρεσία τῆς Μητροπόλεως, ἡ ὁποία στελεχώνεται ἐκ τριῶν Μηχανικῶν, δυναμένη νὰ ἀνανεωθῇ.

α. κ. Μιχαὴλ Ἀμοιρίδην τοῦ Χρήστου, Πολιτικὸν Μηχανικόν,

β. κ. Παναγιώτην Μυλωνάν τοῦ Βασιλείου, Μηχανολόγον Μηχανικόν, τοῦ πρώτου ὀριζόμενου ὡς Προϊσταμένου τῆς Ὑπηρεσίας, ἡ ὁποία ἐνεργεῖ καὶ ὡς Ἐπιβλέπουσα Ὑπηρεσία.

Ἡ παρούσα πράξις νὰ δημοσιευθεῖ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἐάνθῃ τῇ 23ῃ Δεκεμβρίου 2004

Ὁ Μητροπολίτης

† Ὁ Ἐάνθης καὶ Περιθεωρίου

ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Ἡ Διάρκης Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 1 παρ. 4, 20 παρ. 2 καὶ 59 παρ. 2 τοῦ Νόμου 590/77 «περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. Δ/16.6.1997 Πρᾶξιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καστορίας κ. Σεραφεῖμ περὶ συστάσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΓΕΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ», καὶ τοῦ ἀπὸ 16.6.1997 Κανονισμοῦ λειτουργίας αὐτοῦ (Φ.Ε.Κ. 548/4.7.1997, τ. Β').

3. Τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμενοῦσης Ἐκκλησίας τὰς ἀπορροεούσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα.

4. Τὰς ὑφισταμένας κοινωνικὰς, ποιμαντικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας.

5. Τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 18/19.7.2004 Πρᾶξιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καστορίας κ. Σεραφεῖμ περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀπὸ 16.6.1997 Κανονισμοῦ τοῦ ἀνωτέρω Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 15 αὐτοῦ ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὴν παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 29 τοῦ Νόμου 590/1977.

6. Τὴν ἀπὸ 15.1.2005 Γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

7. Τὴν ἀπὸ 15.2.2005 Ἀπόφασιν Αὐτῆς, ἀποφασίζει:

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Ἐγκρίνει τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 18 τῆς 19.7.2004 Πρᾶξιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καστορίας κ. Σεραφεῖμ περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀπὸ 16.6.1997 Κανονισμοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος «ΓΕΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ», διὰ τοῦ ἀπὸ 19.7.2004 ἐπομένου Κανονισμοῦ ἔχοντος ἐφ' ἐξῆς ὡς ἀκολούθως:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΥΑΓΟΥΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑΝ

«ΓΕΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ “Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ”»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Σύστασις - Σκοπὸς

Ἄρθρον 1

Συνίσταται εὐαγὲς Ἐκκλησιαστικὸν Ἴδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΓΕΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ - “Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ”». Τὸ Ἴδρυμα τοῦτο τελεῖ ὑπὸ τὴν διοίκησιν καὶ ἐποπτεῖαν τῆς Ἱερᾶς

Σύστασις Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΓΕΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ»

Μητροπόλεως Καστορίας, ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον Ὑπηρεσίαν αὐτῆς αὐτοτελοῦς διαχειρίσεως καὶ μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρος καὶ ἔχει ἔδραν τὴν πόλιν τῆς Καστορίας.

Ἄρθρον 2

Σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α. Ἡ παροχὴ πάσης ὑλικῆς βοήθειας (διὰ τῆς ἀγορᾶς φαρμάκων, τροφίμων, καυσίμου ὕλης καὶ πρώτων εἰδῶν ἀνάγκης, ἢ πληρωμῆ ἐνοικίων, ἐξόδων ἰατρικῆς περιθάλψεως, κ.ἄ.) καὶ οικονομικῆς ἐνισχύσεως εἰς τοὺς ἀποδεδειγμένως ἀναξιοπαθούντας ἀδελφούς μας (πτωχοὺς, ἀσθενεῖς, ἀέργους, ἀστέγους, ἐγκαταλελειμμένους, πολυτέκνους, κ.ἄ.) τῆς Μητροπολιτικῆς Περιφερείας Καστορίας.

β. Ἡ ἀποφυλάκισις ἐντίμων ἀνθρώπων ἐκ τῶν φυλακῶν, καθὼς καὶ ἡ προστασία τῶν οἰκογενειῶν τους.

γ. Ἡ ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ συμπαράστασις προσφύγων, Βορειοηπειρωτῶν καὶ χειμαζομένων Ὀρθοδόξων τῶν Βαλκανίων καὶ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης.

δ. Ἡ ὑλικὴ ἐνίσχυσις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων, Ἐκκλησιαστικῶν Κατασκηνώσεων καὶ Ἱερῶν Μονῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

ε. Ἡ βράβευσις ἀριστούχων μαθητῶν, καθὼς καὶ ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις ἀπόρων φοιτητῶν καὶ μαθητῶν τῆς Μητροπολιτικῆς Περιφερείας.

στ. Ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν ὑλικῶν, ἠθικῶν, ἐθνικῶν καὶ πνευματικῶν ἀναγκῶν τῶν κατοίκων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως διὰ τῆς ἀνεγέρσεως καὶ συντηρήσεως Ἐκκλησιαστικῶν Οἰκοτροφείων, Γηροκομείων, Ἀσύλων, Τεχνικῶν Σχολῶν, Αἰθουσῶν Διαλέξεων, Βιβλιοθηκῶν, Ἰδρυματικῶν Ναῶν, Θρησκευτικῶν καὶ Ἐθνικῶν Συμβόλων, Ἱερῶν Μονῶν, Οἰκιῶν ἀπόρων καὶ ἄλλων παρεμφερῶν ἔργων.

ζ. Ἡ ἐνίσχυσις τῶν ἐχόντων ἀνάγκην βοήθειας Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων.

η. Ἡ παροχὴ ἐλληνοχριστιανικῆς διαφωτίσεως καὶ πνευματικοῦ καταρτισμοῦ εἰς τὸ χριστεπώνυμο πλήρωμα τῆς Μητροπολιτικῆς Περιφερείας δι' ἐκδόσεων ἐντύπων καὶ φυλλαδίων, ἐμπλουτισμὸν βιβλιοθηκῶν (Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων, Ἐνοριακῶν Πνευματικῶν Κέντρων, Κατηχητικῶν Σχολείων, Ἐκκλησιαστικῶν Ραδιοφωνικῶν Σταθμῶν, κ.ἄ.), λειτουργίας Βιβλιοπωλείου, κ.ἄ.

θ. Ἡ ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ ἐνίσχυσις ἀπόρων πολυτέκνων οἰκογενειῶν.

ι. Ἡ ἐνίσχυσις ἐράνων διενεργουμένων νομίμως, ἐορτικῶν ἐθιμικῶν προσφορῶν, προγραμμάτων καὶ ἄλλων ἐνεργειῶν τῆς Ἐκκλησίας διὰ φιλανθρωπικοῦς, κοινωνικοῦς καὶ ἐθνικοῦς σκοποῦς.

ια. Ἡ ὑποστήριξις κάθε ἄλλου μέσου συντείνοντος εἰς τὴν πρόοδον τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄ Διοικήσις - Πόροι

Ἄρθρον 3

1. Τὸ Γενικὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον διοικεῖται ὑπὸ πενταμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου (Δ.Σ.) ἀποτελουμένου ἐκ τῶν: α) τοῦ ἐκάστοτε Μητροπολίτου Καστορίας ὡς Προέδρου, β) τοῦ Πρωτοσυγγέλλου ἢ τοῦ Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου, ὡς Ἀντιπροέδρου, γ) ἐνὸς Κληρικοῦ τῆς Μητροπόλεως, ἐκτελοῦντος καθήκοντα Γραμματέως καὶ Ταμίου καὶ δ) δύο λαϊκῶν (ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν) διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

2. Ἡ θητεία τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. εἶναι τριετής, τὸ ἀξίωμα τῶν τιμητικῶν καὶ ἄμισθον καὶ δύνανται νὰ ἐπαναδιορισθοῦν μετὰ τὴν λήξιν τῆς θητείας των. Μέλος τοῦ Δ.Σ. ἐκλείπον ἢ παραιτούμενον πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας του, ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου. Μέλος ἀπέχον ἀδικαιολογήτως τριῶν συνεδριῶν τοῦ Δ.Σ. δύναται νὰ ἀντικατασταθῇ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

Ἄρθρον 4

Πόροι τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου εἶναι:

α. Αἱ εἰσφοραὶ καὶ οἰκονομικαὶ ἐνισχύσεις τῶν Ἐνοριακῶν Ἱερῶν Ναῶν, αἱ ὅποια ἀναγράφονται ἐτησίως εἰς τοὺς προϋπολογισμούς, ὡς καὶ τοιαῦτα τῶν Ἱερῶν Μονῶν.

β. Αἱ ἐξ ἐλευθέρας βουλήσεως προσφοραὶ τοῦ Μητροπολίτου καὶ τῶν Αἰδεσιμωτάτων Πρεσβυτέρων.

γ. Αἱ δωρεαὶ καὶ προσφοραὶ τῶν φιλανθρώπων ἢ τῶν φιλανθρωπικῶν ὀργανώσεων, σωματείων καὶ συλλόγων.

δ. Αἱ τυχόν κρατικαὶ ἐπιχορηγήσεις.

ε. Ποσοστὸν 20% ἐκ τῶν εἰς χρῆμα μηνιαίων προσόδων ἐκάστου Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου, ἀποδίδομενον ἀνὰ τρίμηνον.

στ. Ποσοστὸν 60% ἐκ τοῦ ἐτησίου Ἐράνου τῆς «*Ἡμέρας τῆς Ἀγάπης*» διενεργουμένου κατὰ μῆνα Δεκέμβριον.

ζ. Τὸ προϊόν ἐράνου ἐκ δυσκοφοριῶν εἰς Ἐνορίας ἄνω τῶν 50 κατοίκων.

η. Διάφοροι ἄλλοι πόροι μὴ κατονομαζόμενοι ὧδε, τοὺς ὁποίους ἤθελεν ἐξεύρει τὸ Δ.Σ. καὶ προέρχονται ἐκ νομίμου καὶ χρηστῆς πηγῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄

Σύστασις Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων

Ἄρθρον 5

Πρὸς εὐχερεστέραν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου συνίσταται παρ' ἐκάστη Ἐνορία, ἄνω τῶν πενήκοντα οικογενειῶν, εἰδικὸν Ταμεῖον ὀνομαζόμενον «*Ἐνοριακὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον*» μὲ ἔδραν τὸν κεντρικὸν Ναὸν τῆς Ἐνορίας.

Ἄρθρον 6

Ἐκαστὸν Ἐνοριακὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον διοικεῖται ὑπὸ Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐκ: α) τοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ναοῦ, ὡς Προέδρου, β) ἐνὸς ἐκκλησιαστικοῦ συμβούλου, ὡς Ἀντιπροέδρου καὶ γ) τριῶν κυριῶν ἢ δεσποινίδων, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου τῆ προτάσει τοῦ Ἐφημερίου. Ταμίαν καὶ Γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκλέγει αὕτη κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς συνεδρίαν.

Ἄρθρον 7

Τὰ μέλη τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων διορίζονται ἐπὶ τριετῆ θητεία, τοῦ Μητροπολίτου δυναμένου καὶ πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας αὐτῶν νὰ ἀντικαταστήσει τὰ μέλη, ἅτινα διὰ λόγους ἀπασχολήσεως ἢ ὑγείας ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας δὲν δύνανται νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των. Μετὰ

τὴν λήξιν τῆς τριετοῦς αὐτῶν θητείας, τὰ μέλη τῶν Ε.Φ.Τ. δύνανται νὰ ἐπαναδιορίζονται.

Ἄρθρον 8

Ἡ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ τῶν Ε.Φ.Τ. συνέρχεται τακτικῶς μὲν ἅπαξ τοῦ μηνὸς καὶ ἐπιλαμβάνεται τῶν ἐνδιαφερουσῶν αὐτὴν ὑποθέσεων, ἐκτάκτως δὲ συγκαλεῖται ὅταν κληθῆ ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς ἢ ζητήσουν τοῦτο τὰ δύο ἐκ τῶν πέντε μελῶν αὐτῆς. Ἡ Ἐπιτροπὴ εὐρίσκειται ἐν ἀπαρτίᾳ ἐὰν παρίστανται τρία τουλάχιστον μέλη καὶ ἀποφασίζει διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας τῶν παρόντων, ἐν ἰσοψηφίᾳ δὲ, ὑπερισχύει ἢ ψηφὸς τοῦ Προέδρου. Πᾶν ἔγγραφον τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου.

ΠΟΡΟΙ ΤΟΥ Ε.Φ.Τ.

Ἄρθρον 9

Πόροι τοῦ Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου εἶναι:

α. Αἱ προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ τῶν πιστῶν.

β. Τὸ προϊόν τῶν κυτίων, τὰ ὁποῖα τοποθετοῦνται εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς μὲ τὴν ἐνδειξιν: «*Κυτίον ὑπὲρ τῶν πτωχῶν*».

γ. Τὸ προϊόν ἐκ περιφορᾶς δίσκου ὑπὲρ τῶν πτωχῶν, κατόπιν ἐγκρίσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

δ. Ποσοστὸν 40% ἐκ τοῦ ἐτησίου Ἐράνου τῆς «*Ἡμέρας τῆς Ἀγάπης*».

ε. Αἱ τυχόν κρατικαὶ ἐπιχορηγήσεις καὶ δωρεαὶ φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων, κληρονομίαι καὶ κληροδοσίαι.

Ἄρθρον 10

Οἱ πόροι τῶν Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων διατίθενται:

α. Πρὸς περίθαλψιν πτωχῶν τῆς Ἐνορίας, διὰ παροχῆς εἰς αὐτοὺς τακτικοῦ ἢ ἐκτάκτου βοηθήματος, εἰδῶν ἐνδύσεων, ἱατρικῆς περιθάλψεως καὶ φαρμάκων.

β. Δι' ἀγορὰν βιβλίων, σχολικῶν εἰδῶν καὶ διὰ τὴν παροχὴν χρηματικῶν βοηθημάτων εἰς ἀπόρους μαθητὰς τῆς Ἐνορίας.

γ. Δι' ἐπισκέψεις εἰς τοὺς φυλακισμένους καὶ εἰς διαβιούντας εἰς εὐαγῆ ἰδρύματα πρὸς ἐνίσχυσίν των.

δ. Εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς ἓνα Ἱερὸν Ναὸν δὲν ὑπάρχει κινήσις ἀναγκῶν καὶ δὲν παρέχονται βοηθήματα, δύναται τὸ προῖόν τῶν πόρων νὰ ἀποσταλῆ εἰς τὸ Γενικὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον.

Ἄρθρον 11

Ἡ ἐξακρίβωσις τῆς οικονομικῆς καταστάσεως ἐκάστου ἐνδεοῦς ἐνορίτου πρέπει νὰ γίνεται κατὰ τὸ δυνατὸν ταχύτερον καὶ μετὰ μεγίστης προσοχῆς, κατόπιν νὰ ἐγγράφεται οὗτος εἰς τὰ εἰδικὰ βιβλία τῆς Ἑνορίας καὶ μετὰ σημειώσεως χρησίμων παρατηρήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Διαχειρίσις

Ἄρθρον 12

Ἡ διαχειρίσις τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμεῖου καὶ τῶν Ἑνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμεῖων ἐνεργεῖται διὰ τῆς τηρήσεως τῶν ἐξῆς:

α. Διπλοτύπων Γραμματείων Εἰσπράξεων καὶ Πληρωμῶν, δεόντως ἠριθμημένων καὶ τεθεωρημένων ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

β. Φακέλλου διαφυλάξεως τιμολογίων, ἀποδείξεων, κ.λπ.

γ. Βιβλίου Πρακτικῶν, τεθεωρημένου ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

δ. Βιβλίου Κτηματολογίου.

ε. Βιβλίου κινητῶν πραγμάτων.

στ. Αἱ εἰσπράξεις ἐκ τῶν κυτίων καὶ ἐκ τῶν δίσκων θὰ καταμετρῶνται εἰς εἰδικὸν Πρακτικὸν Καταμετρήσεως, τὸ ὁποῖον θὰ ὑπογράφεται τουλάχιστον ὑπὸ δύο μελῶν τοῦ Δ.Σ. ἢ τῆς Δ.Ε. Αἱ ἐκδιδόμεναι ἀποδείξεις διὰ δωρεᾶς ἢ προαιρετικὰς εἰσφοράς θὰ ὑπογράφωνται ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ταμίου.

Ἄρθρον 13

Κατὰ μῆνα Δεκέμβριον συντάσσεται ὁ Προϋπολογι-

σμός τοῦ ἐπομένου ἔτους καὶ κατὰ μῆνα Ἰανουάριον συντάσσεται ὁ Ἀπολογισμὸς τοῦ διαρρεύσαντος ἔτους, ἀντίγραφα τῶν ὁποίων ὑποβάλλονται εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν πρὸς ἔγκρισιν.

Ἄρθρον 14

Ἡ χρηματικὴ περιουσία ἐκάστου Ε.Φ.Τ. ὑπερβαίνουσα τὰ πεντακόσια (500) ΕΥΡΩ δέον ὅπως κατατίθεται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ε.Φ.Τ. εἰς τινὰ Τράπεζαν ἢ Ταμειυτήριον. Διὰ πᾶσαν ἀνάληψιν ἀπαιτεῖται ἀπόφασις τῆς Δ.Ε. κεκυρωμένη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Τράπεζα ἀγάπης

Ἄρθρον 15

Εἰς τὴν εὐθύνην τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου ἀνήκει καὶ τὸ καθημερινὸν συσσίτιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας «*Τράπεζα Ἀγάπης*», ἰδρυθὲν ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καστορίας κ. Σεραφεῖμ τὴν 1/11/1999 καὶ τὸ ὁποῖον καλύπτει τὰς ἀνάγκας τῶν Ἑνοριῶν τῆς πόλεως Καστορίας.

Ἄρθρον 16

Ἡ «*Τράπεζα τῆς Ἀγάπης*» λειτουργεῖ εἰς τὴν Αἴθουσαν τοῦ Μορφωτικοῦ καὶ Ἑπικοινωνιακοῦ Κέντρου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας, παραπλεύρως τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Καστορίας.

Ἄρθρον 17

Σκοπὸς

Σκοπὸς τῆς «*Τραπεζῆς τῆς Ἀγάπης*» εἶναι ἡ παροχή, ἐπὶ καθημερινῆς κατὰ δύναμιν βάσεως, τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου εἰς τοὺς ἀπολύτως ἔχοντας ἀνάγκην ἀδελφούς μας.

Ἄρθρον 18
Διοίκησης

α. Ἡ «*Τράπεζα τῆς Ἀγάπης*» στερεῖται ἰδίας νομικῆς προσωπικότητος καὶ διοικεῖται ὑπὸ ἐξαμελοῦς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς (Δ.Ε.) ἐπὶ τριετεί θητεία, ἀποτελουμένης ὑπὸ: α) ἑνὸς Κληρικοῦ ὡς Πρόεδρου, διοριζομένου ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, γ) τριῶν Κληρικῶν καὶ γ) δύο λαϊκῶν μελῶν, μετὰ τῶν ἀναπληρωτῶν των.

β. Ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς «*Τράπεζας τῆς Ἀγάπης*» παραιτούμενοι οἰκιοθελῶς πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας αὐτῶν, ἀντικαθίστανται δι' ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολίτου. Ὡσαύτως ἀντικαθίστανται ἄκοντες ἐφ' ὅσον συντρέχουσιν εἰδικοί λόγοι.

γ. Ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ἀπεριορίστως ἐπανεκλέξιμα.

δ. Μέλος ἀπέχον ἀδικαιολογήτως ἐκ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς πέραν τοῦ διμήνου, θεωρεῖται αὐτοδικαίως παραιτηθέν.

Ἄρθρον 19
Συνεδριάσεις τῆς Δ.Ε.

α. Ἡ Δ.Ε. τῆς «*Τραπεζῆς τῆς Ἀγάπης*» συνέρχεται εἰς ἕκτακτον ἢ τακτικὴν συνεδρίασιν κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ ἢ τῆ ἐγγράφῳ αἰτήσῃ τριῶν τουλάχιστον μελῶν τῆς Δ.Ε.

β. Διὰ τὴν ὑπαρξιν ἀπαρτίας εἶναι ἀπαραίτητος ἡ παρουσία τεσσάρων τουλάχιστον μελῶν ἐν οἷς ὁ Πρόεδρος ἢ ὁ Ἀντιπρόεδρος ὡς νόμιμος ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ. Ἡ Δ.Ε. ἀποφασίζει ὁμοφώνως ἢ διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας. Εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας, ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου ὑπερισχύει.

γ. Κρατοῦνται ὑποχρεωτικῶς ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τὰ σχετικὰ Πρακτικά τὰ ὁποῖα καὶ ὑπογράφονται ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Δ.Ε.

δ. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Δ.Ε., καθὼς καὶ ὁ τρόπος καὶ ὁ χρόνος διενεργείας αὐτῶν, ὑπόκεινται εἰς τὸν ἐλεγχον τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου.

Ἄρθρον 20
Ἀρμοδιότητες τῶν μελῶν

α. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίαν συγκροτεῖται εἰς σῶμα ἢ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ. Ἐκλέγεται Γραμματεὺς εἰς ἐκ τῶν Κληρικῶν.

β. Ὁ Γραμματεὺς τηρεῖ τὸ βιβλίον Πρακτικῶν Συνεδριάσεων, τὸ βιβλίον σιτίσεως ἀπόρων, τὸ ἀρχεῖον, τὰς καταστάσεις τῶν προμηθευτῶν, τὸ βιβλίον εὐεργετῶν καὶ διεξάγει τὴν σχετικὴν ἀλληλογραφίαν.

γ. Ὁ Ταμίας τηρεῖ τὰ διαχειριστικὰ βιβλία, προβαίνει εἰς πληρωμὰς κατόπιν σχετικοῦ ἐντάλματος πληρωμῆς ἐκδίδοντας ἀναλόγους ἀποδείξεις, εἰσπράττει τὰς σχετικὰς δωρεάς, συντάσσει τὸν Προϋπολογισμὸν καὶ Ἀπολογισμὸν τῆς «*Τραπεζῆς τῆς Ἀγάπης*» καὶ εἶναι ὑπόλογος ἐναντι τῶν μελῶν τῆς Δ.Ε. τῆς «*Τραπεζῆς τῆς Ἀγάπης*» καὶ τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου ὡς πρὸς τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν.

δ. Ὁ Ἀντιπρόεδρος διορίζεται ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου καὶ ἀναπληροῖ τὸν Πρόεδρον ἀπόντα ἢ κωλυόμενον.

ε. Ὁ Πρόεδρος ἀσκεῖ ἐποπτεῖαν ἐφ' ὅλων τῶν μελῶν τῆς Δ.Ε., τῶν διακονούντων κυριῶν, τῶν παραγγελιῶν, τῶν δραστηριοτήτων καὶ γενικῶς ἐπιβλέπει τὴν καλὴν λειτουργίαν τῆς «*Τραπεζῆς τῆς Ἀγάπης*». Καθορίζει τὰς ἐργασίας καὶ συγκαλεῖ τὴν τακτικὴν συνέλευσιν τῶν μελῶν τῆς Δ.Ε., ἐκδίδει ἐντάλματα πληρωμῶν πρὸς τὸν Ταμία, συνεργάζεται μαζί του εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ Ἀπολογισμοῦ καὶ ὑπογράφει τὴν σχετικὴν τὴν ἀλληλογραφίαν. Εἶναι ὑπόλογος ἐναντι τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου ὡς πρὸς τὴν ἀρτίαν ὀργάνωσιν, λειτουργίαν καὶ ἐξυπηρέτησιν τῶν σκοπῶν τῆς «*Τραπεζῆς τῆς Ἀγάπης*».

Ἄρθρον 21
Προϋπολογισμὸς - Ἀπολογισμὸς

Ἐκαστον οἰκονομικὸν ἔτος διὰ τὴν «*Τράπεζα τῆς Ἀγάπης*» ἀρχίζει τὴν 1ην Ἰανουαρίου καὶ λήγει τὴν 31ην Δεκεμβρίου. Κατὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον συντάσσεται ὑπὸ τοῦ Ταμίου ὁ Ἀπολογισμὸς τοῦ διαρρεύσαντος ἔτους καὶ κατὰ τὸν μῆνα Νοέμβριον ὁ Προϋπολογισμὸς ἐκάστου νέου ἔτους. Ταῦτα ἐλέγχονται καὶ ἐγκρίνονται εἰς ἰδίαν συνεδρίαν τῆς Δ.Ε. τῆς «*Τραπεζῆς τῆς Ἀγάπης*»

καὶ ὑποβάλλονται πρὸς ἐγκρίσιν εἰς τὸ Δ.Σ. τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου.

Ἄρθρον 22
Σφραγιδα

Ἡ «*Τράπεζα τῆς Ἀγάπης*» δὲν δύναται νὰ ἔχει ἰδίαν σφραγιδα. Ἄπαντα τὰ ἐγγραφα αὐτῆς σφραγιζονται ὑπὸ τῆς σφραγίδος τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας.

Ἄρθρον 23
Διαχειριστικά βιβλία

Ἡ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς «*Τραπεζῆς τῆς Ἀγάπης*» τηρεῖ τὰ ἐξῆς βιβλία καὶ στοιχεῖα ἅπαντα θεωρημένα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως:

1. Βιβλίον Πρακτικῶν Συνεδριάσεων τῆς Δ.Ε.
2. Βιβλίον Ταμείου.
3. Γραμμάτια Ἀποδείξεων Εἰσπράξεως.
4. Γραμμάτια Ἀποδείξεων Πληρωμῶν.
5. Ἐντάλματα Πληρωμῶν.
6. Βιβλίον σιτίσεως ἀπόρων.
7. Βιβλίον Πρωτοκόλλου εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων.
8. Βιβλίον παραλαβῆς δωρεῶν εἰς εἶδος.

Ἄρθρον 24
Πόροι

Πόροι τῆς «*Τραπεζῆς τῆς Ἀγάπης*» εἶναι:

1. Εἰδικὸν κονδύλιον ἐκ τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου ἀναγραφόμενον εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν αὐτοῦ καὶ ἐγκρινόμενον ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.
2. Εἰδικὸν κονδύλιον ἐκ τῶν Ἑνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων, τῶν συνεργαζομένων μετὰ τῆς «*Τραπεζῆς τῆς Ἀγάπης*», ἀναγραφόμενον εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν αὐτῶν καὶ ἐγκρινόμενον ὑπὸ τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας.
3. Δωρεαί, ἐπιχορηγήσεις καὶ κληροδοτήματα οἰονδήποτε φιλανθρώπων καὶ τυχὸν δωρεαὶ ἢ ἐπιχορηγή-

σεις Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, Κοινοτήτων, Συλλόγων, Ὄργανισμῶν κ.ἄ.

4. Τὸ προῖον ἐκ περιφορᾶς Δίσκων, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου ἢ τῆς αἰτήσεως τῆς Δ.Ε.

5. Αἱ προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ τῶν πιστῶν.

6. Τὰ τυχὸν ἔσοδα ἀπὸ ἱεροπραξίας ἢ δεξιώσεις μνημοσύνων τῆς ἀποφάσει καὶ συνεργασίᾳ τῆς Δ.Ε. τῆς «*Τραπεζῆς τῆς Ἀγάπης*» καὶ τῶν Προέδρων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων καὶ τῶν Ἑνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων τῶν Ἑνοριῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

7. Πᾶν ἕτερον ἔσοδον προερχόμενον ἐκ νομίμου καὶ χρηστῆς πηγῆς.

Ἄρθρον 25
Διάθεσις πόρων

Οἱ πόροι τῆς «*Τραπεζῆς τῆς Ἀγάπης*» διατίθενται:

- α. Διὰ τὴν ἀγορὰν τροφίμων καὶ εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης.

β. Διὰ τὴν προμήθειαν ἐξοπλισμοῦ λειτουργίας αὐτῆς.

γ. Διὰ τὴν συντήρησιν τῶν χώρων ὅπου στεγάζεται ἡ «*Τράπεζα τῆς Ἀγάπης*».

δ. Γενικῶς διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν σκοπῶν αὐτῆς.

ε. Διὰ πᾶν ἕτερον θέμα, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου.

Ἄρθρον 26

Ἐκάστη Ἑνορία τῆς Μητροπολιτικῆς περιφερείας δύναται νὰ ἐνταχθεῖ εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς «*Τραπεζῆς τῆς Ἀγάπης*» ἢ νὰ λειτουργήσῃ ἢ ἰδίᾳ Τράπεζα Ἀγάπης ἐντὸς τῶν ὁρίων της, ὑπὸ τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν τοῦ Ἑνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου αὐτῆς, κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου.

Ἄρθρον 27

Αἱ διακονίαι εἰς τὴν «*Τράπεζα τῆς Ἀγάπης*», καθὼς καὶ πᾶσα προσφορὰ ὑπηρεσιῶν προσφέρονται ἀπὸ ἐθελόντριες γυναῖκες καὶ εἶναι ἄμισθοι καὶ τιμητικά.

Ἄρθρον 28

Ἐάν ἐκλείψουν οἱ λόγοι ὑπάρξεως τῆς «*Τραπεζῆς Ἀγάπης*», τότε αὐτὴ καταργεῖται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατόπιν Ἀποφάσεως τοῦ Γ.Φ.Τ. Τὸ ἀρχεῖον, τὰ διαχειριστικά βιβλία, ἢ κινητὴ ἢ ἄλλη περιουσία ποῦ τυχὸν ἔχει, παραμένουν εἰς τὸ Γ.Φ.Τ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'
Ταμεῖον ὑποτροφῶν

Ἄρθρον 29

Ἰδρύεται ΤΑΜΕΙΟΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας. Δὲν ἔχει ἰδίαν νομικὴν ὑπόστασιν, ἀλλὰ ἀνήκει εἰς τὸ Γενικὸν Φιλόπτωχον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας.

Ἄρθρον 30
Σκοπὸς

α. Ἡ ἀποσυμφόρησις τῶν διαχειριστικῶν βιβλίων τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμεῖου, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀρτιωτέρα ὀργάνωσις τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Γ.Φ.Τ.

β. Ἡ προσφορὰ μηνιαίου βοηθήματος εἰς ἀπόρους φοιτητὰς καὶ σπουδαστὰς τῆς μητροπολιτικῆς περιφέρειας Καστορίας.

Ἄρθρον 31
Διοίκησις

α. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμεῖου ἀσκεῖ τὸν ἄμεσον ἐποπτικὸν καὶ οικονομικὸν ἔλεγχον, ἐπιλέγει διὰ συγκεκριμένων καὶ ἐγκεκριμένων κριτηρίων τοὺς ὑποτρόφους καὶ ἀποφασίζει διὰ πᾶν θέμα, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὸ συγκεκριμένον Ταμεῖον.

β. Τὰ ἀνακύπτοντα θέματα τοῦ Ταμεῖου ὑποτροφῶν συζητοῦνται εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γ.Φ.Τ. καὶ καταγράφονται στὸ Βιβλίον Πρακτικῶν Συνεδριάσεων τοῦ Γ.Φ.Τ.

γ. Ἡ γραμματειακὴ διακονία γίνεται ὑπὸ τοῦ Γραμμα-

τέως τοῦ Γ.Φ.Τ., ἐνῶ Ταμίας τοῦ Ταμεῖου ὑποτροφῶν ὀρίζεται ὁ Ταμίας τοῦ Γ.Φ.Τ.

δ. Ὁ Προϋπολογισμὸς καὶ Ἀπολογισμὸς τοῦ Ταμεῖου ὑποτροφῶν ἀποτελεῖ τμῆμα τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ Ἀπολογισμοῦ τοῦ Γ.Φ.Τ.

ε. Δύναται νὰ ἀνατεθῇ εἰς ἕτερον πρόσωπον (Κληρικὸν ἢ λαϊκὸν) τμῆμα τῆς διακονίας τοῦ Ταμεῖου ὑποτροφῶν διὰ τὴν ὑποβοήθησιν τοῦ ἔργου τοῦ ἐν λόγῳ Ταμεῖου. Ἡ διακονία αὐτὴ εἶναι ἄμισθῃ καὶ τιμητικῇ, καὶ ἐλέγχεται ἄμεσα ἀπὸ τὸ Δ.Σ. τοῦ Γ.Φ.Τ.

Ἄρθρον 32
Πόροι

Οἱ πόροι τοῦ Ταμεῖου ὑποτροφῶν ἔρχονται εἰς αὐτὸ διὰ μέσου τοῦ Γ.Φ.Τ. Πόροι τοῦ Ταμεῖου ὑποτροφῶν εἶναι:

α. Εἰδικὸν κονδύλιον ἐκ τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμεῖου ἀναγραφόμενον εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν αὐτοῦ καὶ ἐγκρινόμενον ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

β. Ἐκτακταὶ εἰσφοραὶ τῶν Ἐνοριῶν, ἰδίως αὐτῶν ἀπ' ὅπου προέρχονται οἱ ὑπότροφοι.

γ. Τὸ προϊόν ἐκ περιφορᾶς Δίσκων, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου ἢ τῆς αἰτήσεως τῆς Δ.Ε.

δ. Προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ, ἐπιχορηγήσεις καὶ δωρεαὶ ἰδιωτῶν ἢ Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, Συλλόγων, Ὁργανισμῶν, κ.ἄ.

Ἄρθρον 33
Διάθεσις πόρων

α. Οἱ πόροι τοῦ Ταμεῖου ὑποτροφῶν διατίθενται ἀποκλειστικὰ διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ ἐν λόγῳ Ταμεῖου.

β. Τὸ βοήθημα πρὸς τοὺς ἀπόρους φοιτητὰς καὶ σπουδαστὰς εἶναι μηνιαῖον, ἀρχόμενον τὸν μῆνα Ὀκτώβριον καὶ περατούμενον τὸν μῆνα Ἰούνιον. Τὸ ὕψος τοῦ ποσοῦ καθορίζεται κάθε χρόνο ἐκ τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γ.Φ.Τ.

γ. Οἱ προϋποθέσεις, τὰ κριτήρια ἐπιλογῆς καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποψηφίων ὑποτρόφων καθορίζονται ἐκ τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γ.Φ.Τ.

Ἄρθρον 34
Διαχειριστικά βιβλία

Τὰ διαχειριστικά βιβλία τοῦ Ταμείου Ὑποτροφῶν εἶναι τὰ ἑξῆς:

- α. Βιβλίον Ταμείου.
- β. Γραμμᾶτια Ἀποδείξεων Πληρωμῶν.
- γ. Γραμμᾶτια Εἰσπράξεως.
- δ. Ἀρχεῖον ὑποτρόφων καὶ ὑποψηφίων ὑποτρόφων.

Ἄρθρον 35
Σφραγιδα

Τὸ Ταμεῖον Ὑποτροφῶν δὲν ἔχει ἰδίαν σφραγιδα, παρὰ αὐτὴν τοῦ Γ.Φ.Τ.

Ἄρθρον 36

Ἡ προστασία τοῦ Ταμείου Ὑποτροφῶν ἀνατίθεται εἰς τὸν «Ὅσιον Νικάνωρα», προστάτην τῶν παιδῶν τῆς πόλεως Καστορίας.

Ἄρθρον 37
Διάλυσις Ταμείου

Ἐὰν ἐκλείψουν οἱ λόγοι ὑπάρξεως τοῦ Ταμείου Ὑποτροφῶν, τότε αὐτὸ διαλύεται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀποφάσει τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γ.Φ.Τ. Τὸ ἀρχεῖον, τὰ διαχειριστικά βιβλία, ἢ κινητὴ ἢ ἄλλη περιουσία ποῦ τυχὸν ἔχει, παραμένουν εἰς τὸ Γ.Φ.Τ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'
Τελικαὶ Διατάξεις
Γενικὴ Συνέλευσις καὶ Λογοδοσία

Ἄρθρον 38

Ἄπαξ τοῦ ἔτους συνέρχονται εἰς Γενικὴν Συνέλευσιν ἅπαντα τὰ μέλη τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου καὶ τῶν Ἐνοριακῶν Φιλόπτωχων Ταμείων, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Μητροπολίτου, κατὰ τὴν ὁποίαν γίνεται

Ἐκθεσις τῶν Πεπραγμένων καὶ προγραμματίζεται ἡ περαιτέρω δραστηριότης τοῦ Ἰδρύματος, συντασσομένου σχετικοῦ Πρακτικοῦ, ὑπογραφομένου ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου καὶ τῶν Προέδρων τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τῶν Ἐνοριακῶν Φιλόπτωχων Ταμείων.

Ἄρθρον 39

α. Τὸ Γενικὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον ἀνατίθεται ὑπὸ τὴν κραταιὰν προστασίαν τοῦ ἐν Ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν «Νικολάου Ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας τοῦ Θαυματουργοῦ», ὁ ὅποιος φέρεται ὡς προστάτης τῆς πόλεως Καστορίας.

β. Ἡ ἡμέρα τῆς Ἀνακομιδῆς τῶν τιμῶν αὐτοῦ Λειψάνων, ἢ 10ῃ τοῦ μηνὸς Μαΐου, ὀρίζεται ὡς ἡμέρα ἑορτῆς τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου.

γ. Ὡσαύτως δὲ ἢ 19ῃ Φεβρουαρίου, ἡμέρα μνήμης τῆς «Ἁγίας Ὁσιομάρτυρος Φιλοθέης τῆς Ἀθηναίας», ὀρίζεται ὡς ἡμέρα τιμῆς τῶν ἐθελοντριῶν κυριῶν εἰς τὰ ἔργα ἀγάπης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας καὶ τῶν Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων.

δ. Ὅθεν κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας δύνανται νὰ τελεσθοῦν λατρευτικὲς καὶ ἄλλες τινὲς ἐκδηλώσεις.

Ἄρθρον 40

α. Τὸ παρὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα καταργεῖται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

β. Ἐν περιπτώσει καταργήσεως τοῦ Γ.Φ.Τ., ἡ περιουσία αὐτοῦ περιέρχεται αὐτοδικαίως εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Καστορίας, ἢτις δύνανται νὰ διαθέσῃ αὐτὴν δι' οἰονδήποτε παρεμφερῆ σκοπὸν.

γ. Ἡ περιουσία τῶν Ε.Φ.Τ. ἐν περιπτώσει διαλύσεως αὐτῶν, περιέρχεται εἰς τὸ παρὰ τῆ Ἱερᾶ Μητροπόλει Γενικὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον.

Ἄρθρον 41

Ὁ παρὸν Κανονισμὸς δύνανται νὰ τροποποιηθῇ καὶ νὰ συμπληρωθῇ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατόπιν Ἀποφά-

σεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Γ.Φ.Τ., ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

Ἄρθρον 42

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἀρχεταὶ ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὸ ἐπίσημον δελτίον τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», καὶ τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρον 43
Κάλυψις δαπάνης

Ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Καστορίας, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῆ.

Ἀθῆναι 15 Φεβρουαρίου 2005

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Χριστιανουπόλεως Σεραφεῖμ

Προκηρύξεις
Ἱερῶν Μητροπόλεων:
Σερρῶν καὶ Νιγρίτης
Ἄρτης
Τρίκκης καὶ Σταγῶν
Θεσσαλιώτιδος
καὶ Φαναριοφερσάλων
Κυθήρων
Καισαριανῆς, Βύρωνος
καὶ Ὑμηττοῦ
Καλαβρύτων
καὶ Αἰγιαλείας

Ἱερὰ Μητρόπολις Σερρῶν καὶ Νιγρίτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὶς κενὲς ὀργανικὲς θέσεις τακτικῶν Διακόνων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἁγίου Γεωργίου Νιγρίτης,
 Ἁγίου Ἀθανασίου Νιγρίτης καὶ
 Κοιμήσεως Θεοτόκου Σερρῶν,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Σέρραις τῇ 28ῃ Μαρτίου 2005

† Ὁ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἁγίου Γεωργίου, Ἄνω Πέτρας,
 Ἁγίας Παρασκευῆς, Χελῶνος,
 Ἁγίου Χαραλάμπους, Κάτω Ἀθαμανίου,
 Ἁγίου Νικολάου, Κυψέλης,
 Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, Μηλιανῶν καὶ
 Ἁγίου Γεωργίου, Μαρκινιάδος,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Ἄρτῃ τῇ 21ῃ Ἀπριλίου 2005

† Ὁ Ἄρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Προφήτου Ἡλιοῦ Δέσης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ

ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Τρικάλοις τῆ 25ῃ Ἀπριλίου 2005

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΑΛΕΞΙΟΣ

**Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος
καὶ Φαναριοφερσάλων**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τῶν κενῶν ὀργανικῶν θέσεων τακτικῶν:

Διακόνου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ζωοδ. Πηγῆς Καρδίτσας καὶ

Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Κερασιᾶς,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Καρδίτῃ τῆ 4ῃ Μαΐου 2005

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΑΛΕΞΙΟΣ

Τοποτηρητῆς

Ἱερὰ Μητρόπολις Κυθήρων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Προφήτου Ἡλιοῦ - Ἁγ. Ἡλία,

Ἁγ. Τριάδος - Ἀλεξανδράδων,

Ἁγ. Γεωργίου - Καλησπεριανικῶν,

Ἐσταυρωμένου Χριστοῦ - Πιτσινανικῶν,

Ἁγ. Ἐλέσης - Πούρκου,

Ἁγ. Χαράλαμπος - Καραβᾶ,

Ἁγ. Σπυριδῶνος - Καλοκαιρινῶν,

Ἀναλήψεως Σωτῆρος - Κ. Λειβαδίου,

Ἁγ. Μηνᾶ - Λογοθετιανικῶν καὶ

Ἁγ. Ἀντωνίου - Καστρισιανικῶν,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Κυθήροις τῆ 9ῃ Μαΐου 2005

† Ὁ Κυθήρων ΚΥΡΙΛΛΟΣ

**Ἱερὰ Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος
καὶ Ὑμηττοῦ**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Νικολάου Καισαριανῆς,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καισαριανῇ τῆ 13ῃ Μαΐου 2005

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ ΔΑΝΙΗΛ

Ἱερὰ Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 του ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Δημητρίου Δ. Δ. Σκοτάνης Δήμου Δάφνης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Αἰγίῳ τῆ 13ῃ Μαΐου 2005

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ